Libellus sophistarum.

❧ Artis sophistice libellus igenio preditis et vtilis et accōmodatus. cum nōnullis annotationibus ac etiā terminorum expositionibus/singulos locos obscuros et difficiles luce phebea clariores reddentibꝫ. ad hoc magna cum diligentia a mēdis omnibus et erratis exuperatione. s. et defectione atqꝫ in grāmatica incongruitate nuperrime ꝯemendatissimus secundū vsū famatissīe achademie exomensis. nobilissimi regni āglie vniuersitatis p̄cipue haud iiuria

JJJ :9 11.

Ropositio est orõ idicatiua/ ꝯgrua et ꝑfecta: verũ vel falsũ significãs Propositionũ: Alia cathegorica alia hypotetica ¶ Cathegorica est illa q̄ hʒ vnicũ subiectũ. vnicũ p̄dicatũ. et vnicã copulã. exẽplũ vt hõ ē animal. ly hõ est sbiectũ. q2 p̄cedit pricipale verbũ ly est. est copula. quia copulat siue ligat subm̄. cũ p̄dicato. ly aĩal est p̄dicatum. quia seq̄t pricipale verbũ. ⁊ subiectũ est totũ illud qd̄ p̄cedit pricipale verbũ. p̄ter signũ et negatõnẽ. additio. p̄dicatũ est totũ illd̄ qd̄ sequit principale verbum.

Diffini°. ꝓpõnis i cõmuni.

Diffini°. subiecti ⁊ predicati

Quero q̄ est ista homo currit. dico q2 est cathegorica

Questio.

¶ Contra. Illa est cathegorica q̄ hʒ vnicũ subiectũ p̄dicatũ ⁊ vnicã copulã sʒ hic deficit p̄dicatũ. ergo nõ ē cathegorica Dico q2 quis nõ hẽat p̄dicatũ expresse positũ tñ habet sbintellectũ. q2 oẽ verbũ adiectiuũ hʒ resolui i pticipiũ eiusd̄ tp̄is. et i hoc verbũ Sũ es fui. Addõ. et h° verbũ sũ es fui i seipm resoluitur. vt hõ est. i. hõ ē ens. ¶ Itẽ ꝓpõnũ alia affirmatiua. alia negatiua Affirmatiua i qua pricipale v̄bũ affirmat. Negatiua i qua pricipale v̄bũ negatur. exẽplũ primi vt hõ currit. exẽplũ s̄cdi vt homo non currit.

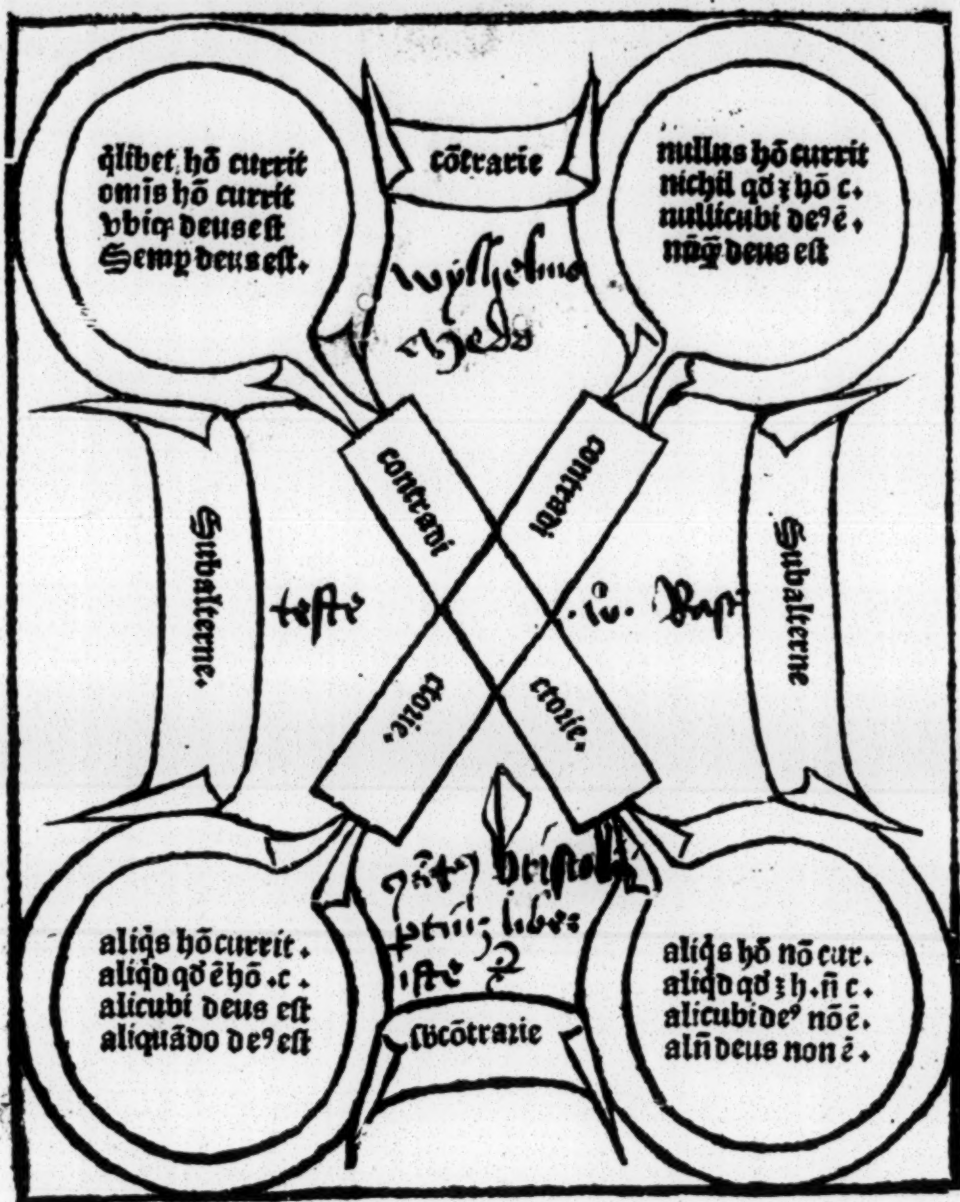
Propositionũ alia vniuersalis: alia particularis siue indefinita. alia sigularis. ¶ Uniuersalis est illa in qua subiicit terminus cõi ⁊ signo vniuersali deteriat⁹. vt oĩs hõ currit. Et ista sũt signa vniuersalia. Oĩs. null⁹. q̄libet. neuter. nemo. nichil. vterq3. vnusq̄sq3 et similia. ¶ Particularis est illa i qua subiicit termin⁹ cõis cũ signo pticulari deteriatus. vt aliq̄s hõ currit. Et hec sũt signa particularia. Aliq̄s. quidã. alter. alius. vnus. solus. et similia. ¶ Indefinita est illa in qua subiicitur terminus cõis sine signo. vt hõ currit. ¶ Singularis est illa i qua subiicitur termin⁹ discret⁹ vl' ꝓnomẽ demõstratiuũ. vt iohãnes currit. vl' ille hõ currit. v̄sus

Diffi°. ꝓpõis vlis ptic'lis indefinite ⁊ singularis

Que ca. vel yp. qualis ne vel af. v. quãta par in sin.

¶ Exponit. ad questionẽ factã per que. r̄ndendũ est cathegorica vel hypotetica. Ad q̄onẽ factã p qualis. r̄ndendũ est affirmatiua vel negatiua. Ad questionẽ factã per quãta. r̄ndendũ vniuersalis. pticularis. indefinita. vel singularis. Addõ bona et vtilis. quiditas propositionis est eius entitas. qualitas affirmatio vel negatio quãtitas autẽ propositionis est vniuersalitas particularitas indefinitas vel singularitas

Nota q2 vniuersalis affirmatiua ⁊ vniuersalis negatiua. de cõsimilibʒ subiectis p̄dicatis et copulis. et teris p̄cise p eisdẽ supponentibʒ cõtrarie stãt i figura. ¶ Uniuersalis affirmatiua et pticularis siue idefinita negatiua. cũ eisdẽ cõditionibʒ cõtradictorie stant in figura. ¶ Uniuersalis negatiua ⁊ pticularis siue idefinita affirmatiua. cũ eisdem cõditionibʒ stãt cõtradictorie in figura. ¶ Uniuersalis negatiua et pticularis siue idefinita negatiua cum eisdem condicionibus subalterne stant i figura ¶ Uniuersalis affirmatiua et particularis siue indefinita affirmatiua subalterne stãt in figura. Et particularis siue indefinita affirmatiua et particularis siue indefinita negatiua. subcõtrarie stant in figura.

pria rl̄a

LEx et natura contrariarum talis est: q' si vna sit vera: reliqua erit falsa in terminis substantialibus et in predicatione directa Ut si hec sit vera. Quilibet homo est animal. hec erit falsa. Nullus homo est animal. Sed in predicatione indirecta et in terminis accidentalibus possunt simul esse false. et nunq̄ vere. Exemplum primi. vt omne animal est homo et nullum animal est homo. Exemplum secundi. Quilibet homo est albus. et nullus homo est albus.

Predicatio dicitur duobz modis. directa et indirecta

¶ Predicatio directa est quando superius predicatur et inferius subiicitur Ut homo est animal. Predicatio indirecta est qñ inferius predicatur et superius subiicitur. vt aial est homo. ¶ Terminus dicitur dupliciter. scz substantialis et accidentalis. Terminus substancialis est ille terminus. qui semel dicatur de vna re reqritur q semper dicatur de eadem re dū illa res manet. Ut homo. lapis. lignum et hmōi. ¶ Terminus accidentalis. est ille qui si semel dicatur de vna re. non requiritur q semper dicatur de eadē re dum illa res manet. vt ambulans currens. et omnia nomia artificii et dignitatū vt carpētari9 eps et etiā officio*ꝝ*. vt cocus mācipū et huiusmōi Similiter superius est illud quod significat omne illud quod suū superius significat et plura vltra. vt aial. quia iste terminus animal est superius ad istum terminum homo. qr animal significat omne illud quod hō significat et plura vltra. vt bouem et leonem. &c. ¶ Sed inferius est illud quod significat aliquod quod suū superius. sed non tot nec tanta. vt homo respectu animalis. et sic patet q homo est inferius ad animal

Lex et natura contradictoriarum talis est / q si vna sit vera. reliqua erit falsa. in omib*ꝫ* termis et in omni predicatione. vt si hec sit vera. Omnis homo est animal. hec erit falsa. aliquod quod est homo nō est animal. Additio bona. Ratio huius regule est veritas primi pricipii scz de quolibet esse vel non esse de nullo simul ambo. scda rła

Lex et natura subalternarum talis est / q si vniuersalis sit vera. sua particularis siue indefinite erit vera. generaliter in omnibus terminis. et in omni predicatione. vt si hec sit vera. quilibet homo est anial hec erit vera. aliquis homo est animal. sed non econtra. si particularis sit vera. sua vniuersalis sit vera. vt si hec sit vera. aliquis homo currit. non requiritur q hec sit vera. quilibet homo currit Sz in terminis substantialibus et in predicatione directa. si pticularis sit vera sua vniuersalis erit vera. vt homo est animal. ergo omnis homo est animal. erit vera que est sua vniuersalis. Ratio huius particule. Sed ī termis substantialibus a est qr in propositionibus necessariis de predicatione directa particularis et indefinita equiualent vniuersali. tercia regula.

Lex et natura subcontrariarum talis est / q si vna sit vera reliqua erit falsa. in terminis substantialibus et in predicatione directa vt si hec sit vera. quidā homo est anial. hec erit falsa. quidam homo non est animal. ¶ Sed in terminis accidentalibus et ī predicatione indirecta possunt simul esse vere vt quoddam animal non est homo et quoddam animal est homo. et quidam homo est albus. et quidam homo nō est albus. sed nunq̄ false et sic contradictorie essent simul false qrta rła

Propositio hypotetica est illa que habet duas propositiones cathegoricas in se inclusas cum aliqua nota coniunctionis vel aduerbii. ¶ Et quinq sūt species hypotetice. s. Copulatiua. Disiunctiua. Conditionalis. Causalis. et Temporalis. Copulatiua est illa que habet duas propositiones cathegoricas in se inclusas per istam notam (et) Ut tu es homo et tu es animal. Et est copulatiua vera. quando vtraq pars est vera. et est falsa quando vna pars est falsa

¶ Disiunctiua est illa que habet duas propositiones cathegoricas in se inclu sas per hanc notam (vel. vt tu es homo vel tu es asinus. et est disiunctiua vera. qn̄ vna pars est vera. et est falsa quādo vtraq3 pars est falsa.
¶ Conditionalis est ista. in qua sūt due propositiones cathegorice ꝯiunctim per istam notam (si. vt si tu es homo tu es animal. Et est conditionalis bōa quando consequens formaliter intelligitur in antecedente. Et nota ꝙ ante cedens in conditionali est illud quod immediate sequitur hāc notam (si. siue sit prior siue sit posterior. et reliqua propositio est consequens
¶ Causalis est illa. in qua due prepositiones cathegorice coniunguntur per hanc notam (quia. vt quia tu es homo tu es animal. et causalis bona. quā do illud quod precedit est causa illius quod subsequitur.
¶ Temporalis est in qua due propositiones cathegorice coniunguntur per istam notam (dum. vel quando. Ut dū tu curris tu moueris. Et est tempo ralis vera. quando ambe partes sunt vere. et hoc pro eodem instanti
¶ Instans est vnū indiuisibile in tempore quod iam est. et ante hoc nō fuit nec post hoc erit. ad qđ partes tēporis copulātur. vt ictus ocli. fulmē medii
¶ Nota ꝙ ꝓpō hypotetica non est alicuius qualitatis neq3 quantitatis

Diffini° ꝯūtis.

Conuersio est transpositio terminorum quan do de subiecto fit predicatum et econtra

¶ Nota ꝙ triplex dicit̄ conuersio. s. siplex. p accidēs. et per cōtra positionē Conuersio simplex est. qn̄ de subiecto fit predicatum et econtra. manente eadem qualitate et quātitate. Et hoc modo cōuertūtur vniuersalis negati ua et pticularis affirmatiua. sic. nullus hō est lapis. ergo nullus lapis est hō masculus. et quidam homo est animal. ergo quoddā animal est homo ma sculus. ly masculus additur vt termini eodem modo supponant i an̄ti & cō sequenti. ¶ Conuersio per accidens est quando de subiecto fit pre dicatum et econtra manente eadem qualitate. sed mutata quantitate. et sic conuertitur vniuersalis affirmatiua et vniuersalis negatiua. vniuersa lis affirmatiua sic. qlibet homo est animal. ergo aliqđ aīal est hō masculus
¶ Conuersio per contrapositionē est. quando de subiecto fit predicatum et econtra. manente eadē qualitate et quantitate. sed mutatis terminis finiti in terminos infinitos. et sic conuertuntur vniuersalis affirmatiua. et parti cularis negatiua. Uniuersalis affirmatiua sic. vt omnis homo est animal ergo omne nō animal est non homo. Et particularis negatiua sic. Aliquod anial non est homo ergo aliquod quod est non homo non est non aīal
¶ Terminus finitus est ille terminus cui nō preponitur negatio. vt homo animal. & similia. ¶ Terminus infinitus est ille cui preponitur negatio. vt non homo. non aīal. &c. Additio. negatio est malignātis nature quicquid inuenit post se destruit et eius oppositum ponit si non ipediatur.

Simpliciter feci conuertitur eua per acci
Cato per cōtra sic fit conuersio tota

Nota ꝙ a in istis versibus notat vniuersalē affirmatiuā. E. vniuersalem negatiuam. et i pticularē affirmatiuā. et o particularē siue indefinitā nega tiuam. Sed videtur ꝙ vniuersalis negatiua non habet conuerti siplicite.

Ut nulla domus facit hominē. ergo nichil quod est homo facit domū. quia si cōuertens sit vera sua conuersio erit vera. sed conuertens est vera et sua conuersio falsa ergo non debet sic conuerti. Ad hoc dicendū est ꝙ si fuerit aliqua propositio enūciata cum verbo adiectiuo de pñti de preterito vel futuro. vel quicunqꝫ obliquus modus sequitur verbū principale. ita ꝙ illa propositio non potest habere rectam conuersionem. tunc principale verbū debet mutari in participiū eiusdem temporis. et in hoc verbū. Sū es est. et sic patebit conuersio. vt nulla domus facit hominē ergo nullum faciens hoiem ē domus. Similiter sic nullus murus est in lapide. ergo nullū ens i lapide est murus. De pterito sic. nullus puer fuit senex. ergo nullus pterit' senex est vel fuit puer. Eodem modo de futuro. vt nulla corrupta erit virgo. ergo nullum futurum corruptum est vel erit virgo

De equipollentiis

Equipollentia est equiualentia duarum propositionum adinuicem cōiunctarum / ita ꝙ tantum valet vna quantum et reliqua. Uersus. Diffinit°.

Pre contra dic / post contrar / pre postqꝫ subalter.

¶ Iste versus sic exponitur (Pre contradic) hoc est quando negatio preponitur signo et subiecto propositionis tunc facit propositionē equipollere illi ppositioni que ante aduentum illius negationis fuit eius contradictoriū. vt non quilibet homo currit. eqpollet huic quidā homo non currit.
¶ (Post contrar) hoc est quando negatio postponitur signo et subiecto alicuius propositionis. tunc facit illā equipollere illi propositioni que añ aduētū illius negationis fuit suū contrariū. vt quilibet homo non currit equipolet huic, Nullus homo currit. ¶ (Pre postqꝫ subalter) hoc est quando negatio ponitur et postponit̄ signo ⁊ subiecto tunc facit illā equipollere huic que añ aduentum illarum nēgationū fuit suum subalternans. Ut. nō omis homo currit. equipollet huic. aliquid quod est homo currit. ¶ Nota ꝙ propositiones equipollentes sunt eiusdem qualitatis et quantitatis cum propositionibus quibus equipollent

De propositionibus modalibus

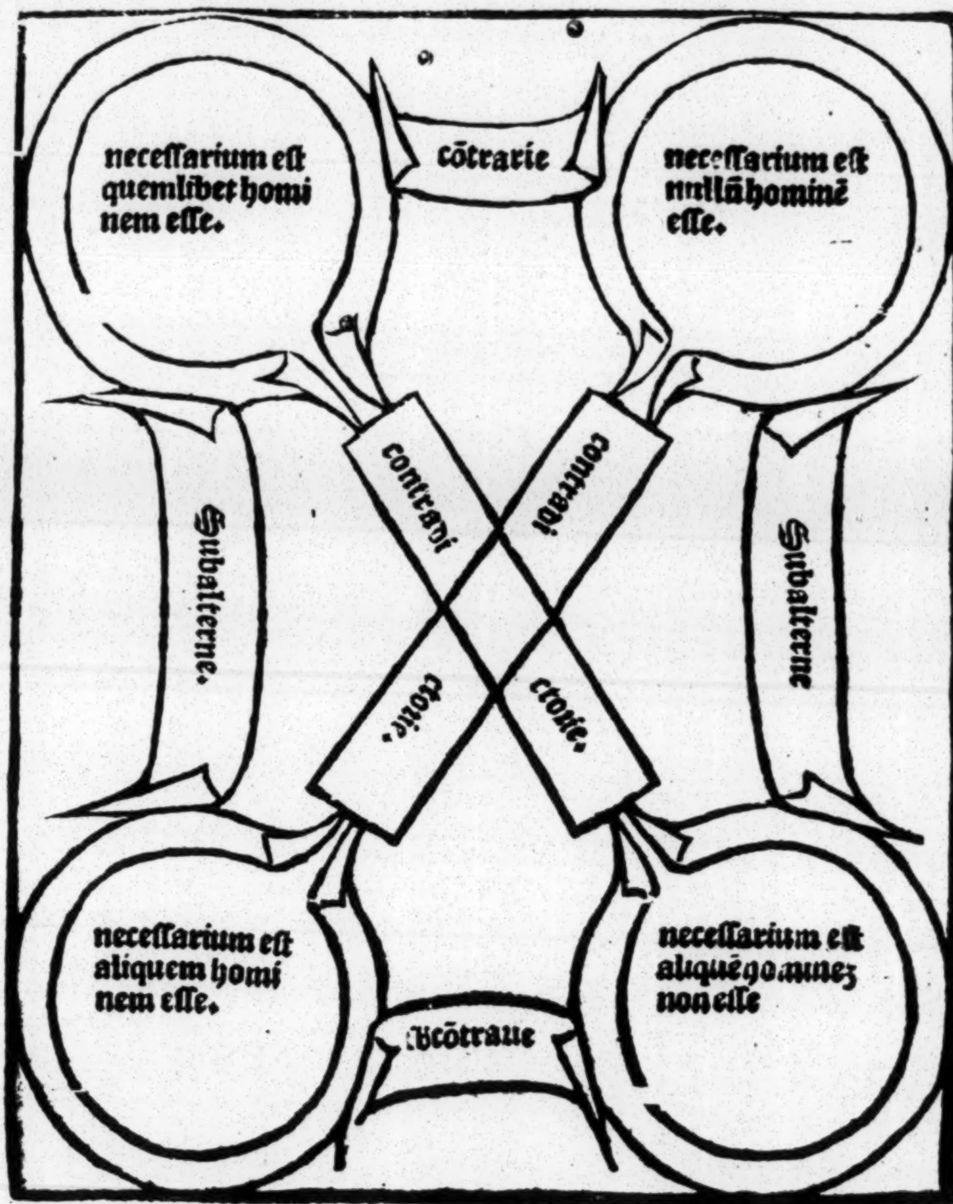
Propositionum alia modalis alia deinesse. Diuisio
Propositio modalis est illa in qua predicatum inest subiecto cum modo modali. vt possibile est hominem currere.
¶ Propositio deinesse est illa i qua predicatum inest subiecto sine modo modali. vt homo currit. Addō. dicit notanter cum modo modali propter omia nomina adiectiua que sunt modi sed non modi modales. ¶ Et sciendum ꝙ qttuor sūt termi faciētes modū modalē. s. possibile. ipossibile. cōtingēs. ⁊ necessariū cū eoꝝ aduerbiis. s. possibiliter. ipossibiliter. cōtingēter ⁊ necessarie

Et notandum est q̃ est differenta inter propositionem necessariam et ꝓpositionē de necessario. Propositio necessaria est illa que ē vera et non pōt esse falsa. vt deus est. Propositio de necessario est illa in q̄ ponitur iste terminus de necessario. vt de necessario celum mouetur ¶ Necessariū dicitur duobꝫ modis. s. per se et per accidēs. Necessariū per se est illd qd ē vez et nō pōt nec potuit nec poterit esse fl̄m. vt deꝰ ē. Necessariū per accidens est illd qd ꝫ verū ⁊ non pōt nec poterit esse falsum potuit tamē fuisse falsū. vt me fuisse in ecclesia. Impossibile dicitur duobus modis. per se et ꝑ accidens. Impossibile per se est illd qd est falsū et non potest nec potuit nec poterit esse verū. vt hō est asinus vel nullus deus est. Impossibile per accidens est illud quod est falsū et non potest nec poterit esse verum. potuit tamen fuisse verū vt me non fuisse natum.

Possibile dicitur tripliciter. scꝫ cum re et cum actu. cum re et ante actum. et ante rē et aн̄ actum. Possibile cum re et cū actu. vt me sedere dū ego sedeo. cū re et ante actum. vt possibile est hominem canescere in senectute sua. Ante rē et ante actum. vt possibile est antichristuꝫ ꝑdicare ¶ Similiter contingēs dicitur duobꝫ modis. s. cōtingēs natū et cōtingēs ad vtrūlibet. Contingēs natū est illud quod euenit alicui ex natura. vt hoiem canescere in senectute sua. Cōtingēs ad vtrūlibet est cuius vtraq₃ pars potest indifferenter esse vera vel falsa. vt homo currit.

Nota q̃ propositiones modales habent conuerti eodē modo sicut propositiones de inesse sui dicti. exceptis propositionibus de cōtigenti ad vtrumlibet que conuertuntur per oppositas qualitates vt si vna sit affirmatiua altera erit negatiua. vt contigit hominē currere. ergo contingit hominē non currere. Exemplum de aliis propositionibus modalibꝫ. vt contingit hominē esse animal. sic conuertitur. contingit animal esse hominē ¶ Propositio vniuersalis modalis ratione dicti. est quando terminus communis determinatur signo vniuersali et oimodo modali. vt possibile ē omnem hominem currere. Particularis modalis ratione dicti est quando terminus communis determinatur signo particulari et cum modo modali. vt possibile est aliquē hominem currere. ¶ Indefinita modalis ratione dicti est ista in qua subiicitur terminus cōmunis sine signo ⁊ cum modo modali. vt possibile est hominē currere. ¶ Singularis modalis ratione dicti ē qн̄ subicitur terminus discretus vel pronomen demonstratiuum cū modo modali. vt possibile est te currere. ¶ Uniuersalis modalis ratione signi vel modi est illa in qua ponitur ille terminus necesse necessarium vel de necessario. Uniuersalis modalis negatiā rōe signi vel mōi ꝫ illa i qua ponitur ille terminus impossibile. Particularis modalis affirmatiua est illa i qua ponitur ille terminus possibile vel contingens. Particularis modalis negatiua est illa in quo ponitur ille terminus possibile non vel cōtingēs nō ¶ Propositio modalis affirmatiua ratione signi est quando modus affirmatur et negatiua qн̄ modus negatur. ¶ Propositio modalis ratione dicti affirmatiua quando dictū affirmatur et negatiua quando dictum negatur. ¶ In ista figura prefertur tribus modis. Primo in dictis tantum. Secundo in modis tantum. Tercio tā in modis q̃ in dictis. Exēplum primi. vt necessarium est quemlibet hominem esse. necessariū est nullum hominem esse

necessarium est aliquem hominem esse. et necessarium est aliquem hominē non esse. Exemplum secundi. necessarium est quemlibet hominem esse. impossibile est quemlibet hoiem esse. possibile est quēlibet hominem esse. possibile est quemlibet hominem non esse Exemplum tercii. necessarium est omnem hominem esse animal. impossibile est nullum hominem esse animal. possibile est aliquem hominem esse animal. contingit aliquem hominē non esse animal. et sic de similibus.

Diffini° argumẽti

Ut dicit Boecius. Argumẽtum est ratio rei du bie faciens fidem et certitudinem de re dubia Et sciendum ꝙ quattuor sunt spẽs argumenti. s. enthymema. exemplum inductio. et sillogismus. Additio. quãdo aristoteles. dicit primo posteriorum Enthymema est vere sillogismus non est contra hoc quod dicitur hic nam per vere intelligit fere. Enthymema est curtatus sillogismus habens vni cam premissam et vnicam conclusionem. vt vos estis homo. ergo vos estis animal. Exemplum est quando vnum simile probatur per aliud simile. vt sicut se habet magister in scolis circa suos scolares. sic se habet rector in na ui circa suos subditos. Inductio est quãdo vniuersale probatur per sua sin gularia. vt ille homo currit. et ille et illa et sic de singulis. ergo omis homo currit. Syllogismus est oratio in qua quibusdam positis et concessis neces se est aliud euenire per ea que posita sunt et concessa. vt omis homo currit et ille est homo. ergo ille currit.

Sciendum est ꝙ omnis syllogismus constat ex tribꝫ terminis. s. ex maiore extremitate. ex minore et ex conclusione. Maior extre mitas est illa que sumitur in maiori cum medio termino hoc est in prĩa ꝓpo sitione cũ medio termĩo. Minor extremitas est illa q̃ sũitur in secũda ꝓposi tione hoc est in minori cũ medio termĩo. Medius terminus est ille qui sumi tur bis ante conclusionẽ et nõ ingreditur illã. vt oĩs hõ est risibilis. omne ani mal rationale est hõ. ergo oẽ aĩal rationale est risibile. vel sic. oẽ aĩal ratio nale est risibile. oĩs hõ ẽ aĩal rationale. ergo oĩs hõ ẽ risibilis. Figura est de bita dispositio terĩoꝝ. et modus ẽ debita disposicio propositionũ.

Et nota ꝙ tres sunt figure scilicet prima secunda et ter cia. In prima figura medius terminus erit subiectũ in maiori et p̃dicatum in minori. In secunda figura medius terminus erit bis predicatũ hoc est se mel ĩ maiori et semel in minori. In tercia figura medius terminus erit bis subiectũ. semel in maiori et semel in minori. Nota hic ꝙ galien⁹ posuit quar tam in qua mediũ predicatur in maiori & subiicitur in minori et ideo dicitur a dyaleticis posuisse falcem in messem alienam.

Sub pre prĩa. bis. pre. scda. tercia bis sub

¶ Et nota ꝙ nouẽdecem sunt modi: scꝫ nouem in prima figura et quattuor in secunda. et in tercia sex.

¶ Prima nouẽ scda tetras. et tercia bis tres.

¶ Nota ꝙ duplex est conclusio. scꝫ. directa et indirecta. Conclusio directa. est quando superius predicatur et inferius subiicitur. vt homo est animal. vel quando maior extremitas predicatur de minore extremitate. Cõclusio indirecta est quãdo inferius predicatur et superius subiicitur vel qñ minor extremitas p̃dicatur de maiori extremitate.

¶ Predico maiorem dum sit cõclusio recta.
¶ Est indirecta dum p̃dicat ipse minorem

¶ Insuper nota ꝙ omnes modi concludunt directe exceptis quinqꝫ vltimis prime figure q̃ patent in vbibꝫ sequẽtibus

¶ Omnes directe cōcludūt excipe quinqꝫ
¶ Noia sūt quoꝝ. bara. ce. da. fa. frisesomoꝝ

¶ Et notandū ꝙ isti sequētes sūt modi et in quolibet modo ē dictio ī qua cō-tinētur tres vocales qbus ordo idem seruatur sicut dicitur ī cōuersionibus

¶ Barbara celarent darii ferio baralipton
Celantes dapitis fapesmo frisesomoꝝ.
Cesare campestres festino baroco darapti.
Felapton disamis datisi bocardo ferison.

¶ Et notandum est ꝙ si omnes propositiones sint negatiue. vel si oēs pro-positiones sunt ꝑticulares nunꝙ̄ erit bonus syllogismꝰ neqꝫ in hypoteticis exclusiuis nec exceptiuis. Additio. sed syllogismus expositorius procedēs ex singularibus singulariter tentis tenet in omni figura

¶ Syllogisari non est ex particulari.
Neqꝫ negatiuis recte cōcludere si vis.

Et sciendum est ꝙ omnis syllogismus tam secunde ꝙ̄ tercie figure potest reduci in quattuor primos modos. qr omnis modus in-cipiens per b. potest reduci in barbara. et p. C. in celarēt. per. D. in darii. p F. in ferison. Unde versus. S. simplex per ac. m. transpos. c. facit ipos. Sic exponitur ille versus. S. notat simplicem conuersionem quando vo-calis precedit illam tunc propositio debet cōuerti simpliciter. Et quādo vo-calis ꝑcedit p. tunc ꝓpositio debet conuerti per accidēs. M. notat transposi-tionem vt patet in fapesmo et fiat ille syllogismus. omis homo est animal. nullus lapis est homo. ergo quoddam animal non est lapis. ꝛ conclusio erit indirecta. Maior debet conuerti ꝑ accidēs quia a precedit p. sic ergo quoddā animal non est homo et minor debet conuerti simpliciter. quia s. E. prece-dit. S. sic. ergo nullus homo est lapis. Et propositiones debent transponi. quia illa littera. m. est in fapesmo fiat ergo sic syllogismus. nullus homo ē lapis. quoddam animal est homo. ergo quoddā animal non est lapis. et sic reducitur in ferio simpliciter. patet de aliis duobus modis. quia debent re-duci ꝑ ipossibile. s. baroco et bocardo. nota quid est reducere ꝑ impossibile. Et est reducere per impossibile sumere oppositum conclusionis et vide si ma-ior est vniuersalis vel minor. si maior debes ponere oppositum conclusionis loco minoris. et oppositum minoris loco cōclusionis. Si minor debes pone-re oppositum conclusionis loco minoris. fiat ergo syllogismus in baroco sic. Omis homo est animal. quidam lapis non est aial. ergo quidā lapis nō est hō. oppositū ꝯclusionis ē ois lapis est hō. oppositū minoris est ois lapis ē ani-mal. reducatur ergo sic. ois homo est animal. ois lapis est homo. ergo ois lapis est animal. et sic debet bocardo reduci ad barbara. Uel sic ex-ponatur predictus versus. S. simplex hoc est quando. S. sequitur vo-calem tunc propositio facta per illam vocalē debet cōuerti simpliciter. vt pꝫ in Celantes. p. per ac. hoc ē qñ p sequit vocalē. tūc ꝓpō facta per illam vocalem debet cōuerti per accidens. vt patet in baralipton. m. transpos. hoc est quando hec littera m. ponitur ī aliquo mō siue in prima syllaba siue

secūda vel tercia siue quarta semper causat transpositionem propositionū vt patet in fapesmo. C. facit impos. hoc est quando C. habetur in aliquo modo oportet samere oppositū cōclusionis et si maior sit vniuersalis vt in baroco tūc ponatur oppositū cōclusionis in loco minoris et oppositū minoris in loco cōclusionis. et si mior sit vniuersalis. vt i bocardo. tūc ponitur oppositū ɔclusiōis i loco maioris et oppositū maioris in loco ɔclusiōis vt pz supra.

Diffini° ɔ̄tie.

Consequentia est quoddā aggregatū ex antecedente et consequente cum nota consequentie.

Uel consequētia est quedā sequela inter aūs et ɔ̄ns cū nota cōsequētie.

Et note consequentie sunt iste (ergo. ideo. igitur. si. quia) Additio. sed si et quia precedūt cōmuniter et aūs et ɔ̄ns vt si tu curris tu moueris. quia tu es homo tu es animal. Antecedens est illud qd imediate precedit notā consequentie. Et consequēs est illud quod imediate sequitur notam cōsequentie. Item cōsequētia dicitur duobus mōis s. bona et non bona. Cōsequētia bona et materialis dicitur tripliciter. vno modo qn̄ aūs est impossibile. et consequens sibi impertinens. vt homo est asinus. ergo bacul⁹ stat in āgulo. Alio modo qn̄ ɔ̄ns est necessariū et aūs sibi imptinēs. vt vos curritis ergo deus est. Tercio modo qn̄ tenet gratia terminorum. hoc est qn̄ tenet in vno et non in oī sibi simili. vt ois sol lucet ergo ille sol lucet. vel sic. vos nō estis ille homo (demonstrando vos) ergo vos non estis homo

Ad cognoscendum que consequentie sint bone et formales dantur regule generales. Quarum prima est.

Quelibet cōsequentia est bona et formalis. qn̄ ɔ̄ns formaliter intelligitur i antecedēte. vt homo currit. ergo animal currit. Additio bona. tunc intelligitur ɔ̄ns formaliter in aūti quando terminus positus i n ɔ̄nti est de conceptu quiditatiuo termini positi in aūti. Alia regula est ista. quelibet ɔ̄ña est bona et formalis. qn̄ ex opposito cōsequētis sequitur oppositū aūtis. et hoc formaliter vt ex opposito istius animal currit. sequitur oppositū istius homo currit. quia sequitur nullum animal currit. ergo nichil quod est homo currit

Alia regula est ista. quelibet consequentia est bona et formalis. quando oppositum cōsequentis formaliter repugnat antecedēti. vt ista consequētia. homo currit. ergo animal currit. quia oppositum cōsequentis. scz nullū animal currit. repugnat huic aūti. hō currit. Et dicuntur propositiones repugnare qn̄ non possunt simul stare in veritate. vel quando ex opposito vnius sequitur oppositum alterius

Alia regula est ista In oī consequētia bona et formali quicquid antecedit ad aūs antecedit ad cōsequēs. Ut homo currit ergo animal currit. quia quicquid ātecedit ad hoc aūs hō currit. aūcedit adhoc cōsequēs animal currit. quia sequitur hō albus currit. ergo animal currit

Item in omni consequentia bona et formali. quicquid sequitur ad consequens sequitur ad antecedens. vt homo currit. ergo animal currit. quia quicquid sequitur ad hoc antecedens homo currit. sequitur ad hoc consequens animal currit. quia sequitur homo currit. ergo corpus currit

Alia regula est ista. Si in nullo casu possibili posito

antecedens potest esse verum et consequēs falsum. illa consequentia est bona vt ille homo currit. ergo aliquis homo currit

¶ Item si in aliquo casu possibili posito antecedens potest esse verum et cōsequens falsum illa consequentia non valet. vt vos mouemini ergo vos curritis. quia sedendo potestis moueri

Alia regula est ista. Arguendo a pͦrio ad vltimū vbi

omnes consequentie intermedie sunt bone et formales et nō variate est cōsequentia bona et arguitur a primo ad vltimū quando illud quod est consequens vnius consequentie ē antecedens alterius 9ñe et non maius neqȝ minus et sic generaliter quousqȝ perueniatur ad vltimū consequēs. et tūc ex primo añte et vltimo consequēte est consequētia bona. vt homo currit. ergo animal currit. aīal currit. ergo corpus currit. corpus currit ergo substantia currit. substantia currit. ergo res currit. res currit. ergo ens currit. et sic a pͦrio ad vltimū. homo currit. ergo ens currit.

¶ Contra istā regulā arguitur sic. nullū tempus est. ergo dies non est. dies non est et aliquod tp̄s est. ergo nox est. nox est. ergo aliqđ tp̄s est. et sic a pͦrio ad vltimū nullū tempus est. ergo aliquod tempus est. et ꝙ ista consequentia non valet. ꝓbatur. quia arguitur ab vno contradictorio ad reliquum. ideo dicēdū est ꝙ ista conseqnētia non valet. quia plus addit in antecedenti scđe 9ñe ꝙ̄ in consequente prioris 9ñe. quia in 9ñti prioris 9ñe ponitur hoc tantū dies non est. et in antecedenti scđe ponitur ista copulatiua dies non ē. et aliquod tempus est. igitur

Alia regula est ista. quando arguitur ab vniuersali

ad suam particularē siue indefinitā sibi subalternantem tam affirmatiue ꝙ̄ negatiue. tūc est consequētia bona. vt quilibet homo currit. ergo aliquis homo currit. nullus homo currit. ergo aliquis homo non currit.

¶ Alia regula est illa. ab vniuersali affirmatiua ad suam singularem affirmatiuam cū debito medio est cōsequētia bona. vt oīs homo currit. ille ē homo. ergo ille currit. sed sine debito medio non valet consequentia. quia nō sequitur. q̇libet homo currit. ergo ille homo currit. quicunqȝ demonstratur sed aliquando tenet gratia terminorum vt in terminis significantibus partes incorruptibiles. vt omis sol lucet. ergo ille sol lucet. et aliquādo in noībus partitiuis. vt vterqȝ istorū currit. ergo ille istoꝝ currit. et quando añs est impossibile. vt omis homo est lapis. ergo iste homo est lapis.

¶ Alia regula est ista. A particulari ad suā indefinitam est consequētia bona et econtra. vt aliquis hō currit. ergo hō masculus currit. homo currit. ergo aliquid quod est homo currit ¶ Alia regula est ista. Ab vniuersali negatiua ad suam singularem negatiuam est consequentia bona vt null9 homo currit. ergo ille homo non currit. ¶ Alia regula. in oī cōsequētia bona et formali si antecedens sit veꝝ 9ñs erit verū quia ex veris nichil sequitur nisi verū. et si añs sit falsū. non sequit ꝙ 9ñs erit falsū. vnde ꝟsus. Ex falsis veꝝ ex veris nil nisi verū. ¶ Alia regula ē ista. ex ip̄ossibili sequit q̇dlibet. vt vos estis asin9. ergo vos curritis. Itē necessariū seq̄t ad q̇dlibz vt vos curritis ergo de9 ē. ¶ Alia regula est ista. ex contingēti nūq̄ sequit ip̄ossibile. vt homo currit ergo nullus deus ē. Item ex necessario nūq̄ sequitur cōtingēs. vt ista 9ña non valet. de9 est. ergo vos curritis. ¶ Alia rĺa est ista qñ arguit ab īferiori ad suū supi9 cū negatiōe postposita et cū debito medio ȝ 9ña bona. vt hō nō currit. et hō est animal. ergo animal currit

secūda vel tercia siue quarta semper causat transpositionem propositionū ut patet in fapesmo. C. facit impos. hoc est quando C. habetur in aliquo modo oportet sumere oppositū cōclusionis et si maior sit vniuersalis vt in baroco tūc ponat oppositū cōclusionis in loco minoris et oppositū minoris in loco cōclusionis. et si minor sit vniuersalis. vt i bocardo. tūc ponit oppositū ↄclusiōis i loco maioris et oppositū maioris in loco ↄclusiōis vt pȝ supra.

Diffinitio ↄñtie.

Consequentia est quoddā aggregatū ex antecedente et consequente cum nota consequentie.

Uel consequētia est quedā sequela inter añs et ↄñs cū nota cōsequētie. ¶ Et note consequentie sunt iste (ergo. ideo. igitur. si. quia) Additio. sed si quia precedūt cōmuniter et añs et ↄñs vt si tu curris tu moueris. quia tu es homo tu es animal. ¶ Antecedens est illud qd imediate precedit notā consequentie. Et consequēs est illud quod imediate sequitur notam cōsequentie. ¶ Item cōsequētia dicitur duobus mōis s. bona et non bona. Cōsequētia bona et materialis dicitur tripliciter. vno modo qñ añs est impossibile. et consequens sibi impertinens. vt homo est asinus. ergo baculus stat in āgulo. Alio modo qñ ↄñs est necessariū et añs sibi impertinēs. vt vos curritis ergo deus est. Tercio modo qñ tenet gratia termiorum. hoc est qñ tenet in vno et non in oi sibi simili. vt ois sol lucet ergo ille sol lucet. vel sic. vos nō estis ille homo (demonstrando vos) ergo vos non estis homo

Ad cognoscendum que consequentie sint bone et formales dantur regule generales. Quarum prima est.

¶ Quelibet cōsequentia est bona et formalis. qñ ↄñs formaliter intelligit i antecedēte. vt homo currit. ergo animal currit. Additio bona. tunc intelligitur ↄñs formaliter in añti quando terminus positus i n ↄñti est de conceptu quiditatiuo termi positi in añti. Alia regula est ista. quelibet ↄña est bona et formalis. qñ ex opposito cōsequētis seqr oppositum añtis. et hoc formaliter vt ex opposito istius animal currit. sequitur oppositū istius homo currit. qr sequitur nullum animal currit. ergo nichil quod est homo currit

Alia regula est ista. quelibet consequentia est bona et formalis. quando oppositum cōseqnentis formaliter repugnat antecedēti. vt ista consequētia. homo currit. ergo animal currit. quia oppositum cōsequentis. scȝ nullū animal currit. repugnat huic añti. hō currit. Et dicunt propositiones repugnare qñ non possunt simul stare in veritate. vel quando ex opposito vnius sequitur oppositum alterius

Alia regula est ista In oi consequētia bona et formali quicquid antecedit ad añs antecedit ad cōsequēs. Ut homo currit ergo animal currit. qr quicquid ātecedit ad hoc añs hō currit. añcedit ad hoc cōsequēs animal currit. qr sequitur hō albus currit. ergo animal currit

¶ Item in omni consequentia bona et formali. quicquid sequitur ad consequens sequitur ad antecedens. vt homo currit. ergo animal currit. quia quicquid sequitur ad hoc antecedens homo currit. sequitur ad hoc consequens animal currit. quia sequitur homo currit. ergo corpus currit

Alia regula est ista. Si in nullo casu possibili posito antecedens potest esse verum & consequēs falsum. illa consequentia est bona vt ille homo currit. ergo aliquis homo currit

¶ Item si in aliquo casu possibili posito antecedens potest esse verum & cōsequens falsum illa consequentia non valet. vt vos mouemini ergo vos curritis. quia sedendo potestis moueri

Alia regula est ista. Arguendo a p̄rio ad vltimū vbi omnes consequentie intermedie sunt bone et formales et nō variate est cōsequentia bona et arguitur a primo ad vltimū quando illud quod est consequens vnius consequentie ē antecedens alterius q̄ñe et non maius neqȝ minus et sic generaliter quousqȝ perueniatur ad vltimū consequēs. et tūc ex primo añte & vltimo consequēte est consequētia bona. vt homo currit. ergo animal currit. aīal currit. ergo corpus currit. corpus currit ergo substantia currit. substantia currit. ergo res currit. res currit. ergo ens currit. et sic a p̄rio ad vltimū. homo currit. ergo ens currit.

¶ Contra istā regulā arguitur sic. nullū tempus est. ergo dies non est. dies non est et aliquod tp̄s est. ergo nox est. nox est. ergo aliqđ tp̄s est. et sic a p̄rio ad vltimū nullū tempus est. ergo aliquod tempus est. et q̄ ista consequentia non valet. p̄batur. quia arguitur ab vno contradictorio ad reliquum. ideo dicēdū est q̄ ista conseqnētia non valet. quia plus addit in antecedenti scd̄e q̄ñe q̄ in consequente prioris q̄ñe. quia in q̄ñti prioris q̄ñe ponitur hoc tantū dies non est. et in antecedenti scd̄e ponitur ista copulatiua dies non ē. et aliquod tempus est. igitur

Alia regula est ista. quando arguitur ab vniuersali ad suam particularē siue indefinitā sibi subalternantem tam affirmatiue q̄ negatiue. tūc est consequētia bona. vt quilibet homo currit. ergo aliquis homo currit. nullus homo currit. ergo aliquis homo non currit.

¶ Alia regula est illa. ab vniuersali affirmatiua ad suam singularem affirmatiuam cū debito medio est cōsequētia bona. vt oīs homo currit. ille ē homo. ergo ille currit. sed sine debito medio non valet consequentia. quia nō sequitur. q̄libet homo currit. ergo ille homo currit. quicunqȝ demonstratur sed aliquando tenet gratia terminorum vt in terminis significantibus partes incorruptibiles. vt omīs sol lucet. ergo ille sol lucet. et aliquādo in noībus partitiuis. vt vterqȝ istorū currit. ergo ille istorū currit. et quando añs est impossibile. vt omīs homo est lapis. ergo iste homo est lapis.

¶ Alia regula est ista. A particulari ad suā indefinitam est consequētia bona & econtra. vt aliquis hō currit. ergo hō masculus currit. homo currit. ergo aliquid quod est homo currit ¶ Alia regula est ista. Ab vniuersali negatiua ad suam singularem negatiuam est consequentia bona vt nullꝰ homo currit. ergo ille homo non currit. ¶ Alia regula. in oī cōsequētia bona et formali si antecedens sit verū q̄ñs erit verū quia ex veris nichil sequitur nisi verū. et si añs sit falsū. non sequit̄ q̄ q̄ñs erit falsū. vnde vsus. Ex falsis verū ex veris nil nisi verū. ¶ Alia regula ē ista. ex ip̄ossibili sequit̄ q̄dlibet. vt vos estis asinꝰ. ergo vos curritis. Itē necessariū seq̄t̄ ad q̄dlibȝ vt vos curritis ergo deꝰ ē. ¶ Alia regula est ista. ex contingēti nūq̄ sequit̄ ip̄ossibile. vt homo currit ergo nullus deus ē. Item ex necessario nūq̄ sequitur cōtingēs. vt ista q̄ña non valet. deꝰ est. ergo vos curritis. ¶ Alia r̄ła est ista q̄ñ arguit̄ ab īferiori ad suū supiꝰ cū negatiōe postposita & cū debito medio & q̄ña bona. vt hō nō currit. et hō est animal. ergo animal currit

Alia regula est hec. De se habẽs per modũ apponis vel addõnis respcũ alterius. iferius ẽ eo cui addit vl' apponit. vt hõ albus currit. ergo hõ currit. ¶ Alia regla est ista. qñ arguit ab iferiori ad suũ superius sũ negatõe siue distributõe et sine aliqua dõne hñte vi negatiõis vl' distributionis est ꝯña bona tã per se ꝙ per accidẽs. p se. vt homo currit. ergo aial currit. per accñs. hõ albus currit. ergo homo currit. Unde dicit. Aristo. Prius est illud a quo non conuertitur subsistendi consequẽtia.

Et notãdũ ꝙ tripliciter cõtingit arguere ab iferiore ad suũ superius a parte subiecti. a pte pdicati et a pte vtriusqꝫ. A parte subiecti qñ subiectũ in añte ꝫ iferius ad subiectũ in ꝯñte. A parte pdicati quãdo pdicatũ in añte est iferius ad pdicatũ in ꝯñte. vt hõ currit ergo hõ mouetur. A parte vtriusqꝫ qñ subiectũ et pdicatũ i añte sũt inferius ad subiectũ et predicatum in consequẽte. vt homo currit. ergo animal mouetur

Nota ꝙ quinqꝫ modis fallit hec regula. arguẽdo ab iferiori ad suũ superi⁹. Prio modo qñ arguit ab iferiori ad suum superi⁹ cũ negatiõe pposita a pte subiecti. vt hõ nõ currit. ergo nullũ aial currit. Secũdo° qñ arguit ab iferiori ad suũ superi⁹ a pte pdicati dõe exclusia addita subiectis. vt tm̃ hõ currit. ergo tm̃ hõ mouet. Tercio qñ arguit cũ nota alietad vl' drie. vt hõ est aliud ab asino. ergo hõ est aliud ab aiali. Quarto mõ qñ arguit cũ distributione vl' cũ aliqua dictione hñte vi negatiõis vl' distributionis. vt ois hõ currit. ergo oẽ aial currit. Quito° qñ arguit ab iferiori ad suũ superi⁹ cũ aliq istaꝝ dõnũ ꝙ vel sicut vl' cũ ꝯpatiuo vel suplatio gradu nõ vꝫ ꝯña. vt vos estis ita fortes sicut ille hõ. g° vos estis ita fortes sicut hõ vos estis fortior isto hoie. ergo vos estis fortior hoie. Uos estis fortissimus istorũ hoim. ergo vos estis fortissimus hoim. Sed qñ arguit a superiori ad suũ iferius cũ aliqua istaꝝ dictionũ tũc est ꝯña bona. vt vos estis ita fortis sicut homo. ergo vos estis ita fortis sicut ille homo. vos estis fortissimus hoim. ergo vos estis fortissimus hoim istorũ.

Alia regl'a est ista arguendo a supiori ad suũ iferius cũ negatione siue distributione vl' aliq dictõe hñte vi negatõis vel distributionis nõ vꝫ ꝯña de forma. vt aial currit. ergo homo currit. licet alñ tꝫ de materia vt aial ridet. ergo homo ridet. ¶ Alia. r'la est ista. In oi ꝯña bona et formali qñ arguit ab inferiori ad suũ superius distributo ꝯñte seqtur añs distributũ si añs sit distribuibile ꝛ añs sit. r. vt hõ currit. ergo aial currit. iõ seqtur. oẽ aial currit. ergo ois homo currit. ¶ Sꝫ cõtra istã regulã arguit sic. ista ꝯña est bona hõ currit. ergo hõ mouet. et tñ nõ sequit. ois hõ mouet ergo ois hõ currit. ergo ꝛc. regula nõ valet. huic dr ꝙ ꝙuis nõ tenet a pte pdicati i affirmatiuis est tꝫ i negatis. vt null⁹ hõ mouet. ergo null⁹ hõ currit. Similiter arguẽdo a supiori ad suũ inferius i termis accidẽtalibus sine debito medio cũ distributiõe pposita nõ vꝫ ꝯña. vt oẽ coloratũ ꝫ ergo oẽ albũ ẽ tꝫ cũ debito medio ẽ ꝯña bõa. vt oẽ coloratum ẽ. et oẽ albũ est. ergo ꝛc. ¶ Alia regula. Ab actia ad passiuã est ꝯña bona. ꝛ ecõtra. vt ego amo vos ergo vos amamini a me. et vos amamini a me. ergo ꝛc.

Dõnes exclusiue.

Sequitur de dictionibꝫ exclusiuis et sũt iste tm̃ tantummodo solũ solũmodo precipue ꝛ

dñtaxat. Et qlibet ꝓposito in qua ponit aliqua istaꝝ a parte subiecti debet exponi p duas exponētes siue sit affirmatia siue negatiua qꝝ pria erit eius ꝑiacens. Secūda erit vniuersalis de subiecto et qualitate opposita subiecto et qualitati ꝑiacentis. Exēplū. vt tm̄ hō currit. sic exponit. hō currit et nichil nō hō currit. ergo tm̄ hō currit. Tm̄ hō nō currit. sic exponit. hō nō currit. sed qdlibet nō hō currit. vel aliud ab hoie currit. ergo tm̄ homo nō currit

¶ Pria rła est hec. ab exclusiua ad suū ꝑiacēs ꝯña bōa. sꝫ nō ecōtra. vt tā tū hō currit. ergo hō currit. Et ꝑiacēs exclusiue ē illd qd remanet dēpta dictione exclusia. vt hō currit. est ꝑiacēs istius. tm̄ homo currit.

Alia regula est illa. ab exclusiua affirmatiua et non negatiua ad suū vniuersale i termis transpositis. interis rectis in sigulari numero cū v̄bo de pñti et nō āpliatiuo est ꝯña bona. vt tm̄ homo currit. ergo om̄e currens est hō et ecōtra. oē currēs est hō. ergo tm̄ homo currit. Uerba āpliatiua sūt ista. icipit. desinit. potest et apparet et oia v̄ba de preterito et future q̄ pñt ꝑdicare de re exñte et nō exñte. vt hō non exñs potest esse rome. Similiter ātichristus potest esse qui nondum ꝫ sed i obliquis et in hypoteticis non valet consequētia. vt cuiuslibet hois asinꝰ currit. ergo tm̄ currens est ois asinꝰ. qꝛ ātecedēs potest esse verū et cōsequēs falsū. posito ꝙ q̄libet hō hēat duos asinos. vnū currētē et alterum iacentē iam antecedens est verum et consequens falsum.

Alia regula est ista. a pria exponēte exclusiue ad exclusiuā nō valet cōsequētia. vt hō currit. ergo tm̄ homo currit. ¶ Alia regula est ista. ab exclusiua ad secundā eius exponētē est cōsequētia bona. vt tā tum homo currit. ergo nichil aliud ab hoie currit.

Et notandū ꝙ oppositū exclusiue debet dari per negationē ꝑpositā toti. vt tm̄ hō currit. oppositū huius est hoc. nō tm̄ homo currit. qd debet ꝓbari per duas cās v̄itatis que debēt dari per vnā disiūctiuā fctā ex oppositis partiū exponētiū exclusiue affirmatiue vt nō tm̄ hō currit. ꝓbatur sic. Nichil quod est homo currit. vel aliqd nō hō currit. Et oppositū exclusiue affirmatiue equiualet vni disiunctiue facte ex oppositis partium exponētium exclusiue affirmatiue vt non tm̄ hō currit. equalet huic. nichil quod est homo currit. vel aliquid non homo currit

Item qñ arguitur a ꝑpositione hñte plures causas veritatis ad vnā illaꝝ. nō valet ꝯña. vt hic. nō tm̄ hō currit. ergo aliqd nō hō currit. vel sic nō tm̄ hō currit. ergo nichil qd est hō currit qꝛ añs pōt esse veꝝ et ꝯñs falsū. posito ꝙ hō et asinꝰ currāt. iā añs est veꝝ. s. ꝙ nō tm̄ hō currit. qꝛ hꝫ vnā causā verā. et ꝯñs est falsū. s. nichil qd est hō currit. qꝛ eius oppositum est veꝝ. s. aliquid quod est homo currit.

Alia regula est ista. qñ arguit ab vna causa veritatis ad ꝓpositionem habentē illā. tunc illa cōsequētia est bona. Ut nichil qd est homo currit. ergo non tantum homo currit. Et qñ arguitur ab vtraqꝫ causa veritatis ad ꝑpositionem habentem illā. tunc consequentia illa est bona et econtra. Ut nichil quod est homo currit. vel aliquid non homo currit. ergo non tantum homo currit. et ecōtra. vt nō tantū homo currit. ergo nichil quod est homo currit. vel aliquid non homo currit

Alia regula est ista. quādo arguitur ab inferiori ad suū superius a parte subiecti. dictione exclusiua addita subiectis. est cōsequentia bona. Ut tantū homo currit. ergo tm̄ animal currit. Sed a parte predicati non valet cōsequētia. vt tm̄ homo currit. ergo tm̄ homo mouetur Sed aliqn̄ tenet gratia terminorū. vt tm̄ vos differtis ab hoie. ergo tantum vos differtis ab animali.

Alia regula est ista. quando dictio exclusiua additur dictioni significanti numerū vltra binariū. tūc dupliciter hʒ exponi. s. ratiōe plitatis et rōne alietatis. Rōne pluralitatis sic exponitur. Tm̄ qttuor hoies currūt. Quattuor hoies currūt et nō plures ꝙ qttuor hoies currūt. ergo tm̄ quattuor hoies currūt. Rōne alietatis sic exponitur. qttuor hoies currūt. et nulli alii hoies ꝙ quattuor ergo tm̄ quattuor homines currunt

Alia regula est ista. ab exclusiua affirmatiua ad exceptiuā negatiuā est ꝯña bona. in cōsimilibus teris. nō i termīs transcēdentibus est ꝯña bona ⁊ ecōtra. vt tm̄ homo currit. ergo nichil preter hoīem currit ¶ Notanḋ ꝙ quattuor sūt ordines exclusiue. Prim⁹ est qn̄ dictio exclusiua preponitur subiecto. Secūdū est qn̄ dictio exclusiua imediate sequitur subiectū. vt hō tm̄ est currens. Tercius est qn̄ dictio exclusiua postponitur pricipali verbo vt hō est tm̄ currēs. Quartus qn̄ ponitur inter partes predicacati. vt tu es vidēs tm̄ hoiē. ¶ Et notād ꝙ dictio exclusiua diuersimode hʒ ordinari i propositione et eius diuersa positio diuersimode hʒ exponi. Aliqn̄ enī precedit totaliter in ꝓpositione. vt tm̄ tu vides hoiem. Et tūc sic exponitur. Tu vides hoiem et nichil nō tu vides hoiem. ergo tm̄ tu vides hoiem Aliqn̄ imediate ꝑponitur verbo. vt tu tm̄ vides hominem. sic exponitur tu vides hoiem. ⁊ nichil aliud facis ꝙ vides hoiem. ergo tm̄ vides hoiem Aliū ponitur totaliter p̄dicato. vt tu es tm̄ videns hoiem sic exponitur. tu es videns hoiem. et non es aliud ꝙ vidēs hoiem. ergo ⁊c. Aliquādo ponit̄ īter ptes subiecti et p̄dicati. vt tu es vidēs tantū hominē. et tūc sic habet exponi Tu vides hominē. et non vides aliud ꝙ hoiem. Et eodē modo exponit̄ illa hic tantū hoiem vides. ¶ Item. tu es similis solū sorti. sic exponitur. tu es similis S. et nō est similis alii ꝙ S. ergo tu similis solum S. ⁊c.

SEquitur de dictionibus exceptiuis. Et sūt iste. preter preterꝙ et nisi et similia.

¶ Propositio in qua ponitur aliqua istarum a parte subiecti debet exponi p duas exponentes. sed prius dicatur de eius expositionibʒ. ¶ Nota ꝙ ps extra capta vocatur illud qḋ immediate sequitur dictionē exceptiuā. Et preiacens est illud quod remanet dempta dictione exceptia cū parte extra capta vt in ista propositione. Omnis homo p̄ter sortē currit ly S. est pars extra capta. et hec propositio. ois homo currit. est p̄iacens. ¶ Et notandum ꝙ si excepitiua sit affirmatiua. prima eius exponēs erit negatiua. cuius subiectū erit pars extra capta. et p̄dicatū et copula erunt eadē que erāt exceptiue. secunda erit vniuersalis affirmatiua. in qua primo sumitur signū vniuersale affirmatiuum cū subiecto preiacentis. cum ista dictione alius a. ud in eodē cañ gñe ⁊ numero. tñ ex pte extracapta in ablo casu. vt ista. ois hō preter sortem currit. sic exponitur. sortes non currit sed ois homo alius vl alia a sorte currit. ergo omnis homo preter S. currit. ¶ Et si exceptiua sit negatiua. prima exponens erit affirmatiua ⁊ reliqua erit illa que dabitur

sicut prius. p̄terq̄ in loco signi vniuersalis negatiue. ponit̄ signū vniuersa/
lis negatiue. vt null⁹ homo p̄ter sortē currit. sic exponit̄. Sortes currit. sed
nullus alius vel alia a sorte currit ergo ꝛc. Et iste exponētes tenentur gene
raliter in exceptiuis proprijs. ¶ Pro quo notādū est q̄ nulla exceptiua di/
citur propria nisi eius p̄iacens sit ꝓpositio vniuersalis affirmatiua vel nega
tiua a qua dicitur exceptiua constitui. Unde ista exceptiua non est pro/
ꝓpria. Aliquis homo preter sortem currit.

Alia regula est ista / Omis exceptia ꝓpria repugnat suo p̄
iacenti. vt ille repugnāt. omis homo currit et ois homo p̄ter sortem currit.
Nam dicitur ꝓpōnes repugnare. q̄n non possunt simul stare i veritate vel
cum ex opposito vnius sequitur oppositum alteri⁹. qualiter est in proposito.
¶ Et nota q̄ in oī exceptiua ꝓpria quattuor requiruntur. s. p̄iacēs exceptiue
subiectū p̄iacentis. ps extracapta. ꝛ illud respectu cuius fit exceptio.

Alia regula / ab exceptiua ad eius exponentes tam diui
sim q̄ coiuncti est ꝯña bona et ecōtra. coiunctim. vt sequitur. ois hō p̄ter sor
tem currit. ergo sortes nō currit. Et similiter. ois homo p̄ter sortem currit.
ergo ois homo alius vel alia a sorte currit. Et sic diuisim et coiuncti. ois ho
mo preter sortem currit. ergo sortes nō currit. sed ois homo alius vel alia a
sorte currit. Et sequitur ecōtra coniunctim Ut sortes non currit sed omnis
homo alius vel alia a sorte currit. ergo omis homo preter sortē currit.
¶ Nota drña est iter istos tres terminos. preter. p̄terq̄ et nisi nā preter et
preterq̄ sumūtur indifferenter tam i affirmatiuis q̄ negatiuis. et nisi solum
in negatiuis. exēplū vt nullū anial currit nisi asinus.

Alia regula est ista. ꝓpositio in parte vera et i parte fal/
sa potest verificari per exceptionē partis false vel partium falsarum Et ꝓ
positio in parte vera et in parte falsa hꝫ aliquas ꝓpōnes singulares veras
et aliquas falsas. vel aliā verā et aliam falsam. Additio. Ex hac relatiua
sequitur correlatiue qđ nō omis propositio est simpliciter vera vel simplici
ter falsa. Unde posito q̄ sortes sedeat. et omnis homo non sortes currat.
tunc hec propositio (omnis homo currit) est in parte vera et in parte falsa.
et habet verificari per exceptōnē partis false. scꝫ. Sortes currit. sic. ois ho
mo p̄ter sortem currit. et si. Sortes et plato sedeant. et omis homo non al/
ter istorū currit. tūc habet verificari per exceptionem partiū falsaꝝ. sic.
Omnis homo preter alterum istorum currit. demonstrando sortē et plato/
nem. vnde sēp si exceptio fiat pro pluribus habet ꝓbari per terminum ꝑ/
titiuum vel cū disiūctione vt patet in istis exceptiuis predictis.

Alia regula est ista. Si exceptiua sit propria / requiritur
q̄ pars extracapta sit inferior ad subiectum preiacentis. vt. Omnis homo
preter sortem currit.

Alia regula est ista. Si tot excipiuntur quot supponun
tur tunc exceptiua est impropria. vt patet per diffinitionē Quia exceptio est
extracaptio partis a suo toto. Unde ista exceptiua est ipropria. Ois hō pre/
ter omnē hoiem currit quia tot excipiūtur quot supponuntur.

Contra. ista est satis propria / nullus sol p̄ter istū lucet:

et hic tot excipiuntur quot supponuntur. ergo regula nulla. Dico quod regula predicta est satis bona. et habet intelligi. quando illud quod supponitur. et illud quod excipitur eodē modo supponāt. sed sic non est hic. quia vnus terminus supponit discrete et alius cōfuse et distributiue.

Alia regula est ista. in omni exceptiua vera et affirmatiua. predicatū dicit de subiecto piacentis. et remouetur a pte extra capta. vt omnis homo preter sortē currit. currēs remouet a sorte. et dicit de ly homine. Sed in exceptiua negatiua pdicatū dr de pte extracapta et remouet a subiecto piacentis. vt null⁹ homo pter sortē currit. currēs dicitur de pte extracapta et remouetur a ly homo. quod est subiectū piacentis

Alia regula est ista. Oppositū exceptiue debet dari per negationē prepositam toti. sicut oppositū exclusiue. et habet duas causas veritatis. Et nota quod non est verius dari oppositum alicuius propositionis cathegorice quam preponere negationē toti. vel delere eam si pposita fuerit rc.

De copulatiuis regule

Prima regula est ista. Si vna pars copulatiue est falsa. sic tota copulatiua est falsa. et si vtraque pars copulatiue est vera tota copulatiua est vera. Exemplū primi. vt hō est asinus et deus est. Exemplum secundi. vt homo est animal et deus est.

¶ Alia regula est ista. arguēdo a tota copulatia ad alterā ei⁹ ptē est 9ña bona. vt vos curritis. et vos estis homo. ergo vos curritis

Alia regula est. A toto copulato ad alterā eius partē est 9ña bona. vt sortes et plato currūt ergo plato currit. nisi cum verbis significantibus diuisionē. vt sortes et plato trahūt lapidem ergo plato trahit lapidē. non valet 9ña.

Alia regula est / a parte copulatiue ad totā copulatiuā non valet cōsequētia de forma. Sed quinque modis tenet de materia. Primo modo qñ copulatia fit ex pte iferiori et supiori. tūc arguēdo a pte inferiori ad totam copulatiuā est cōsequētia bona. vt vos estis hō. ergo vos estis homo et vos estis aial. ¶ Secundo mō qñ copulatiua fit ex parte cōtingenti et ex parte necessaria. tūc arguendo a pte contigenti ad totā copulatiuā est 9ña bona. vt vos curritis. ergo vos curritis et deus est. ¶ Tercio mō. qñ copulatia fit ex ppōne possibili et ex ppōne ipossibili. tūc arguēdo a pte copulatie ad totā copulatiuā est cōsequētia bōa. vt vos estis asin⁹. ergo vos estis asinus. et vos curritis. ¶ Quarto qñ copulatiua fit ex partibus cōuertibilibus tūc arguendo a parte copulatiue ad totā copulatiuam est 9ña bona. vt vos estis homo. ergo vos estis hō et vos estis aial rationale. ¶ Quīto qñ antecedēs est verū et nō potest esse quod añs sit verum nisi 9ñs fuerit verum. tūc arguendo a parte copulatiue ad totā copulatiuā est 9ña bona. vt vos sedetis ergo vos sedetis. et vos estis homo.

Alia regula. Ista dictio et. qñque tenetur copulatiue et aliquando copulati. Tenetur copulatie qñ copulat inter ppōes. vt vos estis animal

et vos estis substātia. Tenet copulatiue qn̄ copulat inter terminū et ꝑpōem vt tu es aīal et asinus. Et nota ꝙ hec cōiūctio aliqn̄ capit disiūctiue vt primo phisicoꝝ. natura ē pricipiū mouēdi et quiescendi. ⁊c. Uel aliqn̄ capitur appositiue. vt in ouidio methamorphoseos hanc deus et melior litem natura diremit. ¶ Item qn̄ ille terminus et tenet copulatiue. tūc talis ꝑpō est distiguēda penes sensū cōpositū ⁊ sensū diuisū. Qn̄ est sēsus ꝯposit⁹ oportet ꝙ maneat idē subiectū. vt tu es aīal et tu es asinus et hec est falsa Quando sensus diuis⁹ est tunc oportet ꝙ maneat idem predicatū. vt tu es animal et asinus est aīal. et hec est vera

Alia regula / oppositū copulatiue est vna disiunctiua facta ex oppositis partiū copulatiue illius. vt hō currit et aīal currit. Oppositum eius est hoc. nichil quod ē hō currit. vel nullū aīal currit.

Sequitur de disiunctiuis.

Prima regula est hec. Si vna ps disiūctiue sit vera tota disiūctia est ꝟa. ⁊ si ābe ptes sit f'e illa disiūctia ē f'a. vt vos estis asin⁹. vl' vos estis capra. ¶ Alia ē ista. a tota disiūctia ad alterā ei⁹ ptē nō vꝫ ꝯn̄a de forma. vt vos curritis vel vos sedetis. ergo vos curritis. Sꝫ quiꝙ mōis tꝫ gr̄a termioꝝ. Pmo mō qn̄ ē aliq̄ disiūctia facta ex pte iferiori ⁊ ex pte superiori. tūc arguēdo a tota disiūctiua ad ptē supiorē ē ꝯn̄a bōa. vt vos estis hō vl' vos estis aīal. ergo vos estis aīal. Scd̄o mō qn̄ disiūctia fit ex pte cōtigenti et ex pte necessaria. tūc arguēdo a tota disiūctia ad ptē necessariā ē ꝯn̄a bona. vt vos curritis. vel de⁹ est. ergo de⁹ est. Tercio mō qn̄ disiunctia fit ex pte ipossibili et ex pte possibili. tūc arguēdo a tota disiunctiua ad ptē possibilē et ꝯn̄a bōa. vt vos sedetis. vel vos estis asinus. ergo vos sedetis. Quarto modo qn̄ disiūctiua ē facta ex termis ꝯuertibilibꝫ. tūc est ꝯn̄a bona. vt vos estis risibilis vel vos estis hō. ergo vos estis risibilis. Quīto mō qn̄ disiunctiua fit ex duabꝫ ptibus quaꝝ vna non pōt esse ꝟa nisi altera sit ꝟa. tūc arguendo a tota disiunctiua ad alterā eius partem est ꝯn̄a bona. vt vos estis mouens. vel vos estis currēs. ergo vos estis mouens

Alia regl'a ē hec. Arguēdo a tota disiūctia ad alterā ei⁹ ptē ita ꝙ oppoitū ꝯn̄tis nō sumit i miore est ꝯn̄a bōa. vt vos estis hō. vl' vos estis aīal. sed non est ita ꝙ vos estis hō. ergo vos estis aīal. Nota hic ꝙ hec regl'a soluit istā rōnē tu es asin⁹ vel tu nō es asin⁹. sꝫ tu nō es asin⁹ ergo tu es asinus. ⁊c. ¶ Itē ille termin⁹ vel pōt teneri disiūctiue vel disiūcti. tenet disiunctiue qn̄ disiūgit inter ꝑpōes. vt vos estis hō. vel vos estis aīal. et tenet disiūcti qn̄ ponit inter ꝑpōem et terminū. et tūc est distinguēda penes sēsū cōpositū et sēsū diuisū. Sensus cōpositus ē qn̄ subiectū i pmā ꝑpōe ē subiectū i scd̄a ꝑpōne. vt. S. vel. P. currit. Sensus diuisus ē qn̄ p̄dicatū i prima ꝑpōne est p̄dicatum in secunda ꝑpōne. vt. S. currit vel. P. currit.
¶ Et sciendū est ꝙ contrariū disiunctiue est vna copulatiua facta ex oppositis ptiū illius disiunctiue. vt vos curritis. vel vos mouemini. oppoitū eius ē hoc. vos non curritis. et vos non mouemini.

De conditionalibus

Prima regula est. Conditionalis dicitur bona quādo cō sequēs formaliter intelligitur in āte cum ista ꝯditione si. vt si vos curritis vos mouemini. qꝛ ꝯñs includitur formaliter in āti vide supra inter regulas bone ꝯñe et formalis in additionibus. ¶ Alia regula est illa. Dis conditionalis bona cōuertitur cū cōsequentia que est bona et ē necessaria ⁊ ois cōditionalis que non valet conuertitur cū cōsequētia que non valet ⁊ est impossibilis. vt si deus est. homo est leo. Alia regula est ista. omis cōditionalis bona conuertitur cū ꝯña que est bona et sine termino relatiuo imediate sequente hanc cōdicionē si. tm̄ valet cōsequentia facta ex āte et consequēte eiusdem conditionalis. vt si vos curritis vos mouemini. Sed si terminus relatiuus immediate sequatur si. tunc ꝯña non valet tm̄ sicut ꝯña facta ex āte et ꝯñte. vt aliqua propositio est) et si illa sit vera. ergo tu es asinus.

Alia regula est ista. ad cognoscendum quando consequens formaliter intelligit in āte. fiat ꝯña ex āte. et ꝯñte conditionalē. et si fuerit ꝯña bona. sic illa cōditionalis erit bona et si non tunc non valet cōditionalis. Exēplū huius rl'e. qꝛ hec ꝯña est bona. tu es hō ergo tu es aial ideo ista cōditionalis est bona. si tu es homo tu es animal sꝫ tu es homo ergo tu es animal.

Alia regula est ista / oppositum conditionalis debet dari per negationē ꝑpositam toti. vt oppositū istius. Si sortes currit. p. currit et hec. nō si sortes currit p. currit. que formaliter repugnāt. Et tūc illud equiualet vni expletiue facte ex āte cōditionalis. et ꝯtrario ꝯñtis. vt illa Non si vos estis homo vos estis animal. equiualet huic. vos estis homo licet vos non estis animal.

Alia regula est ista. A tota conditionali cum suo antecedente ad ꝯñs eiusdē est ꝯña bona. vt si ego sum homo. ego sum animal. sed ego sum homo. ergo ego sum animal.

Alia regula est / a tota conditionali cum opposito consequentis ad oppositū ātis ē ꝯña bona. vt si tu curris tu sedes. sed tu non sedes ergo tu non curris. Et nota ꝙ āñs in conditionali est illud qđ imediate sequit̄ hāc notā si. siue sit prius siue sit posterius. prius. vt si homo currit. animal currit. posterius. vt aial mouetur. si hō currit.

Alia regula est ista. quedam est conditionalis bona simpliciter et quedā est conditionalis bona vt nūc. Conditionalis bona vt nūc est cuius āñs. non potest iā esse verū. vt si vos estis londoniis vos estis hō. Bona simpliciter est talis cuius āñs nullo mō potest esse verum nisi consequens fuerit vex. vt si tu es homo tu es animal.

De regulis omissis.

Regula hec est. subiectis et copulis exñtibus eisdē ⁊ predicatis variatis secundum sub et supra. sine negatione siue distributione et sine aliqua dictione hñte vim negationis vel distributionis est ꝯña bona. Sub. idē est quod inferius. Supra. idem est superius. vñ ista cōsequē-

tia est bona. Sortes fuit albus heri. ergo sortes fuit albus. quia iste termi/ nus albus heri. est iferius ad istum terminū albus. prīam oē se hñs per mo dū appōnis. rc. Uide inferius inter regulas 9ñap

Alia regula. vbi in aliqua 9ña sunt plures pmisse si ex opposito 9ñtis cū altera pmissap sequitur oppositū alterius pmisse. tunc est cōsequentia bona. vt ois homo currit. tu es homo. ergo tu curris. qr ex op/ posito 9ñtis cū minore sequitur oppositum maioris. qr sequitur tu nō curris et tu es homo. ergo aliquid quod est homo non currit. Similiter ex opposi/ to 9ñtis cū maiore sequit oppom minoris. quia sequitur tu non curris. et om nis homo currit. ergo tu non es homo.

Alia regula est. Quando subiecta aliquarū propositio= num sunt eadē vel cōuertibilia. et copule sūt eedē. et pdicata cōuertūtur. et propositiones sūt eiusdē qualitatis et quātitatis. et termini pcise p eisdē sup ponunt. est 9ña bona. tā ab vno cōuertibili ad reliquū. Ut ista 9ña est bo na. Sortes est hō. ergo sortes est animal rōnale et mortale. Sed ista cōse/ tia non valet. Quilibet homo est masculus. ergo ois homo est mascul9. qr termini precise pro eisdem non supponūt. ¶ Nota q termini dicuntur cōuertibiles quando mutuo se inferunt respectu cuiuscūq verbi. vt homo et risibile. equus et hinnibile.

Alia regula est. De qualibet re singulari i mūdo dicitur alterum contradictoriop icomplexop et de nullo eop dicūt ābo. quia nulla res est in mūdo q simul est hō et nō hō. Ratio hui9 regule est rōis animi cōce/ ptio. Contradictoria cōplexa sūt ppōes cōtradicentes. vt qdā homo currit. et nullus hō currit. Et cōtradictoria incōplexa sūt termini cōtradicētes. vt homo non homo. Unde de qualibet re i mūdo dicit vnū istop icōplexop. et de nullo istop dicūt ābo. s. hō et nō hō. qr ois res i mūdo āt est hō aut nō hō. Et de nulla re dicūt ābo qr nulla res ē i mūdo q simul est hō et non homo

Alia regula est ista. In omni consequētia bona et forma li qñ arguit ab iferiori ad suū superius. tūc ad alietatē 9ñtis sequit alietas añtis. vt hō currit. ergo aial currit. vñ bñ seqtur aliud ab aiali currit. ergo aliud ab hoie currit. Sed cōtra istā regulā arguit sic. Ista cōsequētia ē bo/ na. homo est hō. ergo hō est animal. et tñ nō sequit ecōtra aliud ab hoie est animal. ergo aliud ab hoie est hō. ¶ Ad hoc dicēdū est. q ille termin9 aliud i antecedente. debet imediate precedere terminū iferiorē et superiorē. sed sic non est in proposito. ideo arguitur contra regulam

Alia regula est ista. A quacunq propositione vera sequi tur suum dictū fore verum. omne eni dictum propositionis debet dari. ver tendo noiatiuum in accusatiuū et verbū idicatiuū i vbū ifinitiuū. vel ppo nendo istā cōiunctionē q toti. Unde sequitur deus est. est vep. ergo deū esse est verum vel q deus est. est verum.

Alia regula est. In singularibus nō refert preponere vel postponere negationē ad dādū cōtradictoriū. vt sortes currit contradi/ ctoriū eius est hoc. non sortes currit. vel sortes nō currit

Alia regula est ista. Ab affirmatiua de predicato infi=

nito ad negatiuā de p̄dicato finito. ē ɔ̄ña bona. vt vos estis non asinus ergo vos nō estis asinus. ¶ Sed ista regula habet intelligi in terminis rectis cum verbo de p̄nti nō ampliatiuo cū verbo substantiuo et nō adiectiuo. vt sic sequitur formaliter. tu es non homo. ergo tu nō es hō. Sed nō tenet in verbis adiectiuis. vt tu amas non hoiem. ergo tu non amas hominem. Exemplū de p̄terito. vt tu fuisti non iustus. ergo tu non fuisti iustus. quia añs pōt esse verum et consequens falsum. posito q̄ in aliquo tp̄e fuisti iustus. et i aliquo tempore non. tunc antecedens est verum et consequens falsum. q̄ nō fuisti iustus. quia equipollet huic. in nullo tempore ante hoc fuisti iustus. Nec cū verbo de futuro. propter eādē rōnem. Exemplū in terminis relatis vt non sequit̄. Sortes est non pater. ergo sortes non est pater.

Alia regula est ista. A negatiua de predicato finito ad affirmatiuā de p̄dicato infinito cum constantia subiecti est cōsequētia bona. Nota q̄ constantia subiecti est quando subiectū pro aliquo supponit. Ut tu non es albus. et tu es. ergo tu es nō albus. In plurali numero non vȝ. nec in obliq̄s. vt in ista domo tu nō es hō. et tu es. g̊ in illa domo tu es non homo.

Alia regula est Ab affirmatiua de predicato priuato ad negatiuā de predicato finito est consequentia bona. Ut tu es iniustus. ergo tu non es iustus.

Alia regula. Noīa et verba trāsposita idē significant. vt hō ē aīal. ergo aīal ē hō. Sȝ cōtra istā r̄lam arguit̄ sic. Si illa sit vera. seq̄t q̄ ista est vera. oīs hō est aīal. ergo oē aīal est hō. et tn̄ ɔ̄ñs est falsū. ergo. ꝛc. Dico q̄ nō requiritur q̄ eod̄ mō signt. sed requiritur q̄ eod̄ modo supponāt Modo hic non eodem mō supponūt vt notum est

Alia regula est. A diuisis ad coniuncta raro tenet ɔ̄ña. Ut tu es bonꝰ. ꝛ tu es carpētarius. ergo tu es bonus carpentarius

Alia regula est ista. Omnis propositio vera de preterito non vniuersalis de simplici subiecto et de simplici predicato. cuius veritas non dependet a futuro. est necessaria. vt tu fuisti

Alia regula ē ista. Oīs p̄pō vera de p̄terito relinq̄t vnā veram de p̄nti. Ut si hec sit vera. tu sedisti alq̄n erat verū dicere tu sedes. Eod̄ mō de futuro. vt si hec sit vera tu sedebis alq̄n erit verū dicere tu sedes Additio bōa. vnā vel pl'es nā hec adā et noe fuerūt. non hȝ vnā de p̄nti veram sed plures / istas. s. adam est et noe est

Alia regula. Quando arguitur ab inferiori ad superius a p̄te p̄dicati cū hoc v̄bo incipit vel desinit p̄posito. nō vȝ ɔ̄ña. sed alñ tȝ gra terio̅ꝝ i substātialibȝ. vt sortes icipit esse hō. g̊. sortes icipit esse anial. sed non seq̄tur. vos incipitis videre hoiem. ergo vos icipitis videre anial q̄ꝛ hoc p̄dicatum icipitis videre aīal. ē terminus accidētalis ad icipit videre hominem. sed ab inferiori ad suū superius a parte subiecti cum hoc verbo icipit vl' desinit p̄posito ē ɔ̄ña bōa. vt hō icipit vide. g̊ aīal incipit videre

Alia regula est ista. In necessariis non refert annuncia

re vniuersaliter vel particulariter. vt homo est animal. ergo ois homo est aial. et ecōtra. ois homo est animal. ergo hō est animal.

Sequitur de suppositionibus

Quoniam ignorantibus suppositiones terminorum veritates propositionum latent ideo circa suppositiones plura oportet scire. Primo qd sit suppositio et qui termini supponūt et qui non. et vbi supponūt. et vbi non. Et sciendū est q nullus terminus extra orationē potest supponere sed solū in oratione. vt ille terminus homo extra orationē non supponit sed solū in oratione vt homo currit Et sciendū est q nullus terminus supponit nisi subiectū et predicatū signū vniuersale non supponit sed facit subiectū et predicatū supponere. et sic facit ista dictio non et alie negationes. et dicūt aliud nōidē. cōpatiu⁹ gdus suplatiuus et termi modales. vt necessariū ipossibile possibile ɔtingens.

Et sciendum est q nulla pars extremi supponit sed toti extremo detur suppositio. Suppositio est quedam proprietas extremi ad extremum secūdum q vnum extremum ordinatur ab alio. Vel ē significatio termini categeromatici positi in oratione: et sūt termini categeromatici oia nomina aliquid per se significantia. vt homo. lignum. lapis et similia. Et extreme in propositione sunt subiectū et predicatum

Terminus syncategeromaticus est ille qui per se posit⁹ nichil significat. vt dictiones negatiue. signa vniuersalia et aduerbia numeralia. vt semel. bis ter. quater. ¶ Item arguendo ab inferiori ad suum superius in partibus extremoꝝ non vꝫ ɔña. et arguit ab iferiori ad suū superius i partibꝫ extremoꝝ quando vna pars in antecedente et inferius ad aliam partem in consequente et non totum subiectum in antecedente ē inferius ad totum subiectum in consequente. vt sortes albus currit. ergo. p. coloratus currit. sꝫ bene sequitur ergo sortes coloratus currit

Nota q suppositio est duplex scilicet propria et impropria. Suppositio impropria est quando dictio significat aliter ex cōi vsu loquendi q ex primaria institutione. vt anglia pugnat. bibo cyphū. Suppositio propria est illa que supponit pilla re in ꝓōe quā significat extra ꝓōem et dicitur triplex. scꝫ materialis. simplex et personalis. ¶ Suppositio materialis est quando dictio supponit pro sola voce et non pro suo significato. vt amo est verbum. ego est pronomen. Suppositio simplex est quando terminus communis supponit pro quadam natura vel quodam conceptu in amima per quem comprehendimus rem extra animam. vt homo est species animal est genus. ¶ Supppsitio personalis est quando terminus communis supponit pro suo significato. vt homo est aial. Suppositio personalis dicitur dupliciter. scꝫ discreta et communis. ¶ Discreta est quando terminus communis supponit perse. vel pronomen demōstratiuū. vt sortes currit vel iste currit. Et illa dr dupliciter. scꝫ discreta simplex et discreta cōposita ¶ Suppositio discreta siplex est. vt sortes currit. plato currit. Suppositio discreta composita. vt sortes albus currit

¶ Suppositio cōmunis est qn̄ termin⁹ cōis supponit. et dr̄ dupliciter. s. sup
positio determiata et suppō confusa. Suppō determiata ē qn̄ termin⁹ com
munis supponit ꝑ suis suppositis iferioribꝫ et ad qd̄libet eoꝝ cōtingit descē
dere disiūctiue ꝛ non copulatiue. vt q̇dā hō currit ergo ille vel illa. vel ille
vel illa. et sic de singulis. Suppositio confusa dicitur dupliciter. s. cōfusa ꝛ
distributiua et cōfusa tm̄. ¶ Confusa et distributia est qn̄ terminus cōis sup
ponit pro suis suppositis. et ad qd̄libet eoꝝ cōtingit descendere copulatiue.
vt omnis homo currit. ergo ille et illa. et sic de singulis

Et sciendū ꝙ terminus syncategeromaticus siue
signū vniuersale facit terminū imediate sequētē stare cōfuse et distributiue
et oīs terminus mediate sequēs signū categeromaticū siue signū vniuersa/
le affirmatiuū stat cōfuse tantū. Suppō cōfusa. ē qn̄ termin⁹ suppoit ꝑ suis
supposit. et nō pōt descēdere ad ea nec copulatiē nec disiūctiē. et sic stat p̄di/
catū huius ꝓpōnis. oīs hō currit. qꝛ nō sequit̄. oīs homo currit. ergo oīs hō ē
hoc currens. et hoc neqꝫ hoc currens vel hoc. et sic de singulis

Et sciendū ꝙ syncategeromatica sūt dictiones nu/
merū vel multitudinē significātes. vt signa vniuersalia et aduerbia nume
ralia. vt semel. bis. ter. quater. vnde i illa propositione bis comedi panē.
iste terminus panē stat confuse tm̄. qꝛ non conuenit descēdere ad sua sigu/
laria nec copulatiue nec disiūctiue. qꝛ nō sequit̄ bis comedi panem. ergo bis
comedi istū et illū. et sic de singulis. sed in ista propōne. bis panē comedi. ly
panē stat confuse et distributiue. quia imediate seq̄t signū syncategeroma/
ticū. et sic propositio est falsa. quia sequitur bis panem comedi. ergo bis istū
comedi et istum. et sic de singulis

Alia regula est ista. Quando duo paria officialia cadūt
super vnū terminū cōmunem quoꝝ vtrūqꝫ hꝫ vim confundendi terminum
tūc ille terminus stabit cōfuse tm̄ vel determinate. vt vos differtis ab oī ho
mine. ly homie stat confuse tantum. ¶ Alia regula est ista. terminus
communis vel discretus supponens verbo de presenti non ampliatiuo a p
te subiecti supponit solummodo ꝑ istis que sunt. vt ille homo currit. ergo
homo qui est currit. ¶ Item terminus cōmunis vel discretus suppo/
nens verbo de preterito a parte subiecti si non distribuatur supponit disiun
ctiue pro illo quod est vel pro illo quod fuit. vt homo fuit rome. sic supponit
homo qui est fuit rome. vel homo qui fuit rome. et si distribuatur suppo/
nit copulatiue pro illo quod est vel ꝓ illo quod fuit. vt omnis homo fuit ro/
me. sic supponit. omis homo qui est fuit rome. vel omnis homo qui fuit fuit
rome. ¶ Item terminus cōmunis vel discretus supponens verbo de
futuro a parte subiecti si non distribuatur supponit disiunctiē pro illo quod
est vel pro illo quod erit. vt hō erit rome. sic supponit. hō qui est erit rome.
vel homo qui erit erit rome. et si distribuatur supponit copulatiē pro illo qd̄
est et pro illo quod erit. vt omis hō erit rome. sic supponit. omis homo qui ē
erit rome et omnis homo qui erit/erit rome

Item terminus comunis supponēs huic verbo po
test a parte subiecti si non distribuatur supponit disiunctiue pro illo quod ē
vel pro illo quod potest esse. vt aliquis homo potest esse rome. sic supponit.

aliquis homo qui est potest esse rome. vel aliquis homo potest esse/potest esse rome. et si distribuatur supponit copulatiue. vt omnis homo pōt esse rome. sic supponit. ois hō qui est pōt esse rome. et omis homo qui pōt esse pōt esse rome. et sic dicendū est de istis verbis incipit et desinit. ¶ Et verbū āpliatiuum est illud qđ ponitur in aliqua ꝓpōne vera affirmatiua in qua ꝑdicatum predicatur de subiecto āpliato. ¶ Et notandū ꝙ verbū āpliatiuū sunt omnia verba de ꝑterito et futuro sed maxime ista verba. incipit. desinit. potest et apparet in omni tempore. Exemplū de termino significāte rē nō exñtem vt antixp̄s pōt predicare. Exemplum de termino significante rem exñtem. vt hō pōt currere. ¶ Terminus cōmunis supponens a parte subiecti si non distribuatur respectu copule verbi supponit pro illis qui sunt et pro quibus verbum ampliat disiunctiue

Nota ꝙ in omni vniuersali affirmatiua subiectū supponit cōfuse et distributiue et predicatum cōfuse tm̄. vt ois homo ē aial ¶ Itē in oi vniuersali negatiua tam subiectū ꝙ ꝑdicatū supponunt cōfuse et distributiue. vt nullus hō currit. ergo nec ille nec illa. et sic de singulis. ¶ Et nota ꝙ sicut hec dictio et. est copulatiua in affirmatiuis. ita hec dictio nec est copulatiua in negatiuis. ¶ Item in omni particulari affirmatiua tā subiectū ꝙ predicatū supponūt determinate. vt quidā homo est aial. ergo ille homo est aial vel ille. et sic de singulis. ¶ Item in omni particulari negatiua subiectū supponit determinate et predicatum confuse et distributiue. vñ sequitur. quidam homo non est aial. ergo quidā hō non est hoc animal. et hoc et sic de singulis. ¶ Item in indefinita tā affirmatiua ꝙ negatiua subiecta et predicata supponunt sicut ī particulari affirmatiua et in particulari negatiua.

Item in omni sigulari affirmatiua si predicatum sit terminus discretus vel pronomen demonstratiuū tam subiectū ꝙ predicatū supponunt discrete. sed si predicatū fuerit terminus cōmunis tunc stat determinate et subiectū discrete. vnde sequitur. vvilhelmus est animal. ergo vvilhelmus est hoc animal vel hoc. et sic de singulis.
¶ Item in omni singulari negatiua si predicatum sit terminus communis subiectū supponit discrete et predicatū confuse et distributiue. vt vvilhelmꝰ non est homo. sed si predicatū sit discretus tunc discrete supponit. vt iste homo non est vvilhelmus.

A subiec. con. dis. pre. con. tm̄ stare debet.
E subiec. et pre. stant. confu. distributiue
I subiec. et pre. tibi stant determinate.
O subiec. deter. pre. con. stat. distributiue
Sin. sub supponit semper discrete. ꝙ. deter
Pre. si cōe si non discre. teneatur.
Sin. ne cōe. pre. confu. distributiue
Si sit discretus discrete semper hētur

¶ A significat vniuersalem affirmatiuā. E. vniuersalē negatiuā. I. particularē affirmatiuā. O. particularē negatiuā. Sin. i. sigularē affirmatiuā. Sin ne. i. sigularē negatiuā. Subiec. i. subiectū. Con dis. i. cōfuse et distributiue. Pre. i. ꝑdicatū. de. i. determiate. con. i. cōfuse tantū.

Sequitur de dictionibus que habent vim cõfũdendi terminos et tales sunt multe scilicet omnia signa vniuersalia. et ista dictio nõ. et hoc verbum differt. aliud et nõidem. et hec dictio sicut. ꝙ comparatiuus superlatiuus dictiones exclusiue et exceptiue signa modalia incipit desinit: et omnes dictiones habentes vim negationis ¶ Confundere terminum dicitur dupliciter. scilicet mobilitanter et immobilitanter. Confundere terminũ mobilitanter est facere terminum stare confuse et distributiue sic ꝙ conuenit eum descendere ad sua sigularia copulatiue. et sic supponit subiectũ huius propositionis. omis homo currit virtute istius signi omnis quia sequitur. omnis homo currit. ergo ille homo currit et ille et illa. et sic de singulis. Similiter vos differtis ab homine. ille est homo. ergo vos differtis ab isto homine. quia a termino stante cõfuse et distributiue ad aliquod eius. suppositum cum debito medio est consequentia bona. Et confundere terminum immobilitanter est facere terminũ stare confuse tantũ sic ꝙ non conuenit eum descendere ad sua singularia nec copulatiue nec disiunctiue. et sic supponit predicatũ istius propositionis. omnis homo est aĩal. ꝛ sic non sequitur. omnis homo est aĩal. ergo omnis homo est hoc animal et hoc neq; hoc vel hoc. et sic de singulis. Et nõ ꝙ quando aliquis terminus supponit confuse et distributiue ratione alicuius dictionis dempta dictione virtute cuius sic supponit tunc stabit determinate. Et est stare determinate quando terminus sic supponit et potest descẽdere ad sua supposita disiunctiue. vt homo currit. ergo ille vel illa et sic de singulis Alia regula est ista a termino stante immobilitanter ad terminum stantẽ mobilitãter non valet consequẽtia. vt vos differtis ab oĩ homine. ergo vos differtis ab homine.

Alia regula est ista. ab inferiori ad suum superius cum aliqua istarũ dictionũ immediate precedentium terminũ inferiorẽ et superiorem non valet cõsequẽtia. vt vos differtis ab illo homine. ego vos differtis ab homine. Sed a superiori ad suũ inferius cum constantia subiecti est consequentia bona. vt vos differtis ab hoĩe. ille est homo ergo vos differtis ab illo hoĩe. Alia regula est ista. q̇cquid imobilitat mobilitatem mobilitat immobilitatem. i. quãdo aliquis terminus per suam appositionem facit terminum stare determinate qui prius stetit confuse ꝛ distributiue. tunc ille terminus per suã remotionem facit eum stare confuse et distributiue. vt in ista propositione. nõ omnis hõ currit. iste terminus hõ ꝑ suam suppõnẽ supponit determinate propter istum terminũ non. et remoueatur iste terminus nõ. et tunc supponit confuse et distributiue. et sic de consimilibus terminis

De resolubilibus

Diffinit⁹ termi secũdũ aristotelem prio prio rum.

Terminus est in quem resoluitur propositio vt predicatum et de quo predicatur apposito vel diuiso esse vel non esse hoc est. Terminus est illud in qḋ diuidit

propositio. vt in subiectū et predicatum siue propositio sit affirmatiua siue negatiua. et sic subiectum et predicatum dicuntur termini et copula. Nam predicatū dupliciter accipitur. vno modo pro toto illo qđ predicatur de subiecto. et sic verbum est predicatum vel pars predicati.

Alio modo pro toto illo quod specificat copulaꝫ et sic dicitur predicatū nomiatiuus apponens(vt ait. Boetius in primo topicorum. capitulo secundo. ¶ Terminos aūt voco noia ⁊ verba ex quibus propositio annectit Nota hic verbuꝫ ꝑdicans secundū adiacens est predicatum formale et predicans secūdum adiacens est materiale.

Duplex est terminus. Mediatus. et immediatus.

¶ Terminus mediatus est ille terminus qui hꝫ aliquod medium per quod potest probari. scꝫ terminum superiorem vel inferiorem. Terminus imediatus est ille termin⁹ qui non habet aliquod medium per quod potest ꝓbari. Et hoc dupliciter. Primo modo dicitur terminus immediatus quia non habet medium inferius per quod potest probari. et sic sunt omnia pronomina demonstratiua in singulari numero et omnes termini discreti. et discrete tenti et aduerbia numeralia. Item aliquando terminus discret⁹ potest improprie resolui. vt robertus sedet. hoc sedet et hoc est robertus. ergo robertus sedet. quia pronomē est simplicius nomine. eo ꝙ significat substantiam meram et non substantiā cum qualitate. Alio modo dicitur terminus immediatus quia non habet medium superius per quod potest ꝓbari. Et illo modo verba substantiua sunt termini immediati quia non habēt mediū per qđ possit ꝓbari. vt sū es fui. Unde oīs propositio in qua oēs termini sūt imediati. dicitur ꝓpō imediata que debet ꝓbari ꝑsensū vel per intellectum. vt ille homo est sortes. sic ego scio vel intelligo ꝙ ille ho est sortes. ergo ille homo est sortes.

Terminus mediatus est triplex. scilicet aliquis est resolubilis. aliquis exponibilis / et aliquis officiabilis.

¶ Terminus resolubilis est omnis terminus supponens determinate que sunt nomina appellatiua et nomina adiectiua ī neutro genere substātiuata et omnis propositio cuius primus terminus mediatus est terminus resolubilis dr ꝓpō resolubil' q̄ hꝫ resolui per duas resoluētes. illo mō de mat' ter i⁹ resolubilis. et in loco eius ponatur hoc pronomen demonstratiuum hoc oībus aliis manētibus. salua congruitate. et sic habetur prima resoluens In secunda resoluente hoc pronomen demonstratiuum hoc erit subiectum synonimum cum priori subiecto. et consimile in voce et significatione. et predicatum erit terminus resolubilis et copula erit hoc verbum sum es fui cū verbo proporcionabili. Exemplum Homo sedet. sic resoluitur. hoc sedet et hoc est homo. ergo homo sedet. sic de similibus. Et additur in ista regula cum verbo proportionabili quia si verbum sit ampliatiuum debet addere ipsum verbum cum disiunctione ad hoc verbum. Sum es fui. Et si verbum sit de preterito dicendum est in secunda resoluente est vel fuit. vt homo cucurrit. sic resoluitur hō cucurrit et hoc est vel fuit hō. ⁊ si verbū sit.

de futuro tunc dicendum est in secunda resoluente est vel erit. vt asinus curret. sic resoluitur. hoc curret. et hoc est vel erit asinus. Sed si verbum principale sit hoc verbum potest vel aliquod verbū quod ampliat in secunda resoluēte propriū ampliatiuum debet addi ad hoc verbū Sū es fui. cū disiunctione. vt homo claudus potest ambulare. sic resoluitur. hoc potest ābulare. et hoc est vel potest esse homo claudus ergo. homo mortuus potest celebrare missam. hoc potest celebrare missam et hoc est. vel potest esse hō mortuus. ergo. hora incipit esse hoc incipit esse et hoc est vel incipit esse hora ergo hora incipit esse.

Obseruetur hec regula siue terminus resolubilis ponatur aparte subiecti vel a parte predicati. dūmodo nullus terminus alius distribuatur a termino resolubili. nam si terminus distribuatur a terio resolubili tunc addatur signum vniuersale ad terminū obliquum in secunda resoluente a parte subiecti et terminus resolubilis erit predicatū et hec est causa vt terminus eodem modo supponat in secunda resoluente sicut i resoluto vt dn̄s a currēte erit sortes. Sic resoluit̄. hoc erit. S. et hoc ab oi currente erit dn̄s. Similiter aliud ab ep̄o potest esse iste hō. hoc pōt esse ille homo et hoc ab omni ep̄o est vel potest esse aliud. ergo &c.

De exponibilibus

Termini exponibiles sunt isti. Omnia signa vniuersalia. dictiones exclusiue et exceptiue termini modales. vt possibile. impossibile. contingens. et necessarium. Differt aliud et nōidem. positiuus comparatiuus. Superlatiuus gradus et aduerbia numerabilia. vt semel. bis. ter. quater. Incipit desinit ifinitum iq̄tū et imediate et multa alia de q̄bꝫ per ordinē est dicendū

Uniuersalis affirmatiua exponitur per duas exponentes. ¶ Prima exponens vniuersalis erit sua subalterna. ¶ Scd'a erit vniuersalis negatiua de consimili subiecto et contradictorio predicato vel ei equiualente. vt ista: omnis homo currit. sic exponitur. aliquid quod ē homo currit. et nichil est homo quin ille vel illa currit. vel sic. et nemo ē nō currens. vel sic. nichil est homo qui vel que non currit. ergo. In secunda exponente relatiuum debet poni immediate post terminū distributiuū in eod' casu genere et numero cum termino distributo et verbū relatiui debet negari. vt in exemplo priori et obseruatur eadem regula in secunda exponente que data fuit in secunda resoluēte

Sed quia vniuersalis multipliciter variatur. Nam aliqua est vniuersalis in recto. aliqua in obliquo. alia de simplici subiecto. alia est de simplici predicato. et alia de disiuncto subiecto. et alia de copulato subiecto. ideo ponitur exemplum primo de vniuersali in recto. vt omnis homo currit. que prius exposita est. Exemplum in obliquo & hoc dupliciter. vel quia rectus precedit obliquum quem regit vel econtra. tunc

vterq terminus distribuitur et vterq terminus erit subiectū in vniuersa li negatia. vt hic. qlibet singularis alicui⁹ vl'is est vera. sic exponitur. aliq singularis alicui⁹ vl'is est vera. et nulla est singl'is alicui⁹ vl'is quin illa est vera. Et si obliquus non regit a recto tūc rectus distribuit et obliquus nō Vel si obliquus pcedit rectū vbi obliquus distribuitur et rectus non. tūc terminus distributus ponitur a parte subiecti in secunda exponente. et termin⁹ nō distributus vel supponēs confuse tm̄ ponatur a pte relatiui. Exemplū primi. vt ois hō hoiem diligit. Sic exponitur. hō hoiem diligit. et nichil est hō quin ille vel illa hoiem diligit. Exēplū scdi. cuiuslibet hois asin⁹ currit. sic exponitur. alicui⁹ hois asinus currit. et nichil est homo quin illius asin⁹ currit. Exēplū de vniuersali de copulato subiecto. vt omnis homo et asin⁹ currūt. sic exponit. homo et asinus currūt et nulla sūt homo et asinus que nō currūt. Exēplū de disiuncto subiecto. vt ois ꝑpō vel eius contrariū ē verū. Sic exponitur. Aliqua propositio vel eius contrariū est verū. et nulla est propositio vel eius contrariū qui illud est verum ergo ꝛc.

Pro quo notandum est q ois propositio vniuersalis affirmatiua in qua subiectū est disiunctū ex duobus terminis est distiguenda penes hoc q totū disiunctū distribuat. vel pria pars disiuncti. Nā scdm distributionē diuersā ista propositio diuersimode hz exponi. qr rl'm dz immediate sequi terminū distributū. vt prius dictū est Exēplū vt ois homo vl asinus est asinus. Si totū disiunctū distribuatur sic hz exponi. hō vel asin⁹ est asinus. et nichil est homo vel asinus qd non est asinus. ergo ois hō vl asinus est asinus et sic est falsa. ¶ Si pria ps disiūcti distribuat. sic exponit hō vel asinus ē asinus. et nichil est hō qui ille vel asinus est asinus. et sic illa propositio est vera. et sic cōformiter dicendū est de similibꝫ. Exēplū qn̄ relatiuū i vniuersali ponitur a pte subiecti. vt oē quod erit est. sic exponit aliquid qd erit est. et nichil est qd erit quin illud est. ergo ꝛc.

Omne quod fuit est. sic exponitur. Aliquod quod fuit est ꝛ nichil est quod fuit qui illd est igr. ¶ Ois hō q prius fuit est. sic exponitur homo qui prius fuit est et nichil est homo qui prius fuit qui ille est igr. Exēplū qn̄ relatiuū ponitur a parte pdicati. Ois propositio est vera cuius cōtrariū est falsū sic exponit. Aliq ꝑpō est va cui⁹ cōtrariū est fl'm. et nulla ꝫ ꝑpō q nō est vera cui⁹ cōtrariū est falsum igitur

Nota q quando relatiuum ponitur in vniuersali affirmatiua a parte subiecti tunc relatiuum cum verbo erit distributum vt omnis homo qui est albus currit vbi hoc totū hō qui est albus distribuit

Et nota q vniuersalis affirmatiua i qua rl'm ponitur a parte pdicati equiualet vni copulatiue facte ex eisdē termis. sic q añs rl'i distributū ponatur in loco relatiui. vt ois hō est pater q hz filiū equalet huic. ois hō est pater. et ois hō habet filium

Exēplū vbi hoc verbū potest est principale verbum. vt oē aial pōt currere. sic exponit. aliqd aial pōt currere. et nullū est aial vel potest esse aial quod nō pōt currere ergo ꝛc.

Exemplum vbi hoc verbū incipit est principale verbū.

vt ois hō icipit esse. aliqd qd est hō icipit esse et nichil est homo vel incipit es homo q̄ vel que non incipit esse. et similiter cum hoc verbo desinit

De exclusiuis.

Exclusiua exponitur per duas exponentes. Prima exponens erit p̄iacens exclusiue. Secunda erit vniuersalis de subiecto ꝛ q̄litate opposita subiecto. et q̄litati p̄iacētis. vt tantū hō nō currit. sic exponitur. hō non currit. sꝫ qōlibet nō hō currit. si ille termin⁹ nō. pōt teneri ifinite vel negatiue. Si negatiue sic dꝫ exponi. hō non currit. sꝫ qōlibet nō hō currit. Sꝫ tenēdo nō ifinite sic debet exponi. ens non ois hō currit. ꝛ nichil nō ens nō ois hō currit. vl' nichil qd ē nō ois hō currit.

Item ille terminus non potest teneri infinite quādo cadit super predicatū ꝓpōnis. vt sortes est non hō. vel scdm vt nō sortes est hō et potest teneri negatiue qn̄ cadit super verbū propositionis vel signū. vt aliquis homo non currit. vel non aliquis homo currit. et tenetur indefinite quando cadit super subiectum

Sequūtur regule de exceptiuis

Exceptiua exponitur p̄ duas exponentes. In p̄ia expo nente. pars extracapta erit subiectū cū p̄dicato exceptiue. et copula erit opposite qualitatis ad exceptiuā vel si exceptiua sit affirmatiua. negetur ei⁹ p̄dicatū de p̄te extracapta. et sic hēt eius p̄ia exponēs. Secūda exponēs erit p̄iacēs exceptiue cū opposito p̄tis extracapte. p̄ qua hn̄da nichil aliud fiat nisi mutet dictio exceptiua i istū terminū nō ꝛ actus i noiatiuū et tenet regula tā i affirmatis ꝙ negatis. Exeplū. ois hō p̄ter sortē currit. sic exponit. sortes nō currit. sed ois hō nō sortes currit. Exeplū negatiue. nichil p̄ter sortē currit. sic exponitur. sortes currit. et nichil nō sortes currit ergo ꝛc.

Differt/aliud. ꝛ nōidē. debēt exponi p̄ tres exponentes. Quaꝝ due p̄ie erūt affirmatiue iplicātes extrema esse. et tercia erit negatiua negās scdm a p̄io. vt pꝫ i exēplo p̄iori quaꝝ subiectū p̄imi exponentis erit termin⁹ synonim⁹. cū subiecto ꝓpōnis exponēde. Subiectū secūde exponētis erit obliquus imediate sequēs aliquē istaꝝ dictionū differt aliud ꝛ nō idē. mutat⁹ i rectū et ille erūt affirmatiue ꝛ i illis hoc v̄bū Sū. es. fui. p̄dicat scdm adiacens. Tercia exponēs erit negatiua de subiecto synonimo cū subiecto p̄ie exponend. ꝛ p̄dicatū erit termin⁹ synonim⁹ cū subiecto scd̄e exponēd vt ego differo ab hoie. sic exponit. ego sū et ois hō est. et ego non sū hō. Ego sū aliud ab asino sic exponit. Ego sū et ois asin⁹ ē. et ego non sū asin⁹. Ego sū nōidē leoni. sic exponit. ego sū et ois leo est. et ego nō sum leo.

Notādū ꝙ tria sūt adiacencia i ꝓpōne. scꝫ subiectū p̄dicatū et copula. Et hoc v̄bū sū. p̄dicat scdm adiacēs. qn̄ ip̄m est p̄cipale v̄bū et non hꝫ p̄dicatū exp̄sse positū. vt hō est. ꝛ idē v̄bū p̄dicat terciū adiacēs quando. hꝫ predicatū expresse positum. vt homo est currens.

Incipit exponitur duobus modis.

Primo mō per positionē de pñti .i. p affirmationē pñtis tpis et per remotionē de pterito. hoc ē per negationē pteriti tpis. Alio mō per remotionē de pñsenti et p positionē de futuro. et subiectū i exponētib3 erit subiectū ꝓpōnis exponēde. ⁊ ꝟbū erit ꝟbū idicatiui mōi cui⁹ ifinitiu⁹ seqt icipit. exēplu. incipio scire ꝓpōnē p positionē de pñti sic exponit. Ego iā scio ꝓpōnē. s3 nō imediate añ hoc s. qd est pñs ego sciui ꝓpōnē. Sic exponit ead ꝓpō. ego iā nō scio ꝓpōnē s3 imediate post hoc s. quod est pñs ego sciā ꝓpōnem. Versus.

Incipit esse duas exponentes sibi claudit
Preteritum remouens tempus ponēdoq pñs.
Ast pñs remouet tempus ponēdo futurū

Desinit exponitur duobus modis. scilicet.

Per positionē de pñti .i. per affirmationē pñtis tpis. Et remotionē de futuro .i. per negationem futuri. vel per remotionē de pñti et positionē de preterito. Et quo ad subiectū pdicatū ⁊ copulā obseruetur eadē regula q data fuit de hoc ꝟbo incipit. vt sortes desinit esse. sic exponitur per positionē. Sortes iam ē. sed imediate post hoc s. quod est pñs sortes nō erit. g°. Vl per remotionē illo mō. Sortes iā non est. sed immediate añ hoc s. qd est pñs. sortes fuit ergo. Similiter S. desinit currere. ⁊c.

Sequitur de ista dictione immediate.

¶ Pro quo notandum est q propositio in qua ponitur ille terminus imediate habet exponi per duas exponentes. pria erit illud quod remanet dempto illo termino imediate. Et secunda debet dari si ꝓpositio sit de futuro. preponendo hoc totū. nullum est vel erit s. post hoc qui inter illud et hoc. et tunc sequitur totū residuū ꝓpōnis quod sequebat illū terminū hoc i ꝓpōne exponenda. Et si propositio sit de pterito tuc in scda exponēte prio sumet hoc totū. nullum est vel fuit s. ante hoc quin inter illud ⁊ hoc. Unde illa ꝓpositio Jmmediate post hoc sortes curret. sic exponitur. sortes curret et nullū est vel erit s. post hoc quin inter illud et hoc sortes curret.

¶ Et ista propositio imediate añ hoc. sortes cucurrit. sic exponitur. añ hoc sortes cucurrit. et nullum est vel fuit s. ante hoc qui iter illud et hoc sortes cucurrit. et sic de omibus similibus

Sequitur de illo termino. Jnfinitum

¶ Pro quo notandum est q propositio exponēda rōe illius termini infinitū. habet exponi per duas exponentes. Prima debet dari demendo illum terminū. infinitū. et in loco eius ponēdo illū terminū aliqualiter. Et i scda exponente primo ponatur hoc totū. non est dare gradū. et tūc sequat ille terminus qui sequebatur istum terminū. infinitum. cū gtō casu. et tūc ponat ille terminus. finitū. cum illo termino quin. et hoc ꝟbū excedit. cum toto residuo propositionis. quod sequebatur principale verbum. et cum illo termino in ablatiuo casu. qui sequebatur istum terminum infinitum. ¶ Unde ista propositio infinitū magnum est a) sic exponitur. Aliqualiter magnum ē a. et nō est dare gradū magnitudinis finitū. quin illum excedit hoc a. in magnitudine. ¶ Et illa propositio. Jnfinitum paruum est hoc a. sic exponitur aliqualiter paruum est hoc a. et non est dare gradum paruitatis finitum quin illum excedit hoc a. in paruitate.

¶ Infinitũ bonus est deus. sic exponitur. aliqualiter bonus est deus. et nõ est dare gradũ bonitatis finitũ qui melior sit deus. ¶ Infinitum velox erit hoc a. sic exponitur. aliqualiter velox erit hoc a. et nõ est dare gradũ velocitatis finitũ qui illũ excedit hoc a. in velocitate. ¶ Infinitum cito erit hoc a sic exponitur. aliqualiter cito erit hoc a. ⁊ nõ ẽ dare gradũ citioritatis finitũ quin illum excedit hoc a. in citioritate. ⁊ sic de aliis

Necessarium sic exponitur.

Necessariũ est deũ esse. deꝰ est et nõ põt nõ esse qui deus sit ergo ⁊c.

Impossibile sic exponitur.

Impossibile est hominẽ esse asinũ. hominem esse asinũ nõ est nec põt ⁊c.

Contingit sic exponitur.

¶ Contingit hominẽ currere. hõ currit. et potest esse ꝙ hõ nõ currit gͦ ⁊c.
¶ Et sic de illo termino possibile.

Omnis ꝓpositio de positiuo gradu.

Exponitur per duas exponentes. affirmatiuas in quibus mediũ comparandi affirmatur de vtroqꝫ comparatoꝝ. ⁊ tercia exponens erit negatiua excludens excessũ inter secũdũ cõparatũ et primũ. vt sortes est ita sapiens sicut plato. sic exponitur Sortes est sapiens. et plato est sapiens. et plato non ẽ sapientior sorte. gͦ. ¶ Unde in oĩ cõparatione sũt tria scꝫ. duo cõparata inter que fit cõparatio. et mediũ cõparãdi. Medium cõparandi est illud ĩ quo fit cõpatio sicut ĩ exẽplo priori. Sortes est ita sapiẽs sicut plato. sortes ⁊ plato sunt comparata. et sapiens est mediũ cõpandi

Omnis propositio de cõparatiuo gradu

Exponitur ꝑ duas exponentes affirmatiuas sicut positiuus. et per terciam negatiuam excludendo paritatẽ et equalitatẽ ĩ medio cõpãdi. Ut Ego sum sapientior hoĩe. sic exponiť. Ego sũ sapiẽs et oĩs homo est sapiẽs. et nemo ẽ ita sapiens sicut ego sũ ergo ⁊c.

Omnis propositio de suplatiuo gradu.

Exponitur per duas exponentes affirmatiuas sicut positiuus. et per terciã negatiuã de cõpatio gradu cõparatõis eiusdẽ. et ꝑ quartã affirmatiuã de cõparatio gradu cõpationis oppositẽ. vt sortes est sapientissimꝰ hoĩm. sic exponitur. Sortes est sapiens. et oẽs hoĩes sũt sapientes. et nemo est sapientior sorte. sed aliquis insipiẽtior sorte. ergo. vel apponať in secunda exponente ille terminus gradatim. ad demõstrãdum diuersitatẽ in medio cõpandi. sic. sortes est sapiẽs. ⁊ oẽs hoĩes sũt gradati sapientes. et nemo est sapiẽtior sorte. sed aliquis insipientior sorte.

De istis terminis primũ/maximum et minimũ.

Exemplũ primi. Sortes est primus qui venit ad villã. sic exponitur. Sortes est aliqualiter pridẽ qui venit ad villã. et nullus prior sorte venit ad villam. sed aliquis posterior sorte venit ad villam.

Hoc est maximum quod sortes potest portare sic exponitur. Hoc sortes potest portare. et nullum maius illo sortes potest porta

re. et nullum maius illo sortes potest portare. sed aliquid minus illo sortes potest portare. ergo &c.

Hoc ē minimū quod plato potest videre sic exponitur.

Hoc plato potest videre. et nullū minus hoc plato potest videre. sed aliqd maius isto illo. vel aliquid equale plato potest videre igitur.

Sed si verbum relatiui in ꝓpōne exponenda rōne isto-rum teriorū sit negat⁹ tunc debet exponi per exponentes cōtrarie qualitatis. vt illa. Sortes est primus qui non venit ad villā. sic exponitur. Sortes est aliqualiter priꝰ qui non venit ad villā. sed quilibet prior sorte venit ad villam. et nullus posterior sorte venit ad villam igitur

B/est nimium quod sortes non potest videre. sic exponitur. B. sortes non potest videre nec aliquid minus B. sed quolibet maius B. sortes potest videre.

A/est maximum quod sortes non potest portare A. sortes non potest portare. nec aliquid tantū nec maius. A. quodlibet minus. A sortes potest portare.

Relatiuum debet exponi per et/et per illud. Qđ sic intelligitur. Omnis ꝓpō affirmatiua in qua ponitur relatiuum a parte predicati relatū ad terminū stantē discrete vel determinate a parte subiecti. debet exponi per copulatiuam. vbi in loco relatiui ponitur hec cōiunctio et. et hoc pronomen ille illa illud. debet poni in eodem casu. genere et numero. sicut positū erat relatiuū. Exemplū. sortes currit qui est albus. sic exponitur. sortes currit. et ille idem est albus.

Tribus modis impeditur relatiuum a sua probatione

¶ Primo modo quando relatiuum refertur ad terminū stantē confuse et distributiue. Ut sortes differt ab aiali quod est asinus. i quo propositio debet exponi ratione istius verbi differt. ¶ Secundo modo quando relatiuum refertur ad terminum stantē confuse tantum. vt hic. omīs homo est animal quod est rationale. que debet exponi rōne signi vniuersalis. et non ratione relatiui. Tertio quando relatiuū ponitur in propositiōe negatiua. vt hic. aliqs homo non est asinus q̄ est asin⁹. qui debet probari per suū oppositū.

Item aliqui termini sunt exponibiles secundum suas descriptiones. vt hoc v̄bū apparet. et hoc verbū significat. Unū apparere. s. sentire vel intelligere. vt hoc apparet michi. sic exponitur. Hoc sentitur vel inteligitur a me. vnde apparere. i. sentire vel intelligere. ¶ Et duplex ē apparentia. s. sensualis et intellectualis.

Significare est aliquid vel aliqua virtute cognotiue representare vel manifestare. vnde iste terminus hō significat hominē. sic debet exponi. ille terminus hō repn̄tat vel manifestat virtute cognotiue hominem. Unde omnis cognitio rei fit per suam intentionem vel speciē. ¶ Unde intentio rei est vera similitudo rei. et illud idē vocatur species rei. vt si ego cognoscā sortem per sensum vel per intellectum. tūc habeo verā similitudinē. s. in sensu et intellectu. &c.

Sequitur de resolutionibus aduerbiorum

Item notandū q̄ q̄uis regula prius posita data sit de terminis resolubilib3 vel exponibilib9 nomib9 et verbis. tn̄ aliqua aduerbia pn̄t resolui et aliqua exponi. Resolui vt ista. ante post. alicubi. Exēplum primi. an̄ sortes erit ep̄s. sic exponit. tūc sortes erit ep̄s et tūc est vel erit an̄ Ante hesternā diē sortes cucurrit. sic exponitur. tunc sortes cucurrit et tunc est vel fuit an̄ hesternū diē. Post crastinū diē sortes erit ep̄s tunc sortes erit ep̄s. et tūc est vel erit post crastinū diē. Exēplū de aduerbiis q̄ debēt exponi sic. Sēp sortes erit. an̄ sortes erit et nullū ē vel erit an̄ qui sortes erit. Ubi q̄ deus est. Alicubi deus est. et non est dare alicubi vbi deus non est.

Item oīs propositio negatiua debet probari per suū contrariū. vt si ponatur ꝓpō negatiua recurrat ad suū contrariū. et si eius cōtrarium sit falsū. tunc illa propositio est vera et econtra. vt hec est vera nullus homo ē asin9. quia hec est falsa. quilibet hō est asinus. Itē pticularis negatiua potest resolui quando subiectū supponit pro re exn̄te. vt ista. aliq̄s homo non currit. sic resoluitur. hoc non currit. et hoc est aliquis homo Alio modo particularis negatiua pōt ꝓbari p suā subalternā. vt illa. aliq̄s homo q̄ ē asinus nō est asinus. Probat̄ sic. nullus homo qui ē asin9 est asin9 ¶ Similiter vniuersalis negatiua pōt ꝓbari iductiue per sua singularia. vt nullus hō currit. vt nec ille homo nec ille. et sic de singulis. sed prima ꝓbatio vniuersalis negatiue. s. per suū ꝯtrariū est optia ꝓbatio

Diffini° termi officialis

Terminus officialis est oīs terminus faciens sensū cōpositū et solum talis ꝓpō i sensu composito ē officialis. Pro quo notandū est q̄ termini facientes sensū cōpositū sūt oīa signa modalia. vt possibile. ipossibile. contigēs et necessariū et omia verba significantia actū mētis sicut illa. scire. nolle. velle imaginare. percipere. credere hesitare. dubitare et sil'ia. que faciunt sensum cōpositū. vt scio deū esse. possibile ē hominē esse aīal. Sed quādo aliquis istoꝝ totū p̄cedit. tūc illa propō ē officialis. quia facit sēsū cōpositū vt possibile ē hominē currere. S3 qn̄ aliq̄s istoꝝ intermediat dictū ꝓpōnis. s. inter actm̄ ⁊ modū ifinitū. tūc solū facit sensū diuisū. vt hoiem possibile ē esse aīal. Sed qn̄ aliquis istoꝝ tertioꝝ finaliter seq̄tur totū dictū ꝓpōnis. tūc illa pōt idifferenter sumi. s. i sēsu ꝯpoito vt in sēsu diuiso. vt hic hoiem currē ꝫ possibile Dicitur ꝓpō in sensu cōposito est officialis vt illa necm̄ ē deū esse. sic officiat̄ talis ꝓpō ē necessaria. de9 ē ꝓpter eius primariū siḡtū deū eē. possibile ē hoiem eē rome. sic officiat̄. hec ꝓpō ē possibilis. homo est rome ꝓpter eius primarium siḡtū hoiem esse rome. Ego scio deū esse. sic officiatur. hec ꝓpositio ē scita a me. deus ē ꝓpter eius primarium significatū deū esse

Dictū ꝓpōnis d3 dari / vertendo ntm̄ i actm̄. et verbū indicatiuū i v̄bū ifinitū. Ut p̄ponēdo hāc ꝯōnē q̄ toti. vt de9 est. dictū ei9 ē hoc deū eē vel q̄ de9 est. S3 ꝓpō in sēsu diuiso ē resolubilis. si prim9 termin9 sit resolubil'. vel exponibilis. Si primus termin9 sit exponibilis. exēplū primi. hoiem possibile ē currē. sic resoluit̄. hoc possibile ē currere. ⁊ hoc ⁊ ē hō. Exēplū secūdi. hoie3 possibile ē currē. sic exponit̄/ aliquē hoiem possibile ē curr̄

et nichil est hō quē vľ quā possibile nō ē currere. Uñ ,ppō i sensu diuiso dz ,p bari scdm primū terminū mediatū i illa ,ppōe. Jtē si ābe resoluētes ,ppōnis resoluēde sit ve primarie signdo tūc illa ,ppō ē va. aliter nō. Siľr ,ppō expo nibilis ē va si oēs ei9 exponētes sit ve. aliter nō. Et si vna exponēs sit falsa tunc illa ,ppō exponibilis ē falsa. et sic de resolubili et officiabili.

Alia regula est. Qñ poniť aliqua ,ppō et volueris scire an illa sit vera vel falsa. videas si illa ,ppō sit resolubilis. exponibilis ve officiabiľ. Qd scire potes per primū terminū mediatū i illa ,ppōe deide expo natur. si sit exponibilis. et si oēs exponētes sit vere. tunc illa ,ppō est va. Et sic gñaliter scitur vitas vľ falsitas cuiuscꝫ ,ppōnis. vel resoluiť si sit resolu bilis. et si eius resoluētes sūt ve. tūc ,ppō dī vera. vel si sit officialis. officiať et si illius officiātes sit ve. tūc illa ,ppō ē va. ⁊ si nō sit ve tūc illa ē falsa. Et ,ppō ē va qñ sigꝫt primarie sicut est. et ē falsa qñ sigꝫt primarie sicut non est.

Primariū significatū ,ppōnis ē illd ꝙ ,ppō significat p̄ cise ⁊ primarie ex cōi istitutōe terīoꝝ et apphēditur pricipaliter ꝑ totā ,ppōeꝫ et nullā ei9 ptē. vt deū esse. est significatū istius. deus est.

Significatū secūdariū ,ppōnis est triplex. Uno mō qñ imponitur ,ppōni ex noua ipōne. vt si illa. deus est sigꝫret hoīem esse asinū. ⁊ hoc secūdarie. Secūdo mō qñ ,ppositio significat secūdarie q̄cquid sua sim plex significat primarie. ⁊ sic ois vľis significat sua sigularia. vt illa. ois hō est aīal. significat secūdarie vos esse aīal. Tercio ,ppō significat secūdarie q̄cquid ps sigꝫt prīo. vt illa hō est asinus. sigꝫt scdarie hominem esse

Ulterius nota dr̄am/inter ,ppōnē resolubilē. exponibi lē et officialē. q̄ est hec. Propō exponibilis quertiť cū vna copulatia fctā ex oibꝫ suis exponētibꝫ sic ꝙ ē bonū argumētū arguēdo a ,ppōne exponibili ad oēs ei9 exponētes ⁊ ecōtra. vt bñ seqť. Deus ē. et nō pōt esse q̄n de9 sit. ergo necm̄ est deū esse. ⁊ ecōtra necm̄ est deū esse. ergo de9 est. et nō pōt esse q̄n de9 sit. Sꝫ ,ppō resolubilis nō conuertiť cū suis resoluētibꝫ nec officialis cū su is officiantibꝫ. Licet bñ seqtur hoc currit. et hoc est hō. ergo hō currit. Sꝫ ecōtra nō valet argumētū. quia nō sequiť hō currit. ergo hoc currit. et hoc ē hō. qr añs pōt eē veꝝ ⁊ q̄ns fl̄m. Similiť ab officiātibꝫ ad officiatū ē q̄ña bo na. sꝫ nō ecōtra. vt sequiť. hec ,ppō ē necessaria (de9 est) ,ppter ei9 primariū si gnificatū deū eē. ergo necm̄ est deū esse. sed nō ecōtra. vt necm̄ est deū eē. er go hec ,ppō est necessaria (deus ē. ,ppter ei9 primariū significatū. qr añs pōt esse veꝝ et q̄ns fl̄m qr si nulla ,ppō foret. adhuc deus esset.

Insuper nota ꝙ qñ est aliquod dictū ,ppōnis in sēsu cō posito. qd pōt descēdere de duabꝫ ,ppōnibus diuersis. tūc illa ē distinguēda penes hoc ꝙ illud dictū pōt descēdere de vna illarū ,ppōnū vel ab alia. Et hoc gñaliter accidit qñ i ,ppōe sūt duo mōi ifinitiui. primus ifinitiuus potest mutari i modū idicatiuū stāte scdo. vel ecōtra scds ifinitiu9 pōt mutari i in dicatiuū stāte prīo. vt in exēplo. Possibile est vos scire necm̄ nō eē nō necm̄ Jsta pōt officiari mutādo primū ifinitiuū stāte scdo. vt talis ,ppō ē possibiľ vos scitis necm̄ eē nō necm̄. ,ppter eius primariū significatū. vos sciť necm̄ esse nō necm̄. et sic ,ppō est falsa

Alio modo potest officiari mutādo secundū infinitiuum stante primo. et hoc modo hec ꝓpō est possibilis. vos scire necessariū est non nccm̄ ꝓpter ei⁹ primariū significatū. vos scire nccm̄ esse nō nccm̄. ⁊ sic est ꝓpō vera. quia ei⁹ officiantes sūt vere. et ita faciendū est in oī sēsu cōposito. vbi in dicto sūt duo modi infinitiui.

Similiter distinctio accidit si in dicto propositionis sit vnus infinitiuus et duo accusatiui. quia vel primus actūs pōt mutari i nominatiuū stante secundo. vel secūdus actūs pōt mutari in nominatiuum stāte primo. vt hic. Possibile est canē comedere panē. sic officiatur. si prim⁹ accusatiuus mutetur in ntm̄ stante secundo. illa ꝓpō est possibilis. canis comedit panem. ꝓpter eius primariū significatum canē comedere panem. et sic est vera. Alio modo officiatur predicta ꝓpō mutādo scdm̄ actm̄ stante primo et sic hec ꝓpō est impossibilis. quia sic officiatur hec ꝓpō possibilis canem comedit panis. ꝓpter eius primariū significatū canem.

Similiter. Possibile est vos scire A.

Et sit A ista ꝓpō (deus est. mutando primū actm̄ in ntm̄ sic est vera. et sic officiatur hec ꝓpō est possibilis vos scitis. A propter eius primarium significatū. vos scire a. ⁊c. mutando scdm̄ actm̄ stante primo. ista ꝓpō est falsa. sic officiando. hec ꝓpō est possibilis. vos scitis A. ꝓpter eius primariū significatū vos scire. A. ergo ⁊c. capiendo istū terminū vos i actō casu. et illū terminū seu litteram A. in noīatiuo casu. ⁊c.

Insuper notandū est ꝙ illa trimembris diuisio.

Termini mediati in terminum resolubilē. exponibilē. et officialē. non est ex opposito assignata. sed mēbra coincidūt. qr diuisio dat̄ ex opposito. qn̄ nichil quod cōtinet̄ sub vno mēbro. cōtinetur sub reliquo. et diuisio ꝓpōnis in categoricā et hypoteticā. qr nulla cathegorica est hypotetica. nec econtra. ¶ Nota hic ꝙ membra diuidentia pūt coincidere in idē materialr̄ sȝ nō formaliter Diuisio nō dat̄ ex opposito qn̄ aliqd quod cōtinetur sub vno mēbro cōtinetur sub reliquo. sicut est in diuisione termini mediati. Nā idē termin⁹ ē resolubilis exponibilis et officialis in eadem propositione. ⁊ sic idem terminus continetur sub quolibet membro diuisionis. vt patet de isto termio nccm̄. vt in illa ꝓpōe. nccm̄. est deū esse que resoluitur hoc est deū esse. et hoc est necessarium. ¶ Jlla etiā pōt exponi sic. deus est. et non pōt esse quin deus sit. Jtem potest officiari/ hec propositio est necessaria deus est. propter eius primariū significatū deum esse. ¶ Similiter de illa. possibile est hominem currere. et sic de consimilibus.

Jtem cauendum est probando propositiones ꝙ nō fiat saltus vltra termios mediatos. sic ꝙ secundus terminus mediatus nō probetur ante primum. sed primus terminus mediatus in ꝓpōe debet prio probari. vnde non valet argumentū. Omnis homo incipit esse. ergo omis homo iam est. sed immediate ante hoc s. quod est pn̄s. omis homo non fuit vel econtra. omnis homo iam est. ⁊c. ergo omnis homo incipit esse. quia ille est saltus. probando istum terminū incipit ante illud signū omnis. Sed sic

debet hec ꝓpositio ꝓbari. hō incipit esse. et nichil est hō. vel incipit esse hō. quin ille vel illa incipit esse. ergo oīs homo incipit esse.

Item nota ꝙ ab ista regula / a pꝛio termino ꝓbabili mediato dꝫ fieri ꝓpōnis pꝛobatio. excipiunꝫ hypotetice ꝓpōes. vt aīal currit si hō currit. Scdo pꝛopōes in sensu cōposito. vt aīal esse hoiem ē nccm̄. Tercio exceptiue vt oīs hō pter sortē currit. Quarto in pl'i numero. vt duo iohānes hn̄t duo capita. Quito exclusiua. vt tm̄ hō currit. Sexto relatiue. vt qn̄ relatiuū ponitꝫ a parte pdicati. et refertur ad terminū stantē discrete vel determinate a parte subiecti. vt hō currit qui est albus. ꝛc. Uersus.

Hypo / relaꝗ / modal / excep / exclu / quoꝗ plural.

Sequitur de obligationibus tractatus.

Obligatio ē quedā ars mediante qua quis opponens potest ligare respondētem vt ad placitū suū rn̄deat affirmatiue vel negatiue ad ꝓpōnē sibi positā ipositā vl depositā. Et notandū est ꝙ due sūt spēs obligationis. s. positio et depositio. Positio est quedā spēs obligationis mediāte qua quis obligat⁹ teneꝫ respōdere affirmatiue ad ꝓpōnem sibi positam et a se admissā. ¶ Positio dicitur duobus modis. s. siplex et cōposita. Positio simplex est illa q̄ cadit super ꝓpōnē categoricā. Positio cōposita est illa que cadit sup ꝓpōnē hypoteticā. vt pono vobis. vos curritis et vos estis rome et in ista specie solū possibile est admittendū et impossibile est eiiciendū atꝗ negandū.

Pꝛima regula est hec. Omē vobis positū ⁊ a vobis admissū sub forma positi ꝓpositū scitū a vobis fore tale quale fuit vobis pꝛopositū vbi positū nō repugnat positioni. durante tp̄e eiusdē obligationis ē a vobis concedendū. vt pono vobis istū casū. homo est risibilis. admittaꝫ et concedatur illud qꝛ qn̄cūꝗ ista vel alia consitis pꝛoponitur durante tempoꝛe eiusdem obligationis est a vobis concedenda.

Secunda regula est hec. Omne foꝛmaliter sequens ex posito ē cōcedēdū. vt pono vobis istū casū. vos estis homo. admittaꝫ et concedatur idē. Deiī ꝓponatur. vos estis aīal. cōcedaꝫ quia sequiꝫ foꝛmaliter ex posito. vt sequitur. vos estis hō ergo vos estis aīal.

¶ Tercia regula ē hec. Oē repugnās posito est negandū. vt pono illum casum. aliquis homo est risibilis. admittatur et concedatur idē. tunc pꝛoponitur nullus hō est risibilis negatur quia est repugnās posito

Quarta regula est hec. Omne foꝛmaliter sequēs ex posito vel concesso vel concessis est a vobis cōcedendū. vt pono casū. Omis hō ē rome. admittatur et cōcedatur idē. tūc ꝓponitur vos estis hō. cōcedaꝫ. qꝛ ē v̄ū et ipertinēs. Deiī pꝛopono. vos estis rome. concedaꝫ qꝛ seqꝫ formaꝫr cū cōcesso. oīs hō est rome. vos estis hō. ergo vos estis rome. vel si ponatur vos curritis. admittaꝫ et ꝯcedatur idē. tūc ꝓponaꝫ. vos mouemini. concedatur / quia sequitur ex posito foꝛmaliter. ego curro. ergo ego moueoꝛ.

Alia regula est illa. Oē foꝛmaliter sequens ex posito cū opposito bn̄ negati vel cū oppositis bn̄ negatoꝝ durante tp̄e eiusd obligatio

nis ẽ a vobis ɔcedēdũ. vt pono istũ casũ. oīs hõ currit. admittat et cõcedat idẽ. tũc pponat. vos curritis. negetur. quia ẽ fl'm et iptinẽs. tũc pponatur. vos non estis hõ. cõcedetur quia sequitur ex posito cũ opposito bene negati. quia sequitur. oīs homo currit. vos non curritis. ergo vos nõ estis homo.

Alia regula est illa. sꝑ ad ipertinens r̃ndẽdũ ẽ scdm̃ suã qualitatẽ. hoc ẽ si sit verũ et ipertinẽs ẽ cõcedẽdũ. si sit falsũ et iptinens est negandum. et si sit dubium ꝛ iptinẽs ẽ dubitandum. ¶Et sciendum ꝙ imptinẽs ẽ illud qd nõ sequit ex casũ neqꝫ repugnat casui. vt pono istũ casũ. oīs hõ currit. admittat et ɔcedat, tũc proponit. Vos estis hõ. cõcedetur. qꝛ ẽ verũ et iptinẽs. ꝙ sit verũ pꝫ. et ꝙ sit iptinẽs pbatur nõ seqtur neqꝫ repugnat. nõ seqtur pbat. qꝛ hoc argumẽtũ non vꝫ. Oīs hõ currit. ergo vos estis hõ. neqꝫ repugnat qꝛ pñt sit stare ꝙ oīs hõ currit ꝛ ꝙ vos estis hõ. Et ptinẽs ẽ illud quod sequitur ex casu vel repugnat casui.

Nota qd sit iptinẽs

Alia regula est ista, Propter possibile positũ nõ est ipossibile cõcedend neqꝫ nccm̃ negãdũ. ¶Alia regula est ista. duo cõtradictoria itra se cõtradicẽtia nũꝗ sũt simul cõcedẽda neqꝫ negãda itra idẽ tp̃s obligationis. vt si. a. sit cõtrariũ. b. et ecõuerso ꝛ vnũ. a. sit oẽ. a. ꝛ vnũ. b. sit oẽ. b tunc. a. ꝛ b. nũꝗ sũt simul cõcedenda neqꝫ negãda Itẽ dr̃a est inter positũ et positionẽ Positio ẽ illud qd cõponit ex verbo designãte actũ ponẽdi cũ toto residuo. vt pono vobis. vos curritis. hoc totũ pono vobis vos currit ẽ positio. Et positum est illud quod remanet dẽpto v̾bo sig̃nte actum ponendi. vt pono vobis. vos curritis solũ hoc. Vos curritis ẽ positũ. Duplex est positio. vt in precedẽtibus patet

Sed iam videndũ ẽ qualiter faciẽdũ est ex pte opponẽtis et ex pte r̃ndentis. Op⁹ opponẽtis est ponere et pponere ppões q̃usqꝫ videat r̃ndẽtẽ male r̃ndẽ vl ad aliqd icõueniẽs deduci. Op⁹ r̃ndend ẽ sustiere posita ꝛ pposita ne videat deduci ad aliqd icõueiẽs h° ẽ si poitũ sit possibile admittat ꝛ si ipossibile negec Pono vobis istũ casũ. vos nõ estis. illa ẽ possibl's qꝛ põt eẽ sicut illa sig̃t. iõ admittat. deiñ ppoit ead. si negec ɔtra, oẽ vob positũ et a vob admissũ ꝛc. ẽ ɔcedẽd. g° male r̃ndet. huic dr̃ obmittẽdo positũ. ꝛ qñ pponit negec ꝛ qñ arguitur sic. vos negad vob positũ ꝛ c. ergo male r̃ndet Dico ꝙ regula hꝫ itelligi vbi positũ nõ repugnat positioni

Primũ sophisma. Pono vobis istũ casũ. Oīs hõ ẽ rome admittatur ꝛ cõcedetur idẽ. tũc pponatur. vos estis rome. negetur qꝛ ẽ fl'm et iptinẽs. si cõcedatur, contra est fl'm et iptinẽs. g° negãd ꝙ sit fl'm pꝫ. et ꝙ sit iptinẽs. pbatur, nõ seqtur neqꝫ repugnat. g° ꝛc. nõ seqtur. oīs hõ ẽ rome g° vos estis rome. neqꝫ repug̃t. qꝛ pñt sit stare. deiñ pponitur vos estis hõ. negetur. qꝛ ei⁹ oppom̃ ẽ sequẽs ex posito cũ opposito bñ negati. Nam seqtur oīs hõ ẽ rome vos nõ estis rome. ergo vos nõ estis hõ. Huic dr̃ admittendo positum. et qñ pponitur vos estis rome negetur. quia est falsum et impertinens. et quando proponitur vos estis homo. negetur. qꝛ ei⁹ oppom̃ sequitur ex posito cũ opposito bñ negati.

Aliud sophisma. Pono vobis istum casum. Nulla propositio est vobis posita. admitto casũ propono eundẽ. nego eundem. Propono aliqua ppositio est vobis posita. negetur. quia repugnat posito. Con,

tra/hec ē vobis posita. et hec est aliqua propositio. ergo aliqua propositio ē vobis posita. Huic dicatur admittendo positū et qñ pponitur negetur. ⁊ qñ vlterius arguitur cōcedatur ꝯña et negetur añs.

Aliud sophisma. Pono vobis istum casum. Ois hō currit admittatur et cōcedatur idē. tunc propono hec est falsa. ois homo currit si negetur contra. vos negatis verum et impertinens. ergo ⁊c. Antecedens sic ꝙ sit verū. pꝫ quia rei ꝟitas est. et ꝙ sit impertinens pbatur. quia nō sequitur. omnis homo currit. ergo hec est falsa. omnis homo currit. neqꝫ repugnat quia possūt simul stare. omnis homo currit. et hec est falsa. omnis homo currit. tunc sic. hec est falsa. omnis homo currit. ergo non omnis homo currit. Si concedatur. tunc ista est vera. non oīs homo currit. que precise et primarie et adequate significat ꝙ non omnis homo currit. ergo nō omnis homo currit. illa consequentia est bona. et antecedens est verū et consequens est a te concedendum et consequēs est oppositum positi. ergo oppositum positi est concedendū. et consequens est verum. ego duo cōtradictoria sunt simul vera. Huic dicatur admittendo positū. et quando proponitur. hec est falsa omnis homo currit. concedatur et quando arguitur sic. hec est vera non omnis homo currit. que precise et primarie significat ꝙ non omīs hō currit. g° nō oīs hō currit. cōcedatur ꝯña et negetur añs pro minore

Aliud sophisma. Ponatur ꝙ hō est asinus/negetur positū: qꝛ ē ipossibile. iō pōatur hoc mō. hō ē asinus. est vobis positū. admittatur qꝛ ē possibilis. et concedatur idē. deiñ propōatur. hō est asin⁹ est a vobis cōcedendū. Si negetur. Contra/formaliter sequitur ex posito. ergo concedēdū. qꝛ sequitur. hō est asinus est vobis positū. ergo hō est asinus est a vobis cōcedendū. Si concedatur. Contra/casus est ipossibilis et propter possibile positū nō est impossibile concedendum. ergo non est concedendū. Huic dicatur admittendo positū et qñ proponitur. homo est asinus est a vobis concedendū. negetur. et tūc negetur argumētū. s. homo est asinus est vob̄ positū. ergo hō est asin⁹ ē a vobis cōcedēdū. quia non debite arguitur sꝫ sic debet argui. homo est asinus est vobis positū. ergo homo est asinus est vobis positum est a vobis concedendum.

Aliud sophisma. Pono vobis istū casū. Vos estis rome admittatur et concedatur id. Deiñ pponitur. vos estis rome in hoc istanti Si concedatur. contra/est falsum et iptinens. ergo negandū. ꝙ sit falsum. patet et ꝙ sit ipertinens probatur qꝛ non sequitur neqꝫ repugnat. nō sequitur. vos estis rome. ergo vos estis rome in hoc istāti. qꝛ posito ꝙ i fine istius hore vos sitis rome. ⁊ ꝙ i hoc istāti vos nō sitis rome. iā añs ē ꝟꝫ et ꝯñs fl̄m ꝙ vos estis rome i hoc istāti. qꝛ hoc istās ñ ē. Si negetur. cōtra. vos negatis formal̄r sequēs. g° male r̄ndetis. Añs sic. nō seqtur formal̄r. vos estis rome. g° vos estis rome i h° istāti. Huic dicat̄ admittēdo positū ⁊ qñ pponit̄. vos estis rome. i hoc istāti. neget̄ qꝛ ē fl̄m ⁊ iptinēs ⁊ qñ arguit̄ sic. oē qđ ē rome est rome i hoc istāti. vos estis rome. g° vos estis rome i hoc istāti. ꝯcedat̄ ꝯña ⁊ neget̄ maior. qꝛ h° sortes ñ ē. qꝛ repugꝰt posito. Aliud sophisma. pono vob̄ istū. oīs hō ē rome. admittat̄ ⁊ cōcedat̄. tūc q̄ro. vbi estis vos mō r̄ndeat̄ i loco vbi ñ repugꝰt me eē tūc pono vos estis rome. ꝯcedet̄ qꝛ seqt̄ ex posito cū ꝯcesso. qꝛ seqt̄. oīs hō ē rome. ⁊ vos estis i loco vbi nō repugꝰt vos eē g° vos estis rome Solu°.

Aliud sophisma. Pono istũ casũ ꝙ aliqs istoꝝ currit demõstrãdo p ly istoꝝ vos et me. admittatꝛ. et si cõceditur id tũc ꝓpono. aliqs istorũ non currit. ꝯcediꝛ qꝛ est veꝝ ⁊ ĩptinẽs. deĩn ꝓponaꝛ. vnꝰ istoꝝ currit. cõcedatur. deĩn ꝓponaꝛ alter istoꝝ currit. ꝯcedaꝛ vt appet. qꝛ ẽ positũ. deĩn ꝓponatur vterqꝫ istoꝝ currit. si ꝯcedaꝛ. cõtra. Vos ꝯcedis eiꝰ oppositũ. sꝫ duo opposita nũꝗ̃ siꝛ sũt ꝯcedenda. gᵒ male rñdetis. Si negeꝛ. cõtra seqꝛ formaliter ex posito cũ cõcessis. ergo concedẽd. qꝛ sequiꝛ vnꝰ istoꝝ currit ⁊ alter istorũ currit. ergo vterqꝫ istoꝝ currit. Huic dicaꝛ. admittẽdo positũ ⁊ qñ ꝓponitur ꝙ aliquis istoꝝ nõ currit. ꝯcedeꝛ qꝛ ẽ veꝝ ⁊ ĩptinẽs et qñ ꝓponiꝛ vnꝰ istoꝝ currit cõcedaꝛ et qñ ꝓponaꝛ ꝙ alter istoꝝ currit negeꝛ pro ista cã. qꝛ poniꝛ sb alia forma ꝗ̃ fuit prius posita vel negetur argumentum cum sic arguitur. Vnus illorũ currit et alter illoꝝ currit. ergo vterqꝫ istorum currit.

Aliud sophisma. Pono vobis istũ. aliqua res nõ ẽ. hoc ẽ possibile vt apparet. Si admittaꝛ ꝓponatur id. ꝯcedeꝛ. deĩn ꝓponaꝛ oĩs res est. Si negetur. cõtra. ꝓpter ĩpossibile positũ ñ ẽ neccm̃ negãd. sed hec ẽ neccã. oĩs res ẽ. ergo male rñded. Si negeꝛ ꝙ ẽ neccm̃. ꝓbatur sic. aliq̃ res est. ergo oĩs res ẽ. ꝓbo ꝯñam. qꝛ si aliq̃ res ẽ ergo tm̃ vna res ẽ. vꝉ pꝉes res sũt. et si tm̃ vna res est. ergo oĩs res ẽ. et si pꝉes res sint. ergo oĩs res est. ergo seqꝛ aliq̃ res ẽ. ergo oĩs res est. illa ꝯña ẽ bona et añs ẽ neccm̃. ergo ⁊ ꝯñs. Huic dicatur negãdo positũ. qꝛ ẽ ĩpossibile. Et nõ ꝛtam ꝙ q̃libet ꝑticularis ⁊ idefinita in qua poniꝛ hoc ꝟbũ. Sũ es fui. et ꝑdicat scdm adiacẽs. et ĩ qua ẽ terminꝰ transcẽdẽs eq̃polet suo vꝉi subalterno ⁊ arguẽdo ab vna ad aliã ẽ ꝯña bõa vt aliq̃ res ẽ. ergo oĩs res ẽ. Aliq̃ res nõ ẽ. ergo nulla res ẽ. Et isti sũt termĩ transcẽdẽtes. ens. vnũ. res. et aliqd. Quot modis fallit hec regula. a pticulari ad suũ vꝉ ẽ. vbi hoc ꝟbũ ẽ. ꝑdicat scdm adiacẽs: q̃ttuor mõis. s. ĩ teris ãpliatiuis vt alicuiꝰ q̃titad vos fuistis. ergo cuiuslibet quãtitad vos fuistis. In obliq̃s. vt in aliq̃ loco vos fuistis. ergo ĩ oĩ loco vos fuistis. In aduerbiis loci. vt alicubi vos fuistis. ergo vbiqꝫ vos fuistis. et in ꝑdicatiõe idirecta vt aliqd aĩal estis. ergo oẽ aĩal estis. Additio. oĩa transcẽdẽtia ꝯtinẽt in hac ditione. rebau. p r. ĩtelligiꝛ res. per e. ens. p b. bonũ. p a. aliquid. ⁊ p v. veꝝ

Aliud sophisma. Pono vobis ista Vos differtis a chymera. Si admittaꝛ. ꝓpõaꝛ id. Chymera ẽ. si cõcedaꝛ ĩpossibiꝉe ꝯcediꝛ Si negeꝛ cõtra / formaꝉr seqꝛ. vos differd a chymera. ergo ĩter vos et chymerã ẽ aliq̃ dr̃a. Tũc sic. ĩter vos et chymerã est aliq̃ dr̃a. ergo chymera est. Pꝫ hec ꝯña. qꝛ oĩs alietas vꝉ dr̃a req̃rit existẽtiã extremoꝝ ergo a p̃io ad vltimum vos differtis a chymera. ergo chymera ẽ. Huic dicaꝛ. negetur positũ. qꝛ ex eo sequtur ꝙ chymera est qd ẽ ĩpossibile. Addo. Et fũdaꝛ illd ĩ methaphisica aristotelis dicẽtis nec nõ ens enti nec ens nõ enti ẽ idẽ vꝉ diuersũ.

Unde notãdũ ẽ ꝙ qñ aliqua differẽtia vel alietas ponitur inter duo extrema. vidẽdũ est: vtrũ illa duo extrema pñt simul esse ĩ rerũ natura vꝉ non. Si pñt tũc bñ pñt admitti. Ut vos differtis ab antipꝓo que bñ põt admitti. quia vos et ãtipꝓs potestis siꝛ eẽ in reꝝ natura. Sꝫ ista. vos differd a chymera. nõ põt admitti. qꝛ vos ⁊ chymera nõ potestis siꝛ esse in reꝝ natura. Et nota ꝙ quelibet talis ꝓpõ est impossibilis. Vos differtis a nõ ente. et vos differtis a chymera. ⁊c.

Sequitur de exclusiuis

Primũ sophisma ē istud. Tm̄ hō est leo. est vobis positū et maneat hec vobis posita ⁊ nulla alia. admittat̄ et ꝯcedat̄ id. Tūc ꝓponat̄ hō est leo ē vobis positū. Si cōcedat̄. Cōtra. ē repugnās posito ergo negādū. Si neget̄. Cōtra formaliter seqtur ex posito: tm̄ hō ē leo ē vobis positū. ergo hō ē leo ē vobis positū. ista ꝯña ē bōa. et añs ē vex. et ꝯñs seqtur ex ātecedēte. qꝛ hic arguit̄ ab exclusiā ad suū p̄iacēs. Huic dicat̄. admittēdo positū qꝛ hoc totū. tm̄ hō ē leo. ē subiectū ī illa ꝓpōe. tm̄ hō ē leo ē vobis positū. Et qñ ꝓponitur. hō ē leo ē vobis positū. neget̄. et negetur qđ sequitur qꝛ repugnat posito. quia non arguit̄ ab exclusiua ad suū preiacens. qꝛ ille terminus tm̄. nō tenetur exclusiue sed materialiter. qꝛ est pars subiecti

Aliud sophisma. Pono ꝙ sortes credat vnā ꝓpōnē esse verā et p. eād. et nemo credit ꝓpōnē esse verā nisi alter istoꝝ Admittatur ⁊ cōcedat̄ idē ꝓpono. tm̄ alter istoꝝ credit ꝓpōnē esse vā. Si neget/ ꝯtra/ alter istoꝝ credit ꝓpōnē esse verā et nichil nō alter credit ꝓpōnē esse verā. ergo tātū alter istoꝝ credit ꝓpōnē esse vā. pꝫ ꝯña ab exponētibꝫ ad expositū. Si cōcedat̄. ꝯtra. aliqđ aliud ꝙ alter istoꝝ credit ꝓpōnē esse. qꝛ vterqꝫ istoꝝ credit ꝓpōnē eā verā. gͦ nō tm̄ alter istoꝝ credit ꝓpōnē esse verā. Huic dicatur admittēdo positū. Et qñ ꝓponitur/ tm̄ alter istoꝝ credit ꝓpōnē esse verā. cōcedatur. et cā est. qꝛ alter istoꝝ ē vterqꝫ istoꝝ. iō stant bñ simul. tm̄ alter istoꝝ credit ꝓpōnē esse verā. et vterqꝫ istoꝝ credit ꝓpōnē esse verā. vt pꝫ p exponentes. sicut. alter istoꝝ est alter istoꝝ. ⁊ neuter istoꝝ est quin est alter istoꝝ ergo vterqꝫ istoꝝ est alter istoꝝ. ⁊c.

Sequitur de copulatiuis.

Et nota ꝙ licet vtraqꝫ ps copulatiue sit concedēda p se. nō tñ seqtur ꝙ copulatiua sit cōcedēda anꝙ ꝓponūt̄ ābe ptes. vt pono istā vos estis rome admittat̄. tūc ꝓpono eādē. cōcedat̄. qꝛ ē positū et admissū. ⁊ ista. vos sedetis in casu ꝙ sedeat ē cōcedenda qꝛ ē verū ⁊ iptinēs Tūc copulatiua facta ex illis añ cōcessionē vtriusqꝫ ptis ē negāda tāꝙ falsū ⁊ iptinēs et iō si p̄io ꝓponatur vos estis rome et vos sedet̄. neget̄ tāꝙ flm et iptinēs et qñ ꝓponitur vos sedet̄ neget̄ qꝛ repugnat posito cū opposito bñ negati. Ideo vidēdū ē qñ ꝓponit̄ copulatiua vtrū vtraqꝫ ps sit possibilis vel non vel aliq pars repugnat alteri vel nō vel si sit cōpossibiles vel nō. vñ si pñt esse cōpossibiles admittat̄/ si nō neget̄. vt ille pñt esse cōpossibiles. vos estis hō et vos sedetis. ſꝫ ille nō vos estis hō et vos nō estis hō. vtraqꝫ ps ē possibilis et tñ vna alteri nō est cōpossibilis. et iō negetur. Et nota ꝙ oīs copulatiua ex qua seqtur oppom̄ positi ē negāda. vt pono vobis. vos currit̄ et nulla copulatia ē vobis posita ⁊ maneat ista vobis posita et nulla alia. Si admittat̄ deiñ ꝓponat̄. nulla copulatia ē vobis posita Si negetur/ cōtra. seqt̄ formal̄r. nulla copulatia ē vobis posita. ⁊ vos currit̄. gͦ nulla copulatia ē vobis posita. huic dꝛ negādo positū qꝛ copulatia repugnat positioni.

Aliud sophisma. Pono vobis. Aliqs hō ē rome ⁊ nullus hō aliͧ vel alia a vobis ꝫ rome. admittat̄ ꝓponatur concedat̄ tūc ꝓpono. vos estis rome. Si concedat̄. cōtra illa est falsa. et non seqtur ex posito. ergo ne

ganda: quia nō sequitur. aliquis homo ē rome. et nullus hō alius vel alia a vobis ē rome. ergo vos estis rome. quia in casu posito ꝙ vos nō sitis: an̄s est verū et ꝯn̄s falsū. qꝛ prima ps an̄tis est vera. ꝫ ꝙ secūda sit vera ꝓbatur vīꝫ nullus hō alius vel alia a vobis est rome. qꝛ si aliquis alius a vobis ē rome. ergo aliquis ali⁹ a vobis ē ꝫ vltra. gᵒ vos estis et hoc repugnat casui ergo. ꝫc. Si negetꝛ ꝙ vos estis rome. cōtra. seqꝛ aliqs hō ē rome et nullus alius a vobis ē rome. ergo vos estis rome. Huic dꝛ admittendo positū ꝫ qn̄ ꝓponitꝛ vos estis rome. negetꝛ qꝛ ē fl̄m et ip̄tinēs/et negetur ista ꝯn̄a. aliquis hō ē rome. et nullus hō ali⁹ vel alia a vobis est rome. ergo vos estis rome. quia totū an̄s est verum et consequēs falsū i casu posito

¶

Sequitur de disiunctiuis

Et notandū ꝙ quando ponitur aliqua disiunctiua videndū est vtrū vna pars illius sit possibilis vel nō. si sit possibilis bene pōt admitti. et si vtraqꝫ ps sit ip̄ossibilis tunc non pōt admitti

¶ Alia regula est ista. qn̄ ponitur aliqua disiūctiua cuius vtraqꝫ pars ē vera quādocūqꝫ et vbicūqꝫ ꝓponitur p̄ria pars est concedenda. vt pono illum casum. vos estis homo. vel vos sedetis.

Alia regula est ista. Qn̄ ponitur aliqua disiunctiua cuius vna pars est v̄a et altera dubia. qn̄cunqꝫ ꝓponitur pars dubia est dubitanda et pars vera ē concedenda. Similiter quandocūqꝫ proponitur aliq̄ disiunctiua cuius vna pars ē falsa et altera dubia. tūc ps dubia est dubitāda et pars falsa est neganda. et si iterꝫ proponatꝛ pars dubia est concedenda quia sequitur ex posito cum opposito bene negati. vt pono istā rex sedet. vl vos estis rome. Admittatur. deinde ꝓponitur rex sedet. dubitatur quia est dubia et ip̄ertinens. deinde proponitur vos estis rome. negetur quia est falsum et ip̄tinēs. deinde ꝓponatꝛ rex sedet. cōcedatꝛ/quia sequitꝛ ex posito cū opposito bene negati. qꝛ sequitꝛ. vos estis rome. vel rex sedet. sed non est ita ꝙ vos estis rome. ergo rex sedet.

Alia regula est illa/quando ponitur aliqua disiunctiua cuius vtraqꝫ pars est falsa et contingens quecunqꝫ pars primo proponitur est neganda quia est falsa et impertinens et alia est concedenda quia sequitur ex posito. vt vos curritis vel vos mouemini. sed vos nō curritis. ergo vos mouemini.

Aliud sophisma. Pono vobis istam. Vos curritis vel vos mouemini admittatur deinde proponitur vos curritis negetur. deinde proponitur. vos mouemini concedatur. deinde proponitur vos mouemini localiter. Si concedatur. contra. Vos conceditis falsum et impertinens. ergo male respondetis. Si negetur contra. vos negatis formaliter sequēs ex posito ergo male respondetis. quia sequitur. vos mouemini. ergo vos mouemini localiter. Huic dicitur. admittatur. et quando proponitur. vos curritis. negetur quia est falsum et impertinens. et quādo proponitur. vos mouemini. concedatur quia est sequens ex posito. et quādo proponitur vos mouemini localiter. negetur. quia non sequitur vos mouemini. ergo vos

mouemini localiter. q potestis moueri motu alterationis tm̄.

Alia regula est ista. Quandocunq; ponitur aliqua dis-iunctiua cuius vna pars est inferior et altera superior. tūc superior est con-cedenda. et ad aliam partem respondendum est secundum suam qualitatē vt pono istum casū. sortes est homo. vel sortes est aial. admittatur deinde proponatur sortes est aial. concedat᷑ quia ē superior. tunc proponitur. sortes est homo. concedatur. qr est verū et impertinens.

Nota q quando ponitur aliqua disiunctiua cuius vna pars est sequēs ad aliam est concedenda. vt si ponitur talis disiuncti-ua q antichristus est albus vel antichristus est coloratus. ista antichristus est coloratus est concedenda quia est sequens ex posito. quia sequitur anti-christus est albus. vel antichristus est coloratus. ergo antichristus est colo-ratus. et si proponatur antichristus est albus. dubitetur quia est dubium et impertinens et quando proponitur antichristus est coloratus. concedatur. quia sequitur ex posito

Sequitur de conuertibilibus.

Notandum q quidam termini vel propositio-nes conuertuntur simpliciter et quidē vt nunc. conuertuntur vt nunc. quā-do conuertuntur ex noua impositione. vt ille terminus homo et asinus con-uertuntur simpliciter quando conuertuntur ex primaria significatione. vt homo et risibilis & est consequentia bona ab vno ad reliquū et ecōtra. vt ho-mo currit. ergo risibile currit. Sed contra. posito q isti duo termini conuer-tuntur. homo & asinus tunc facio vobis hoc argumentum. vos estis homo ergo vos estis asinus. Si negetur consequentia. probatur ab vno conuer-tibili ad reliquum. ergo bona. Dicendum q hec regula habet intelligi in cō-uersione simpliciter et non vt nunc siue per accidens quod idem est. Et no-tandū est q ad hoc q termi vel propositiones conuertantur simpliciter. re-quiritur q tantum valet vna quantum et reliqua et econtra. et q termini eodem modo supponant in vna sicut in alia. Ut pono q ille propositiones conuertuntur vos estis homo et vos estis asinus. Si admittatur propona-tur idem proponatur. hec est vera. vos estis homo. concedatur quia est ve-rum et impertinens tunc proponatur. hec est vera vos estis asinus. Si ne-getur. contra, sequitur ex posito cum concesso. ergo concedendum quia seq̄-tur ille due propositiones conuertuntur. sed hec est vera. vos estis homo. ergo hec est vera vos estis asinus. Si primo ponatur. vos estis asinus ne-getur quia est falsa et ipertinēs. Deide si pponatur hec est vera. vos estis homo negetur quia est repugnans. quia sequitur ille due propositiones. cō-uertunt᷑. vos estis homo et vos estis asin⁹. sed hec non est v̄a. vos estis a-sinus. ergo hec nō est v̄a. vos estis hō. & sic de similibus. Huic dicitur admit-tendo positū. et qn̄ pponitur hec est vera. vos estis hō. cōcedat᷑. et qn̄ pponi-tur. hec est v̄a. vos estis asinus negetur. Et qn̄ arguit᷑ sic. iste due propositio-nes vos estis homo et vos estis asin⁹ cōuertunt᷑. sed hec est vera. vos estis

homo ergo hec est vera. vos estis asinus. negetur q̄ña. ₊ notā q̄ propter nouam impōnē non est responsio varianda

Nunc determinādū est qualiter rñdendū ē qñ ꝑpōes ponūtur esse similes vel dissimiles. et secūdū istum modū loquēdi ꝑpōnes sūt similes qñ sūt simul vere vel simul false. et sūt dissimiles qñ vna est vera ₊ alia falsa. ¶ Notandū est q̄ quando ponūtur alique ꝑpōnes eē similes primarie significādo q̄ non pñt esse similes nisi solū in veritate. Primarie significādo admittēdus ē casus. et tūc vtraqꝫ ps debet cōcedi qñ ꝓponitur vt pono vobis istas similes primarie significādo deus est et vos curritis. admittat̄ et cōcedat̄ vtraqꝫ pars qñ ꝓponitur. Et qñ alique ꝑpōnes sūt similes que nō pñt esse similes nisi solū i falsitate admittēdus ē casus. et negetur vtraqꝫ ps quando proponitur. vt pono vob̄ istū casū. vos estis hō ₊ vos estis asin⁹. admittat̄ casus et neget̄ vtra pars quando proponitur. ¶ Sed quando ponūtur propōnes esse similes primarie significādo. que pñt eē similes i v̄itate ₊ falsitate admitēd⁹ est cas⁹ Et tūc ad primū rñdendū est scd̄m suā qualitatē. et ad aliā sicut ad illā. Ut pono q̄ ille due ꝑpōnes sint similes. homo currit. et homo est rome. Si primo ponat̄ hō currit negetur. q2 est falsū ₊ ipertinēs. Et rñdēdū est ad aliā sicut ad illā primā. Sed si p̄rio ponatur ista hō est rome. cōcedatur q2 ē verū et imptinēs. Et respondendū est ad aliā sicut ad istā. Et quādo ponuntur alique ꝑpōnes esse similes que non possunt esse similes in veritate nec in falsitate. negand⁹ ē casus. vt pono q̄ ille due ꝑpōnes sint similes. deus est. et hō ē asinus. negetur casus. quia ē impossibilis

Pono q̄ ille due propositiones sint similes primarie significando. Uobis cōcludit̄ et vos nescitis vobis cōcludi. admittatur ₊ cōcedatur illud Tūc propono. vobis cōcluditur. Si negetur. tūc ꝓpono. vos nescitis vobis cōcludi. Si cōcedat̄. Cōtra. iste due propositiōes sūt similes vobis cōcluditur et vos nescitis vobis cōcludi. sed hec est falsa et negata. vobis cō cluditur. ergo hec est falsa et neganda vos nescitis vobis concludi. sed vos cōceditis illam ergo male respondetis.

Sꝫ si negetur. vos nescitis vobis cōcludi. ꝓponatur eius oppoūm. vos scitis vob̄ concludi. Si concedatur Tūc sic. vos scitis vobis cōcludi. et nichil scit̄ nisi verū. ergo vbis cōcludit̄. quod fuit negatū a vobis in p̄ricipio. ergo. ₇c.

Huic dicitur admittendo positū. et quando proponitur Uos nescitis vobis concludi. concedatur. quia est sequens ex posito. Et q̄ sit sequens probo. quia ille due propositiones sunt similes Uob̄ concluditur et vos nescitis vobis concludi. ergo ille sunt simul vere vel simul false. sed non possunt esse simul false. ergo sunt simul vere. q̄ non possunt simul esse false probo. q2 si possunt simul esse false. tunc esset falsa. vos nescitis vob̄ concludi. ergo suum oppositum est verum. vos scitis vobis concludi. ergo vobis ꝯcluditur. quia non sequitur q̄ ista propositio vos nescitis vobis cōcludi est falsa. quia propter nouā impositionem non est responsio variādā

Ideo pꝫ q̄ ille ꝑpōes nō pōt esse similes. nisi i v̄itate. iō vtraqꝫ ps ē ꝯcedēda

Pro quo nota ꝙ quando ponuntur alique proposi-
tiones esse similes . quarum vna est affirmatiua et alia negatiua. si ex oppo
sito negatiue formaliter sequitur affirmatiua tūc nō pñt esse similes nisi in
veritate. vt in exēplo pdicto . Et si ex affirmatiua formaliter seqtur opposi
tum negatiue. tūc non possunt esse similes nisi in falsitate. vt patz ī isto exē
plo. vos curritis et vos non mouemini.
¶Et nota ꝙ quando ponuntur alique propositiōes esse similes admittēdꝰ ē
casus. si non ponit̄ ille terminus primarie signdo . quia q̄cunq̄ ꝓpones pñt
esse vere significādo secūdarie

Aliud sophisma. Pono vobis ꝙ ille due propositiones
Deus est. et homo est anial) sunt dissimiles primarie signdo . Sed admit
tatur proponat̄ idē. Si cōcedet̄ tunc ꝓpono deus est. si cōcedatur tunc ꝓpo/
no homo est anial. Si concedatur . cōtra. iste due propositiones sūt dissīles
primarie significando ergo si vna cōcedēda. reliqua erit neganda. sed vos
cōceditis vtrāq̄. ergo male respondetis. Si negetur . homo est anial. con/
tra. propter impossibile positū non est necessarium negandum. sed vos ne
gatis necessarium. ergo male respondetis. Huic dicatur negando positum
quia est impossibile.

Sophisma. Pono istas duas propositiones esse dissimi-
les. homo est asinꝰ . et q̄libet ꝓpō est dissimilis istis . Si admittatur ꝓponat̄
idē. tūc ꝓponatur. hō est asinus. negetur ⁊ si proponatur quelibet ꝓpō ē dissi
milis istis si negetur Contra Ille due propositiones sunt dissimiles sed ista
ē negata. ergo altera illarū ē concedenda. sed vos negatis vtrāq̄. ergo ma
le respondetis. si concedatur ꝙ quelibet propositio est similis illis tūc argui
tur sic. quelibet propositio est similis illis. ista est ꝓpō. ergo illa est similis il/
lis. et sic eadem est similis et dissimilis et vera et falsa. huic dicatur . negā/
do positum quia est impossibile.

Sophisma. Pono ꝙ ille propositiones sunt dissimiles .
Omnis hō currit. et quelibet istarū est vera. demonstrando per ly istarum
omīa singularia istius vniuersalis. si admittatur. et sic ꝓpono. Oīs homo
currit negetur. quia est falsum et imptinens. tunc propono quelibet istaruz
est vera. demonstrando per ly istarū sicut prius. ꝙ sit cōcedenda ꝓbatur. qz
sequitur ille propositiones sunt dissimiles. sed hec ē falsa. omnis homo cur
rit. ergo hec est vera. quelibet istarū ē vera. sed negatis illam. ergo male
respondetis. si concedat̄ ꝙ quelibet istarum est vera demonstrādo ⁊c. tunc
quelibet istaꝝ significat precise sicut termini pretendunt. ergo illa vniuersa
lis est vera Huic dicat̄ admittēdo positum et quando proponitur. omīs ho
mo currit. negetur. quia est falsum et imptinens. et quando proponitur que
libet istarum est vera concedatur. et tunc argumentum negetur. quia in ca
su antecedens pōt esse verū et consequens falsū. quia eius oppositum ē ve
rum. alquid quod est homo non currit Sed ad hoc ꝙ sit bona oportet argue
re sic. quelibet istarū est vera. et quelibet istarum habet tot singularia q̄t a
pta nata sunt habere. ergo ista vniuersalis est vera. ¶Et nota ꝙ vniuer/
salis habet tot singularia quot apta nata est habere. quando cuilibet suppo
sito istius subiecti corrñdet aliqua singularis

Depositio est quedam species obligationis mediāte qua quis obligatus tenetur respōdere negatiue ad propositionē sibi depositā. Et notandum est ꝙ illa propō est solum admittenda in depositione cuius oppoīm est admittendum in positione. Et primo sunt regule ponende quibus quilibet rñdens potest defendere se ne ducatur ad aliquod incōueniens.

Prima regula est ista. Omne michi depositum et a me admissū sub forma depositi ꝓpositā scitum a me fore tale quale fuit michi depositū intra idē tp̄s obligatiōis ē a me negādū et necīn sp est negādū in depositione. vt depono istū. vos sedetis. admittat̄ deinde proponatur neget̄. quia omne michi depositū et a me admissū. ꝛc. tūc ꝓpono. vos non sedetis. concedat̄ qr oīe formaliter contradicens deposito est concedendū.

Alia regula est ista. Oē primarie añs ad depositum cū cōcesso vel cū ꝯcessis cū opposito bñ negati vel cū oppositis bñ negatoꝝ ē negandū. vt depono istū. Aliqs hō nō currit. admittat̄ ꝓponat̄ id neget̄ tūc ꝓpono. vos estis aliqs hō. ꝯcedat̄ qr ē veꝝ et ip̄tinēs. deiñ ꝓpono. vos nō curritis. neget̄ qr ista cū ꝯcesso pōt eē añs ad depositū. qr sequit̄. vos nō curris et vos estis aliqs hō. ergo aliquis homo nō currit. qd est depositū.

Alia regula est ista. Omis ꝓpō cuius contrariū antecedit ad depositū cum cōcesso vel cū cōcessis cū opposito bene negati. vel oppositis bñ negatoꝝ est cōcedēda. vt depono vobis istā. Aliquis hō non currit. admittatur proponat̄ idē. negetur. deiñ ꝓpono vos estis aliquis homo concedat̄. tunc ꝓpono. vos curritis. cōcedat̄ quia oppoīm eius cū cōcesso antecedit ad depositū. qr sequitur vos nō curris et vos estis aliquis hō. ergo aliqs homo non currit. ¶ Et notandū ꝙ illud est impertinēs in depositione quod nec est depositū nec contrarium depositi. nec añs ad depositū nec cuius contrariū est añs ad depositū.

Sophisma. Depono vobis istā. Aliquis hō nō est rome admittatur. qr eius oppoīm ē admittēd ī pōne. deiñ ꝓpono. vos estis aliquis hō. cōcedatur qr ē verū et ip̄ertinēs ꝓpono vos estis rome. cōcedatur. qr eiꝰ oppoīm cū cōcesso antecedit ad depositū. deiñ ꝓpono. quilibet hō ē rome. hoc est contrariū depositi. ergo cōcedend. deiñ ꝓpono. vos estis rome. si neget̄. cōtra. vos negatis sequēs ex ꝯcessis. ergo male respōdet. qr sequit̄ quilibet homo ē rome. vos estis aliquis hō. ergo vos estis rome. Huic dicat̄ admittēdo depositū et qñ ꝓponit̄ neget̄. ꝛ si ī p̄io loco ꝓponit̄ vos estis aliquis hō. cōcedat̄. qr ē veꝝ ꝛ ip̄ertinēs. ꝛ si tūc ꝓponat̄ vos estis rome. cōcedat̄ quia eius oppoīm cū cōcesso añcedit ad depositū. Sed si p̄io ꝓponat̄. vos estis rome. neget̄ qr est fl̄m et ip̄tinens. et si ꝓponatur. vos estis aliquis hō. neget̄. qr illud cū opposito bñ negati est añs ad depositum

Sophisma. Depono vobis istam. Alique ꝓpōnes non sunt similes. admittat̄. deinde ꝓponatur idem negetur tunc propono omēs propositiones sunt similes. hoc est contrariū depositi. ergo concedendū deiñ

proponitur. alique propositiones sunt vere. hoc est verum et ipertinens er go concedendū. deinde ꝓponitur. alique ꝓpões sunt false. negetur. quia se quitur aliq̄ propōnes sūt vere et aliq̄ false. ergo non oēs sūt similes. Huic dicatur admittēdo positū. ꝫ qñ proponitur. oēs propositiones sunt similes cōcedatur. et qñ ꝓponitur aliq̄ propões sunt vere. concedatur. et qñ ꝓponitur aliq̄ ꝓpões sunt false. negetur. quia ista cū concesso potest eē añs ad depositum. Si in p'io proponatur. alique propões sunt false. cōcedatur et si tunc proponatur alique propositiones sunt vere. negetur quia est antecedens ad depositum cum concesso

Sophisma. Depono vobis istam. Antichristus non est albus. vel antixp̄s est coloratus. Si admittatur tūc propono antixp̄s non est albus. neget. quia pōt esse añs ad depositū. qꝛ qñcūqꝫ est aliqua disiunctiua cuius vtraqꝫ pars proponit diuisim et vtraqꝫ cathegorica ē añs ad depositum est neganda. deinde propono. antixp̄s est coloratus. negetur. qꝛ ē ātecedēs ad depositū. tūc propono antixp̄s est albus. concedat. qꝛ ē cōtrariū būi negati. tūc ꝓpono. Antixp̄s est colorat⁹. Si concedatur. cōtra vos conceditis añs ad depositū. ergo male rñdetis. et ecōtra. idē cōceditis et negatis infra idē tp̄s obiectionis. ergo male respondetis. qꝛ sequitur formaliter antichristus est albus vel antixp̄s est coloratus. sed antixp̄s non est albus. ergo antixp̄s nō ē coloratus. ꝯña patet. quia a tota disiūctiua ad alterā eius partē ita ꝙ oppoīꝯñtis non sumitur i minore. ergo ꝯña bona. Huic dicatur negādo depositū. qꝛ eius oppoīm est vna copulatiua impossibilis que nō pōt admitti in positione. ergo ē neganda in depōne Et cōtrariū illius est vna copulatiua facta ex oppositis illarū partium. s. omis antixp̄s est albus. et nullus antixp̄s est coloratus quod est imposibile

Aliud sophisma. Depono vobis istam. Rex sedet et aliquis homo sedet. et quelibet istaꝝ est vobis deposita demonstrando per ly istarū istas tres ꝓpositiones. tūc proponatur quelibet istaꝝ est vobis deposita. Si concedatur, cōtra. vos cōceditis depositū. ergo male rñdetis. si negetur. contra, ille tres ꝓpōnes sunt vobis deposite. ergo quelibet istaꝝ ē vobis deposita. ptꝫ ꝯña. et añs est veꝝ. ergo et ꝯñs. Huic dicatur admittēdo depositū. et qñ ꝓponit quelibet istarum est vobis deposita rñdendum est sicut ad extra casum. sed si deponatur in sensu diuiso admittatur casus et neget ista. rex sedet. quando proponitur. Similiter negetur ista aliquis homo sedet. et negetur ꝙ quelibet istarum est vobis deposita quia diuisim deponit quelibet istarum est vobis deposita primarie. ideo quelibet istarum est neganda. Hec regula hꝫ intelligi quando ex casu hoc non sequitur depositum

Aliud sophisma. Depono vobis istum. Aliquis hō currit vel nullus hō qui est sortes currit. Si admittatur, tūc ꝓpono. Aliquis hō qui est sortes currit. hoc ē oppoīm depositi. g° concedend. tūc arguitur sic. Aliquis homo qui ē sortes currit. ergo aliquis hō currit. ꝯñs est depositū. ergo negandū. Huic dicatur negando depositū. oppoīm depositi est impossibile ꝫ non admittendum in pōne. Notādum est ꝙ nichil est admittēdum in depositione nisi impossibile vel contingens ad vtrūlibet.

Finis obligationum.

De obiectionibus consequentiarum

Consequentiarum obiectiones quedam sūt mouende et soluende. Unde primo supponitur hec regula. Arguendo ab inferiori ad suum superius cum negatione ꝓposita non valet consequētia sed fiat talis consequentia. nullus homo risibilis ē. ergo nullus hō est et arguitur sic. hec ē bona. quia ex opposito ꝯsequētis sequitur opposi͞m āntis. Et ꝙ non valet probatur quia arguitur ab inferiori ad suum superius cum negatione ꝓposita. ergo non valet. Añs sic probatur. quia omne se habens per modū appōnis vel additionis respectu alterius inferius est eo cui apponitur. sed subiectū antecedentis se habet per modum appositionis respectu subiecti consequentis. ergo subiectū antecedēs est inferius ad subiectum consequentis et per consequens. hic arguitur ab inferiori ad suum superius cū negatione preposita. ergo regula prius supposita non valet

Item hic arguitur ab inferiori ad suū superius cū negatione preposita. nō nullus hō currit. ergo non nullū aīal currit. et tñ illa cōsequentia est bona. ergo regula supposita non valet. Et ꝙ illa consequētia sit bona. ꝓbatur. quia equiualet isti consequentie. aliquis homo currit. ergo aliquod animal currit que est bona vt patet. Huic dicatur ꝙ illud allegatū nō est regula sed illa est regula arguēdo ab inferiori ad suū superi⁹ vna negatione preposita non valet consequentia de forma. Et dicitur ꝙ consequētia non valeret de forma cum consequentia sibi sibi similis non valet. Uñ ꝗuis illa consequentia sit bona. nullus homo est. ergo nullū animal est. tñ non valet de forma. quia consequentia sibi similis non valet. nullus homo currit. ergo nullum aīal currit. et tunc ad argumentum. nullus homo risibilis currit. ergo nullus homo currit. concedatur consequentia et negetur qȝ hic arguitur scd͞m regulā. Et cum dicitur. omne se habens per modū appositionis vel additionis respectu. ꝛc. Dicatur ꝙ idem allegatum non est regula. Sed illa regula. omne se habens per modū appositionis inferius ē eo cui apponitur vbi idem appositum non est terminus distrahens nec terminus conuertibilis nec terminus diminuens nec terminus ampliatiu⁹ sed in proposito idem appositum est terminus cōuertibilis vt patet ꝑ pria ꝑticula. Et pro secunda ꝑticula negetur ꝙ hic arguitur ab inferiori ad suum superius. ille est homo mortuus. ergo ille est homo. quia ille terminus mortuus est terminus distrahens. Et vocatur terminus distrahens qui posit⁹ a parte predicati impedit subiectū supponere pro re exñte

¶ Pro tercia particula negetur ꝙ hic arguitur ab inferiori ad suū superius ille ethiops est albus secundū dentes. ergo ille ethiops est albus.

¶ Pro quarta particula ista consequentia non valet. filius tuus est contingens homo. ergo filius tuus est homo. nec illa. ille est apparens asinus. ergo ille est asinus. nam hic appositus est terminus ampliatiuus. Et dicitur terminus ampliatiuus qui potest predicare indifferenter de re existente siue de re non existente.

Item supponitur hec regula. Arguendo ab exclusi-

tiua ad suū vniuersale in terminis rectis. in terminis transpositis. cū verbo de pnti non ãpliatiuo. et in singulari numero. ē ꝯña bona

Tunc ad argumētū. tantū duodecim sunt apostoli dei. ergo omēs apostoli dei sūt duodecī. ꝙ hec sit bona per regulā. et ꝙ non vꝫ. pꝫ simpliciter. qꝛ totū añs ē veꝝ. vt patet probādo illud pꝛr et ꝯñs est falsum. vt pꝫ pei⁹ exponētes. nā scđa exponēs est falsa. Huic dicat̃ dicendo ꝙ nō arguit̃ secūdū regulā. quia regula tenet nisi in sigulari numero. sꝫ hic arguit̃ in numero plurali. iō neget̃ ꝯña et distinguat̃ tā de añte ꝙ de ꝯñte simpliciter. nā añs pōt ꝓbari ratione pluralitat̃ et rōe alietatis. Si ꝓbat̃ rōe pl̃alitatis est verū sic probādo. Duodecim sunt apstoli dei et nō plures ꝙ duodecim sūt apostoli dei ergo tm̃. xii. sūt apostoli dei. Si ꝓbat̃ rōe alietatis. añs est falsū. sic ꝓbando. duodecī sūt apostoli dei et nulli alii ꝙ duodecī sūt apostoli dei. ergo Nā secūda exponēs est falsa. ꝯñs similiter est distiguendū. eo ꝙ ly omēs in ꝯñte pōt teneri diuisiue vel collectiue. Si diuisiue ꝯñs est falsū et hꝫ exponi sicut dictū est. Si collectiue intelligit̃. ꝯñs est verū et hꝫ resolui sic. isti sūt duodecī. et illi sunt oēs apostoli dei. demōstrando oēs simul Et duo resoluētes sunt illi. aliqui sūt apostoli dei. et nichil est de numero apostoloꝝ dei quin illud includat̃ in hoc aggregato. ꝓbando añs rōne pluralitatis. tenēdo oēs in cōsequēte diuisiue nō valet ꝯña. sed si añs ꝓbatur ratione pluralitatis. et ly oēs tenet̃ copulatiue. ꝯña est bona. quia ꝯñs est ita verū sicut et añs. similiter si añs ꝓbatur rōne alietatis qualitercunqꝫ ly omis tenetur cōsequētia est bona. qꝛ sic añs ē impossibile. Et sic pꝫ rñsio.

Item arguēdo a superiori ad suum inferius / cum negatione preposita est consequētia bona. Sed contra. illa cōsequētia nō valet tm̃ aïal currit. ergo tm̃ homo currit. et hic arguit̃ scđm regulā. ergo regula non valet. Maior ꝓbatur sic. cū ly tm̃ est dictio hñs in se vim negationis. Huic dr̄ ꝙ ꝯña non valet. nec arguit̃ scđm regulā cū negatōe ꝓposita. qꝛ ly tm̃ nō est mera negatio sꝫ dictio hñs ī se vī negatōis de qbꝫ nō ītelligitur regula. sed cū mera negatōe. et tūc pꝫ ꝙ regula est sana

Item regula est ꝙ in omi exclusiua affirmatiua ꝑdicatū stat confuse et distributiue si sit terminus cōis Sꝫ contra. tunc valꝫ ista ꝯña. tm̃ sortes videt aïal. asin⁹ ē anial. ergo tm̃ sortes videt asinū. Et ꝙ sit bona ꝓbat̃. qꝛ arguit̃ a terīo stāte cōfuse et distributiue ad aliqđ eius supositū cū debito medio. ergo. ꝛc. Et ꝙ nō valet ꝓbat̃. ꝑ pono istū casū ꝙ sortes videat equū. et nichil aliud. et nichil in mūdo videat aïal nisi sortes. iā añs est veꝝ et ꝯñs falsū. vt pꝫ per exponentes. Huic dicatur ꝙ regula est sana et negetur ꝯña. nec arguit̃ a termīo stāte cōfuse et distributiue. nec debitū mediū bñ datur. sed sic habet dari. tm̃ sortes videt aïal. hoc est vidēs aïal. ergo tm̃ sortes ē hoc vidēs aïal. q̄cūqꝫ demōstrato. qꝛ debitū mediū dꝫ dari vt hoc ꝓnomē hoc sit subiectū. et hoc v̄bū est erit copula. et termin⁹ distribut⁹ erit predicatū ꝙ ly vidēs aïal sit ꝑdicatū cū sit ꝑdicatū in exclusiua

In oī exclusiua affirmatiua subm̄ stat ꝯfuse tm̃ si sit termin⁹ cōis. Sꝫ contra. seqt̄ bñ tm̃ hō currit. et illi sūt hoīes. ergo ille currit vel ille vł illa. et sic de sīgulis. ergo ly hō qđ ē hic subiectū stat determīate ꝛ nō cōfuse tm̃. qꝛ cōtingit eū descēdere ad sua singularia disiūctiue. Huic di

D

Se ... defen... ...

catur q regula est bona. et cōcedatur consequētia facta. Ubi nota q dictio non dicit supponere determinate ppter hoc q contingit eum descendere ad sua sigularia disiūctie. sed qr ↄtingit eum descēdē et ascēdē sitr. qd n̄ ē vr in pposito. qr nō seqt ille hō currit. vel ille et illi sunt hoies. ergo tm̄ hō currit.

Preterea Regula est/ q omnis exceptiua propria repugnat suo p̄iacenti. sed contra. nā ex illo seqtur q duo repugnātia pn̄t simul esse falsa. vt illa duo. nullū aial preter equum est homo ergo nullū aial est hō. et ista repugnant vt patet per regulam. Huic dicat. concedend regulā et similiter concedendo q ista duo repugnātia pn̄t sit esse falsa. vt illa duo. vos statis et vos sedetis. sed duo repugnātia non pn̄t simul esse vera. Sz cōtra vltimā pticulā. ista sunt simul vera. vos differtis ab oī homine pter q a vobis. et vos differtis ab oī hoie. et illa duo repugnt vt pz per regulaz ergo duo repugnātia pn̄t simul esse vera. Huic dicat q illa non repugnāt nec est ipsa exceptiua propria nisi cuius subiectū p̄iacentis stat confuse et distributiue. sed subiectū ei9 assignati stat discrete. ergo ꝛc.

Item ab exceptiua negatiua ad suam exclusiuam affirmatiuā semp est ↄn̄a bona. et econtra. Sed cōtra. tunc valet ista cōsequentia. nullus homo pter sortē currit. ergo tm̄ sortes currit. Sed q illa cōsequētia nō vz pbat. ꝛ pono q sortes currat. ita q nullus hō alius vel alia a sorte currit. cū hoc q asin9 currat. sic an̄s ē ver et cōseqūs fl̄m. Huic dicatur cōcedendo regulā. negādo ↄn̄am. et dicēdo q illa nō est exclusiua illius exceptiue. sed ista. tm̄ sortes est hō masculus currens

Item supponatur pro regula.

q si antecedens pōt esse ver sine consequente. illa consequētia non valet. Sed ↄtra. ista ↄn̄a nō valz. hō currit. ergo animal currit Probatur et volo q illa propositio. homo currit (quod est an̄s) pmaneat p totā istā horaz et q cōseqūs corrūpat an̄ finē huius hore. sic an̄s est ver sine consequēte. Huic dicatur. q illud suppositū non est regula. sed illa est regula. Quādo illud quod primarie et adequate significat an̄s. potest esse sine illo quod primarie et adequate significatur per ↄn̄s. non vz ↄn̄a. Et dicitur adequatuz sig̃tū cū cuilibet termio i ppōe corespōdet alīqd i sig̃to.

Preterea. supponitur q arguendo ab actiua ad passiuā Est consequentia bona. Sed contra. tunc valet ista consequētia. omnis homo videt hominem. ergo hō videtur ab omni homine. Sed q non valet pbatur. et pono istum casū q sint plures hoies. et omnis homo videat seipm solū. sic an̄s est verum et consequens fl̄m vt patet per exponentes

¶ Huic dicatur ad mittendo regulā. dicēdo q non ē sua passiua. sed illa ab omni homie videtur homo. qr termi habent eodem modo supponere in actiua sicut in passiua. Sed in argumēto ly homie in an̄te rōe verbi stat confuse tm̄. sed in cōsequēte determinate. ¶ Unde passiua istius pmitto tibi denarium. est ista. a me pmittitur tibi denarius.

Item supponitur hec regula. Arguēdo a tota copulatia ad alterā eius ptē ē bona ↄn̄a. Sz cōtra. tūc valet ista consequētia. Vos differtis ab homie et ab asino. ergo vos differtis ab homie. sed ista consequētia non valet. quia antecedens est verū et ↄn̄s falsum.

¶ Huic dicitur concedendo regulam et negetur consequētia et distinguatur.

de antecedente. vtrū ly et. tenetur copulatiue vel copulatī. Si tenetur copulatiue añs est impossibile. ⁊ tunc est consequentia bona. Si tenetur copulatī. tunc cōsequentia non valet. nam antecedens est verum. vt patet per exponentes. sic. vos estis et homo et asinus sūt. et vos nō estis homo et asinus. ergo ⁊c. Nam hec non est regula. a toto copulato ad alteraꝫ eius partem. sed a tota copulatiua ad alterā eius partem.

Item arguendo a parte disiunctiue a totam disiūctiuam est consequētia bona. Sed contra. illa consequentia valet. vos differtis ab asino ergo vos differtis ab homine vel ab asino. Sed ꝙ non valꝫ probatur quia antecedens est verum consequens falsum.

Huic dicatur admittēdo regulā. et negetur cōsequentia facta ⁊ distinguatur de consequēte eo ꝙ ly vł tenetur disiunctiue vel disiunctim. Si tenetur disiunctiue consequens est ita verū sicut et añcedens illo modo. vos differtis ab homīe. vel vos differtis ab asino. et sic cōsequens hꝫ probari per partes et non ratione huius verbi differt. Si tenetur disiuncti cōsequētia non valet. sed añs est verum et consequens falsum. vt patꝫ per exponentes. et sic habet probari ratione primi termini probabilis. Sed hec regula tenet generaliter a parte disiūcti ad totum disiunctum. Nam aliquando tenet sic arguendo. Uos estis homo. ergo vos estis homo vel asinus. Et aliqñ ñ tenet vt hic. vos nō estis asinus. ergo vos nos estis homo vel asinus. Nota ꝙ arguendo a pte disiuncti ad totū disiunctū vbi distributio vel negatio p̄cedit non valet cōsequētia. sic dicendo. hoc oīm sophistarū est vł potest esse optimus. ergo hoc oīm sophistarū est optimus

Ab vniuersali ad suam singularem sine debito medio non valet consequentia. Sed contra. hec est bona. Omnis sol lucet. ergo ille sol lucet. et tamen hic arguitur scd̄m regulam ergo regula nō valet.

Huic dicatur ꝙ illud allegatum non est regula sed hec est regula. Arguēdo ab vniuersali affirmatiua ad suam singularē affirmatiuā sine debito medio non valet cōsequētia de forma. Unde potest cōcedi ꝙ predicta consequētia non valet de forma. Quis bene valet de materia.

Item. Ois ꝓpō vera et affirmatiua cōuertitur cū seipsa dictione exclusiua addita totali predicato. Sed contra. tunc ista cōsequētia vꝫ. hō est asinus. significat sicut est. ergo homo est asin⁹. sig̃t p̄cise sicut ē Et ꝙ ista ꝯña non vꝫ. pꝫ qꝛ añs est veꝝ ⁊ cōsequēs fł'm. vt patet p ei⁹ exponētes. sic. hō ē asin⁹. sig̃t sicut ē. et non aliter ꝙ̄ ē. quod est falsum

Huic dicał admittēdo rłam et negeł cōsequētia facta nec arguił scd̄m regulā ſꝫ sic argueretł. hō ē asin⁹. sig̃t sicut ē. . g° hō ē asin⁹ et p̄cise signs sicut ē Aliter pōt huic rñdē cōcedēdo cōsequētiā non tñ ꝓpter regulā. qꝛ non arguił scd̄m illā. ſꝫ qꝛ isti tres termī sicut ꝫ p̄cise sicut ē ⁊ ñ aliter ꝙ̄ ē cōuertūtł. ⁊ concedendo ꝙ ista ꝓpō homo est asinus sig̃t p̄cise sicut est ⁊ non aliter ꝙ̄ sicut est ſꝫ nō adequate. ⁊ concedatł ꝙ hec ꝓpō sig̃t p̄cise sicut ꝫ ⁊ hoc sic ꝓbatł. hec sig̃t sicut ē et ñ aliter ꝙ̄ sicut ē ⁊ ip̄e ꝓbās sic ꝓbat ꝙ sig̃t sicut ē: et sic ē et nō aliter ꝙ̄ est g° ⁊c. demōstrādo. hoīem eē asinū qđ est veꝝ. vñ hec duo p̄nt cōcedi sicut non repugnātes hec sig̃t sicut est et hec significat aliter ꝙ̄ est. vt ille cōceduntur vos amatis hoīem ⁊ vos amatis nō hoīem

Similiter illa regula. Arguendo ab inferioꝛ ad suū

superius sine negatōe sine distriubutōe et sm̄ aliq̄ dōne hn̄te vi negatiōis vł distributionis ē ꝯn̄a bona. Sz cōtra. ex hoc seqꝛ ꝙ nccm̄ ē īpossibile sic aial eē hoiem ē nccm̄. et aial eē hoiem ē īpossibile. ergo nccm̄ ē īpossibile. ꝙ anial esse hoiem est ipossibile. pꝫ ꝑ ei⁹ officiātes. quia asinū eē hoiem ē īpossibile. ergo aial esse hoiem ē impossibile. pꝫ ꝯn̄a. qꝛ arguiꝛ ab inferiori ad suū superius sn̄ negatione siue distributione ꝛc. An̄s pꝫ de se. Huic dicaꝛ admittēdo regulā et negeꝛ argumētū et distiguaꝛ de an̄te tā ꝓ maiori q̄ꝫ ꝓ minori vtꝝ teneꝛ in sensu ꝯpoito vł ī sēsu diuiso. Si vtraqꝫ teneꝛ in sēsu ꝯposito. sic minoꝛ est falsa ꝛ ipossibile. vt pꝫ per eius officiantes. Et si maioꝛ teneꝛ in sēsu cōposito et ī sēsu diuiso nō vꝫ ꝯn̄a sed an̄s est veꝝ et ꝯn̄s falsū. et cū arguiꝛ sic. asinū esse homiem ē ipossibile. ergo anial esse homiem ē ipossibile. negetur ꝯn̄a et distiguaꝛ vtꝝ ꝯn̄s tenetur in sēsu ꝯpoito vel ī sensu diuiso. Si tenetur ī sēsu diuiso ꝯcedatur ꝯn̄a. qꝛ tūc arguiꝛ scd̄m regulā. Si tūc argui sic. et ꝯn̄s teneꝛ in sēsu cōposito nō vꝫ ꝯn̄a. nec arguiꝛ scd̄m regulā. qꝛ arguitur cū ipedimento. s. cū negatiōe ꝑposita quo ad debitū intellectū. vnde cōcedatur ista ī sēsu cōposito aial esse hoiem est nccm̄. et concedatur ꝙ aial eē hoiem ē impossibile in sensu diuiso

Item regula est ī oī cōsequētia bona et formali q̄dquid sequitur ad cōsequēs seqꝛ ad an̄s. Sed cōtra. hec ꝯn̄a ē bona. q̄drupedale ē ergo bipedale est. sed hic aliq̄d seqtur ad ꝯn̄s ꝙ non seqꝛ ad an̄s. ergo regula n̄ valꝫ. Minor ꝓbaꝛ sic. ad ꝯn̄s seqꝛ ista ꝓpō pedale est maxia ei⁹ medietas quia sequitur bipedal est. ergo pedale est maxima eius medietas. sed illa ꝓpō non sequiꝛ ad an̄s. Nā illa cōsequētia nō vꝫ q̄drupedale est. ergo pedale ē maxia ei⁹ medietas. Huic dicaꝛ cōcedēdo regulā. et cōsequētiā factā et negeꝛ ꝙ aliq̄d sequitur ad ꝯn̄s qd̄ nō seqtur ad an̄s. et dr̄ ꝙ hec ꝓpō pedale est maxima ei⁹ medietas. sequitur de modo ad an̄s q̄ sequiꝛ ad ꝯn̄s nā sequitur ad cōsequēs scd̄m ꝙ ly ei⁹ refertur et ly bipedale. et sic sequitur ad an̄s. quia hec est cōsequētia bona. bipedale est. ergo pedale est. maxima ei⁹ medietas. i. bipedalis.

Item cōtra istā regulā ī oī cosnequētia bona et formali quicq̄d an̄cedit ad an̄s an̄cedit ad ꝯn̄s. Nā illa ꝯn̄a ē bona. pr̄ est. ergo suus filius ē. ꝛ tn̄ aliq̄d an̄cedit. ad an̄s qd̄ nō an̄cedit ad ꝯn̄s. qꝛ illa ꝓpō filius est. an̄cedit ad an̄s ꝛ nō ad ꝯn̄s. nā seqtur filius est. g⁹ pater ē. ſꝫ non seqtur fili⁹ est. ergo suus filius ē. Huic dicaꝛ cōcedēdo regulā et ꝯnam factā et dr̄ ꝙ illa ꝓpō fili⁹ ē. an̄cedit ad an̄s. ꝛ sic ipo mō q̄ illa ē. pr̄ est an̄s ad ꝯn̄s. nā illa an̄cedit ad ꝯn̄s scd̄m ꝙ ly suus referꝛ ad ly pr̄. etiā si filius ē. an̄cedit ad ꝯn̄s. Nā sequitur. filius est. ergo suus filius est. id est patris filius.

Alia regula. A negatiua de ꝑdicato finito ad affirmatiuā de predicato īfinito cū cōstātia subiecti est cōsequētia bona. Sz cōtra. illa cōsequētia nō valet. Aliqua ꝓpō nō est vera cui⁹ cōtrariū est flm̄. ꝛ aliqua ꝓpō est vera. ergo aliqua ꝓpō est nō vera cui⁹ cōtrariū est flm̄. nā an̄s est verū ꝓ maiori. qꝛ ei⁹ oppositū est flm̄. ꝛ cōsequēs est falsū vt pꝫ. ergo regula nō vꝫ. vł nō arguiꝛ ꝑ regulā. Huic dicaꝛ ꝙ idē allegatū nō ꝫ regula. ſꝫ illa ꝫ rꝫa A negatiua de ꝑdicato finito ad affirmatiuā de ꝑdicato īfinito cū debitis cōstātiis subiecti. si ꝑdicatū nō sit termin⁹ multū cōposit⁹ ꝛ specialiter ex termi

no relatiuo est consequẽtia bona. sed sic non est in ꝓposito. Similiter ista cõ sequẽtia non valet. Aliqs hõ non est pater qui genuit filiũ. et aliqs hõ ẽ. gº aliquis homo est non pater q̄ genuit filiũ. añs ẽ veꝝ et ꝯñs falsum

Similiter supponitur hec regula / ꝙ qñ negatio postpo nitur signo ⁊ subiecto ⁊c. Sed cõtra illã arguit / ex illa seqretur ꝙ nullũ aĩal est ꝓbat sic. nullũ aĩal aĩal est. ergo nullũ aĩal est. Añs ꝓbat. oẽ aĩal aĩal ñ est ergo nullũ anial aĩal est. pꝫ ꝯña. qꝛ hic arguit ab eq̄pollente ad suũ equi pollẽs Huic dicatur ꝙ negatio postposita signo et subiecto si imediate post ponat terio distributo tũc facit illã ꝓpõnẽ eq̄pollere illi ꝓpositioni q̄ añ aduẽ tũ illius negatõis fuit eius cõtrariũ. et tũc neget ꝙ nullũ anial est. et etiã ꝙ nullũ aĩal aĩal est. et tũc neget consequentia cũ arguit. oẽ aĩal aĩal non est. ergo nullũ aĩal aĩal est. qꝛ non arguit ab eq̄pollente ad suum equipollens. qꝛ negatio nõ postponitur imediate terio distributo. sed sic argueretur. omne aĩal nõ aĩal est. gº ⁊c. sed tunc añs est falsũ. Sed contra istã correctionẽ re gule ꝓbando ꝙ asinꝰ est ille hõ. sic tm̃ aĩal est ille hõ. ergo nichil qd̾ nõ ẽ aĩal est ille homo. pꝫ ꝯña. quia arguit ab exponente ad secundã eius exponentẽ et vltra. nichil qd̾ non ẽ aĩal ẽ ille homo. ergo omne nõ id aĩali est ille hõ. et vltra nichil nõ idẽ aĩali ẽ ille hõ. ergo oẽ idem aĩali est ille hõ. ꝯña pꝫ p rl̄am prius positã. et vltra. oẽ idem aĩali ẽ ille hõ asinus est idẽ aĩali. ergo asinus est ille homo quod fuit itentum. Huic dicatur concedendo. primã ꝯñam et secũdã. et negãdo terciã. et dꝫ ꝙ nõ arguit ab equipollente ad suũ equipol lens cũ negatione postposita signo et subiecto sed solũ iterponit signo et sb iecto id ẽ ps subiecti. et ideo non facit equipollẽtiã. sed sic argueretur. nichil id aĩali nõ est ille hõ. gº oẽ idẽ aĩali ẽ ille hõ. sꝫ iã añs est falsũ sicut et ꝯñs. ⁊ ꝯña bona. ¶ Itẽ ꝓpõ de cõtigenti ad vtrũlibet hꝫ cõuerti p oppositas q̄lita tes. Sꝫ contra. tunc vꝫ illa ꝯña cõtingit nullũ motũ esse hoĩem. ergo conti git oẽm motũ esse hoĩem. nã tũc arguit a cõuertente ad suã cõuersã. sed illa ꝯña non vꝫ. Nã añs est verũ vt pꝫ per eiꝰ officiantes ⁊ ꝯñs fl̄m. Huic dica tur cõcedẽdo regulã. et tñ non ẽ regula ꝙ ois ꝓpõ cõtingens ad vtrũlibet hꝫ cõuerti per oppositas qualitates qꝛ tũc esset illa bona. tu curris. ergo tu nõ curris. vñ in ꝓposito sic argueret ꝯtingit nullũ motũ esse hoĩem ergo contin git aliqd̾ motũ eẽ hoĩem. et sic ẽ ꝯña bona. sꝫ dꝛ ꝙ sufficit vl̄em negatiuã cõ uertii particularẽ affirmatiuã et nõ sẽp in vniuersalẽ affirmatiuã.

Item a conuertẽte ad suã ꝯuersam est ꝯña bona. Sꝫ cõ tra. tunc valet illa ꝯña. oẽ a erit verũ. ergo quoddã verũ erit a. sed illa con sequẽtia nõ vꝫ. ꝓbatur et pono ꝙ a sit illa ꝓpõ. deus ẽ. q̄ iã est vera. et post hoc erit vera. ita ꝙ illa nunq̄ post hoc erit a. iã añs ẽ veꝝ vt pꝫ per exponẽ tes et ꝯñs est falsũ. vt patet per resoluentes. Huic dicatur ꝯcedẽdo rl̄am ⁊ negãdo ꝯñam factã. qꝛ nec arguit a cõuertente ad suã cõuersã sꝫ sic hꝫ ar gui. oẽ veꝝ erit a. gº qddã futuꝝ verũ est vel erit a quod est verum.

Item regula est ꝙ vl̄is negatiua hꝫ cõuerti simpliciter. Sed contra. tunc valet illa ꝯña. nullus hõ est mulier. ergo nulla mulier ẽ homo. sed añs est veꝝ et ꝯñs falsũ. Huic dicat. cõcedendo regulã et negan do cõsequẽtiã factã. quia non arguit debite. sed sic debet argui. nullus hõ ẽ mulier. ergo nulla mulier est homo masculus.

¶ Item illa ꝯña non valet. nullus sortes fuit albus. ergo nullũ album fuit

sortes. improbatur in casu. qr sortes per aliquod tps pteritū fuit niger cum hoc ꝙ iam sit albus sic añs est verū et q̄ñs falsū. vt pȝ per eoꝝ opposita. et ibi cū dicit ꝙ arguitur per regulā vt apparet. Dicit tñ q̄ña nō vȝ nec debite arguit. sed sic debet argui. Nullus sortes fuit albus. ergo nullū pteritū album est vel fuit sortes. et iam q̄ñs est verū in casu posito sicut et añs

Nota ꝙ arguendo a conuertente ad suam conuersā est q̄ña bona in cōuersione per accñs sed nō ecōtra nisi aliqñ forte gratia terminorum et materie. Vñ illa q̄ña est bona. hō est albus. ergo aliquod albū est hō sed ecōtra non vȝ. sic arguēdo quoddā albū est hō. ergo ois hō est alb⁹. nam iprobat in casu ꝙ sortes sit albus et nullus hō alius a sorte sit albus. g⁰. ꝛc. Sed dicitur ꝙ sufficit vlem cōuerti in particularē affirmatiuā et non semper particularem affirmatiuā in vniuersalem

Similiter arguendo ab inferiori ad suum superius sine aliquo ipedimēto est q̄sequētia bōa. Sed cōtra tūc valet illa q̄ña. differens ab hoie est. ergo drñs ab illo homie ē demōstrando vos. qr scdm regulam. nā subiectū in añte ē inferius ad subiectū in cōsequēte. quia quicquid ē differens ab hoie est differēs ab illo hoie. sed nō ecōtra. et tamē illa cōsequentia non valet vt pȝ. posito ꝙ ille homo demonstratus in añte non sit. Huic dicatur ꝙ idē suppositum non est regula generalis sed fallit vbi terminus hñs vim negationis est pars termini inferioris et superioris. sed sic est in ꝓposito nam ly differens ab hoie est inferius ad ly differēs ab illo homine per regulam. Quando terminus inferior et superior cōponūtur cum illo termio differens vel aliud. tunc cōpositū ex termino inferiori et differens vel aliud ē superius ad compositum ex termino superiori et differens vel aliud. ex qua regula patet ꝙ differens ab homie est inferior ad ly differens ab illo homine Et tunc dicitur ꝙ arguendo ab inferiori ad suū superius vbi terminus habens vim negationis non est pars termini inferioris et superioris deductis aliis impedimentis est q̄ña bona.

Similiter regula est a superiori ad suum inferius cum negatione preposita non tenet q̄ña. quia ipeditur quando dictio habens ī se vim negationis est pars termini iferioris ꝛ superioris. vnde dicitur ꝙ vtraꝙ regula est generalis cū debito medio. vt sic arguendo. differens ab hoie est. et oē drñs ab hoie est drñs ab isto hoie. g⁰ differens ab illo hoie est. Debitum medium aūt voco propositionem vniuersalem in qua terminus superior affirmat de inferiori. In scdo argumēto sic argueretur. nullū differens ab illo homine est differēs et omne differens ab homie est drñs ab illo homine. ergo nullum differens ab illo homine est

Similiter a superiori ad suum inferius cum negatione vel distributione preposita est consequentia bona cum debito medio sumēdo debitum medium vt prius. Exemplum. omnis homo currit. omne album est homo. ergo omne album currit. sed sine debito medio non valet consequentia. vt hic non valet. omnis homo currit. ergo omnis sortes currit. Aliter potest dici ꝙ primum suppositum non est regula sed ista. Arguen

do ab inferiori ad suum superius per se sine aliquo impedimento est conse/quentia bona: sed in proposito arguitur ab inferiori ad suum superius per accidens. et sic non valet consequentia sine debito medio. unde inferius p accidens dicitur illud quod stat esse cum hoc q suum superius non sit. ut posito q sortes et. P. sit albi. tunc album dicitur illo modo superius ad sor/tem et P. sed inferius primarie est tale quod non stat eē nisi suum superius sit. et sic homo dicitur inferius ad animal.

Finiunt regule consequentiarum.

De modo dandi contradictoria aliqua dantur notabilia.

Primo notandum est q quando est aliqua proposi/tio universalis habens aliquam particularem sibi contradicentem. requi/ritur q termini in eis suppponāt contradictorio modo. hoc est q ille termi/nus qui stat in universali confuse et distributive. in particulari stabit confu/se tantū vel determinate. Et ille terminus qui i universali stat confuse tan/tum. in particulari stet confuse et distributive. sicut hic. omnis homo est a/nimal. et aliquid quod est homo non est animal. Ex quo patet q ille due nō stant contradictorie. omnis homo homo est. et aliquid quod est hō. homo nō est. quia secundus terminus homo in utraq propositione stat immobilitan/ter. id est confuse tantum

Item notandum est secundo / q quando est aliqua ppō vlis affirmativa. i qua sūt duo termini cōes an̄ pricipale v̄bū. si prim⁹ distribuatur et secūdus nō. tūc in eius opposito negatio dz poni iter illos duos terios vel signū vl'e negativū. ut oppom illi⁹ (oīs hō hō est.) ē hoc. aliqd qd est hō nō hō est. Sz si sint duo termi cōes an̄ pricipale v̄bū quorū uterq di/stribuitur p signū vl'e affirmativū. tūc in eius opposito dz negaº poni post illos duos terminos unde oppositum istius. omnis homo omnis homo est. est hoc. aliquid quod est homo homo non est.

Tercio notādū est / q si sint duo termi cōes an̄ pricipa/le verbū. quor uterq distribuitur p signū vl'e negativū. tūc i eius opposito signū vl'e dz poni iter illos duos termios. ut oppom istius (Nullus homo nullus hō est) est hoc / aliquis hō nullus homo est.

¶ Itē nō q si sit aliqua ppō nō vl'is cuius subm est disiūctū ex duobz termi/nis. tūc eius oppom dz dari p negationē ppositā toti. ut oppom isti⁹. Sortes vel plato currit. et hoc. Non sortes vel plato currit. et sic de aliis

Sequūtur regule modales de equipollentia

AD cognoscendum earum equipollētias . q̄dam dantur regule . Quarum p͛ma est hec ¶ Negatio precedens modū necessitatis mutat illud in modū possibilitatis . et dictum in contrarium . sic est ei eq̄pollētia . Uerbi gr͞a . Nō necesse ē omnē hoīem currere: eq̄pollet huic . possibile est aliquē hoīem non currere.

Secunda regula est hec. Negatio precedens modū possibilitatis mutat modum possibilitatis ī modum necessitatis . et dictum in contrarium . Uerbi gratia . Nō possibile est omnem hoīem currere: equipollet huic . Necesse est aliquē hominem currere

Tercia regula est hec. Negatio precedens modum impossibilitatis mutat modū īpossibilitatis in modū possibilitatis et dictuȝ cum eodē dicto (verbi gratia) Non īpossibile est omnem hominem currere equipollet huic . Possibile est omnem hominē currere.

Quarta regula est . Negatio subsequens modū necessitatis mutat modum necessitatis ī modū impossibilitatis . remanēte eodem dicto (verbi gratia) Necesse est non homīem currere . equipollet huic . Impossibile est omnem hominem currere

Quinta regula est hec. Negatio sequens modum possibilitatis non mutat modum sed dictum in cōtrarium . Uerbi gratia . Possibile est non oēm hominē currere . equipollet huic . Possibile est aliquē hominem non currere.

¶ Sexta regula . negatio sequēs modū īpossibilitatis ⁊ p̄posito dicto mutat modū īpossibilitatis ī modū necessitatis . manēte eodē dicto cū negatione vl' sine negatione . vt impossibile ē nō oēm hominem currere . equipollet huic . Necesse est non omnem hominem currere.

Septima regula. Negatio sequens tā dictū q̄ modum nccitatis mutat illud ī modū īpossibilitatis . et dictū in dictū subalternū . vt nccē est ōem hoīem non currere . eq̄pollet huic . īpossibile ē aliquē hominē currere . et sīr huic . Nccē . est nullum hominē currere.

Octaua r͞la. Negatio sequens modū et dictū possibilitatis n̄ mutat modū sed dictū ī cōtrariū . vt possibile ē omnē hoīem non currere . Equipollet huic . Possibile est nullum hoīem currere.

Nona regula est. Negatio sequens modū et dictuȝ impossibilitatis mutat modum impossibilitatis in modum necessitatis ⁊ dictū in dictū subalternū . vt impossibile est omnē hoīem non currere . equipollet huic . Necesse est aliquē hominē currere.

Nota q figura modalium ponitur in tractatu qui dicitur. Juxta hunc textum secūdum equipollentias. et hoc in vndecimo argumento et hic similiter patet.

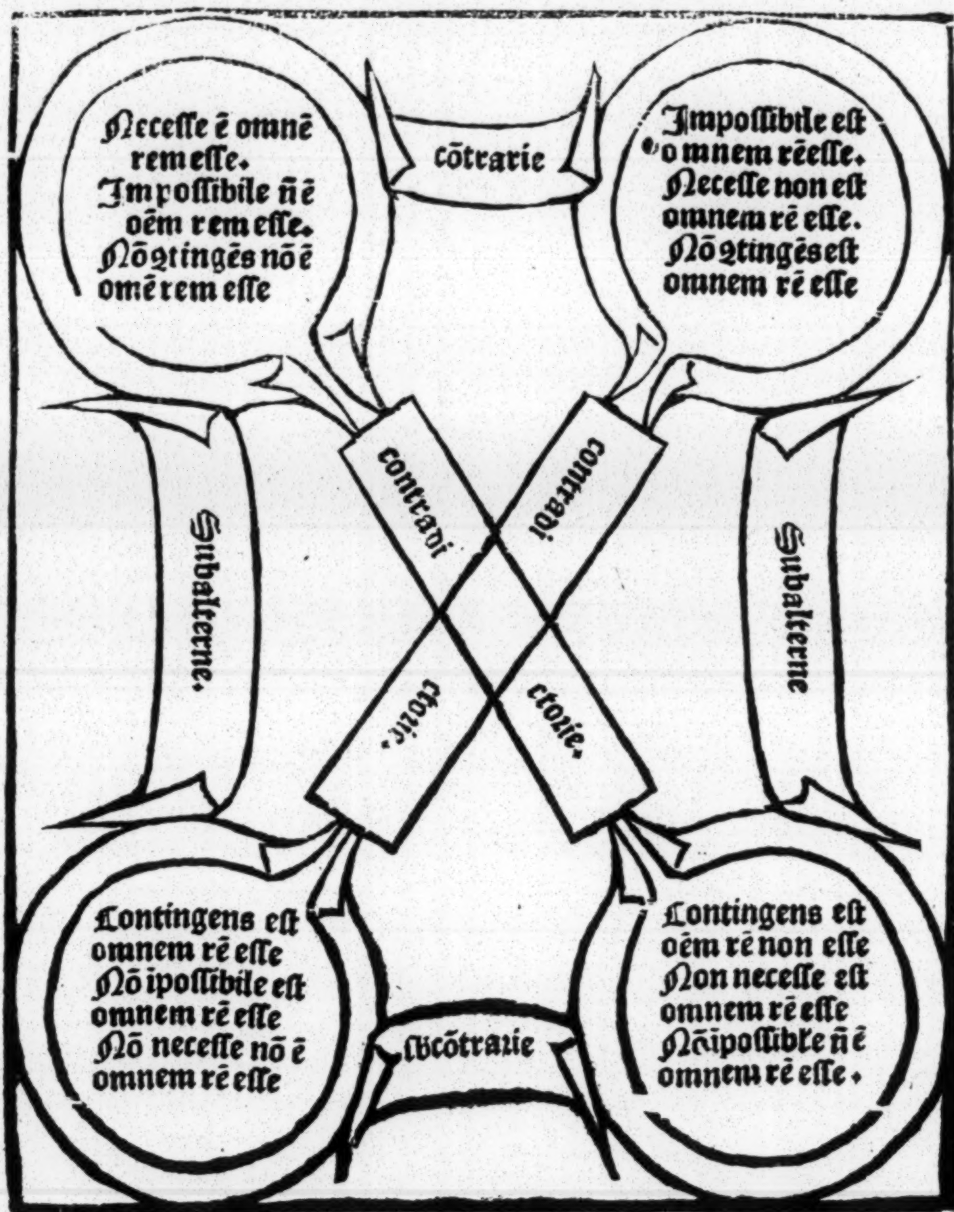

Figura modi possibilitatis.

Figura secunda modalium / in qua similiter plenius patebit negatio precedens et sequens /

Quomō negatio mutat modū necessitatis /

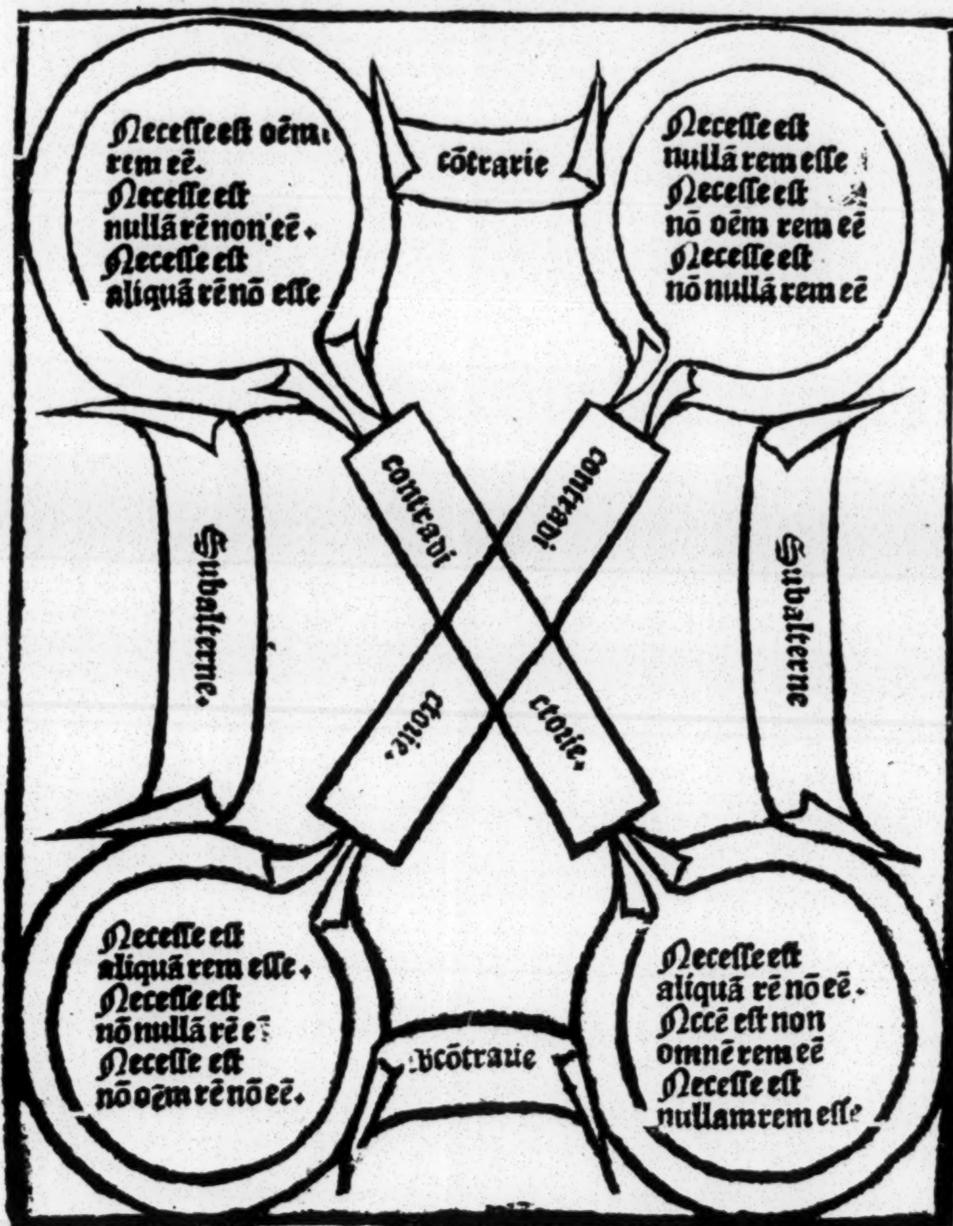
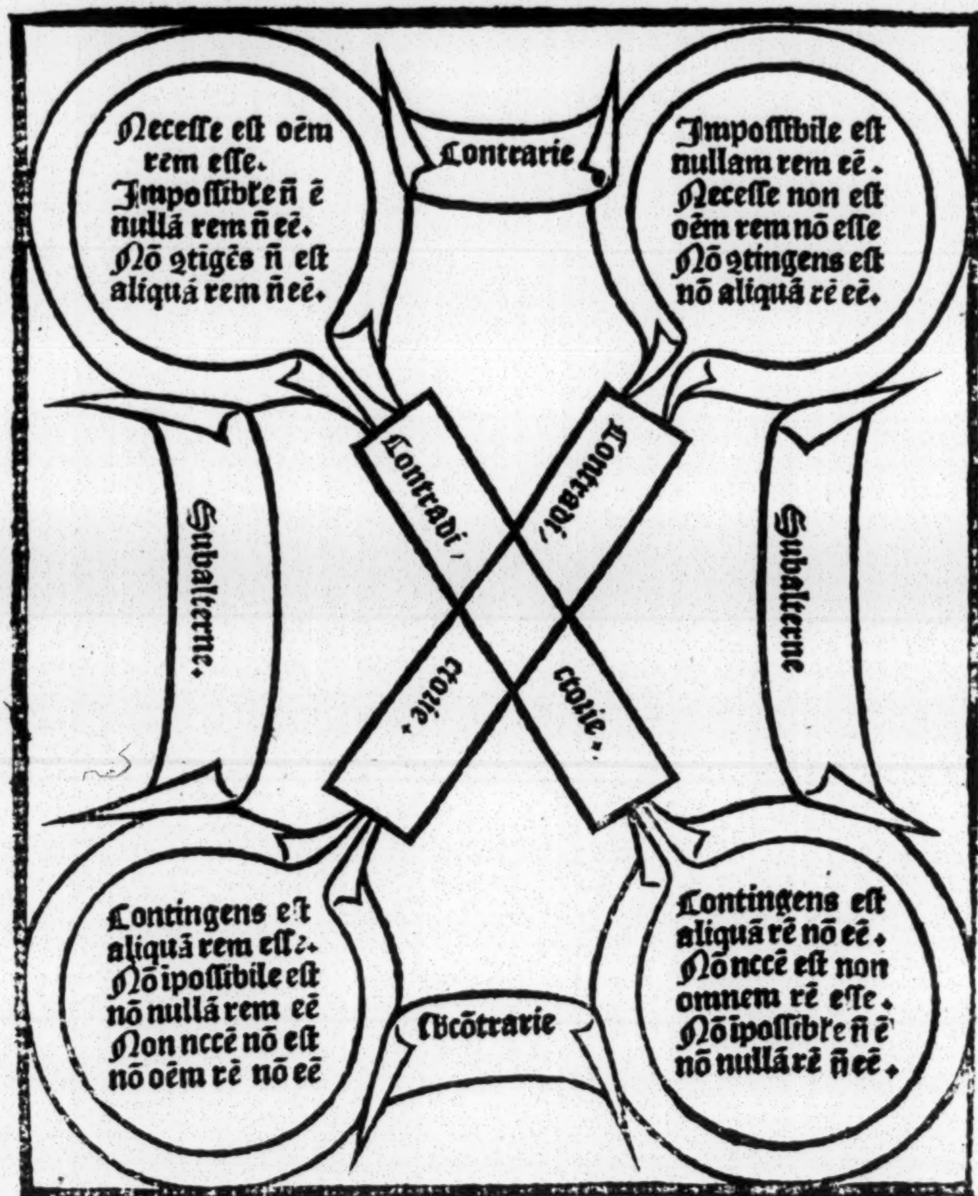

Figura modi necessitatis

Tercia figura de modalibus. demonstrans quomodo negatio mutat modum possibilitatis

Sequitur tractatus argumentationis

De conclusionibus cōsequentiarū.

Iuxta hūc textū factū libro Perihermenias ab aristotele editum. De qualibet singulari in mundo existente dicit alterū ꝯtradictorioꝝ. et de nullo eoꝝ dicūt ābo. id ē affirmatio et negatio. Ex quo sequit ꝙ duo cōtradictoria incōplexa. non pñt simul predicare de eodem

Contra / Aliqua ꝯña est bona que non valet ergo. ⁊c.

Probatur sic. Hec ē ꝯña bōa. Quoddā albū nō est coloratū. ergo qddā non coloratū non ē nō albū. Et hec eād non valz. ergo. ⁊c. Et ꝙ sit bona ꝓbatur. quia arguit a cōuertēte ad suam cōuersā per cōtrapositionē. ergo bona. Et ꝙ non vz ꝓbatur. et pono istum casū ꝙ nullū albū sit. tūc patz ꝙ añs ē veꝝ scz. quoddā albū nō est coloratū. qr eius oppositū est falsū. s. omne album ē coloratū. Et ꝙ ꝯñs sit falsū arguit sic. quia ei' oppositū est veꝝ et necessariū. ergo ꝯñs est impossibile. Añs ꝓbatur sic. hoc est necessarium omne non coloratum est non album. vt patet per exponentes.

Ad istud respondetur ꝙ conuersio propositionum particulariū negatarū p cōtrapositionē non est generaliter trahenda in ꝯñam. quia nūꝙ vz ꝯña i particularibz negatis. arguēdo a cōuertente ad suam cōuersā p cōtrapōnem. nisi qñ añs ē ipossibile vel ꝯñs nccm. Vñ non sequitur qddā homo nō est currēs. g° quoddā nō currēs nō est nō hō mascul'. posito ꝙ nullus hō mascul⁹ sit iuxta argumētū prius factū. Seqt tñ homo nō ē aial ergo qddā nō aial nō est nō hō. tñ nō seqtur gratia cōuersionis. sz quia añs est ipossibile. et sic de aliis. ¶ Dicendū tamē i vniuersalibus affirmatiuis ꝯuersis per cōtrapōnē teneri credit gñaliter argumētū. ꝓterꝙ in termis trāscendentibus cuiusmodi sunt tales termini. s. Ens. vnū. res. ⁊ aliqd. Ut sequitur bene. oīe albū est coloratum. ergo oīe nō coloratū est non albū. tñ non sequitur. omne ens est ens. ergo oē nō ens est nō ens. ꝓpter cām ꝓdictā Et sic patet isto modo quod generaliter est dicendum. vnde videas decimū argumētū et inuenies plenius quid sit dicendum de talibus argumentis et quomodo sit respondendum ad illa.

Secundo sic. Hec est bona et hec est non bona. ergo ⁊c.

Demonstrando istam. Exclusum est exclusum. et nichil aliud ꝙ exclusum ē exclusum. ergo tantum exclusum est exclusum. consequentia patet. ab exponentibus ad expositū. et similiter consequens est necessarium. sicut sua vniuersalis. scilicet. omne exclusum est exclusum. Et ꝙ non valet probatur. quia in omni exclusiua vbi predicatū vere dicitur de subiecto. ⁊ remouetur de opposito subiecti. sed in ista exclusiua predicatum dicitur tam de subiecto ꝙ de opposito subiecti. ergo exclusiua falsa. Añs probatur ꝓ minori. qr oppositū subiecti est exclusum. ergo hoc predicatū exclusū dicitur de opposito subiecti. et istud est predicatū exclusiue. ergo ꝓdicatū exclusiue dicit de opposito subiecti. ergo ⁊c. Añs probat sic. quia ille terminus nō exclusū est exclusum a ꝓdicatione istius ꝓdicati exclusū. et iste terminus nō exclusū est oppositū subiecti. ergo oppositū subiecti est exclusum

Ad istud dicatur ꝙ argumētū est bonum / et negetur ꝙ predicatū istius exclusiue vere dicitur de opposito subiecti. negetꝰ argumētū sic ei dicto oppm̄ subiecti ē exclusū. quia non dicitꝰ iste terminus exclusum de illo termio nō exclsū. nec per consequēs de opposito subiecti cum solum ille terminus nō exclusum sit oppositum subiecti vel sibi synonimus sed in ista ꝓpōne data dicitur ille terminus exclusum de illo termino oppositum sub / iecti. et non de opposito subiecti. cū sic dico. ille terminus non exclusum est exclusum non dicitur ille terminus exclusum de illo termino non exclusum. sed de isto termino ille terminꝰ non exclusū. qđ dicitur subiectū. Et cōformiter cōtingit arguere et respōdere de tali exclusiua. Tantū ens est ens. ille terminꝰ non ens (qui est oppositū eiusdē) est ens. q̄uis sit falsū ꝙ non ens est ens. sic falsū est. ꝙ non exclusū est exclusū. ꝛc. Et si arguitꝰ sic. ꝙ oppm̄ sub / iecti est exclusū. ⁊ non exclusū est oppm̄ subiecti. ergo nō exclusū est exclusū

¶ Ad hoc dicatur ꝙ si subiectū minoris. s. nō exclusū. qđ est oppm̄ subiecti sumatur materialiter non valet argumētū. cum in cōsequēte nec sumitꝰ si / gnificatiue. ⁊ per cōsequens hic mutatur suppositio. Si tamē subiectū mi / noris sumitur significatiue. tunc minor est falsa. et eius contrariū est veruʒ videlicet exclusū est oppositū subiecti Similiter per suam conuersionē. nec est incōueniens cōcedere ꝙ exclusū est oppm̄ subiecti in suppōne personali vel significatiua. tamen non exclusū est oppositū subiecti in suppositione materiali. ita ꝙ ille sit sensus. videlicet ille terminꝰ non exclusū est oppm̄ subiecti / tales eni termini secunde impōnis sūt nomīa nominū que limitant suppōnem materialē. cuiusmodi sunt tales. nomē. verbum. dictio subiectū et predicatum. et oppositū subiecti. ¶ Et si queratur q̄d excluditꝰ per dictam exclusiuā aut quid includitꝰ. sicut cōmuniter solet queri. ponendo ꝙ nichil excludatur nisi quod excluditꝰ per dictionē exclusiuā. s. tm̄ exclusum est exclu / sum. certum est ꝙ casus positus est īpossibilis. q̄tum tñ ad conclusionē dicitur ꝙ excluditur omnis talis ꝑdicatio. Non exclusū est exclusū. Sicut quelibet talis icluditur. exclusū est exclusū. vnde propter hoc dicitur dictio exclusiua. quia excluditur in exclusiua vera et affirmatiua predicationē predica / ti fore vera. n de opposito sui subiecti. Sic eni dico tantū hō currit. excluditꝰ hec ꝑdicatio. quod non est homo currit. sicut in hoc. tm̄ hō nō currit. excluditur hec predicatio quod est homo currit.

Tercio ad eandem conclusionem arguitꝰ sic.

¶ Ista est consequētia bōa. Sortes curret ⁊ nichil aliud a sorte curret ergo tm̄ sortes curret. et eadem non valet. ergo et c.

Et ꝙ sit bona ꝓbatur. quia arguitꝰ ab exponentibus ad expositū. ergo. ꝛc.

Et ꝙ non valet probatur. et pono ꝙ sortes cras curret. ita ꝙ nichil quod est in tempore sortis curret. et post corruptionē sortis generātur noui homīes ita ꝙ illi currant in tēporibus suis. tunc pʒ ꝙ prima pars aātis est vera. Et ꝙ secunda ps añcedentis sit vera ꝓbatur. quia eius oppm̄ est falsum. videlicet. aliquid aliud a sorte curret. vel si aliq̄d aliud a sorte curret (sit plato (

Tunc quero an plato erit in tempore sortis an nō. Si erit ī tēpore sortis tunc sequitꝰ ex casu ꝙ nunq̄ curret et per consequens non erit verum. aliud a sorte curret. Et si plato non erit in tp̄e sortis. ergo nunq̄ erit aliud a sorte quia ad omnē alietatē req̄ritur existentia extremoꝝ. et per consequens non

pro illo verificatur ꝙ aliud a sorte curret. et per consequēs secunda pars an/tecedentis est vera. ꝙ consequēs sit falsum ꝓbatur. quia quod non est nec qđ erit sortes curret. ergo falsum ꝙ tantum sortes curret

¶ Item sequitur tantū sortes curret. ergo omne cursurū est. vel erit sortes consequētia patet. ab exclusiua ad suū vle in terminis ꝛc. ē cōsequētia bona. sed consequens est falsū ergo et aūs.

Ad istud dicatur / ꝙ argumentū primum non valet

nec arguitur ab exponētibus ad expositū. quia genaraliter ꝗlibet exclusiua debet exponi ꝑ negationē. isto modo. tm̄ sortes curret. ergo sortes curret. et nichil non sortes curret. Uel in secunda exponēte si verbū sit ampliatiuum sic dꝫ exponi. vel quod non est vel erit sortes curret. Sed ꝙ secunda exponens sit falsa patet in casu dato.

Conformiter non sequitur / hoc instans erit instans.

Et nichil aliud ab hoc istāti. erit istans. ergo tm̄ hoc instans erit instans de notando vnū instans futurum. Sed secunda exponens erit. vel quod non est hoc instans. vel erit hoc instās. vel non qđ non est hoc istans. vel erit hᵒ instans quod falsū est sicut exclusiua.

Et conformiter sequitur de talibus

Tantum A desinit esse propositio vera. Et pono ꝙ a iam sit propositio vera et ꝙ nūꝗ ante hoc fuit vera. nec vnꝗ post hoc erit vera et ꝙ b. iā non sit vera. sed immediate ante hoc fuit vera in casu posito. sequitur dictam ꝓpōnē fore falsam. cum tamen sit verum. nichil aliud ab a desinit esse propositio vera. et sic de aliis.

Nota expositionem talium propositionum

Tantū sortes currit. vt infra dictū est. Alii tamen exponūt tales proposi/tiones sic. sortes curret et nichil aliud ꝗ qđ est vel quod erit sortes curret ꝙ sit falsum. de multis eni erit verum ꝙ quilibet istorum in casu prius posito est vel erit aliud ꝗ est vel erit sortes quorum nullum est verum ꝙ ille est vł erit aliud a sorte. et sic de multis aliis.

¶ Sed tercio respondent alii dicentes ꝙ quelibet talis consequētia est bōa. et dicunt ꝙ ista in casu posito est vera. tantum sortes curret. et negant istā consequentiam exponendo sic ꝙ non est nec erit ita ꝙ aliquid quod non est. sortes curret ergo non tantum. S. curret. quia equipollens opposito exclusiue est hec: sortes non curret vel aliquid aliud a sorte curret quarum vtraꝙ est falsa in casu dato et negant conformiter istam consequentiam. tantū sortes curret ergo omne cursurum est vel erit sortes. sed hec est sua vniuersalis. omne quod curret cum sorte in tempore sortis per quod sortes erit est vel erit sortes. et tunc est vera sicut sua exclusiua. ¶ Eligat rūdens quā respōsionē velit suscipere et sustinere.

Quarto ad eandem arguitur sic. hec consequentia

est bona. nichil aliud ab hoīe currit. ergo tm̄ hō currit. et hec est eadem non vꝫ ergo ꝛc. ꝙ sit bona ꝓbaṫ quia sequiṫ nichil aliud ab hoīe currit. gᵒ nullū currens est aliud ab hoīe. ꝯña patet a conuertente ad suam conuersā in cō/

uersione simplici et sequitur nullū currēs est aliud ab homie. ergo nullū currens est non hō. 9ña patet quia ex opposito consequentis seqtur oppositum antecedentis. quia sequitur aliquid currens est non homo. ergo aliquid currens est aliud ab hoie. et ultra. nullū currens est non homo. ergo nullū currens non est homo. consequentia patet ad affirmatiua de predicato infinito ad negatiuam de predicato finito est consequentia bona. Tunc ultra. nullū currēs ñ est hō. ergo omne currēs est homo. 9sequētia patet ab equipollente ad suū equipollens. ergo &c. Et ultra. Omne currens est homo. ergo tantum hō currit. consequētia patet ab uninersali ad suā exclusiuam. et sic a primo ad ultimū nichil aliud ab homie currit. ergo tm̄ homo currit.

¶ Ideo pro ista consequentia dicitur q non valet. et pono q nichil currat. tunc antecedens est verum et consequens falsum. Ad idem dicatur negando consequētiā et concedantur oēs consequentie intermedie usq ad istam nullū currēs est non hō. ergo nullum currēns non est homo et negetur illa quia non arguitur secundum regulam. scilz ab affirmatiua de predicato infini ad negatiuam de predicato finito. sed in proposito non arguitur sic. et ideo cōsequens non valet. sed arguitur a negatiua de p̄dicato infinito ad negatiuā de predicato finito. ergo. &c.

Quinto ad eandem arguitur sic. Hec consequentia est bona. Aliquid vidēs illum hominem non est asinus. et ille est aliquis homo ergo aliquid videns aliquem hominem non est asinus. et hec eadem non valet. ergo &c. q sit bona pbatur. quia arguitur ab inferiori ad suum superius cum negatione postposita et cum debito medio ergo bona. Et q non valet probatur. et pono q ille homo demonstratus in antecedente non videatur ab aliquo qui gratia argumenti sit. p. et q sortes videatur ab asino et a nullo alio et q nichil videat hominem nisi asinus. iam patet q antecedens est verum vicz aliquid videns istum hominem non est asinus demonstrando ut prius. quia nichil videns istū hominem est asinus. qr nichil videt istū hominē per casū. et minor patet ex casu et consequens est falsum quia eius oppom̄ sequitur ex casu vicz oē videns hominem est asinus. et per consequens argumentum nō valet. ¶ Ad istud dicitur negando primū argumentū. quia non arguitur cum debito medio. sed sic debet argui. aliquid videns istum hoiem non est asinus et iste est aliquis hō visus ab aliq g° &c.

Et conformiter talis est fallacia/ per singulos casus ut in genitiuo non sequitur. aliquis asinus illius viri non currit. et iste est aliquis vir. ergo aliquis asinus alicuius viri non currit qr posito q ille homo monstratus in antecedente non habeat asinū et q omis asinus currat. ideo oportet addere in minore q ille est aliquis habens asinum. ¶ In datiuo nō sequitur aliquis seruus seruiens huic homini non est bonus. et ille est aliqs homo ergo aliquis seruus seruiens alicui homini non est bonus. posito q q̄libet seruus seruiens alicui homi sit bonus. et q huic demonstrato antecedēte non seruit aliquis seruus. ¶ In accusatio nō sequit. aliquis seruus odiēs istū dn̄m non oditur a te. et ille est aliqs dn̄s. ergo aliquis seruus odiens aliquē dn̄m non odit a te. Posito q q̄libet seruus odiens aliquē hominem odiatur a te. et q illum hominem non odiat aliquis seruus.

¶ In ablatiuo non sequitur. aliqs hō vtens hoc instrumēto non est prudēs
et hoc est instrumētū. ergo aliquis homo vtens aliquo instrumēto nō ē pru/
dens. posito q hoc instrumētū demonstratū i añte non sit vsitatū. et q oēs
vtentes instrumēto sint prudēs. iam añs est verū et consequens falsū. ideo
illud erit medium ad hoc q valet consequentia. et hoc est istrumētū vsita/
tū ab hoīe. et ideo addenda sūt talia media sic. aliquis asinus istius viri nō
currit. et ille est aliquis vir hñs asinū ergo ꝛc. Aliquis seruus serui/
ens huic domino non est bonus. et iste ē dñs cui aliquis seruus seruit. iō. ꝛc.
Et ex isto satis patet q non sequit̃ si particulares conuertantur q vniuer/
sales eis correspōdētes conuertātur. vt ista conuertuntur. aliquis asinus
istius viri currit. et aliqs viri asinus currit. et tñ ista differunt cuiuslibet vi
ri asinus currit. et quilibet asinus viri currit. In negatiuis tamen propter
negationis violentiam quō refert. vt idē est dicere. nullus asinus viri cur
rit. et nullius viri asinus currit.

Sexto arguitur sic. Illa consequentia est bona. p̄ci
se sicut est sig̃t aliq̄ ꝓpō g° oīs ꝓpō est ṽa. et hec eadē non vz. ergo ꝛc. q sit bo
na ꝓbatur ex opposito consequētis sequit̃ oppositū añtis ergo. ꝛc. quia sequi
tur aliqua ꝓpō non est vera. ergo p̄cise sicut nō est sig̃t aliqua propō vel nō
sicut ē significat aliq̄ ꝓpō. quod est oppositū añtis cū oppōm exclusiue debeat
dari per vnā disiunctiuā factā ex oppositis ꝑtiū exponētiū.

¶ Et q nō valet ꝓbatur. et pono q multe sunt propositiones vere et mul/
te false tunc patet q consequens est falsum et añs ꝓbo. quia precise sicut est
significat ista ꝓpō deus est. et illa est aliqua ꝓpō. ergo ꝛc. Item sic. omnis ꝓ/
positio significat sicut est cū oīs ꝓpō significat qualitercūqȝ seq̄tur ad illam.
vt suppono q ista. homo est asinus significat hominē esse. ꝛ ꝑ consequens si
gnificat sicut est. ꝛ sic de qualibet alia propositione falsa. ergo precise sicut ē
sig̃t aliq̄ ꝓpō. cōsequētia patet ab vniuersali ad suā exclusiuam

Ad istud dicatur q argumentum est bonum et negetur
primū argumētū in oppositū. quia arguitur ab iferiori ad suum superius
a parte predicati cum dictione hñte vim negatiōis. ideo cōsequētia nō va/
let. et similiter negetur scdm argumētū. nec est ista sua vl'is. vicȝ oīs ꝓpō si/
gnificat qualiter cūqȝ et c. sed hec qualitercūqȝ significat aliqua ꝓpō sicut ē
que ē falsa. quia ex ista sequit̃ p̄cise sicut est sig̃t aliqua ꝓpō quod est falsum
et tamē ista vl'is. omis ꝓpō significat sicut est conuertitur cū ista exclusiua
precise significans sicut est ē aliqua ꝓpō. et conformiter sequitur precise si/
cut est significat omis propositio. ergo oīs propositio est vera. posito q oīs
ꝓpositio ratione suarū partiū significat qualitercūqȝ eius pars significat/
sed hoc non valet argumētum

Similiter posito q iste due propositiones sint oms pro
positiones. homo est. et homo est asinus. tunc patet q precise sicut est signi
ficat oīs ꝓpositio. et non aliter q̄ est significat omnis propositio. Maior pa
tet q2 hoīem esse significat oīs propositio et sic est sicut sig̃t. ergo ꝛc. Minor
etiam patet cum eius oppōm sit falsum vicȝ sicut non est significat omnis
propositio. quia tunc sicut non est significat ista propositio homo est. que est
ꝯtra primam viam. Ista enim homo est. significat secūdarie cesarem esse

correctū sicut ista. deus est rōe sui ubi significabile. sigt eē non tū ex hoc sūt vere neqȝ false tamen solum propter primā et non propter secundā significationem verificantur et falsificantur propositiones. tamen respondens eligat viam plus placentem.

Nota ꝙ ille terminus sicut aliū stat sub habitudine accusatiui casus. et sic idem est dicendū a significat sicut est. i. ens vel veritatē seu significatū quod vel q̄ est. et illo modo famose intelligitur. Alio modo stat sub habitudie ablatiui casūs. et sic est idem dicere. a significat sicut ē et a significat mō quo est. et isto mō pōt cōcedi ꝙ ois ꝓpō significat precise sicut est. quia significat ꝑcise eo modo quo est sicut dn̄s ꝙ ego sedeo sicut vos sedetis. i. eo modo quo vos sedetis ego sedeo. Et aliū notat idētitatē in modo signdi. vt hoc a sigt sicut hoc. B sigt. i. idē dicere ꝙ sigt idem sigtū ꝙ B. significat. Et aliū dicit similitudinē i modo significandi. vt hoc. A. significat sicut. B. sigt. i. simili modo quo. B. significat Unde in talibus. a. significat sicut est. creditur. ꝙ hoc verbum est stat impersonaliter. Quis grāmatici dicunt ꝙ tenetur personaliter nisi quando tenetur pro pertinet vel interest vt patet multotiens.

Septimo arguitur sic. Hec consequentia est bona. Omne quod curret icipit incepit vel incipiet currere. sortes albus curret. ergo sortes albus icipit incepit incipiet currere. et hec eadem nō valet ergo ꝛc ꝙ sit bona. ꝓbatur est syllogismus in Darii. ergo ꝛc.
Et ꝙ nō vȝ. ꝓbatur et pono ꝙ sortes iā currit et āte hoc currebat et post hoc curret. ꝛ ꝙ iam non sit albus nec vnq̄ prius fuit albus.
Sȝ post hoc erit alb⁹. ꝛ pono ꝙ postq̄ cessauerit a cursu nūq̄ currat nec icipiet currere tunc patet ꝙ maior est vā per eius exponentes et minor probatur quia hoc curret demōstrādo sortē. et hoc est vel erit sortes albus. ergo ꝛc. patet cōsequētia a resoluētibus ad resolutū. et ꝙ cōsequēs sit falsū probat̄ quia sortes alb⁹ nūq̄ incipiet currere. nec qui fuit sortes albus incipiet currere cum non sit albus nec ante hoc fuit albus. sed post hoc erit albus per casū. ꝛ per istud non incipit nec incipiet currere. quia per casum cū semel cessauerit a cursu nunq̄ curret. ergo ꝯña non valet.

Ad istud dicitur negando consequentiā nec est syllogismus sed est palogismus. mutat̄ eni q̄d i quale per hoc adiectiuū albus q̄d significat qualitatē de qua non fit mētio in maiori. sed sequit̄ ex illis ꝑmissis ꝙ aliquid quod est sortes albus vel erit sortes albus incipit incepit vel icipiet currere. ¶ Et conformiter nō valet hoc argumētū. q̄cquid currit curret omnis hō currit. ergo ois homo curret. Posito ꝙ omnis hō exn̄s currat. ita ꝙ post hoc aliquis homo generetur qui nūq̄ curret hic. mutat̄ eni suppositio in minore et i ꝯñe siue in cōclusione tū i minore subm̄ supponit pro ꝑsentib⁹ ad bonum intellectum et in cōclusione indrñter ꝓ presentibus et futuris bene tamen sequitur ex premissis ꝙ omnis homo qui est curret. et non valet argumentum hoc. Et cōformiter quicq̄d fui heri hodie sum. currens fui heri. ergo currens hodie sum. posito ꝙ iam sedeam.

Aliter tamen pōt rn̄deri concedendo primam cōsequētiam nec tūc in casu posito antecedens est verū et ꝯñs falsū. imo ꝯñs ē vep

e

et tūc tenet̄ p vnica cathegorica. et dz verificari giuncti more vnius cathegorice de disiūcto p̄dicato. vt sic. hoc incipit icepit vel icipiet currere. hoc ē vt̄ incipit icepit vt̄ icipiet eē sortes alb⁹. g° ꝛc. tenēdo tñ primā viā fuit q̄ñs pro vna disiūctiua fctā ex tribus cathegoricis. qb3 equipollent. sic q̄ñs est fl̄m.

Octauo arguitur sic. Hec q̄ña est bona. vos creditis p̄cise ꝙ aliquis hō decipi. ergo aliq̄s hō decipit̄ et hec eadem non v3. ergo ꝛc. ꝙ sit bona pbat̄. oppom̄ q̄ntis repug̃t añti. nā ista duo formaliter repugnant. vos credit̄ p̄cise ꝙ aliq̄s hō decipitur. et tñ null⁹ hō decipit̄. quia sequit̄. vos creditis p̄cise ꝙ aliquis homo decipitur. et nullus homo decipitur. ergo vos credit̄ p̄cise sicut non est. et p q̄ñs vos decipimī. ergo vos creditis p̄cise sicut non est. ergo aliquis hō decipit̄. et per q̄ñs pria q̄ña est bona. qd̄ ē oppom̄ alterius ptis. Et ꝙ nō v3. probo et pono ꝙ vos credatis p̄cise ꝙ aliquis homo decipit̄. ita ꝙ nullus hō alius a vobis decipiat̄. iā añs ē vex p casum et q̄ñs falsū cū ei⁹ oppom̄ sit verū pbat̄ sic nec vos decipimī nec aliq̄s alius a vobis decipit̄. et vos estis aliq̄s hō. ergo null⁹ hō decipi. Maior pbat̄ sic. vos creditis p̄cise sicut est. ergo vos nō decipimī. añs pbat̄ sic. vos creditis ꝙ aliquis hō decipitur. et sic est ꝙ aliquis hō decipitur. ergo ꝛc.

Ad istud dicatur concedēdo q̄ñam et pro improbatione admittat̄ casus et neget̄ ꝙ vos non decipimī. ⁊ concedat̄ ꝙ aliq̄s hō decipitur. et qñ arguit̄ sic. vos credit̄ p̄cise ꝙ aliquis hō decipitur. et sic est. g° vos creditis p̄cise sicut est. et per q̄ñs vos nō decipimī. neget̄ q̄ña sicut nō sequit̄ vos credit̄ ꝙ aliq̄s hō decipit̄ et sic ē ꝙ aliquis hō decipit̄ et sic est ꝙ aliq̄s hō decipit̄. ergo vos creditis p̄cise sicut est. qr posito ꝙ tm̄ sortes currit. ⁊ ꝙ vos creditis p̄cise p. currere. Sed est intelligēdū ꝙ ad hoc ꝙ argumētū valeret oportet addē istud mediū. et sic est ꝙ iste idē hō decipit̄ quē vos creditis decipi qd̄ nō ē verū. Aliter tñ solet rñdere magis secure. negando casū ꝙ ego credo precise ꝙ aliquis homo decipit̄ quia nō stat me credere aliquē hoiem decipi nisi credā ipm aliter credere ꝙ̄ est. et sic cessat efficacia argumēti an. nūꝙ̄ tñ sit q̄ña bona et formalis ḡnaliter vel specialiter nō est magna cura.

Nono arguitur sic. Hec q̄ña est bona A iam nō est verū sed imediate ante hoc fuit verū. ergo a desinit esse vex. et hec eadē non v3. ergo ꝛc. Quod sit bona pbat̄. qr arguit̄ ab exponētib3 ad expositū ergo etc. Et ꝙ non val3 pbat̄. et capio horā elapsā cui⁹ hoc instans sit vltimū istans demōstrādo instās quod est p̄ns et diuido istā horā i ptes pportionabiles minores pportione dupla versus hoc instans quod ē p̄ns. ita ꝙ pria eius medietas sit pria ps pportionalis et prima medietas. scde medietatis sit scda eius pars propoꝛtionalis. et prima medietas tercie meditatis sit tercia eius pars propoꝛtionalis. et sic de aliis partib3 vsꝙ in finitū. et volo ꝙ A in in q̄libet parte ipari. vt in pria. tercia. quita. sit verū. et in qualib3 pte pari. vt in scda. quarta sexta. sit falsū. cū hoc. ꝙ a sit ista ppō ps impar ē scdm̄ cōpulationē et ꝙ istās qd̄ ē p̄ns sit vltimū istans istius hore i quo nūc A nō sit verū. tūc p3 i isto casu añs esse vex ⁊ q̄ñs falsū. Et pbo ꝙ q̄ñs est falsū. quia a iam non est verum. nec immediate ante hoc fuit verum et immediate post hoc non erit verum. ergo a non desinit esse verum. consequentia patet. qr

si a desinit esse verum tunc vel nunc est verū et immediate post hoc nō erit verū vel nunc non est verum sed immediate ante hoc fuit verū quorū ambo sunt falsa. ꝓbatur quia immediate ante hoc fuit falsum. ergo immediate ante hoc non fuit verum et vltra. ergo falsum est ꝙ immediate ante hoc fuit verum. minor argumēti vltimi arguitur sic. immediate āte hoc fuit ps par. et qn̄documq3 fuit aliqua pars par A fuit falsum. ergo ꝛc. Maiorem ꝓbo quia immediate ante hoc fuit aliqua pars par et nullū fuit instās ante hoc quin inter illud et hoc fuit pars par. ergo. ꝛc. Minorē probo quocūq3 instāte demonstrato inter illud instās et instans p̄ns fuit tempus mediū quod tempus continebit tam partes pares ꝙ impares. ergo ꝛc.

¶ Itē sic. si a imediate āte hoc fuerit verū. et a immediate a non hoc fuit f'm ergo duo contradictoria sunt simul falsa. quia ista a. ē verū et nullum a est verū ergo per consequens sunt simul vera. Et ꝙ an̄s p'ie consequentie est verum probo. quia eius p'ia pars ponitur in casu. et secundam partem ꝓbo quia quandocunq3 fuit ps impar fuit verū et imediate ante hoc fuit ps impar. ergo ꝛc. ¶ Ad istud dicitur cōcedendo consequētiā. ꝛ cōsequēs in casu posito. et qn̄ arguitur sic. si a desinit esse verū sequitur ꝙ nunc est verum et immediate post hoc non erit verū. vel nunc non est verū et immediate ante hoc fuit verū concedatur consequentia et consequens pro secunda parte et quando obiicitur sic. immediate ante hoc. A fuit falsum. ergo falsum est. ꝙ immediate ante hoc a fuit verum. negetur consequētia. sicut non sequit ꝙ hec sit falsa. aliquis homo loquitur propter hoc ꝙ aliquis homo nō loquitur. nec sunt contraria immediate ante hoc a non fuit verū et immediate ante hoc a fuit verum. sed hoc est eius contrarium non immediate ante hoc. A fuit verum vbi negatio preponitur qd contradicit huic immediate ante hoc a fuit verum. et ideo concedatur ꝙ immediate ante hoc a fuit verum. et immeditate ante hoc a non fuit verum. negetur. tamen ꝙ non immediate ante hoc a fuit falsum. Et pro hoc respondetur ad secundum argumentum. quando hoc arguitur sic. immediate āte hoc a fuit verum et immediate ante hoc a fuit falsum. ergo simul est verum et falsum. negando consequentiam. sed concedatur ꝙ duo contradictoria fuerint vera sed non simul fuerint vera. loquendo de simultudine instantanea. Nam secundum aliq̄s duplex est simultas scilicet instantanea et temporanea.

Temporanea est ad quam sufficit existentia pro eodem tempore secundum diuisas partes. et isto modo concedo ꝙ duo contradictoria sunt simul vera vel immediate ante hoc fuerint falsa simul. Simultas instantanea ē ad ad quam requiruntur extrema coexistentia pro eodem instanti. et isto modo loquendo de simultate. negetur ꝙ duo contradictoria sunt simul falsa. Et sic patet solutio.

Decimo arguitur sic. Hec consequentia est bona/

Contingit vos currere. ergo contingit vos non currere. quia propositio de contingenti ad vtrunlibet habet cōuerti per oppositas qualitates. ꝛ arguēdo a conuertente ad suam conuersā est consequentia bona. et ꝙ non valet probatur. quia si illa valeat. tunc valeret eius cōuersa. sed sic non. ergo ꝛc et ꝙ non valet ꝓbatur sic. et pono ꝙ vos non sitis. tunc patet ꝙ an̄s est verum et ꝯn̄s falsum. et ꝙ antecedens sit verū. probat'. q' eius opposi' est falsum. s. necesse est vos currere

¶ Item impossibile ē vos sedere. ergo cōtingit vos nō sedere. patet q̄ña a subalternāte ad suā subalternatā. et āns ꝫ vex cū a pura priuatiōe ad hitū īpossibilem ē regressio et q̄ns est fl̄m. q2 eius oppom̄ est vex. s. impossibile est vos currere. ergo ɽc. ¶ Pro isto dicatur distinguēdo de illo termino cōtigit. quia aliq̄n inuenitur cōuertibilis cū isto terio possibile. et alī cū hoc verbo est supplēte vicem per circūlocutionē huius verbi pōt et idem est dicere. cō tingens est possibile et contingēs eē pōt esse quod est possibile ē contingēs vt contingit q̄ deus est. i. est possibile q̄ deus est et isto modo ꝓpō de contingen ti subalternaꝝ ꝓpositioni de necessario cū eodē dicto vel synonimo. vt necē est deum esse et cōtingit deum eē subalternanꝝ. et ille cōtingit deū eē et im possibile est deū eē cōtradicūt. Et similiter contingit deū eē et contingit deū non eē. et ista ꝯtingit deū non esse subalternaꝝ huic īpossibile est deū eē et q̄ ad eq̄pollentias. De ꝑpōne et postpositione negationis in istis modalibus dicendū est sicut in ꝓpōnibus de inesse vt patebit proximo argumēto et isto mō dici solet. Contingēs nō valēs ad oppositū. quia nec talis propositio de contingenti isto modo debet cōuerti per oppositas qualitates. Et q̄ ad con uersiones taliū ꝓpōnū sic stantiū in figura debēt eedē regule obseruari que seruantur i ꝓpōnibus de inesse. vt contingit. nullū homiem eē aial. ergo cō tingit nullū aial eē hominem masculum. et sic etiā fit cōuersio per accidens Conuersio per cōtrapositionē tenet in aliq̄bus ſꝫ non vniuersaliter nec est vera (credo) conuersio approbata a philosopho.

In primo eni Priorum recitat Aristoteles conuer sionē vniuersalis negatiue et particularis affirmatiue simpliciter cōuertū tur. et vniuersalis affirmatīe per accn̄s. Sed certe ibidē dicit q̄ p̄ticularis negatiua non conuertitur. et propter hoc alii volūt tenere ꝯuersionem per contrapositionē q̄uis non habeꝝ a philosopho. Dicūt ei q̄ vl'is affirmatia et particularis affirmatiua debēt cōuerti p contrapositionē preterq̄ in teris transcēdētibus et hoc generaliter vt bene seq̄tur. ois hō est aial. ergo oē nō aial est non hō. homo nō est anial. ergo quoddā non aial est non homo. nō tamē sequiꝝ. omnis res est ens. ergo omne non ens est nō res. Additio bona Ratio quia non sequiꝝ. ergo oē nō ens est non res. quia āns est verū et conse quens fl̄m cū subm̄ ꝯn̄tis non supponat pro aliquo nam de nullo verū ē di cere q̄ sit non ens. Sed particularis negatiua nullo modo dꝫ conuerti sal tem generaliter. et propter hoc dicunt quidam q̄ debet dici Cati per cōtra. et non Cato. verūtn̄ cū cōuersio per cōtrapositionē nō sit generalis nec au ctoritate fūdata oportet istam extollere imo melius est per correctionē illius opinionis. dic Cati per cōtra. aliter corrigendo sic dicere (sic fit conuersio ra ra. vel aliter generalius dicere. sic fit conuersio nulla. q̄uis eni contingit dare tales ꝓpositiones conuertibiles non tamē cōuertuntur propter aliquā conuersionem. Et ista est leuior via inter alias r̄n̄sio. ergo dicit q̄ ꝓpositio de necessario vel impossibili et de contingenti debent conuerti sicut cathegori ca sui dicti vt pꝫ per Aristoteꝉ. primo priorum circa principium. vt necesse ē deū eē. sic debet cōuerti. ergo necesse est ens deum esse Impossibile est homi nem eē currens. ergo impossibile est currens eē hominem. et sic de aliis. Et si cathegorica sui dicti non potest conuerti. vt contingit de particulari nega tiua. tunc nec ipsa propositio modalis cuius est dictū et sic ꝓpō de necessario.

de contingēti et ipossibili illa q̄ participant talē terminū necessariū contingens vel ipossibile. Sed voco talē ꝓpōem nccām cōtingentē vel ipossibilē illā cuius sigtū primariū necē contingēs vel ipossibile est esse

Sed alio modo sumitur contingens pro re que potest esse et non esse indifferēter. et talis est duplex. contingēs natū. et cōtigens ad vtrūlibet. ¶ Contingēs natū est determinare verum vel falsū. ¶ Contingens ad vtrūlibet est illud quod ē ideterminate verū vel indetermiate falsū. Et voco illud determiate verū quod est verū pro aliquo instāti et non potest qui sit vel fuit verū pro eodē instāti. vt ista sūt determinate vera. Ego sum. ego fui. Sol orietur cras. ¶ Determiate fl'm ē illud quod est fl'm pro aliquo instāti et nō potest qui sit vel fuit falsū pro eodē istanti. vt ista. ego nō sū. ego non fui. Et ista dicūt contigentia nata quia altera pars ē sēp determinata a natura. ¶ Indetermiate verū est illud qđ est verum pro aliquo istanti et pōt esse q̄ non sit verū nec fuit verū ꝓ eodē instāti. vt ego curram potest esse vera q̄ ista nec est nec erit vera. ego curram ꝛc.

¶ Indeterminate falsū est illud quod est falsum pro aliquo istāti et potest esse q̄ nec est nec fuit falsū pro eod instāti. vt ista. Ego nō scribā. ego nō ero eps. qꝛ si fuit falsa ideterminate fl'a et talia dicūt cōtingētia ad vtrumlibet quia vtraq̄ pars ē indetermiate a natura. hoc verbū contingit corrn̄s contigenti isto mō dicto cōuertit' vel eq̄pollet huic v'bo pōt. vt idē est ad istū sensū. cōtingit me currere. et pōt esse q̄ ego curro. vel ego non curro.

Propositio ergo de contingenti p'io mō dicta non habꝫ querti per oppositas qualitates. vnde secundū primū sensū non sequit' contingit me non currere. ergo contingit me currere.

Sed propositio de contingenti secundo modo dicta habet conuerti per oppositas qualitates. et scđm istū sensū sequitur contingit me nō scribere. ergo cōtingit me scribere. et tūc foret tā an̄s q̄ q̄n̄s falsū in cāsu posito. nec sequitur secūdū istū sēsū. impossibile ē me scribere. ergo contingit me non scribere. quia sic non subalternantur

Nota q̄ conuersio per oppositas qualitates est qn̄ ad ꝓpōnem cōuersā sequit' aliqua ꝓpō cū mō synonimo et dicto opposito vt qtigit ad vtrūlibet me scribē. g° cōtigit ad vtrūlibet me nō scribere

Undecimo sic arguitur hec consequētia est bona

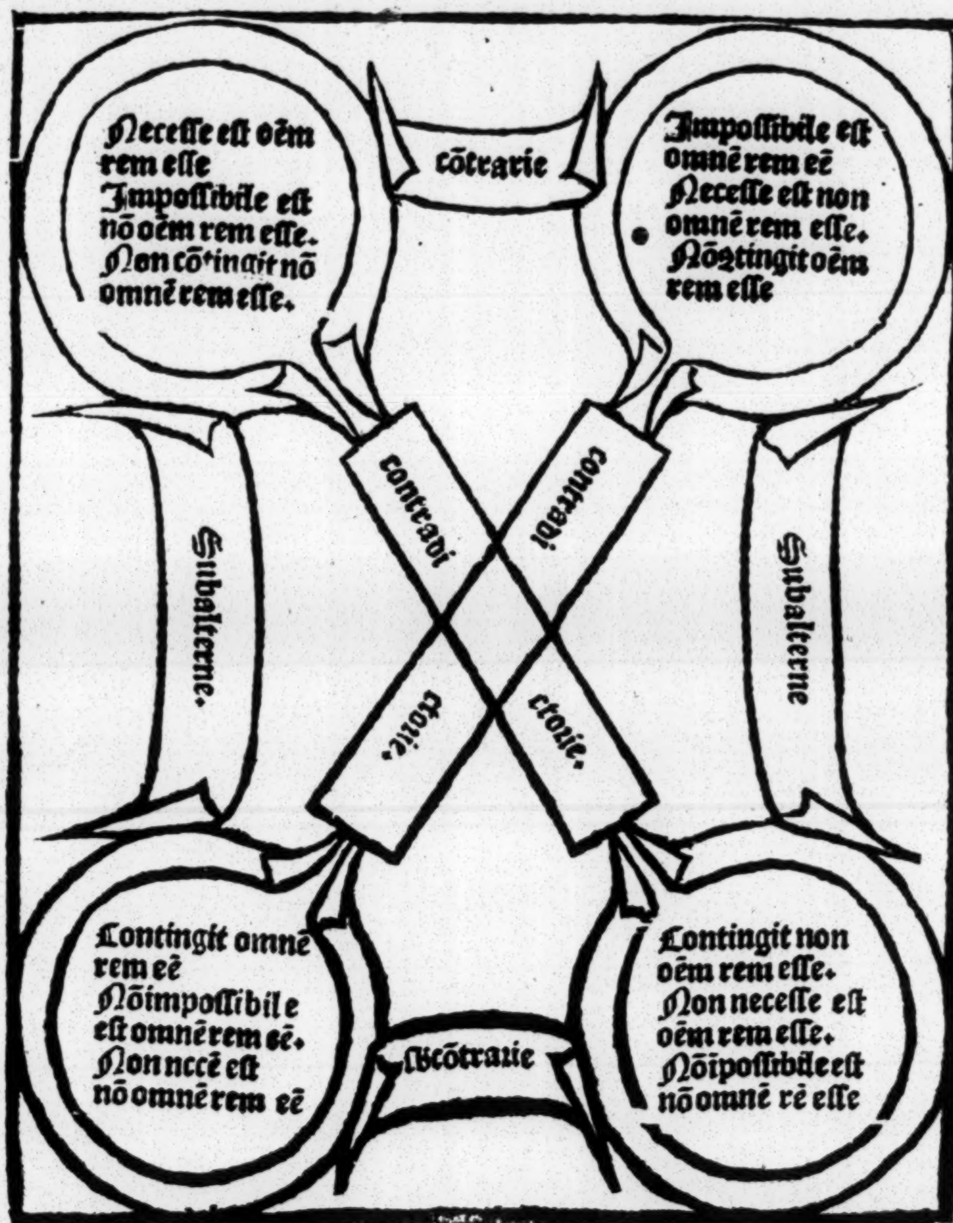
¶ Impossibile non est vos esse asinū. ergo necesse ē vos esse asinū q̄ sit bona ꝓbatur. quia arguitur ab eq̄pollente ad suū equipollens. et q̄ non valꝫ ꝓbatur. An̄s est verū et q̄n̄s falsū. q̄ q̄n̄s sit falsū pꝫ. Et q̄ an̄s sit verū probatur. quia hoc nō est vos esse asinū. denotādo vos esse caprā. et hoc est impossibile. ergo ipossibile non est vos esse asinū. patet q̄n̄a ab inferiori ad suum superius cū negatione postposita et cū debito medio ergo ꝛc. ¶ Et conformiter improbatur ista q̄n̄a Impossibile est non vos esse asinū. ergo necē est vos esse asinū. qꝛ hoc est non vos esse asinū denotando vos esse capram et hoc est impossibile. ergo impossibile est nō vos esse asinū. q̄n̄a patet ꝛ maior probatur. s. hoc est non vos esse asinum denotādo. homo est capra ꝛ hoc est impossibile. ergo hoc est non vos esse asinū

Pro isto dicatur q in vtraqз conseq̃ntia potest ille terminus Impossibile sumi dupliciter. Uno modo in nomiãtiuo casu. et resoluitur ratione istius ꝓpositionis in qua ponitur iste terminus / non esse asinum. demonstrando aliquam propositionem impossibilem. ergo. et cetera. Secundo circūlocutiue vel aduerbialiter. scilз ratione illius ꝓpositiõis in qua officiatur. vt impossibile est vos esse asinum. Sic officiatur. talis propositio est impossibilis / Uos estis asinus. propter eius primariū significatū. vos esse asinū. g°. ⁊c. Et sic ponit̃ iste termin⁹ ĩpossibile ꝓ illo termino non potest esse. Et iste ẽ sensus. Impossibile est vos esse asinum. id est non potest esse q vos estis asin⁹. ¶ Si ergo primo modo accipiat̃: vtraqз consequentia potest probabiliter negari. tam prima q̃ secunda. vt impossibile non est vos esse asinum. ergo necesse est vos esse asinum. Nec arguitur ab equipollente ad suum equipollens. sed hoc est suum equipollens impossibile est vos non esse asinū. Si secundo modo sumatur: tūc vtraqз consequentia est bona. quia antecedens est impossibile. ergo vtriusqз est impossibile. saltem si sit congruum. et sic distinctio est valde bona. Et videtur certe melius dicere q vtraqз consequentia est neganda. ita q ly impossibile teneatur noĩaliter. nec potest teneri pro eo q non potest esse. Antecedens dictaꝝ consequentiaꝝ non debet officiari ratione incõgruitatis q̃ foret inofficialis. vt satis patet.

Notandum est q cum sic dico / hoc est vos nõ esse asinū potest esse suppositio simplex pro tali veritate / non vos esse asinum. et tūc ille est sensus. non vos esse asinum est hoc. et sic foret ꝓpositio falsa. denotando quodcūqз non est ista veritas. vel põt esse suppositio personalis ꝓ quocūqз quod nõ est vos esse asinum: et sic foret ista propositio vera. quocūqз existente demonstrato. nec contradicit ista in sensibus equipollẽticis nullum impossibile est me esse asinum. et impossibile est me esse asinum. Unde in equipollentiis debet negatio vniuersaliter preponi dicto propositionis. Ista enĩ non equipollet. Impossibile est animal non esse hominẽ et necesse est animal esse hominem. cum prima sit falsa et secũda vera. sз equipollẽs primo est hoc. necesse est omne animal esse hominem. quod est falsum. Et sic de aliis est dicendum conformiter.

¶ Nota q quando tale determinabile ablatiui casus / in illo instanti vel in ista hora / venit ante hoc verbum incipit: tunc illud tale determinabile debet exprimi in prima exponente et non in secunda. Sed quando imediate sequitur: tunc debet exprimi in vtraqз eius exponente. et sic ista ꝓpõ est aliquo modo vera et aliquo modo falsa.

Hec est quarta figura modaliũ/ de qua fuit mentio

Duodecimo arguit͛ sic. Ista consequẽtia est bona Sortes nõ excipitur. sed ois homo alius vel alia a sorte excipitur. ergo omnis homo preter sortẽ excipitur. quia arguitur ab exponẽtibꝫ ad expositum Et ꝙ non valꝫ probat͛. et pono ꝙ sortes non excipitur ab actu currẽdi. ita ꝙ omnis homo alius vel alia a sorte excipitur ab actu currendi.. Jam isto casu posito añs est verũ et ꝯñs falsuꝫ. quia ex consequẽte sequũt͛ duo ꝯtradi/

ctoria. ergo consequēs est fl'm. Añs sic. ex q̄nte seq̄r q sortes excipitur. et sortes nō excipit. q secūda pars sequitur. quod est altera eius exponens. Et q prima pars sequit pbatur. quia in omni exceptiua ppria pars extra capta excipitur. sortes est pars extracapta. ergo sortes excipitur.

¶Exceptio ē extracaptio partis a suo toto

Pro illo dicatur cōcedendo consequētiā / et negando antecedens. Et qñ ponitur. sortes nō excipitur. sed ois hō alius vel alia a sorte excipit: neget casus. eo q ois homo ali9 vel alia a sorte excipit ille sortes excipitur. cū tunc oī hoī alio a sorte cōueniret aliqua demōstratio qualis nō cōpeteret sorti. et per q̄ñs sortes excipit abilla. si tamē significet particularis demōstratione qua sortes non excipit. sed ois hō alius vel alia a sorte excipitur abilla demōstratione sicut superius ponitur. Et in isto casu posito non sequitur añs esse negatū. non sequit sortes non excipitur. ab isto actu. ergo sortes non excipit. vñ tamē inuitur in illa exceptiua q sortes excipitur ab exceptione illius act9. et nō a tali actu. et sic patet solutio. ¶Sed notand' est q exceptiua non debet generaliter exponi per istū terminū aliud. vt dictū est p prius. sed cū isto termio nō vt oē aial pter chymerā ē. dz sic exponi. Chymera nō est. s3 oē aial nō chymera ē. Et sicut ē de illa sic est de similibus

Terciodecimo arguit sic. Hec est q̄ña bona. Uos fuistis et asinus fuit. ergo vos differebatis ab eo. et hec eadē non val3. ergo et c. q sit bona pbatur. quia arguit ab exponētib3 ad expositū. ergo. ꝛc. Et q nō v3 pbat. qr añs est verū et q̄ñs falsū. añs est vez. et q q̄ñs ē falsū pbat. qr sequitur vos differebat' ab asino. ille est vl' fuit asinus. ergo vos differebatis ab hoc demōstrando asinū. q corrūpebat añ esse vestrū. tunc q̄ñs est falsu3 cum ois drña vel alietas reqrit existentiā extremoz. Itē si differebatis ab asino. g° ab oī asino vos differebat'. q̄ñs est fl'm vt p3 per exponētes et singulares. Et sic pōt argui de ista. vos differtis ab albo.

Pro isto dicatur negando primā q̄ñam / sed sic debet argui. Ego fui et asinus fuit mecū ergo ꝛc. addat iste termin9 mecū ad denotādū simultatē instantaneā in tpe. et qñ arguit q̄ñs est falsū. neget argumentū. et negetur q̄ñs vlterius factū ¶Si dicatur q arguit a termio stāte cōfuse et distributiue. ꝛc. neget. qr nō arguit cū debito medio. quia oportet sic arguere. Ego differebā ab asino. et ille est vel fuit asin9 mecū ergo ꝛc.

Et conformiter negetur secundum argumentum. sc3 / Ego differebam ab asino. ergo ab oī asino ego differebā Sed bene sequitur Ab omni asino qui fuit mecū ego differebā. et hoc est verum. Sed in terminis accidentalibus maior est difficultas minore media in exponētib3. vt nō sequitur ego differebā ab albo. hoc est vel fuit albū mecū. ergo ego differebam ab hoc. quia nūq erit ita ego differo ab albo. quin tunc ego non differo ab albo. Ideo si aliqui dicūt. ego ero niger et postea albus. tūc erit verū q ego differebam ab albo. et tamē ego ero albus. vltra nō sequitur q ego differo a meipso. sicut nō seqtur ego ero non sedens hoc erit sedēs. ergo ego ero non hoc. Sed oportet addere in miore q hoc erit sedens nō hoc. demōstrando me. vel hoc erit sedēs in instāti. in quo ego ero non sedens

Et conformiter non sequitur.

Ego differo ab albo. hoc erit albū mecum. ergo ego differo ab hoc. Sed opꝫ addere ī minore. ꝙ hoc erit albū in hoc instanti. in quo ego ero non albus. et sic sequitur cōclusio. et ista dꝫ sic exponi. ego ero et hoc erit album mecum. qn̄ ego ero nō albꝰ. ergo ego differo ab albo

Quartodecimo ad idem arguitur sic.

Differens ab albo erit sortes. hoc est vel erit albū. ergo dn̄s ab hoc erit sortes. Hec ꝯn̄a est bona et hec eadē non vꝫ. ergo ꝛc. ꝙ sit bona ꝓbatꝛ. quia arguitꝛ a termīo stante confuse et distributiue ad aliqd̓ eius suppositū. ergo ꝛc demōstrando ꝑ ly hoc in ꝯn̄te vnum albū qd̓ erit post corruptionē sortis. Et ꝙ non valet. ꝓbatur. quia an̄s est verū et ꝯn̄s falsum. ꝙ ꝯn̄s sit flm patet. et ꝙ an̄s sit verū probatur. quia hoc erit sortes. et hoc est vel erit differens ab albo ergo ꝛc. ¶ Item sortes differt ab albo. ergo dn̄s ab albo erit sortes posito ꝙ sortes iā sit niger. et ꝙ per annū post hoc erit albus. iam patet ꝙ ātecedens est verum et ꝯn̄s falsū. vt prius dictū ē.

Et forte respondetur ad primam consequētiam pro im

probatione principalis argumenti facti. dicendo ꝙ iste sūt eius resoluentes Hoc erit sortes. et hoc est dn̄s abillo quod est vel erit differens ab albo qd̓ ē vel erit albū. ergo differens ab albo erit sortes. Sed probatur ꝙ iste resoluentes non valent in casu. An̄s pōt esse verum et consequens falsum et falsū ꝛ impossibile. ergo consequentia nō valet. Antecedens ꝓbatur. et pono ꝙ sortes sit niger. et erit niger per totā vitam suam. iam in isto casu an̄s est verum pro maiori. et minor est vna disiunctiua. cuius altera pars est vera. ergo ꝛc. ꝓbatur sic. nam hec est ꝟa. hoc erit sortes. et hoc differens ab illo qd̓ ē vel quod erit albū quia hoc est illud quod est vel quod erit albū est. ꝛ hoc n̄ est illud quod est vel quod erit album. ergo hoc est differens ab illo quod est vel quod erit album.

Ad idem dicitur distinguēdo de an̄te p̄ie ꝯn̄e. si ei ly dif

ferēs sit participiū p̄ntis t̄pis ꝛ nō nomē tūc nō vꝫ argumētū cū illud sit dn̄e dn̄s ab albo erit sortes. et illud ꝙ differt ab illo erit sortes. qꝛ tunc ly albo supponit respectu ꝑticipii de p̄nti et non respectu verbi de futuro. Sꝫ scd̓o mō pōt ly dn̄s per amissionem t̄pis esse nomē distribuēs ly albū ī cōpatione ad verbū de futuro. et sic est argumētū bonū et an̄s est impossibile tunc idē est dicere dn̄s ab albo erit sortes et aliud ab albo erit S. et debet istoꝰ resolui. hoc erit sortes. et hoc est dn̄s ab illo qd̓ est vel qd̓ erit albū. ergo. ꝛc. vel breuius sit. hoc erit S. et hoc ab oī albo est vel erit dn̄s. ergo. et c. et istoꝰ est ꝯn̄a bonā et an̄s ē impossi̇le. cā aūt quare debet sic resolui est hec. quia in ista ꝓpōne differens ab albo erit. S. distribuitur ly albo copulatiue pro tali quod est vel quod erit albū.

Juxta istam regulam terminus communis

distributꝰ supponēs verbo de futuro supponit copulatiue ꝓ h̓is q̄ sunt et q̄ p̄nt esse. iō sic sēsus illius ꝓpōnis exprimatꝛ per suas resoluētes distributas. Et vlterius ad iprobationē p̄ie ꝯn̄e negetꝛ vtraqꝫ ꝯn̄a principalis tam ista. hoc erit. S. et hoc ē dn̄s ab albo vel erit dn̄s ab albo ꝛc. et ista ꝯn̄a. S dif

fert ab albo. ergo dñs ab albo erit. S. et si arguitur pbando primã 9ñam. quia hic arguitur a resoluentibz ad resolutũ: dico q non sicut ibidẽ dicit rñsio posita de eisdẽ resoluentibus quas rñsio ponit ibidẽ. et qñ ponitur in casu q S. sit niger per totã vitã suam. admittat casus et neget q omẽs resolnentes sũt vere. et qñ arguit sic. pria ẽ va et scda ẽ vna disiunctiua cui9 vna pars ẽ va. negetur et dicat q vtraq pars est falsa et ad pbationẽ prie ptis neget 9ña. sed sic dz resolui. hoc ẽ et oẽ illud qd est vel quod erit albũ est. et hoc non est illud quod est vel qd erit album. ergo hoc est dñs ab illo quod est vel qd erit albũ. et tunc secunda resoluẽs est falsa.

Et conformiter resoluende sunt tales

Aliqd a vo põt esse vex. aliud ab epo põt eẽ iste hõ. Ex qua cõsideratõe patz vitas taliũ pponũ tm laicus ẽ ille homo. tm cleric9 fuit ille hõ. tm eps põt eẽ ille homo. tm impossibile est verũ. et sic de multis aliis.

Quintodecimo ad idem sic. Idem erit primum instans esse.

S. q erit primũ instans esse. P. ergo in eodẽ istanti in quo. S. incipiet esse. P. incipit esse. ista est 9ña bona. et hec eadẽ non vz. ergo ꝛc. q sit bona probat. quia si illud erit primũ instans esse sortis q erit primum istãs esse P. tũc idẽ erit primũ instãs in quo sortes incipiet esse Et idem erit primũ instans esse. P. in quo incipiet esse ergo in eodẽ instanti in quo sortes incipit esse P. incipit esse. ¶ Et q non valet pbatur et pono casum q sortes erit p vnũ diem ante platonẽ. et sit b. primũ instãs. in quo sortes erit. tũc manifeste patet falsitas 9ñtis per casum prius positum. Et pbo q añs est verum. quia b. erit aliqualiter primũ instãs. esse sortis quod ẽ primũ instãs esse platonis. vt expresse manifestatur ĩtuenti per ea q prius posita sũt ergo ꝛc. añs pbo sic. b. erit primũ istãs eẽ sortis qd erit primũ eẽ Platonis. et nullũ istãs prius b. erit istans esse sortis. quod erit primũ. instans esse platonis. ergo b. erit primũ instãs ꝛc. pz 9ña ab exponentibus ad expositum

Ad istud respõdetur concedẽdo primam 9sequentiã.

Et admittatur casus. tunc ad argumentũ. B erit primũ istãs. et istãs ꝛc. Distinguat añs. eo q li quod refertur ad ly B. ꝛ tũc añs est falsũ. ꝛ 9ña est bona. Uel ad ly istãs. ita q sit pars pdicati: ꝛ tũc nõ valet 9ña. ppter diuersam relationẽ. qꝛ in 9ñte necessario refert ad ly quod. ¶ Et notandũ est q hec est natura huius dictionis quod: quia semp vbicũq ponitur requirit aliquod relatum ad ipm relatũ. Hec enĩ equipollet copulatiue. videlicet illud idẽ enĩ erit primũ instãs esse sortis qd erit primũ instãs esse platonis. Et sic pz solutio ad illud et ad multa alia similia.

Sextodecimo arguitur. Hec est consequentia bona.

In T istanti futuro sortes nõ curret. et nullũ erit istãs post T istans: qñ añ illud sortes curret. ergo in T istanti sortes icipiet currere. hec ẽ bona. et hec eadẽ nõ valet. ergo ꝛc. q sit bona pbatur. qꝛ seqtur post T instans sortes curret. ꝛ nullũ erit istans post T istãs. qñ ante illud sortes curret. ergo imediate post T istãs sortes curret. Tũc vltra. post T istãs sortes curret. et in T istanti sortes nõ curret. g° in T istanti sortes icipiet currẽ ¶ Et q nõ valet pbat. et pono q per annũ ãte T instãs sortes curret. et

post ꞇ istās per annū sortes curret. ⁊ nō in ꞇ istanti. nec imediate p⁹ ꞇ instās sortes curret. In casu posito patet tā maior ꝙ minor. ꝓbo ꝙ añ ꞇ instās sortes curret. g° añ quodlibet istās post ꞇ istās sortes curret. ⁊ per 9ñs nullū erit istās post ꞇ istās: qn añ illud sortes curret. Et sic p3 veritas añtis. et 9ñs ex casu patet esse falsum.

Pro isto dicatur negādo 9sequentiā. Et similiter ad probationē 9sequētie negetur 9ña. vñ ꝓpō de/imediate debet sic exponi. Post ꞇ istans sortes curret. et nullū erit instās post ꞇ instās quin inter illud et ꞇ istās sortes currat. ergo imediate post ꞇ instās sortes curret. ¶ Et cōformiter nō valet ista 9ña. In hoc instāti sortes nō curret. et imediate post hoc sortes curret. ergo in hoc instāti sortes incipiet currere. demōstrando per ly hoc in minori aliqđ instās futuꝝ imediate post instās in in quo sortes curret. Et sic patet ꝙ nō valet 9ña.

Unde ꝓpō de incipit debet sic exponi. Sortes nō curret sed imediate post hoc instans qđ est p̄sens sortes curret. ergo sortes incipit currere. Uel sic. Sortes currit. et imediate ante hoc instans qđ est p̄sens: sortes nō currebat. ergo sortes incipit currere.

Septimodecimo sic arguitur. Hec est bona. De necessitate homo est animal. ergo de necessitate ille homo est animal. et ille et illa. et sic de singulis. ꝓbatio 9ñe arguit̄ a termīo stāte 9fuse ⁊ distributiue ad ei⁹ supposita copulatiue. g° bōa. Et ꝙ sic ꝓbat̄ ille termin⁹ de necessitate h3 vi 9fūdēdi terminū cōem sup quē cadit. g° cū nō ipedit̄ ita facit i ꝓposito Añs ꝓbat̄ ꝑ maiore. ille termin⁹ de necessitate h3 terminū mobilitādi. ⁊ q̇cqđ imobilitat mobilitātē mobilitat imobilitatē. g° ⁊c. Maior p3. qr sic dico. De necessitate oīs hō ē aīal. ly hō stat imobilitāter. ꝟtute isti⁹ termi modat̄ de necessitate. qr nō seq̄tur. de necessitate oīs hō ē aīal ergo de necessitate ille hō ē aīal. g° ⁊c. Añs ē veꝝ. vt p3 ꝑ exponētes siue officiantes. quia oīs hō ē aīal et non potest esse quin omnis homo est animal. ergo ⁊c. et consequēs est falsum ergo ⁊c. Et ꝙ principalis consequentia non valet probatur. quia antecedens est verum et 9ñs falsum.

Ad istud dicatur negādo cōsequentiā. Et negetur ꝙ iste termin⁹ de necessitate mobilitat. sicut nec aliqui termini determinati cōplexi quales sūt oēs termini modales. tales eni imobilitāt nō mobilitant ideo nō est veꝝ. quicq̄d imobilitat mobilitantē: mobilitat imobilitātem. sicut nec vniuersal̄r q̄libet terminus qui pōt mobilitare pōt imobilitare. verbū ei subiectū p̄dicās scđm adiacēs mobilitat suū subiectū exñs. terim cōem ⁊ nō pōt imobilitare illđ. vt p3 sic dicēdo/albū est. ly albū stat eq̄ mobilitāter sicut hic. oē albū est. iōin talib3 ꝑticulari b3 9uertit̄ gñal̄r cū suo vl̄i. istđ ei est veꝝ ꝙ si termin⁹ cōis i oīōe posit⁹ ꝑꝑ appōnē alic⁹ dictiōis stet mobilitāter q̇ pri⁹ stetit imobilitāter: 9tigit post amotionē ei⁹ dē relinq̄re terim stantē 9fuse tm̄ sicut pri⁹ vl̄ imobilitāter. ⁊ tūc d3 hm̄ōi termin⁹ imobilitare. sicut Aristotel̄. dicit gubernatorē nauis eē cām piclitatōis nauis in casu quo piclitat̄ nauis in ei⁹ absentia ꝑꝑ defectū gubernātis.

Octauodecimo sic. Hec est bona consequentia.

Tu desinis scire aliquā ꝓpōnē. ergo tu desinis scire istā ꝓpōem et istā. et sic de sigulis. ꝓbatur ꝯña. a termino stante cōfuse et distributiue et mobilitanter ad eius supposita. ergo ꝛc. Añs ꝓbaꝛ nō ꝓpter aliud cōfūdit aliqs terminus aliū. nisi quia icludit negationē in altera ei⁹ exponēte. sed eque bñ ipoꝛtat ille termin⁹ desinit negationē in eius exponētib⁹. sicut hec dictio differt. ergo eq̄ confundit sicut hoc verbū differt in eius exponente. et per ꝯñs seq̄ꝛ tu desinis scire istā ꝛ istā ꝛc. Et ꝙ nō vꝫ ꝓbaꝛ. ꝛ pono ꝙ sit multe ꝓpōes q̄s nō sciuisti. et ꝙ iā scias aliquā et ꝙ imediate post hoc nō scias aliquā. sic patet añs foꝛe verū. et ꝯñs falsū. et ꝑ ꝯñs argumētum non valet

Ad istud rñdetur negādo consequētiā pꝛicipalē. et negetur ꝙ iste termin⁹ desinit mobilitat terminū sed imobilitat. Pꝛo quo ē notādū ꝙ aliq̄ sūt termi exponibiles. quoꝝ act⁹ cadit pꝛicipaliter sup terminū assignatū. et nō pꝛicipaliter sup cōplexū. cuiusmōi sūt signa vl'ia. et hoc v̄buꝫ differt. q̄ termi nō req̄rūt gn̄aliter i suis exponētibꝫ v̄bū āpliatiuū neq꞉ v̄bū alterius tp̄is q̄ ē verbū expositi. vt pꝫ de eisdē. et tales termi gn̄aliter mobilitāt. Aliq̄ sūt termini q̄ꝝ act⁹ pꝛincipaliter cadit sup cōplexū. et non sup terminū solū. qui req̄runt i suis exponētibus verbū āpliatiuū vel aliter v̄buꝫ p̄teriti tp̄is vel futuri. cuiusmōi sūt tales termi nccm̄. et de necessitate. incipit desinit ꝛ hmōi. et tales q̄uis imobilitēt nō tn̄ mobilitant.

Ideo duplex est diuersitas / quare differt confundit mobilitanter et desinit non. Pꝛio ꝙ act⁹ hui⁹ verbi differt cadit pꝛicipaliter sup vnū terminū et sic non cadit actus huius verbi desinit. secūdo ꝙ hoc hoc verbum differt non includit in se diuersas differentias temporum sicut hoc v̄bū desinit. actus tn̄ dōnis exceptiue cadit super terminū pꝛedicatū pꝛicipaliter et raro sup sbm̄. et ecōtra de vl'i affirmatia. ille termin⁹ i añte imediate scdm aliquos ē signū vl'e icludēs i sesuum distributū. vt bñ seq̄ꝛ. imediate post istās ero. hoc erit istās post hoc. ergo istāti hoc ero. et sic de singulis.

Nonodecimo sic arguitur / hec ꝯña est bona. aliquantū soꝛtes est. et tm̄ plato est. ergo tm̄ plato est: arguiꝛ a tota copulatiua ad alterā eius ꝑte. Et ꝙ nō valet ꝓbaꝛ. et pono istū casū. ꝙ soꝛtes sit pedalis quātitate p̄cise et plato sitr. iam añs ē veꝝ et ꝯñs fl'm. Pꝛio ꝙ añs sit verū patet sic pedale. S. est et tm̄ P. ē quia pedale P. est oē pedale aliquātum est ergo aliquātū soꝛtes est et tm̄ plato est ¶ Itē quātū ē soꝛtes tm̄ est plato. quia per casū soꝛtes et plato sūt eq̄les. g⁹ alq̄ntū soꝛtes ē ꝛ tm̄ plō ē. Et ꝙ ꝯñs sit fl'm pꝫ. cū illud ꝯñs ꝓpriū ē cōgruū sit exclusiua fl'a. tn̄ aliud q̄ plato est.

Ad istud dicaꝛ negando ꝯñam. qꝛ añs non pōt sumi nisi exclusiue. et sic est falsa ꝓpō. vel demōstratiue. et sic est impertinens antecedenti. vel tercio modo relatie et tūc foꝛet ꝑ se ꝯseq̄ēs impfectū. tūc habꝫ quantū pꝛo intellectu relatiue.

Notandū ꝙ aliqua ē copulatiua vera / i ꝑtibus indepēdentibus. et de talibus intelligitur regula scilicet a tota copulatiua. Aliqua est copulatiua de partibus depēdētium significationum. et de talibus non intelligitur regula. ꝛc. ¶ Et sic pꝫ responsio sicut hic aliquātū soꝛtes est. ꝛc.

Uicesimo sic arguitur. Hec 9ña ē bona. Tm̄ substantia nō est accñs. ergo tm̄ aliqd nō est accñs. q̄ sit bona ꝓbat. qꝛ arguit ab iferiori ad suū superius. cū dōne exclusiua addita subiectis. gͦ ꝛc. nō pōt dici q̄ negatio postposita īpedit mediū arguēdi seqꝛ eni formaliter. tm̄ hō nō currit. gͦ tm̄ aīal nō currit. Aīs ē īpossibile. gͦ 9ña bona. cū scđa eius exponēs ē falsa ꝛ īpossibilis qꝛ nccm̄ ē q̄ aliqd quod nō ē subā nō ē accñs. qđ est eiꝰ oppōm et illud ꝓbat sic. hec ē bona 9ña. chymera nō ē subā. et chymera ñ ē accñs. gͦ aliqd qđ nō ē subā nō ē accñs. ꝛ totū aīs ꝫ nccm̄ gͦ. ꝛ 9ñs ꝛ ꝑ9ñs 9ña prīa ē bōa. Et q̄ prīa 9ña nō vꝫ ꝓbatur sic. qꝛ aīs est verū et 9ñs fl'm ergo ꝛc. q̄ aīs sit verū arguit sic. seqꝛ subā nō ē accñs. sed oē aliud a subā ē accñs. gͦ tm̄ subā nō est accñs. ab exponētibꝰ ad expositū. totū aīs ē veꝝ gͦ et 9ñs. Et q̄ 9ña prīe 9ñe nō vꝫ et sit fl'm pꝫ. qꝛ altera eius exponēs ē fl'a. gͦ ꝛc. vicꝫ illa oē aliud ab aliqua subā est accñs. cū nichil sit aliud ab aliquo

Pro isto respōdetur / aliq̄ ponētes veritates de p̄terito ꝛ de futuro cōcedēdo 9ñam. q̄ aīs sit īpossibile. cū aliqd sit ens qđ neqꝫ ꝫ subā neqꝫ accñs. vt talis veritas. nō me eē asinū siue antixp̄m fore. Sed aliter rñdēt aliqui negātes hm̄ōi veritates. q̄ nō ponūt aliqd ens quod nō ē subā ꝛ accñs. negādo 9ñam dicētes q̄ q̄uis valeat ī aliis cōsimilibꝫ. tñ de forma ñ vꝫ de teris transcēdētibꝰ. et ratio ē. qꝛ terminꝰ transcēdens ꝓpter sui cōitatē nō pōt excludi. sicut non seqꝛ tur. tm̄ ille hō nō differt ab illo hoīe. ergo tm̄ ens non differt ab illo hoīe. notū est ei per eius exponētes q̄ 9ña nō vꝫ nec ē incōueniēs q̄ ex tali negatione seqꝛ tur affirmatiua cum ipsa nō sit mera negatio sed negatio preiacens. et sic de aliis.

Uicesimoprīo sic / oīs hō ē aīal ergo oīs homo ē asinus. hec est bona. et hec eađ nō vꝫ. ergo. ꝛc. q̄ nō vꝫ. pꝫ. Et q̄ sit bona ꝓbat. quia sequit nullꝰ hō est aīal. ergo nullꝰ hō est asinꝰ et ꝑ9ñs nullus hō ē aīal. ī ista ꝓpōe remouet vl'iter aīal ab hoīe. et quicqđ et q̄liter remouetur in ista ꝓpōne nullus hō est aīal. cōtrarie affirmat de ista quilibet hō est anial. ergo in illa omis homo ē affirmatur quilibet asinus de hoīe. et ꝑ9ñs sequitur. oīs hō ē aīal. ergo oīs hō ē asinꝰ. ¶Pro isto dicatur negādo 9ñam et neget q̄ quicqđ et q̄litercūqꝫ negat ī ista. nullus hō est aīal. et affirmatur ī ista. oīs hō ē aīal In negatiā ei ꝓpter vehemētiā negatiōis distribuit tā subm̄ q̄ p̄dicatū. vbi in affirmatiua solū distribuit subm̄. Concedat tñ q̄ quidquid affirmat prīo de subiecto in vno. idē vel sibi synonimū remouet de subiecto in alio. sed nō qualitercūqꝫ ratio est q̄ vniuersaliter distributiue remouetur predicatum ī negatiua et confuse tm̄ et non distributiue affirmat in affirmatiua.

Uicesimosecundo sic / Tu credis precise q̄ hō est asinus ergo tu deciperis. hec est bona. et hec eadē nō valet. Quod sit bona ꝓbatur qꝛ seqꝛ tur. tu credis p̄cise q̄ homo ē asinꝰ. ergo precise tu credis sicut nō est. ꝛ vltra. ergo tu deciperis. pꝫ 9ña iuxta cōem vsū loquēdi de isto termio decipi. Et q̄ non valet ꝓbatur in casu Tu credis p̄cise q̄ homo est asinus. quādo non deciperis. ergo nō deciperis. Aīs probo et pono q̄ tu credis istam. hō est asinus quando non deciperis. tunc sequit cum ista p̄cise significat q̄ hō ē asinus quando non deciperis. sequat precise q̄ tu credas q̄ homo est asinus

q̄n non deciperis. Ad istud respondent aliqui negando primā q̄ñam factā pro improbatione p̄ncipalis q̄ñe. nō eni iuxta eos sequit̄. tu credis p̄cise q̄ homo est asin⁹ q̄n nō deciperis. ergo tu nō deciperis. quia añs nō est t̄palis s; cathegorica de t̄pali p̄dicato cū actus h⁹ verbi credo cadat sup totā cōpositionez pōt tamē esse vna temporalis et in casu q̄ sit tunc est falsa et ipossibilis. et sic in diuersis p̄pōnibus equiuocis pōt eadē p̄pō esse vera et falsa facta variatione in mō significandi. Sed aliter respondent aliī. cōcedēdo p̄ncipalē cōsequētiā ⁊ ad q̄ñāz factā per eius ip̄robationē cōcedūt q̄ñam. et negāt añs et vlterius negant casū et dicūt q̄ non est possibile credere p̄cise aliqualiter q̄liter nō ⁊ cū eo ip̄o quia credo aliter q̄ hēo euidētiā ad credendū sic. qd credo sed quo ad illos oportet demere hanc dictionē precise. Et arguitur tūc cōformiter sicut prius et stabit argumētū nō eo minus Et cōformiter r̄ndetur ad tales. Tu scies A fore verū anteq̄ a erit verū. pōt tamē actus huius verbi scio cadere super totū cōplexū et sic est p̄pō cathegorica de t̄pali p̄dicato fl'a. quia significat q̄ tu scies talem veritatē A fore verū añq̄ A erit verū. Hec eni p̄pō A erit verū anteq̄ a erit verū est falsa. vt p; euidenter. Scd'o pōt actus hui⁹ verbi scio cadere sup p̄mā p̄pōnē solū. et sic p̄positio possibilis est posito q̄ hodie sciam verū et scias q̄ erit verum

Uicesimotercio sic. Si tu es asinus tu es asinus et tu es asinus. ergo tu es asin⁹. hec est bona et hec nō v;. ergo ⁊c. q̄ sit bona p̄batur. quia arguit̄ a tota cōditionali cū suo añte ad q̄ñs eiusd' ergo ⁊c. Añs probatur sic. añs ē vna cōditionalis necessaria et per q̄ñs ip̄sū ē nccm̄ p; g⁹ añs verū cū q̄formiter. seq̄tur tu es asin⁹. ergo tu es asinus et vos estis asinus et tūc ex oī q̄ña bona pōt fieri cōditionalis bona. seq̄tur ei q̄ conditionalis bona cōuertit̄ cū q̄ña que est bona. et cū añs sit huiusmodi cōditionalis. sequitur q̄ añs p̄ncipalis q̄ñe sit verum cui⁹ q̄ñs sine aliqua p̄batione potest esse falsum. ergo consequētia non valet

Ad istā q̄ñam respondeo diuersimode. videt̄ michi p̄babilius ac leui⁹ sustinēdū p̄ iuuenibus dubitare cōsequētiā q̄n p̄ponitur ex hoc q̄ r̄ndens nescit vtrū sumat̄ añs copulatiue vel cōditionaliter. ⁊ p̄ q̄ñs nescit an sit bona vel nō bōa. Certificet ergo opponēs vnū sensū et r̄ndens tūc ad eum respōdeat. Si añs sumat̄ copulatiue cōstat añs fore verū et argumētū bonū et añs ipossibile. Uñ ad hoc iueniēdū adiungit̄ cōiter iste terminus sed. si totū añs sit conditionalis non v; argumentū. et cōformiter dicitur ad hoc argumentū. tu es asinus. vel tu n̄ es asinus. et tu es asinus. ergo tu es asinus. dubitanda est q̄ña si eni añs sit copulatiua vera pat; argumentum esse bonum. Si disiunctiua patet argumētum non valere. Aliis autē placet cōcedere tales q̄ñas eo q̄ habēt vnū sensū primariū. verū et dicunt per cōcessionē q̄ limitatur añs ad sēsū cōpositum. vñ dicunt q̄ constat aliquē talē esse verā in sensu tñ alio sensu copulatiue. hec tamē est ibi falsa Et si ponitur scd'm diuersos significat diuersimode admittit tūc illā esse veram vni et alteri falsam. Uel aliter dicūt ip̄sā nō esse p̄pōnem sed dicūt q̄ est plures p̄pōes. Uel tercio dicūt q̄ est ita similiter falsa. quia sicut non est illa primarie significat nec sequitur q̄ ista sit vera. Quis significat primarie sicut est. hoc est q̄ precise sicut ē significat. et q̄ non significat primarie sicut non est. Multe sunt ergo alterationes in hypotheticis mixtis vt hic. quicqd

esses si asinus esses. illud non ees ses asinus ees. si asinus ees. ergo asinus tunc esses. non valz 9ña cū aūs sit verum et cōsequēs falsū. Si eni esses asinus esses quodlibet qd iam es sicut pz: cū ex impossibili sequitur quodlibet vel sequi potest. imo solū hoc ees si asinus esses. et tamē aliud ab hoc esses si asinus ees cū ex impossibili sequit̃ qlibet pars cōtradictionis ista tamē qcquid ees si asin⁹ ees idē non es. quod equiualet huic pōt esse quod es asinus cum hoc q non sis quicqd nūc esses est falsū. Si aliquo mō potest esse ꝓpositio hypothetica cathegorica. de conditionato extremo sit ex possibile aliquid q esses si asinus esses nunc es et nichil es qd non ees si esses. ergo qcquid ꝛc et tunc minor est vera quia eius oppoīm est falsum. videlicet aliquid es qd non es. si asinus ees. quicquid eni dicitur q nūc esses id ē esses si asinus esses et ideo falsum est q idem non esses si asinus esses. Veruntamē vniuersaliter assignata sic sumpta de conditionato extremo est contigens cum illa sit falsa me non existente q̄uis tam conditionalis in eisdem terminis sit necessaria cuius contrariuz debet dari per negationē prepositam toti sicut prius. oportet tunc q equiualeat istud cōtrariū huic. non sum aliqd quod essem si essem asinus que me existente est falsa. me non existente est verum cum sit contingens. et sic conformiter de multis aliis. Certum enim est q prioritas vl posterioritas non necessario causat homines. ad concedendū cōtra volūtatē suā tales ꝓpōnes copulatiue vel disiunctiue et sic patet rn̄sio

Vicesimoquarto sic. Hec consequētia est bona vos scitis hoc esse. ergo hoc scitis eē hoc. et hec eadē non valet. ergo ꝛc. q sit bōa probatur. quia arguitur a sensu cōposito ad sensū diuisū vbi hoc pronomē hoc est simplex subiectū sine aliquo determiabili. ergo 9ña bona. et q non valet probat̃ et pono q per ly hoc demonstretur anial a remotis quod credas esse lapidem in illo casu. Antecedens est verum cum talis propositio sit scita a te homo ē hoc siue hec res sit hec res que precise significat hoc esse hoc. ergo tu scis hoc esse hoc. Et q consequens sit falsum probatur. quia nichil scitis esse hoc. ergo non hoc scitis esse hoc. Antecedēs probatur sic. nichil quod est hoc scitis esse hoc. sicut patet ex casu. nec aliquid quod non est hoc scitis esse hoc. ergo nichil scitis esse hoc. consequētia patet: et maior probat̃ sic. quia nullum animal scis esse hoc. et solum animal scis esse hoc. ergo qd est hoc nō scis esse hoc. Antecedens sic. nullum aial credis esse hoc. quia per casum credis hoc esse lapidē et cum casu nichil scis nisi aliqualiter nisi qualiter credas. seq̄t̃ q nullum aial scis hoc esse.

Itē q idē qd credis esse hoc scis esse hoc. quia lapidē credis esse hoc. et nullus lapis est hoc nisi idē qd non cerdis esse hoc scis eē hoc. tn̄ ad oē scire requiritur credere ergo. ꝛc. scire ꝯe credere siue hesitare contraria

Finis argumentationum.

Sequitur de reduplicationibus

De reduplicationibus

Pro faciliori Iuuenum informatione ostendendo viam probabilem de reduplicatiuis et eorum conditionibus / de multis pauca colligendo restat pertractandum. Primo videndum est quot et que exponentes requirunt ad veritatis reduplicatiuam. Secundo qualiter est contradictio accipienda in reduplicatiuis. Tercio qualiter termini in eisdem supponunt.

Circa primum est notandum quod in propositione reduplicatiua ponitur ille terminus inquantum. vel ei equiualens. cuiusmodi sunt isti termini inquantum secundum quod. put. eo ipse et huiusmodi. Non tamen omnis propositio est reduplicatiua in qua ponitur ille terminus inquantum vel ei equiualens

Ad cuius euidentiam est intelligendum quod hec dictio inquantum. vel ei equiualens potest teneri dupliciter. scilicet. specificatiue vel reduplicatiue. Quando tenetur specificatiue. tunc determinat illum terminum cui additur ad certum modum vel rationem vel ad certam speciem alicuius entis accipiendum. vt cum dicitur corpus (inquantum mobile) est subiectum libri physicorum. Motus est actus entis in potentia (secundum quod est in potentia) Et isto modo dicunt gramatici quod littera (inquantum littera) non est syllaba. et syllaba inquantum syllaba. non est dictio. et sic littera sub qua ratione est littera non est syllaba sub eadem ratione.

Item in istis vero propositionibus ille terminus inquantum tenetur specificatiue quia determinat vel specificat illud cui additur ad specialem modum accipiendi vel considerandi. Quando enim ille terminus inquantum tenetur reduplicatiue vel sibi aliquid equiualens. tunc potest ista propositio in qua ponitur dupliciter reduplicari. vno modo gratia concomitantie. alio modo gratia cause. Si tamen habeat reduplicari gratia concomitantie. si quidem. si reduplicatio et principale verbum affirmetur. sufficit ad veritatem reduplicatiue quod principale verbum insit termino reduplicatiuo vel subiecto principali. et hoc vniuersaliter sumpto

Secundo quod inter illud super quod cadit reduplicatio et predicatum principale concomitantie affirmatur de subiecto principali conditionaliter sumpto. et quod consequentia sit necessaria. et tunc ille due exponentes sufficiunt ad veritatem. vt homo inquantum homo) est risibilis: exponitur sic gratia concomitantie. omnis homo est risibilis. et si homo est homo. homo est risibilis. ergo etc. Ista regula est vera. eo quod principale verbum affirmetur de subiecto principali. vniuersaliter sumpto et ipsa de necessario concomitatur se. vt patet

Sed si sit reduplicatio gratia cause tunc preter predictas exponentes requiritur tercia hypothetica causalis. scilicet. ista. quia homo est homo. homo est risibilis

Diuisio causarum.

Nota quod causa dicitur quattuor modis scilicet

Causa materialis. Causa formalis. Causa efficiens et finalis. vt sic. homo. inquantum homo. ordinatur ad summam beatitudinem. sic exponitur. omnis homo ordinatur. etc.

Et sciendum est quod sicut sunt quattuor genera causarum: Ita quadrupliciter sumitur causalis. Aliquando a causa materiali. vt homo.

(inq̄tum componitur ex quattuor elemētis cōtrariis) est corporalis. Ista est vera inq̄tum sit reduplicatio gratia cause materialis. qr hō gratia materie est corporalis. Et hec est vera: hō inq̄tū hō est rōnalis. scdm q̄ sit reduplicatio gr̄a cause formalis. qr aīa intellectiua est cā formalis ꝓpter quā hō est rōnalis. Et hec est vera: Ignis inq̄tū calidus est calefaciēs siue calefactiu9. scdm q̄ sit reduplicatio gratia cause efficiētis. qr calor est cā effectiua calefactōis. et sic de aliis. ¶ Ex istis ꝑdictis patet. qr oīs reduplicatiua infert suū preiacēs. siue de vno modo siue alio fiat reduplicatio.

Ulterius est notādū q̄ non sit reduplicatio vera gratia ꝯcomitātie nisi qn̄ subiectū et ꝑdicatū necessario ꝯcomitātur se. vt supposito eni/oīs hō currit. ⁊ solū hō currit: hec est falsa in oī sensu Hō (inq̄tū hō) est currēs. qr hō ⁊ currēs nō necessario ꝯcomitātur se sed ꝯtingēter.

Ex istis possunt solui huiusmodi sophismata

Aliqua (inq̄tum ꝯueniūt) differūt. vel ecōtra. qr tales ꝓpōnes sunt distinguēde. eo q̄ iste termin9 inq̄tū pōt teneri reduplicatiue vel specificatiue. Si specificatiue: false sūt. cū tūc signīt q̄ sub eadē rōne qua oīa ꝯueniunt differūt. qd̄ est falsū. et ita de similib3. Si tenent̄ reduplicatiue: adhuc distīguēde sūt. eo q̄ pōt fieri reduplicatio gratia ꝯcomitātie vel gr̄a cause. Primo mō sūt vere. qr ꝯueniētia ⁊ differētia necessario se ꝯcomitātur ⁊ ꝯuertūtur. qr oīa q̄ ꝯueniūt differūt. similiter ecōtra. oīa q̄ differunt ꝯueniunt. Nā differētia sup diuersitatē addit ꝯueniētiā. et diuersitas est superior ad differentiā. nā sequitur/ista differūt: ergo sūt diuersa. s3 nō ecōtra. cū decē sint predicamēta diuersa: et tū non differūt. Differētia eni (scdm Philozophum) est cōuenientia eoꝝ que scdm se diuersitates habēt. Sed ita stricte nō loquitur sophista de differentia.

Istis visis/videndum est quot et q̄ exponētes requiruntur ad veritatē reduplicatiue. qn̄ reduplicatio affirmatur ⁊ pricipale verbū negetur. vel qn̄ principale verbū affirmatur: et reduplicatio negetur/vel vtrūq3 negetur. vel qn̄ idē sup quo cadit reduplicatio negetur. Tot eni diuersitates ꝯtingit reꝑire in reduplicatiuis. ⁊c.

Unde notandū est q̄ quando reduplicatio affirmatur

Et etiā illud affirmat̄ sup quo cadit reduplicatio. et principale verbum negetur: tunc ad veritatē talis reduplicatiue scdm q̄ reduplicatur gratia concomitātie sufficit q̄ predicatum remoueatur vniuersaliter ab illo sup quod cadit reduplicatio. Et secundo q̄ sit conditionalis vera. in qua sequtur formaliter negatio predicati cū affirmatione subiecti. ¶ Exemplum.

Sortes (inq̄tum homo) non est asinus/sic exponitur.

vel qd̄ est homo est asin9. ⁊ si sortes est hō: sortes nō est asinus. Tunc p3 q̄ talis reduplicatiua siue sortes sit siue nō sit est vera. cū reduplicatiua negatiua non iplicat ꝑtē reduplicatiuā esse. Si tū in tali reduplicatiua fiat reduplicatio gratia cause: tūc reqritur causalis ꝑter ꝑdictas duas exponētes. in qua denotat̄ q̄ ꝑdicatio subiecti est causa essendi negatōis predicati. et ꝑdicta ꝓpō est va (sorte exīte) et tūc ipsū esse est cā q̄ ipe nō est asin9 Sed illo nō exīstēte est falsa. qr tūc ipm esse nō est cā alicuius. ⁊ sic ista ꝓpō

f

est cōtingens. ¶ Qñ vero reduplicatio negatur & principale vbū affirmat tūc ad vitatē talis ppōnis sufficit q oppositū alic⁹ exponētis reduplicatiue sit veꝝ. qr r̄la gn̄alis est q Qñ multe ppões exponūt vnā ppōem ita q enarrēt totū itellectū illi⁹: tūc oppositū cuiuslz exponētis est cā veritatis ɔtradictorii ppōnis exponēde. Ut pz in exclusiuis et exceptiuis. Uñ ad vitatē istı⁹ Sortes nō inq̄tū hō est asin⁹: sufficit q oppositū alic⁹ exponentis affirmatiue sit veꝝ. vt illa negatio est asin⁹. vel sic. Non qr sortes est homo ipse est asinus. Uel sic. Non si sortes est homo ipse est asinus.

Si vero illud super quod cadit reduplicatio negetur et reduplicatio affirmet et principale vbū. si reduplicatio fiat gratia concomitātie req̄ritur vna vniuersalis. i qua pdicatū attribuit illi vniuersalr sup qd cadit reduplicatio. eodē mō quo reduplicatio cadit sup illud. & vna cōditionalis i qua est ɔcomitātia iter subiectū sūptū cū pte reduplicatiua et pdicatū principale. Ut ista Sortes inq̄tū nō est asin⁹ est hō. exponit gr̄a cōcomitātie. null⁹ asin⁹ est hō. et si sortes nō sit asin⁹ ipe est hō. Gratia cāe exponitur cū causali. sic. qr sortes nō est asinus ipe est hō cum aliis dictis. ¶ Et ex istis pz qualr exponēda sit reduplicatiua i qua tā illud sup qd cadit reduplicatio negek: q etiā pricipale vbū. Ut illa. Substātia (inq̄tū nō est accidēs) est res p se existēs. q̄ sic expoit. primo mō. Nullū accidēs est res per se exn̄s. et si substātia nō est accidēs: est res p se existēs. Et scdo mō gr̄a cause addēdo causalē. qr substātia nō est accidēs: est res p se existēs.

Ulterius notandū q cōtradictio est dāda in reduplicatiuis p negationē ppositā toti termino reduplicatiuo / vel toti ppōni. Et sic ista hz duas causas vitatis ex ɔtradictoriis exponētiū istius reduplicatiue. Uñ ista nō sunt cōtradictoria. Asinus inq̄tū aīal / ē hō. et asinus inq̄tum aīal / nō est hō. qr illud formalr affirmatur in vtraq ppōne. sed nō asinus inq̄tum animal ē homo. scdm q reduplicatio principaliter negetur et verbū principale ex consequente.

De suppositionibus reduplicatiuoꝝ.

Circa suppositiones terminoꝝ in reduplicatiuis est sciendū q subiectum in reduplicatiua eodē modo supponit sicut in sua piacente. Illud autem sup qd cadit reduplicatio supponit confuse et distributiue cū sit terminus cōis accept⁹ sine signo. quia cōtingit descendere sub eo ad quodlibet eius per se iferi⁹. siue sit reduplicatio gratia concomitātie vel gratia cause. Quicquid eni necessario concomitatur supius: necessario concomitatur inferius. cū cuiuscunq superius est causa: eiusdem est quodlibet inferius causa in eodem genere cause aliquo modo ratio bene sequitur. Ut homo inq̄tum homo est sensibilis. ergo omnis homo est sensibilis. Et hec ē intentio Philosophi secūdo prioꝝ. qui dicit. Si bonum inq̄tum bonum. est iusticia. ergo omne bonum est iusticia. Unde dicitur cōmuniter q materia in reduplicatiuis reduplicatiue accepta / ponitur vniuersaliter. sic est intelligendum q reduplicatio facit pdicatum vniuersaliter pdicari de pte reduplicatiua modo quo reduplicatio cadit sup ipm. Si affirmatur: tunc affirmatiue. Si

negetur: tunc negatiue. Tunc patet quomodo subiectum et pars reduplicatiua in reduplicatiua supponunt. Sed predicatū in reduplicatiua supponit confuse tantum.

Hic nota regulam de reduplicatiuis.

¶ Item in reduplicatiuis affirmatiuis arguendo per se a pte inferiori ad suū supius a parte predicati est ꝯña bona. vñ seqt̄r. Sortes inq̄tū risibilis est aial. ergo sortes inq̄tū risibilis est corpus. Sed arguendo a supiori ad suū inferius a parte p̄dicati nō valet ꝯña. Vñ nō seqtur. Sortes inq̄tū substantia animata sensibilis est aial. ergo sortes inq̄tum substātia aiata sensibilis est homo. Ideo patet ꝙ predicatū in reduplicatiua affirmatiua supponit cōfuse tm̄. Quia non cōtingit descēdere ab eo nec copulatiue nec disiunctiue ad sua singularia vel inferiora.

Hec de reduplicationibus sufficiunt.

Sequitur tractatus de diuisionibus ꝓpōnum.

Quattuor sūt diuisiones propositionū. quarū prima est hec. Aliqua propositio significat principal'r sicut est. Aliqua significat principal'r aliter ꝙ̄ est. et aliqua significat nec principaliter sicut est/nec principaliter aliter ꝙ̄ est.

¶ Propositio significans principaliter sicut est: est propositio per quam precise et adequate significatur sicut est. et illa sic significādo non est pertinens medium ad inferendum seipsam significare aliter ꝙ̄ est. vt hec propositio deus est. vel vos sedetis. si ita sit. ¶ Propositio significans aliter ꝙ̄ est: est propositio impossibilis vel propositio adequate significans sicut non est. vt homo est asinus. vel vos sedetis. si ita non sit. ¶ Propositio significans nec principaliter sicut est nec principaliter aliter ꝙ̄ est: est ꝓpositio significans aliqualiter esse + illa sic significando est pertinens medium ad inferendum seipsam non significare principaliter sicut est. nec principaliter aliter ꝙ̄ est. vt hec ꝓpositio. hec nō significat sicut est. ista cadē demōstrata q̄ principaliter significat ꝙ ista non significat sicut est. nec aliter ꝙ̄ est. et hec simil'r. ōis ꝓpō significat aliter ꝙ̄ est. q̄ principaliter significat ꝙ ōis ꝓpō significat aliter ꝙ̄ est. et sic de singulis.

Pro isto est sciendum ꝙ propositio pertinēs medium ad inferendum seipsam non principaliter significare sicut est: est illa ex qua per se sumpta vel cū totaliter sic esse sicut ē ex parte rei sequitur vel apta nata est sequi illam non principaliter significare sicut est. Exemplum significatiue. hec propositio significat aliter ꝙ̄ est. et hec propositio principaliter sic significat. scilz ꝙ illa significat aliter ꝙ̄ est. eadem demōstrata. tunc sequitur. hec propositio significat aliter ꝙ̄ est. et hec propositio principaliter sic significat. ergo hec propositio non principaliter significat sicut est. et ita ex ista eadem cum totaliter sic esse sicut est: sequitur ꝙ illa eadem non significat principaliter sicut est. nec principaliter aliter ꝙ̄ est. et ideo ista non significat sicut est nec aliter ꝙ̄ est. et sicut est de ista: sic est de omnibus aliis consimilibus.

Secūda diuisio est hec. Propositionū aliqua falsificat seipsā: aliqua nō. Propō falsificās seipsā est duplex. quedā mediate et qdā immediate. Propositio falsificās seipam mediate est ppō significās principalr sicut est vel aliter ꝙ est q falsificat ppōnem aliā a se falsificantē se. Exēplum. sit A ppō significās principalr ꝙ B est falsū. et sit B ppō significās principalr ꝙ A est falsū. et sit tm̄ vnū A et vnū B. hoc posito non pōt poni vtrūqꝫ illoꝝ fore veꝝ s alteꝝ fore falsū: et nō pōt assignare quare A ē falsū magis ꝙ B nec ecōtra. gͦ isto cāu posito seqᷓ vtrūqꝫ istoꝝ fore falsū et sic ex A seqᷓ B fore falsū: et ex B seqᷓ A fore falsū. et A falsificat B imediate et seipsā mediate. et B falsificat A imediate et seipm mediate.

Propositio falsificans seipsam imediate: est ppositio signs principalr sicut est vel alr ꝙ est: q est ptinēs mediū ad iferēdū seipsā fore falsā. et illa est duplex. Quedā est ptinēs sufficiēs et qdā est ptinēs isufficiēs. ¶ Pertinēs sufficiēs est ppō signs principalr sicut est vel alr ꝙ est. ex qua sic significādo imediate seqᷓ vel aptū natū est seq ipsā fore falsam. Exēplū signt et hec ppō. hoc est falsū/significādo principalr ꝙ hoc ē falsū. illa eadē demōstrata. tūc seqtur imediate hoc est falsū. ergo hoc est falsū. et sic est ptinēs sufficiēs ad iferendū seipsā fore falsam.

Pertinēs vero insufficiēs est duplex. quedā est ptinens mediū ad iferendū seipsā fore falsā solū et qdā est ptinēs ad iferēdū seipsā fore falsā et aliā sil. Pertinēs isufficiēs primo mō est ppō signs pricipalr sicut est. ex qua sic signdo cū totalr sic esse sicut est ex pte rei seqᷓ vel apta nata est seq ipsā solam fore falsā. et ex illa seqtur sic esse sicut nō significat. Exēplū. posito ꝙ sit vnꝰ solꝰ sortes et ꝙ ille dicat solū istā ppōnem S dicit falsū. et ꝙ illa ex ipositōe principalr significet ꝙ S dicit falsū. tūc seqtur. S dicit falsū et solū dicit istā. ergo illa est falsa. et ꝙ est falsū pꝫ per casū. et non pōt poni i isto casu qn significet principalr sicut est. igiᷓ. &c.

Sed pertinens insufficiens secūdo modo est pertinens mediū ad iferēdū seipsā fore falsā et aliā sil. Exēplū. ponaᷓ ista ppō Ois propō est falsa. et ꝙ signt principalr ꝙ ois ppō est falsa. et ꝙ sint multe propōnes ṽe et multe false. tūc ex ista cū totalr sic esse sicut est/seqtur vel aptū natū est seq ipsā fore falsā: et aliā silr ab ista. et iō est ptinēs isufficiēs ad iferendū seipsā fore falsā et aliter similr ab ipa. Assūptū pbaᷓ sic. Ois ppō est falsa. ipamet est ppō: ergo ipamet est falsa. et sic seqtur ipsāmet fore falsā. et silr seqtur Ois ppō est falsa. alia ab illa est ppō: ergo alia ab illa ē falsa et sic seqtur aliā ab ista fore falsā. ¶ Propō nō falsificās se est ppō habēs cōditiōes ꝯtrararias ppōnū falsificātiū se ꝯditionibꝫ. sicut sūt vniuersalr oēs ppōnes ṽe et false. sicut est de talibꝫ. hō est asinꝰ principalr significādo ꝙ hō est asinus. et vniuersalr de quacūqꝫ ppōne ipossibili et necessaria. Contra istas diuisiones posteriꝰ obiicitur: et ideo hic pertranseo.

Tercia diuisio est hec. Omne insolubile prouenit ex pprietate vocis vel ex actu nrō vel ex mixtiōe actus nri cū pprietate vocis. Proprietates vocū sūt ille: esse veꝝ/esse falsū/esse necessariū/esse ipossibile. Actus nri sūt duplices. scꝫ iteriores et exteriores. Exēplū primi: scire/

cognoscere/intelligere.et similia. Exēplum scdi: vt scribere/audire/legere et similia. Insolubile pueniēs ex mixtione actus nostri cū pprietate vocis est: vt posito φ sortes dicit falsum.

Quarta diuisio est hec. Aliqua ppō significat cōplexe naturalr: et aliqua cōplexe artificialiter ⁊ actualr. ¶ Propō signās cōplexe naturalr: vt ppō in aīa si aliqua fuerit ibidē. Nota φ ppō mētal' subiectū inter pdicatū et copulā distātiā nō patitur: cū in īdiuisibili distātia non sit ¶ Propō signās artificialr et actualr ē duplex: qdā signt artificialiter vel actualr ex īpōne vel īpositōibus. et qdā nec ex impōne nec ex īpositionibꝫ. ¶ Propō signās artificialr ex īpōne est vt si hec ppō de' est / īponeretur ab vno ad significādū hoīem eē asinū pīcipalr et vtroqꝫ mō sit signt ppō. ¶ Propō significās artificialr vel actualr nec ex īpōne nec ex īpōnibꝫ est: vt si talis ppō de' est: īponit ad significādū φ de' est pīcipalr: et aliqs cōcipit p illā alr φ fuit īposita ad significādū: sicut hō est asinus. tunc illa ppō artificialr vel actualr signt: et nec ex īpōne nec ex īpositionibus.

Modo sequūtur quattuor diffinitiones siue descriptiones: quaꝝ prima est hec. Propositio est oīo īdicatiua ɔgrua ⁊ pfecta naturalr ex īpōne vel īpositōibꝫ significatiua: qua vel qbꝫ vltio fuit īposita ad significādū cōplexe. hº pꝫ discurrēdo p singulas ppones. ¶ Scda ē hec. ppō ꝟa ē ppō nō falsificās se pīncipalr sicut est signtiua naturalr ex īpōne vel īpōnibꝫ qua vl' qbꝫ fuit vltio īposita ad significādū. ¶ Tercia ē hec. ppō falsa ē ppō falsificās se vel nō falsificās se pīcipalr sicut ē vl' pīcipalr alr φ ē signtiua naturalr ex īpōe vel. bꝫ signtiua: q̄ vl' qbꝫ vltio fuit īposita ad signdū. ¶ Quarta ⁊ vltia ē hec. Oē insolubile ē ppō signās pīcipalr sicut ē vl pīcipalr alr φ est: q̄ est pertinēs mediū ad īferēdū seipsā fore falsā vel verā. et sic de ceteris.

Consequenter sequūtur octo suppositiones quaꝝ prima est hec. Ois ppositio pertinens medium ad inferēdum seipam fore falsā: est ppō falsificās se. hoc patet ex intētione phi. iiii. methaphisice: vbi dicit quasdā oīones seipas destruere. Sed planū est φ ibi aliter non intēdit per oīonem destruentē se: nisi oīonē pertinentē ad inferēdum seipsā fore falsā. qd̄ significatur per illum terīm falsificans se. et melius sonat in lingua latina nominare talem orationem falsificātem se φ destruentem se. quia nulla est oratio destructiua suiipsius in lingua nostra. nec alterius a se. tamen lingua greca melius sonat nominare talem oratione destruētem se φ falsificantē se. et ideo translator vtit tali termino destruens se: vbi nos vtimur tali termino falsificans se. eo φ verius et pulchrius est sic loqui.

Secunda suppositio est. Ois propositio falsificans se est falsa. Probatur sic. quecūqꝫ propō falsificans se significat sicut est: vel aliter φ est. Si aliter φ est: ergo est falsa. sicut patet per dionem terciam. Si significat sicut est: cum ex illa et totaliter sic esse sicut est ex parte rei: sequitur φ illa est falsa qꝛ falsificat se. igitur. ⁊c.

Tercia suppositio est hec. Propositio verificans se est pertinēs mediū ad inferendū seipsā fore verā. hoc pꝫ per pbationē prime suppositionis. Nam sicut ppositio pertinens mediū ad inferendū seipsam fore falsā dr ppō falsificās se: sic ppō ptinēs mediū ad iferendū seipsā fore verā: dr propositio verificās se.

Quarta suppō est hec. Non oīs propositio verificans se est vera. hoc pbatur sic: et pono ꝙ multe sunt ppositōes vere et multe false. et ꝙ ista ppō oīs ppō est vera: significat principaliter ꝙ oīs propō est vera. tunc notū est ꝙ ista ppō est falsa p terciā descriptionem. qr significat principal'r aliter ꝙ̄ est. et ꝙ ipa verificat se pbatur nā ipa est ptinēs mediū ad iferendum seipsā fore verā. qr seqtur: oīs ppositio est vera: ipsamet est propositio: ergo ipsamet est vera.

Quinta suppositio est hec. ꝙ nulla propositio est sue partes. hoc pꝫ per Aristo. vii. methaphisice ꝟsus finē vbi declarat ꝙ ista syllaba ba/nō est iste littere b/et a: eo ꝙ iste littere possūt esse: ꝙ̄uis ista syl/laba nō sit. ideo ista syllaba nō est iste littere: nec ille sūt illa syllaba. et ꝯsimili rōne pbatur ꝙ ppositio nō est sue partes.

Sexta suppositio est illa. ꝙ nulla propositio vera est propositio falsa. nec ecōtra. hoc patet de se.

Septima suppō est hec. qualitercūqꝫ concipiēs concipit per ppōnem illa sibi sic sigṅt. vt pꝫ per descriptionē istiꝰ ꝟbi significare Nā significare nichil aliud est ꝙ̄ mētis cōceptū repsentare. sꝫ qualitercūqꝫ cōcipiēs cōcipit per ppōnem: sic in cōceptu suo repsentat.

Octaua et vltima suppositio est hec. ꝙ ppositiōes in scripto vel in voce ppter taliter esse qualiter ex impōne vel ipositionibꝫ significāt nō sunt ꝟe vel false. Nā si ppō in voce vel in scripto foret vera vel falsa ppter hoc ꝙ aliquis cōcipit sic esse vel aliter esse per illā: tūc purꝰ latinus sciret plures ppōnes grecales ꝙ̄ purus grecus. Probatur sic: et capiatur purus latinus qui per omne scriptū quod videat et per oē prolatū quod audit solum cōcipit ꝙ deus est: capiatur et pfectus grecus qui cōcipit taliter esse per ppōnes qualiter ex ipositione vel ipositionibꝫ significant. et pono ꝙ ille latinus audiat et videat omnes ppositiones grecales quas audit et videt iste grecus. tunc iste latinus scit omnes propositiones istas fore veras: eo ꝙ per omnes istas concipit sicut est. sed iste grecus non. eo ꝙ per aliquas concipit sicut est: et per aliquas aliter ꝙ̄ est. Et ideo pau ciores scit.

Ex istis suppositionibꝫ sequūtur tres cōclusiones: quarū prima est hec. Aliqua ppositio que sigṅt principal'r sicut est: est falsa. pbaṫ sic. Aliqua ppō significās principal'r sicut ē falsificat se: et oīs ppō falsificās se est falsa. ergo aliqua ppō significās sicut est est falsa. Maior pꝫ per dicta in scda dīone: et minor pꝫ p scdam suppōnem. ex quibꝫ seqtur cōclusio pbāda.

Secūda conclusio est hec. In aliqua ꝯña bona et for-mali ex ꝟo seqtur falsū. ꝓbaṫ sic. i aliqua ꝯña bona ⁊ formali ex ꝟo seqtur ꝓpō falsificās se. et ꝗlibꝫ talis ē falsa ꝑ suppōeꝫ scdaꝫ. gᵒ ⁊c. Añs sic. ista ꝯña est bona ⁊ formaṫ: ꝯñs istiꝰ ꝯñe est falsū: gᵒ cōseqns istiꝰ ꝯñe est falsū. ⁊ añs illiꝰ cōseqntie ē veꝝ et cōseqns falsū. ⁊ ꝙ sit ita ꝓbaṫ: et pono ꝙ illa ꝯña sit ⁊ et nulla alia ⁊ ꝙ añs illiꝰ cōseqntie signt principaļr ꝙ cōseqns ē falsū: eadē sꝑ demōstrata: et ꝙ cōseqns illiꝰ cōseqntie signt pricipaļr ꝙ cōseqns ē falsū. Isto posito ꝓbaṫ ꝙ cōseqns falsificat se. qḋ sic pꝫ. nā ꝯseqns ē ptinēs mediū ad iferendū seipsā fore falsā: gᵒ falsificat se. cōseqntia pꝫ ꝑ primā suppōem. Añs ꝓbaṫ sic. ex cōseqnte cū totaļr sic eē sicut ē oīnoᵒ seqtur cōseqns fore fal-sū: gᵒ falsificat se. cōseqntia pꝫ ꝑ primā suppōem. gᵒ cōseqns ē ptinēs mediū ad iferēdū seipm fore falsū. ⁊ cōseqntia pꝫ ꝑ dicta i scda dione. ⁊ añs ꝓbaṫ. qꝛ seqtur: cōseqns est falsū/et totū hoc est cōseqns: ergo totū hoc est falsū. et ꝙ añs sit verū ꝓbatur. signt principaļr sicut est: et non falsificat se: ergo añs est verū. Maioꝛ et minoꝛ patēt intuētibus.

Tercia conclusio est ista. Duo contradictoꝛia inter se cōtradicētia sūt sit falsa. ꝓbaṫ sic. aliqua sunt duo cōtradictoꝛia quoꝝ vnū signt aļr ꝙ est ⁊ aliud pricipaļr sicut ē falsificās se. gᵒ est cōclusio ꝟa. cōseqn tia pꝫ ꝑ suppōem scdam et tciā diffinitionē. Assūptū ꝓbaṫ sic. ista sūt hmōi hoc ē falsū. ⁊ hoc nō ē falsū. et volo ꝙ ꝑ vtrūqꝫ hoc demōstreṫ primū istaꝝ ⁊ ista hoc ē falsū signt principaļr ꝙ hoc ē falsū: et hoc nō est falsū signt princi paļr ꝙ hoc nō est falsū. tunc primū istoꝝ est falsū eo ꝙ falsificat se. et scdm est falsum: eo ꝙ significat principaļr aliter ꝙ est. igꝛ ⁊c.

Cōtra istas cōclusiones multipliciter arguitur: ⁊ primo sic. Una istaꝝ poīt ꝓpōem neqꝫ eē verā neqꝫ falsā qḋ est cōtra phm in pdica mētis vbi dicit: Videṫ añt oīs affirmatio esse ꝟa vel falsa. ⁊ si hoc sit verū de affirmatiuis: erit veꝝ de negatiuis ex qua autoꝛ. seqtur ꝙ oīs ꝓpō ē ꝟa vl falsa. Itē i pdcō libro dicit alibi: In eo ꝙ res ē vl nō ē quā ꝓpō signt: dr ꝓpō ꝟa vel falsa. ſꝫ qcūqꝫ ꝓpō demōstreṫ vel ē ita ex pte rei sicut illa signt vl ñ ē ita ex pte rei sicut illa signt. gᵒ qcūqꝫ ꝓpō demōstreṫ illa ē ꝟa vl falsa ¶ Ad primū dicēdū ē ꝙ phūs cū dicit de ista autoꝛ. videṫ añt ⁊c. intēdit po-nere drīam iter ꝓpōes et icōplexa: ex qbꝫ icōplexis cōponūṫ ꝓpōes. Dr̄ia gᵒ sua ē hec. Oē veꝝ vel falsū est ꝓpō affirmatiua vel negatiua. sed nullū in cōplexū est veꝝ vel falsū: ergo ⁊c. et sic saluaṫ autoꝛ. Expō hᵒ solutōis ē: oē veꝝ vel falsū est cōplexū ſꝫ nō ecōtra. ¶ Ad scdm ē dicēdū ꝙ iste textꝰ sic in-telligiꝛ: qñ est ita ex pte rei sicut ꝓpō significat et nō falsificat se est ꝟa. et in eo ꝙ aliter est ex pte rei ꝙ ꝓpō principaļr significat est falsa.

Pro quo notādū est ꝙ oīs ꝓpō significās sicut est vel aliter ꝙ est principaļr: si sit de pñti de pterito vel futuro necessario vel de futuro cōtigēti cuiꝰ ꝟitas est depēdēs a pñti et nulla alia est ꝟa vel falsa. ¶ Ex quo seqtur ꝙ multe sūt ꝓpōnes q̄ neqꝫ sunt vere neqꝫ false. cuiꝰ modi sūt ille: hec ꝓpō significat aliter ꝙ est: ista eadē demōstrata. et sic principa-liter significate. et tales sunt sicut tu moueberis cras. tu morieris cras. et et simiļr oēs ꝓpōes de futuro cōtingēti: quaꝝ ꝟitates nō depēdēt a pñti nō sunt vere neqꝫ false. vt ego currā cras.

Contra istã partem arguitur sic. Ista positio ponit aliquã ppõnem fore falsã q̃ signĩt pricipalr sicut ẽ. gº eadẽ rõne hꝫ ponere aliquã ppõem eẽ verã q̃ signĩt pricipalr aliter ꝙ est. ſꝫ hoc negat: gº male. Itẽ ista positio asserit oẽm ppõem falsificãtẽ se fore falsã. gº cõsili rõne hꝫ asserere oẽm ppõem vificãtẽ se eẽ verã: qď tñ ista positio negat. gº male.

Ad primũ argumentũ dicendũ est ꝙ ꝯseq̃ntia nõ valet. Añs est veꝝ pro tãto ꝙ si ex aliq̃bꝫ ppõnibus quaꝝ q̃libet signĩt principalr sicut est sequitur aliqua ppõ q̃ significabit pricipalr sicut ẽ. sed lꝫ ex aliq̃dus propõnibꝫ quaꝝ vna significabit pricipalr aliter ꝙ est. et õs alie ppõnes significẽt sicut ẽ sequat aliq̃ ppõ nõ seq̃tur ꝙ illa ppõ signĩt sicut ẽ. cũ q̃libet propõ signĩt ꝙ ppõ falsificãs se ẽ falsa: seq̃tur ꝙ ex aliq̃bꝫ ppõnibꝫ quaꝝ q̃libet signĩt sicut ẽ seq̃tur ꝙ illa cõclusio seq̃ns ex illa signĩt sicut est. sed sic non põt pduci de ppõne vificãte se. Nã si capiat ppõ vificãs se et argueret sic: illa signĩt sicut est: ergo illa est va. dato ꝙ illa ꝯcederet: silr tũc argueretur ex alia pte: illa signĩt principaliter aliter ꝙ est: ergo illa est va. ista ꝯña est mere ipossibilis. nã tũc nõ seq̃tur ꝙ illa sit vera. lꝫ sequat ꝙ illa sit va ex ipãmet significãte alr ꝙ est. et sic ď aliis pcise significãtibꝫ sicut ẽ. qr aliqua istaꝝ significat pricipalr aliter ꝙ est. ex hoc seq̃tur vt pꝫ ꝙ hec ẽ ꝯña bona: hec ppõ falsificat se: ergo hec ẽ falsa. sꝫ nõ seq̃tur hec ppõ vificat se: ergo ẽ vera. et sic solruitur tã prima obiectio ꝙ secũda.

Contra secundã cõclusionẽ obiicitur sic. Ista cõclusio est cõtra Aristo. in libro Prioꝝ. vbi vtit talibꝫ regulis. ꝯñs ẽ falsũ ergo et añs. Añs est veꝝ: ergo et ꝯñs. gº nõ põt poni ꝙ aliqua sit ꝯña bona et formalis vbi añs ẽ veꝝ et ꝯñs falsũ. cuiº oppositũ poit scďa cõclusio. ¶ Ad solutionem istiº dicẽdũ est ꝙ intẽtio phi p prima rla est hec. Si ꝯñs nõ significaret sicut ẽ nec añs nec ꝯñs est ptinẽs mediũ ad iferendũ seipam nõ significare principaliter sicut est. tũc añs nõ significat sicut est. Scďa regula sic intelligitur. Si añs signĩt sicut est et nec añs nec ꝯñs est ptinens mediũ ad inferendũ seipam nõ significare sicut est: tunc ꝯñs significat sicut est.

Contra vltimã conclusionem arguitur sic. In primo posterioꝝ et in multis aliis locis videt ꝙ Aristo. non innuit ꝙ duo cõtradictoria sint simul va vel sit falsa. et ista positio poit sic ibidẽ. ergo ista positio est falsa. ¶ Solutio dicit ꝙ ista cõclusio est va sicut ibi declarat. Sed intellectº Aristo. est iste ꝙ nulla cõtradictoria iter se cõtradicẽtia quoꝝ vnũ signĩt principalr sicut est et quoꝝ alteꝝ signĩt principaliter aliter ꝙ est: sunt simul vera vel falsa. et hoc cõtinue loq̃tur Aristo. dicẽs illud fore verũ qď signĩt sicut est et illud fore falsũ qď signĩt aliter ꝙ est: nisi in materia isolubilica vbi intẽdit per falsa nõ solũ tale qď signĩt principaliter aliter ꝙ est: sed etiã tale qď est destruẽs se et falsificãs se: sicut pꝫ per eũ. iiii. methaph. vbi dicit textus sic. Accidit aũt oĩbus orõnibꝫ destruere seipas. sicut est de tali orõne: oĩa sunt falsa. vbi intendit Aristo. ꝙ talis oratio que est pertinens medium ad inferendũ seipam fore falsã: destruit se. i. falsificat se. et q̃libet talis est falsa sicut dictũ est prius.

¶ De insolubilibus.

His igitur itellectis iuxtta sniam aristotelis qualiter restat insolubilia simplicia soluere et iter illa. Primo de isolubilibz ex voce et ppietate gnatis: et i ter isolu/bilia simplicia faciliora principia michi sumã. Sit ergo hec ppõ in scripto falsũ est: ⁊ nõ sit alia pter ipsã ⁊ signt principalr ꝙ falsũ est. Deinde propo nit falsũ est. si neget vel dubitat. ¶ Cõtra. ppõ vera est vel ppõ falsa est sed nulla ppõ vera est: ergo ppõ falsa est. ⁊ vltra. gº est falsũ. Maior ē manifesta. ⁊ minor pz ex cãu. pbat sic. oppositũ minoris repugnat casui: gº illd seqtur ex cãu. añs sic. nã si oppositũ minoris nõ repugnat casui ⁊ illud est possibile: ponat cũ casu. s. ꝙ aliqua ppõ vera sit. tũc arguit sic. Aliqua ppõ vera est. et nulla ē ppõ nisi ista falsũ ē. gº illa est vera. gº signt principalr sicut est. ꝯña pz p diffinitionē scdam. sed per casũ ista principalr signt ꝙ falsũ est. ergo ita est ꝙ falsũ est. ⁊ nulla ē propõ nisi ista: ergo ista ē falsa. et sic seqtur idē fore verũ ⁊ falsũ. qd est ipossibile. Si ꝯcedat ꝙ falsũ est: tũc arguit sic. falsũ est. et hec est ois propõ eadē demõstrata falsũ est. ergo ista est falsa. ⁊ vltra. ergo illa significat principalr aliter ꝙ̄ est. et ista principalr signt qd falsũ est. ergo non est ita ꝙ falsum est: cuius oppositum vos conceditis.

¶ Item vos cõceditis falsum scitum a vobis fore falsum et nõ sequēs ex casu in quo tēpore fuit falsũ. et per vos hoc fuit falsũ. ergo male rñdetis

¶ Item falsum est. et illa principalr significat ꝙ falsũ est. ergo ita ē sicut illa significat. et vltra. ergo hec est vera.

Huic forte rñdetur negãdo casum tanꝙ̄ impossibilem. et oēs ꝯsimiles proposiõnes. Cõtra. si tm ista foret propõ ⁊ nulla alia: adhuc esset possibile ꝙ aliqs videret istã. et silr si multe propõnes forēt cũ ista ⁊ ꝙ ista principalr signret qd falsũ est ex impõne. ⁊ ponat ꝙ sortes sit vnus hõ qui per totã vitã suã fuit istruct⁹ ad ꝯcipiendũ per qualz propõnem quaz videret ꝙ falsũ est. hoc posito ponat ꝙ sortes videat istã in scripto et ꝯci/piat per istã qd falsũ est sicut fuerat istruct⁹. ⁊ ꝙ sortes videat istã ppõem cõtinue quousqz corrũpantur oēs alie ab illa. ita ꝙ nulla alia sit nisi ista hoc posito sortes ꝯcipit per illã qd falsũ est. ergo sic sibi significat ꝙ falsũ est. ꝯña pz per septimã suppõnē. et nulli alii a sorte alr signt. gº ista solũ sibi signt ꝙ falsũ est. et sic iponit vltimo ad significãdũ ⁊ tm ista est. ergo tot⁹ casus est possibil. ¶ Itē cũ ꝙ hoc tm ista sit ois propõ: põt principalr significare min⁹ ex ipõne vel mai⁹. ergo ex ipõne põt sic principalr signre.

¶ Itē talis propõ deus est: põt pricipalr significare ꝙ de⁹ est cũ hoc ꝙ illa sit ⁊ nulla alia. et talis propõ hõ est asin⁹/põt principalr significare ꝙ hõ est asinus cũ hoc ꝙ tm ista ppõ sit ⁊ nulla alia. et nõ potest assignare cãm quare vna istarũ potest sic significare cum hoc ꝙ tm ista foret quin eadem rõne vel cõsimili põt ista propositio falsũ est/principalr significare qd fal/sum est. dato ꝙ tm ista foret propõ. ergo si iste casus ē possibilis de ista de⁹ est: eadē rõne est iste casus possibilis de ista falsũ est.

Sed hic fingitur vna causa. dr enim ꝙ licet talis ppõ. de⁹ est foret ⁊ nulla alia. et ꝙ illa pricipalr signat ꝙ de⁹ est. ex ista nõ seqtur aliqd ipossibile. sz si tm ista foret ppõ falsũ est. ⁊ ꝙ pricipalr signret ꝙ falsũ

est: sequerent impossibilia plura. Sed ut patebit posterius ista causa est nisi fatuo pro qui nesciunt aliter respondere ad insolubilia: nisi possibile foret impossibile sustinere.

Admittendus est igitur casus. et quando proponitur falsum est: concedatur. et concedatur quod ista est falsa. et negetur consequentia. ergo ista significat aliter quam est sed oportet addere in antecedente quod non falsificat se. sed hoc est falsum. Nam sequitur falsum est: ergo hec est falsa. et sic est pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam. et ultra. ergo est falsa. ut patet per secundam suppositionem.

Ad secundum argumentum negetur consequentia. et antecedens similiter. nam consequentia non valet. eo quod bene respondendo in aliquo casu possibili posito est concedendum falsum scitum fore falsum. et impossibile scitum esse impossibile ut si poneretur quod ista propositio deus est. et quelibet talis significaret principaliter quod homo est asinus. et hoc bene sciatis. Adhuc ista foret concedenda: deus est. et tamen ista est falsa et impossibilis. et antecedens similiter est negandum. Nam quod falsum est sequitur ex casu. nam cum casu non potest stare quod illa sit vera. et ex casu sequitur quod illa est propositio de presenti significans principaliter sicut est vel aliter quam est. ergo sequitur ex casu quod illa sit falsa.

Ad tercium argumentum concedatur prima consequentia quod falsum est et quod ista significat principaliter quod falsum est. et negetur alia consequentia qua concluditur ergo est vera. eo quod aliqua propositio falsa significat principaliter sicut est. ut patet per primam conclusionem. ut de propositione falsificante se. et sic est in proposito. sicut prius est declaratum.

Contra primum modum soluendi insolubilia arguit sic aristoteles. ii. elenchorum. capitulo de solutione paralogismorum/sic. Secundum quid ad simpliciter soluit insolubilia per fallaciam secundum quid ad simpliciter. sed ista solutio non sic facit. ergo peccat contra solutionem Aristotelis. ergo non valet. ¶ Dico quod si fiat talis consequentia. hec propositio significat principaliter sicut est: ergo hec est vera: ibi est fallacia secundum quid ad simpliciter eo quod consequens significat duo et antecedens unum. nam ad hoc quod aliqua propositio sit vera: requiritur quod illa significet principaliter sicut est. et similiter quod illa non falsificet se. Sed antecedens illius consequentie solum ponit unam partem sui significati: et non suum totum significatum. ideo a tali antecedente ad tale consequens est fallacia secundum quid ad simpliciter. ut si argueretur sic. Ille homo est albus secundum dentes. ergo ille homo est albus. Et quod ille sit intellectus Aristotelis patet per eum ibidem ubi soluit paralogismum fundatum super talem casum. Ponendo quod aliquis iuret seipsum esse periuratum. tunc textus est talis. Nam qui iurat seipsum esse periuratum bene iurat. Sed est periuratus. ergo non iurat verum. non iurat verum et iurat: ergo iurat falsum. iurat falsum. et solum iurat istam: ergo illa est falsa. (Iurans hoc solum. dum autem periurat seipsum esse periuratum non bene iurat). Ex quo textu plane patet quod illa propositio quam talis iurat est falsa. nam si foret vera et solum iuraret istam: per consequens non foret periuratus. Et per hoc quod dicit in textu (bene iurat) in eo quod iurat propositionem significantem sicut est. sed propter hoc quod ponit in fine textus unam negationem: non vult intelligere in textu quod iurat verum. ita quod ibi est fallacia secundum quid ad simpliciter. Iste iurat propositionem sicut est principaliter significantem: ergo iurat verum.

Item patet per textū paulopost sequentē qui talis est. Nichil autem ꝓhibet eūdem simul esse mendacem: et dicere ꝓpositionem significantē sicut est. quod autē est verū Ubi intendit soluere ꝑalogismū fundatum sup talem casum. ponendo ꝙ sortes dicat istā Sortes est mendax. Ex quo textu patet ꝙ non est inconueniens eundem esse mendacem et dicere propositionem significantem sicut est. ex quo patet ꝙ non sequitur dico ꝓpositionē significātem sicut est. ergo dico verū. sed est fallacia scdm quid ad simpliciter. vt prius dictum est.

Aliud sophisma. et Casus.

Casus. Ponatur ꝙ ista propositio / Nullum verum est / sit omnis propositio. et ꝙ nulla alia ab ista sit. et ꝙ illa sigt principaliter ꝙ nullū verū est. Tunc ꝓpono. Nullum verū est. Si negetˀ vel dubitetur. ¶ Contra. nulla propositio que nō est ista est vera. et ista non est vera. ergo nullū verū est. Maior pꝫ ex casu. et minor est sequens ex casu. quod probatˀ sic oppositū minoris repugnat casui. ergo ꝛc. Añs ꝓbatˀ sic et si illa non repugnat casui cū sit possibilis. ponatˀ cū casu ꝙ ita est sicut illa principaliter significat. et tūc sic arguitur. hoc ē verū. nullū verū est. ergo ita ē sicut illa principaliter significat. ꝯña pꝫ per diffinitionē secūdā. et illa pricipaliter significat ꝙ nullū verū est. ergo ita est ꝙ nullū verū est. et sic sequitur ꝙ illa nō est vera. ¶ Si concedatˀ ꝙ nullū verū. tūc sic nullum verū est. et illa principaliter significat ꝙ nullū verū est. ergo ita ē sicut illa significat. ergo illa est vera. Et vltra. ergo aliquid verū est. quod est oppositū concessi.

Solutio. Concedendo ꝙ nullum verum est et ꝙ illa principaliter sic significat. et neganda est ꝯña que cōcludit. ergo illa ē vera. quia falsificat se eo ꝙ est pertinens medium ad inferendā seipsam fore falsam. nam sequitur. Nullū verū est. et illa ꝓpō significat sicut est. vel aliter ꝙ͂ est ergo illa est falsa.

Aliud sophisma. Casus.

¶ Ponatˀ ꝙ A ꝛ B. sint oēs ꝓpōes. quarꝫ a sit illa. deꝰ est et B. sit ista. omne verū est A. et ꝙ significaret pricipaliter sicut termini ꝑtendūt. tunc ꝓponatur. oē verū est A. Si negetˀ vel dubitetur. cōtra. A est vera. et nulla est ꝓpositio vera. alia ab a. ergo oē verū est a. Maior pꝫ ex casu. et minor ē sequens ex casu. quod probatˀ sic. oppositū mioris est ꝓpositio possibilis. et si poneretur cū casu sequitˀ oppositū casus. ergo minor sequitur ex casu. Assūptum ꝓbatur sic. vel ponatur oppositū mioris cum casu. et arguitur sic. alia est ꝓpositio vera ab A. et nulla ē ꝓpositio alia ab a. nisi B. ergo b ē vera et b. pricipaliter significat. ꝙ oē verū est a. ergo ita est. sed nullū B. est a ergo nullū b. est verū. et per ꝯñs nulla propositio alia ab a. est vera. quod est oppositū ꝯcessi. Si cōcedatur ꝙ oē verū est a. et tūc sic. oē verū est a. B nō est a. ergo b. non est verū. ꝯña patꝫ et minor est concedenda et maior est posita. ergo ꝯña ē ꝯcedenda. tūc sic. B. nō est verum. et B. ē ꝓpō de pñti signs pricipaliter sicut est. vel aliter ꝙ͂ est. ergo b. est fl'm. et vltra. ergo non ē ita sicut illa significat. et illa significat. ꝙ oē verum est. ergo non est ita ꝙ oē verum est A cuius oppositū est concessum.

Solutio / Concedendo q omne verum est A. Et concedendum q B est falsum. et negetur 9ña que cõcludit. ergo B significat aliter q̃ est. q2 oportet addere q non falsificat se. qd̃ est falsum.

Aliud sophisma. Casus ponatur q ille tres ꝓpões sint oẽs (Deus est) q̃ est vera. hõ est aĩal / q̃ est vera. et q̃libet propõ vniuersalis est dissimilis istis / demõstrãdo p ly istis / istas duas propões primas. et q significãt principaľr sicut termini cõiter ꝑtẽdũt. deiñ proponaẗ q̃libꝫ propõ vniuersalis est dissimilis istis. Si negeẗ vel dubitetur. Cõtrr. ista est dissimilis istis. et ista est q̃libet propõ vniuersalis. ergo quelibet propõ vniuersalis est dissimilis istis. Minor pꝫ de se. et maiorẽ probo sic. Nã ista est falsa / demõstrata eadẽ vniuersali. et iste sũt vere demõstrãdo duas primas. ergo ista est dissimilis istis. 9ña pꝫ ex cõi modo loquẽdi. Añs probaẗ sic. Illa falsificat se. ergo est falsa. 9seq̃ntia pꝫ p suppõnem scd̃am: et añs probatur. nã seq̃tur. ista est dissimilis istis. et iste sũt ve. ergo ista est falsa. Si 9cedaẗ: tũc sic. q̃libet propõ vniuersalis est dissimilis istis. ista principaliter sic significat. ergo pricipaľr sigñt sicut est. et vltra. ergo est va. ergo est simiľ istis. et vltra. gͦ nõ est dissimilis istis. et ista est q̃libꝫ ꝓpõ vniuersaľ ergo nulla propõ vniuersalis est dissimilis istis. cuiꝰ oppositũ 9cedatur.

Solutio. Concedendũ est q q̃libet ꝓpõ vniuersalis. ⁊c. Et cõcedatur q illa significat principaľr sicut est. et negetur illa 9ña que cõcludit / ergo illa est vera. eo q falsificat se. vt patet.

De copulatiuis sit hoc sophisma. Pono tibi istã copulatiuã Deꝰ est. et ista copulatiua est falsa. principaľr significãs q deꝰ est et q ista copulatiua est falsa. et q prima ps sigñt q deꝰ est. et scd̃a q ista copulatiua sit falsa. et demõstro p ly ista / eãdem copulatiuã. deiñ proponatur ista copulatiua est falsa. Si cõcedaẗ: tũc sic. deus est. et ista copulatiua est falsa. ergo ista copulatiua ẽ falsa. et vltra. ergo ista copulatiua significat aliter q̃ est. et vltra. gͦ nõ est ita q deꝰ est et ista copulatiua est falsa. Si negetur vel dubitatur: cõtra. ista copulatiua falsificat se. ergo est falsa. Añs probaẗ sic. deꝰ est. et ista copulatiua est falsa. ergo ista copulatiua ẽ falsa.

Solutio. Cõcedatur q ista copulatiua est falsa et negeẗ cõseq̃ntia. ergo significat aliter q̃ est. sicut prius in eo q falsificat se.

De disiũctiuis sit hoc sophisma. Pono q hõ est asinꝰ / vel nulla disiũctiua est vera. sit oĩs disiũctiua principaliter significans qd̃ prima ps significat q homo est asinus. et secũda q nulla disiunctiua sit vera. et q nõ sit disiũctiua alia ab hac.

Tunc dicendũ est q ista disiunctiua est falsa eo q falsificat se. tamẽ debet cõcedi qñ proponatur eo q significat sicut est. et negãda est ista 9ña. ergo ista est vera. sicut prius.

De exclusiuis sit hoc sophisma. Pono q A sit ista propõ deꝰ est. q̃ sit vera. et B ista exclusiua / tm̃ A est verũ. et nõ sit alia ab altera istaꝝ. et significat principaľr sicut termini ꝑtendũt. ¶ Isto posito

concedendum est q̄ tantū A est verū. eo q̄ ita est sicut illa pricipalr̄ signi ficat. et q̄ illa est falsa: eo q̄ falsificat se.

De exceptiuis sit hoc sophisma. Pono q̄ A sit ista exce ptiua. nulla ppō p̄ter A est falsa. et q̄ nō sit ppō alia ab a. et sit tm̄ vnū A. et significet q̄ nulla ppō p̄ter A est falsa. Isto posito ɋcedendū est q̄ nulla propositio p̄ter A est falsa. et q̄ A est falsa. eo q̄ falsificat se sicut prius.

¶ Hec de insolubilibꝫ ex ppͥetate vocis generatis sufficiunt.

Modo soluenda sunt insolubilia ex actibus nostris nascētia. Pro quibꝫ est sciendum. Actus nostri sunt duplices q̄ntū spectat ad ppositū. Quidā sunt ex quibus sine ppͥetate vocis sūt nata isolubilia ɋuenire. Alij vo sūt ex quibꝫ sine proprietate vocis nunq̄ nata sūt isolubilia ɋuenire. Actus primi sūt sicut periurare/mētiri/decipi. ⁊ his similia. Actus scdi sūt sicut videre / audire/ dicere. ⁊ his similia. De quibꝫ in particula pͥma dicetur.

Quo ad primos actus sit hoc sophisma. Sortes deci pitur. et ponatur q̄ sit tm̄ vnus S. qui credit istā ppōnē sortes decipitur. et nullā aliā. et significat principalr̄ q̄ sortes decipitur. et decipiatur solū talis q̄ credit falsū. Deinū pponatur sortes decipꝫ. Si negeṫ vl̄ dubitetur. cōtra. oppositū illiꝰ repugnat casui. ergo illa seq̄tur ex casu. Añs pbatur sic et si nō repugnat: stat oppositū minoris cū casu qđ sortes nō decipiṫ. Tūc sic. sortes nō decipitur. ⁊ oīs talis decipitur q̄ credit falsū. ergo sortes non credit falsū. Et vltra. sortes nō credit falsū. et credit ppōnem significantē sicut est vel alr̄ q̄ est. ergo credit verū. ⁊ solū credit istā/sortes decipꝫ. ergo ista est vͣa sortes decipitur. et ista principalr̄ signiṫ q̄ sortes decipitur. ergo sortes decipꝫ. qđ est oppositū istius ppōnis posite i casu. Si ɋcedatur ista sortes decipꝫ: tūc sic. sortes decipitur. ⁊ oīs talis credit falsū. ergo sortes cre dit falsū. ⁊ solū credit istā sortes decipꝫ. ergo illa est falsa. sortes decipitur. Et vltra. ergo illa significat aliter q̄ est. ⁊ solū significat q̄ sortes decipiṫ. ergo nō est ita q̄ sortes decipitur. cuiꝰ oppositū est cōcessum.

Solutio. Concedendū est q̄ sortes decipitur. Et conce dendū est q̄ ista ē falsa. et negāda ē ista ɋña. ergo significat alr̄ q̄ est. Sed oportet addere q̄ nō falsificat se. nā seq̄tur. Sortes decipitur. ergo credit falsū. ⁊ solū credit istā S. decipitur. ergo ista est falsa. ergo. ⁊c.

Simile est si ponatur q̄ sortes credit istā ppositionem P. decipitur. et P. istā. sortes nō decipꝫ. ⁊ q̄ nō credāt alias ppōnes ab istis et q̄ ille ppōnes signēt sic principalr̄. ⁊ sit tm̄ vnꝰ S. ⁊ vnꝰ P. Isto posito cōcedendū est q̄ S. nō decipꝫ. et q̄ P. decipꝫ. et q̄ illa sit vera P. decipitur et q̄ illa sit falsa S. nō decipitur. eo q̄ falsificat se. nā seq̄tur. S. nō decipꝫ. ergo no credit falsū. ⁊ credit ppōnem significantē sicut est vel aliter q̄ est. ergo credit verū. et solū credit istā P decipitur. ergo illa est vera P. deci/ pitur. et vltra. ergo ita est sicut illa principalr̄ significat. sed illa solū per casū significat q̄ P decipꝫ. ergo ita est q̄ P. decipꝫ. et vltra. ergo P. credit falsū. ⁊ solū credit istā sortes non decipitur. ergo illa est falsa Sortes non

decipitur. et sic falsificat se. et ista ppō dicta a sorte significat principaliter sicut est & nō falsificat se: ideo illa est vera.

Simile est si ponatur q sortes dicat istā ppositionē S. mētitur et q illa pricipalr signt q sortes mētit et sit tm vn9 S. et q oē mētiēs dicit falsū: deiñ pponat. S mētitur. Si negel vl dubitet: Cōtra. S. dicit falsū: g° S. mētit. Añs pz ex cāu. nā seqtur sortes dicit istā S mētit: & ista pricipalr signt q S. mētitur: et tm vn9 est sortes: g° solū dicit falsū. et solū dicit istā sortes mētit: g° ista ē falsa. & hz ɔtradictoriū: g° ei9 cōtradictoriū est vex scz q sortes nō mētit. Si ɔcedat q sortes mētit: g° dicit falsū. et solū dicit istā: g° ista ē falsa: S mētit. & hz oppositū. ergo ei9 oppositū est vex. tūc sic. ei9 oppositū est vex: ergo signt sicut ē. g° ita ē sicut illa signt. sz signt q S nō mētitur: ergo sic est q S nō mētitur. qd est oppositū ɔcessi.

¶ Solutio. ɔcedat q sortes mētitur & est falsū. & q hz ɔtradictoz. & negetur ɔña q ɔcludit: ergo illud ē vex. eo q ei9 oppositū signt pricipalr aliter q ē. et sic duo cōtradictoria sūt simul falsa. vt pz per terciā ɔclusionem.

Simile est si ponatur q sortes iuret solū q ipse est piuratus. et sit tm vn9 sortes. et q ista signt principalr q ipe est piurat9. isto posito cōcedendū est q sortes est piurat9. et q illa est falsa eo q falsificat se.

Ulterius restat soluere insolubilia q ex mixtiōe act9 nri cū pprietate vocis nascūtur

Insolubile sic sumptū est triplex. quedā sūt in quibz ponitur signa significātia ex ipositiōne pprietatē vocis et act9: ex quibz fit isolubile. Aliud est in quo ponitur signa ex ipositiōe significātia pprietatē vocis et priuationē actus in quo fit isolubile. Terciū est in quo nec ponitur aliqd signū significās ex impōne pprietatē vocis: actū vel priuationē actus: in quo fit isolubile. Exemplū primi: vt sortes dicit falsū. et his similia. Exemplū scdi: vt ista ppō nō scitur a te. ista ppō nō creditur a te. Exēplū tercii: vt S dicit falsū. S mētitur. S. ē alb9. S ē niger. aliqbz casibz positis: & his similia. De istis positis in ordie dicetur: & primo de primis.

Sit hoc sophisma: Sortes dicit falsū. posito isto casu q sit tm vnus S. et q ille dicit istā propositionē S dicit falsum & nullā aliā: et q illa significat principaliter q S dicit falsū. Deinde proponatur: S. dicit falsum. Si negetur vel dubitetur: Cōtra. oppositū illius repugnat casui: ergo illud seqtur ex casu. Añs sic. Ex cōtradictorio illius et ex casu sequitur oppositū secūde partis. et casus per se est possibilis. ergo cōtradictoriū illius repugnat casui. Añs sic. et ponatur eius cōtradictoriū cum casu: videlz S nō dicit falsum. et dicit ppositionē significantē sicut est vel alr q est: ergo dicit verum. et solū dicit istam S. dicit falsum. ergo ista ē vera et vltra. ergo ita est sicut illa principaliter significat. sz illa principaliter significat q S dicit falsum. ergo ita est q sortes dicit falsum. & vltra. ergo S dicit falsum. qd est oppositū secūde partis casus. Si cōcedatur q sortes dicit falsum. et solū dicit istā: ergo ista est falsa. et habet oppositum: ergo hoc est verum videlz sortes nō dicit falsum. ergo sortes non dicit falsum. qd est oppositū primi concessi.

Solutio. cōcedatur ꝙ sortes dicit falsū. et ꝙ illa est falsa et ꝙ illa hꝫ cōtradictoriū. sꝫ negetur ꝯña: ergo ei⁹ oppositū est verū. qꝛ eius cōtradictoriū signīt aliꝛ ꝙ est. et ꝙ ꝯña nō valet: pꝫ per terciā ꝯclusionem.

Aliud sophisma. Simile est si ponatur ꝙ sint tātū duo sortes: et ꝙ vterqꝫ illoꝝ sic dicat cū altero istā S. dicit falsū: vel ꝯsimilem et ꝙ nō dicāt aliā ꝓpōnem nec aliquas alias. et ꝙ vtraqꝫ illaꝝ signīt ꝑcise et primarie ꝙ sortes dicit falsū. Deiñ ꝓponatur sortes dicit falsū. Si negetur vel dubitetur: Cōtra. ei⁹ oppositū repugnat casui. ergo illud seqtur ex casu. Añs sic. et ponatur cōtradictoriū illius cū casu. tūc arguitur sic. S nō dicit falsū. et dicit ꝓpōnem significantē sicut est vel aliter ꝙ est. ergo dicit veꝝ. et oīs S. est alter istoꝝ. ergo alter istoꝝ dicit veꝝ. et qua rōne alter istoꝝ dicit verū: eadē rōne vterqꝫ istoꝝ dicit verū. et vterqꝫ istoꝝ solū dicit propōnem significantē ꝙ sortes dicit falsū. ergo ita est ꝙ sortes dicit falsū. qđ est oppositū vnius ptis casus. Si cōcedatur ꝙ sortes dicit falsū: tūc sic S. dicit falsū. et vtraqꝫ istaꝝ sic principaliter signīt. ergo vtraqꝫ istaꝝ signīt sicut est. et neutra istaꝝ falsificat se. ergo vtraqꝫ istaꝝ est vera.

Solutio. cōcedendū est ꝙ sortes dicit falsū. et cōcedatur ꝙ vtraqꝫ istaꝝ significat sicut est principaliꝛ: et dicendū est ꝙ vtraqꝫ istarū falsificat se. et hoc primo mō sortes dicit falsū. et oīs sortes est alter istoꝝ. nō est maior cā quare vnus dicit falsum: quin consimili cā alius dicit falsum. ergo vterqꝫ dicit falsum. et isti duo solū dicant istas duas propōnes sortes dicit falsum. et S. dicit falsum. ergo iste due sunt simul false. et sic vtraqꝫ istaꝝ falsificat se.

Simile est si ponatur ꝙ sortes dicit istā propositionem P dicit falsū. et P. istā S nō dicit falsū: et ꝙ nō dicāt aliquas alias: et ꝙ iste due ꝓpōnes sic significēt principaliꝛ. et ꝙ sit tm̄ vn⁹ sortes et vnus P. Isto posito cōcedatur ꝙ sortes nō dicit falsū et ꝙ ista est falsa: sortes non dicit falsū eo ꝙ falsificat se et signīt sicut est. et ꝙ P dicit falsū. et ꝙ ista sit vera: qꝛ principaliꝛ signīt sicut est et nō falsificat se.

Simile est si ponatur ꝙ sit tātum vn⁹ sortes/ et ꝙ dicit solū talē ꝓpōnem: P dicit falsū. et sit tm̄ vnus P. qui dicat istā propōnem Sortes dicit falsū: et illa principaliꝛ sic significet. hoc posito ꝯcedendū est ꝙ sortes dicit falsū: et P similiꝛ. et vtraqꝫ istaꝝ dictaꝝ est falsa: eo ꝙ vtraqꝫ illaꝝ falsificat se et hoc mediate. Nā dictū a sorte falsificat dictū a P. et dictum a P falsificat dictum a sorte. et sic vtraqꝫ illaꝝ falsificat se mediate vt patet in secunda diuisione.

Olutis isolubilibus primi membri istius diuisionis: iam restat soluere insolubilia secundi membri eiusdem diuisionis. Sit igitur hoc sophisma: A proposi-tio nescitur. et ponatur ꝙ A sit ista ꝓpō A nescitur: et ꝙ vnum A sit omne A: et ꝙ ista ꝓpō principaliter significat ꝙ A nescitur. Deinde proponatur A nescitur. Si negetur vel dubitetur: Contra. cum casu non stat ꝙ A ꝓpō scitur. et A est vna ꝓpō: et casus est admittēdus. ergo concedendum est ꝙ

A nescitur. Primum ans probatur. quia ex ista propositione A scitur: cum casu sequitur oppositum istius A scitur. ergo ista A scitur non stat cum casu. Assumptum probatur. A scitur. ergo scitur esse sicut illa significat. et ultra. ergo ita est sicut illa significat. sed per casum A principaliter significat quod A nescitur. ergo A nescitur. et sic ex ista A scitur cum casu sequitur suum oppositum. Si concedatur quod A nescitur. tunc sic. A nescitur. ergo ita est quod A nescitur. et tu firmiter consideras et non dubitas de ista propositione quod A nescitur ergo tu scis quod A nescitur. et sic tu scis quod A nescitur. et tu scis quod A principaliter sic significat. ergo tu scis A. et ultra. ergo A scitur a te. quod est oppositum istius A nescitur.

¶ Solutio. admisso casu et concesso concedatur quod A nescitur. et concedendum est quod tu scis quod A nescitur. et concedatur quod tu scis A principaliter sic significare. et negetur consequentia. ergo tu scis A. quia oportet addere in antecedente quod A non est pertinens medium ad inferendum seipsam fore nescitam. et si illud sit additum: est negandum. Nam sequitur immediate A nescitur. ergo A nescitur.

Simile est si ponatur quod tantum ista propositio sit omnis propositio omnis propositio nescitur. et quod ista principaliter significat quod omnis propositio nescitur. et quod hoc bene sciatis. hoc posito concedendum est quod omnis propositio nescitur. et quod scitur sic esse sicut illa significat. et quod scitur illam sic significare. et negetur consequentia. ergo illa scitur. quia ista est pertinens medium ad inferendum seipsam fore nescitam. sicut prius. et ideo est nescita. Assumptum probatur. nam sequitur. omnis propositio nescitur. ipsamet est propositio. ergo ipsamet nescitur. et ultra. ergo est nescita.

Simile est si ponatur quod hec propositio / hoc non creditur significat principaliter quod hec non creditur. et demonstretur per ly hec/eadem propositio. hoc posito concedatur quod hec non creditur. et concedatur quod tu credis ita esse sicut illa significat. et quod credis illam sic significare. et negetur consequentia. ergo illa est credita. quia est pertinens medium ad inferendum seipsam fore non creditam. et quelibet talis non est credita.

Pro quo sciendum est / quod quelibet propositio pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam est falsa. et quelibet propositio pertinens medium ad inferendum seipsam fore nescitam vel non creditam: est nescita vel non credita. et sic non omnis propositio que est pertinens medium ad inferendum seipsam fore veram est vera. nec omnis propositio pertinens medium ad inferendum seipsam fore scitam vel creditam: est scita vel credita.

Solutis insolubilibus secundi membri divisionis: iam sunt soluenda insolubilia tercii membri divisionis. Sit ergo hoc sophisma sortes est eger. et pono istum casum. quod omnis homo eger dicit falsum. et omnis homo sanus dicit verum. et quod ista principaliter significat quod sortes est eger. Si negetur vel dubitetur. Contra. eius oppositum repugnat casui. ergo isto casu admisso ista est concedenda. Assumptum probatur. ex opposito illius cum casu sequitur ista propositio sortes est eger. ergo oppositum istius repugnat casui. Antecedens probatur sic. Sortes non est eger. et est. ergo est sanus. et omnis homo sanus dicit verum. ergo ita est sicut illa principaliter significat. sed per casum ista significat quod sortes est eger. ergo sortes est eger. quod est oppositum illius sortes non est eger. Si concedatur quod sortes est eger: tunc sic. Sortes est eger. et Sortes est homo. ergo

sortes dicit falsum. et solū dicit istā sortes est eger: ergo hec est falsa/sortes est eger. et ista habz opposi: ergo eius oppositū est verū. scz q sortes non est eger. et vltra. ergo ista signt principalr sicut ē. sed ista significat pricipalr q sortes nō est eger. gᵒ ita est q sortes non est eger. qd est oppositū concessi.
¶ Solutio. cōcedendū est q sortes dicit falsū. & cōcedendū est q ista ē falsa sortes est eger: qr falsificat se. et cōcedendū est q hz oppositū: et negāda est q̄nā/ergo eius oppositū est verū: sicut pz per terciā cōclusionem.

Simile est si ponatur q ois homo albus videat falsum et nullᵒ alius. et q sortes videat istā solum sortes est albᵒ: et q ista principaliter significat q sortes ē albus: et q sit tm̄ vnᵒ sortes. hoc posito concedendū est q sortes est albᵒ: et q est falsa. qr falsificat se. qr seqtur sortes est albus: et ois hō albus videt falsū: ergo sortes videt falsū. et solū videt istā sortes est albᵒ: ergo ista ē falsa sortes est albus: et sic falsificat se. & oppositū est falsū sortes nō est albᵒ. qr significat aliter q̄ est.

Simile est si ponatur q omne currēs audiat falsum: et solū tale. et q S. audiat istā: sortes est currēs & nullā aliā. et q ista principaliter sic signt. et q sit tm̄ vnus sortes. hoc posito cōcedendū est q sortes ē currēs: et q ista est falsa sicut in principali sophismate.

Sed qr ista responsio principaliter consistit circa hoc q aliqua propositio falsificat se: ideo cōtra hoc aliq obiectiōes sūt dicēde: & vt vitas magis elucescat: illis obiectionibz rn̄debitur i fine. Ex rn̄sione data seqtur cōtradictio: ergo illa est impossibilis. Aīs pbat sic. illa positio poit q nō ois ppō falsa falsificat se. sed tn̄ ex ista seqtur q ois ppō falsa falsificat se: ergo &c. aīs pbatur sic. qr si foret aliqua ppō falsa q̄ nō falsificaret se: sit gratia exēpli/hō est asinus. principalr significādo q hō est asinᵒ. et q ista falsificet se: pbat. nā seqtur hō est asinᵒ et nunq̄ hō est asinus qn hec sit falsa hō est asinus. ergo hec est falsa: hō est asinᵒ. et sic ex ipa & vna sola seqtur illā fore falsā hō est asinus et ex nulla alia sine illa hō ē asinus seqtur illud: ergo ista est ptinēs mediū ad iferendū seipsā fore falsam: ergo falsificat se.

Secūdo sic. Aliqua est ppō vera que falsificat se. ergo a fortiori ois ppō falsa est falsificās se. Aīs pbatur sic: et ponitur q ista ppō hō est asinus pricipalr signt q nullus hō est asinus. tunc notū est q ista est vā. et q ista falsificat se pbat. nā seqtur hō ē asinus et ista pricipalr signt q nullᵒ hō est asinus: ergo hec est falsa/hō est asinus. et ista pricipaliter signt q nullus hō est asinᵒ: ergo hec est falsa: hō est asinus. & sic est ptinēs mediū ad iferendū seipam fore falsā. ex quo seqtur q ista falsificat se.

Tercio sic. Hec propō principaliter significat q hec est ppō demōstrādo p ly hec istā eādē ppōem. s. hec ē ppō: isto casu posito. tūc sic. hec est vā: hec est ppō. & tn̄ ista falsificat se. et hoc pbat. nā seqtur hec ē propō et hec nō est vera: ergo hec est falsa. igr illa falsificat se.

Quarto. Aliqua ppō falsificās se non falsificat se. ergo positio ipossibilis. pbatur sic. et ponat q tm̄ ista ppō sit scilz nullū verū est.

tunc secdm istam opinionē ista falsificat se. et φ ista nō falsificet se pbatur. nā si falsificaret se: tunc sic esset arguendū. nullū verū est: et ista ppropō est: ergo ista nō est vera. tūc sic. ista non est vera et est propō principaliter significās sicut est vel aliter φ est: ergo hec est falsa. sed nō sequitur φ falsificat se: eo φ non est pertinens mediū ad inferendū seipam fore falsā. Nam ex premissis captis in añcedēte sine illa: sequitur φ ista sit falsa. ergo sumēdo istā cum istis pmissis superfluit: et per cōsequens ista nō est pertinens medium. 𝔞c. Antecedēs pbatur sic. nā sequitur sine ista. hec nō est vera et principaliter significat sicut est vel aliter φ est: ergo ē falsa. ex quo sequitur φ ista propō non falsificat se nec isto modo nec aliquo alio. ergo nullo modo falsificat se. cuius oppositū ponit ista positio.

Quinto sic. Aliqua est propositio neqꝫ vera neqꝫ falsa que falsificat se. ergo nō oīs ppō que falsificat se est falsa. cuius oppositum ponit ista positio. Añs sic. hec est hmōi demōstrādo istā hec significat aliter φ est. demōstrādo per ly hec eādē. et pono φ significat principaliter aliter φ est. hoc posito pbatur φ est neqꝫ vera neqꝫ falsa. eo φ est ptinens mediū ad iferendū seipam nō significare principaliter sicut est vel aliter φ est. et p cōsequēs nō significat sicut est principaliter nec aliter φ est. ꝯña pꝫ supius. et φ ista falsificat se pbatur. nam sequitur imediate: hec propositio significat aliter φ est: ergo hec est falsa. Alie obiectiones possunt fieri siue reduci quas causa breuitatis omitto.

Jā ad obiectiones dicendū. Primo ad primā negādo añs: et negetur φ ista hō est asinus falsificat se. et qñ arguitur sic: homo est asinus et nunφ hō est asinus qñ hec nō est falsa hō est asinus: ergo ista est falsa hō est asinꝰ: negetur cōsequētia et añs similr. cōsequētia non valet. eo φ maior est vna tpalis cōuertibilis cū ista copulatiua: nunφ hō est asinꝰ. et hec nō est falsa. Sed manifestū est φ hec cōsequētia nō valet. homo est asinus et nunφ hō est asinus qñ hec nō est falsa hō est asinus: ergo hec est falsa. sed oportet addere φ ista ppositio significat sicut est vel aliter φ est. et si illa particula addatur: cōclusio sequitur siue illa hō est asinꝰ in primo capta. et est añs falsum eo φ est vna tēporalis conuertibilis cū vna copulatiua facta sicut prius declaratū est. Nā hec est falsa/hec nō est falsa: demonstrādo per ly hec: homo est asinus.

Ad secundū dr̄ negando assumptū et ꝯñam factā homo est asinus. et principaliter significat φ nullus homo est asinus. ergo ista est falsa. negetur cōsequētia. et dicatur φ nō valet de forma. eo φ sine aliquo casu possibili posito est cōcedendū et cōsequens negandū. et φ cōsequentia non valet manifeste patet. sumatur ppositio cōuertibilis cū ista homo est asinus: et ponatur in loco istius nullus hō est asinus: sic significādo notū est φ hoc argumentū non valet: nullus homo est asinus. ergo hec ē falsa. sed magis seqtur eiꝰ oppositū scilꝫ φ ista est vera. et ista ꝯña cōuertitur cū priori: ergo prior non valet.

Ad terciū argumētum negetur assumptum. et dicatur φ illa nō falsificat se. scꝫ/hec est ppō: et hec nō est vera. et qñ arguitur sic: hec est ppō et hec nō est vā: gͦ est falsa. negetur ꝯña. et dato φ foret bonā

argumentum non procederet: quia minor est falsa scilz ista non est vera.
¶ Pro quo sciendū est q ppō falsificat se dupl'r. sicut prius dīm in scda dione mediate: et imediate. Mediate qn̄ falsificat aliam a se falsificantem se. Immediate qū aliqua ppō significat sicut est vel aliter q̄ est: et ex ipa sola sequitur illā fore falsam: vel ex illa cū totaliter sic esse sicut est seqtur illā fore falsā. et sic non est in pposito. nā ista minor significat aliter q̄ est: eo q significat q A nō est vera.

Ad quartum negetur assumptū et admittatur casus. et tūc dico q ista falsificat se sz nō isto mō sicut pri⁹ ibi argē: sed sic. nullum verū est: et hec ppō significat principal'r sicut est vel aliter q̄ est/ista demō strata nullū verū est. ergo ista est falsa. et notum est q ex minore in se non seqtur illa: et minor significat sicut est: et iō ista ppō falsificat se.

Ad quintū negetur assūptū. et qn̄ dicitur hec significat aliter q̄ est demōstrādo eādem cōcedatur. cōcedatur q est neq vera neq falsa: et negetur q falsificat se. et negetur q ex ista imediate sequitur q est falsa. et negetur q ista falsificat se: qr oportet addere q ista significat sicut est vel aliter q̄ est principaliter. sed sic nō ergo. &c.

MOdo restat soluere quedā que videtur esse isolubilia et tn̄ non sūt: cuiusmodi sūt ista A est scitum a te. ista significat aliter q̄ est. ista nō significat sicut est. et his similia. Sit ergo hoc sophisma: A est scitum a te. et ponitur iste casus q A sit altera illar deus est: que est vera. et A nescitur a te: que principaliter significat q hoc bene scias. et sit tantū vnum A. et vos lateat que istarū sit A. Deinde proponitur A est scitum a vobis. Si cōcedatur vel dubitetur: Cōtra. nullo casu posito ista foret neganda. et adhuc ista nō est pertinens medium ad inferendum seipam fore scitam: ergo adhuc est negāda. minor patet ex eo q nō sequitur A est altera istar: ergo A scitur. Si negetur q A scitur: Cōtra. A est ista ppositio deus est que est scita: ergo A scitur. consequentia est bona et añs est tibi dubiū: ergo q̄ñs non est a te negandum.
¶ Itē negata ista A est scitū: pponatur ista A nescitur a te. quā cōcessa arguitur sic. ita est q A nescitur a te & de ista firme cōsyderas: et scis qualiter ista ppō signt & nō dubitas q A nescitur. ergo scis q A ppō nescitur a te. g° scis q A nescitur. tūc sic. A nescitur a te & tu scis istā sic significare: et ista nō est pertinens mediū ad inferendū seipam fore nescitā: ergo scis istam. quā cōcessa tūc pponatur. vtraq istar scitur. Si negetur vel dubitet: Cōtra. Deus est scitur a te. et illa ppositio A nescitur a te et tantū ille due demonstrantur per ly istar. ergo vtraq istar scitur a te. Si concedatur: tunc sic. vtraq istar scitur. A est altera istar: ergo A scitur. et vltra. ergo A est scitum. quod fuit prius negatum.

Solutio. admisso casu negandū est A est scitū. et tunc ad primā cōsequentiā cōcedatur prima q̄ña. scz q A est ista deus est que est scita: ergo A est scita. et scda q̄ña est dubitanda: scilz ista q̄ña est bona. totū añs est dubiū. ergo q̄ñs nō est a te negandū. eo q licet añs sit tibi dubiū: tñ cōsequens est a te negādum.

Ad secundū negetur q A est scitum. et concedatur q A nescitur et cōcedatur totū subseqns donec veiatur ad vltim discursū factū negādo añs scz copulatiuā factā ex ptinēte falso et ipertinēte vo. si tñ post cōcessū prime ptis ponat prima pars siue scda: tūc post ipositionē illi9 cōcedendū est q A est scitū tanq sequēs ex posito: et tūc negādū est q A est ista A nescitur a te: qr est falsa et ipertinens.

Aliud sophisma sit hoc. Ista ppō significat aliter q est. et poitur q principalr sic significet. et per ly ista demōstretur ista eadē Deiñ pponatur. ista significat pricipalr sicut ē est vel aliter q est. Si cōcedat vel dubitetur: Cōtra. ex ista cū casu priori seqtur suū oppositū. g° ista est negāda. Assūptū pbatur sic. qr seqtur: ista ppō signt aliter q est: g° non est ita sicut illa signt pricipalr. sed solū principalr signt q illa pricipaliter significat aliter q est: ergo nō est ita q illa signat aliter q est. et vltra. ergo illa est ppō et nō signt aliter q est. qd est oppositū cōcessi. Si neget: Cōtra. et pponatur q ista nō significat aliter q est. qua cōcessa: argr sic. Ista non significat aliter q est: et illa signt cōplexe: ergo ista significat sicut ē. et vltra ergo ita est sicut illa signt. sed solū significat q signt aliter q est: ergo ita ē sicut illa signt aliter q est: quod est negatum.

Solutio. Admisso casu negetur illa propō proposita. et negetur cōsequētia ista: ergo significat aliter q est et ista significat cōplexe ergo ista significat sicut est. sed oportet addere q ista non est pertinens ad inferendū seipsā nō significare sicut est: qd est negandū. Nā seqtur imediate ista significat aliter q est: ergo nō significat sicut est. Sed cōtra istam solutionē argr sic. Data illa solutione seqtur illa cōclusio q aliqua sūt cōtradictoria sibi inuicē cōtradicētia quoꝝ vnū significat sicut est: et aliud nō signt sicut est principaliter nec aliter q est. Probatur sic. nā ista ppō significat aliter q est: demonstrādo per ly illa cōtradictoriū illius: scilz illa non significat aliter q est. et ita est q nō significat aliter q est: et illa nō est ptinens mediū ad iferendū seipsā non significare sicut est principalr: g° signt sicut est. et tñ affirmatiua cōtradicēs huic nō signt aliter q est: eo q ista est pertinēs ad iferendū seipsā nō significare sicut est. et sic sequitur cōclusio. Dicendū est cōcedēdo cōclusionem sine aliquo casu. et gnaliter vbi altera pars cōtradictionis est ptinens mediū ad iferendū seipsā nō significare sicut est: qualiter est in pposito.

Simile est si ponatur q tantum ista propositio sit/ista significat aliter q est: et q illa pricipaliter sic signt. illo casu posito negādū est q ois ppō signt aliter q est. et dicēdū est q illa principalr non significat aliter q est nec sicut est. vt i priori sophismate maifestabatur: eo q illa est pertinēs mediū ad iferendū seipam nō principaliter significare sicut est.

¶ Simile est si ponatur q ista sit ois ppō: ista nō significat sicut est. et demōstretur per ly illa/eadē: et q ista principaliter sic significat. Deiñ pponatur. ista nō significat sicut est. Si negetur vel dubitet: Cōtra. oppositū illius nō pōt stare cū casu. Nā si ponatur cū casu: arguitur sic. ista significat sicut est: ergo ita est sicut illa significat. et solū significat q ista nō significat sicut est: ergo illa nō signt sicut est. et sic sequitur duo cōtradictoria.

Si cōcedatur ꝙ ista nō significat sicut est: tūc ꝓponatur. ita est ꝙ illa non significat sicut est. qua cōcessa arguitur sic. ita est ꝙ ista nō significat sicut est. ⁊ ista principal'r sic significat. ergo ita ē sicut illa principal'r significat. et vltra. ergo significat sicut est. qđ est oppositū concessi.

Solutio. Concedatur ꝙ illa non significat sicut est. Et ꝙ illa principaliter significat. et negetur ꝯña. ergo ita est sicut illa principaliter significat. sed oportet addere ꝙ illa nō est ꝑtinēs mediū ad inferendū seipsā nō significare sicut est. qđ est negandū. nā seqtur. imediate ista non significat sicut est. ergo nō significat sicut est.

Simile est. si ponatur ꝙ illa ꝓpositio sit oīs propositio. Non est ita sicut ista propositio principaliter significat. et ꝙ sic principaliter significat ꝙ non est ita sicut illa propositio principaliter significat. et per ly ista demonstretur hec eadē. Isto posito concedendum est ꝙ non est ita sicut illa propositio principaliter significat. Et dicendum est ꝙ illa nō significat sicut est: nec aliter ꝙ̄ est.

Simile est. Si ponatur ꝙ tantum ista propositio sit: Falsum est. et ꝙ ista principaliter significat ꝙ falsum est. et quelibet ꝓpositio que significat sicut est sit vera. et quelibet significans aliter ꝙ̄ est sit falsa. deinde proponatur/ falsū est. Si cōcedatur vel dubitetur: Contra. Falsum est. et omnis ꝓpositio est ista/ falsum est. ergo ista est falsa. tūc sic Ista est falsa. ergo significat aliter ꝙ̄ est. Et vltra. ergo nō est ita sicut illa significat principaliter. et solum significat ꝙ falsum est. ergo non est ita ꝙ falsum est. Et vltra. ergo nullū falsum est. et sic ex ista cum casu sequitur suum oppositum. Si negetur ꝙ falsum est: Contra. ista propositio est. et non est vera. et significat sicut est vel aliter ꝙ̄ est. ergo est falsa. Et vltra. ergo falsum est.

Responsio. Admittatur casus. et negetur ꝙ falsum est. Et tñ concedatur ꝙ ista ꝓpositio est. et illa non est vera. et negetur ꝙ illa significat sicut est vel aliter ꝙ̄ est. eo ꝙ est pertinens ad inferendū seipsam non significare sicut est. Nam seqtur. falsum est. et oīs ꝓpositio est ista. g° ista est falsa. Et vltra. ergo significat aliter ꝙ̄ est. et vltra. ergo illa non significat sicut est. et per ꝯñs ista nec significat sicut est nec aliter ꝙ̄ est.

¶ Sed si ponatur ille casus ꝙ illa ꝓpositio sit Falsum est. ⁊ nulla alia. ⁊ ꝙ principaliter significat quod falsum est. et qđ omnis propositio significat sicut est vel aliter ꝙ̄ est. et ꝙ omnis propositio significans sicut est/ sit vera: et omnis propositio significans aliter ꝙ̄ est sit falsa. tunc iste casus non est admittendus. eo ꝙ includit contradictionem. Et similiter eadem propositio est vera et falsa propter illud principale significatum: qđ non est possibile. Vel melius negatur casus prior. quia partes repugnant si bene respiciantur. ⁊c.

Hec de sophismatibus.

Sequitur liber apparentiaꝝ.

PRo materia apparentie multa occurrũt du
bia. Primũ est: q̄d sit apparere. Secundũ est
quot mõis põt sumi iste termin⁹ appere. ⁊ pl̄a alia q̄ posẗmod̄ patebũt. ⁊c.
¶ Primo itelligendũ est q̄ Apparere est sentire vel itelligere. Vñ si aliq̄d
appet michi tũc sentitur vel itelligitur a me. Et sentire ē ab aliquo sensu
interiori pcipe. Vñ quot sũt sens⁹ tot mõis põt hõ sentire. et quot modis hõ
põt sentire: tot mõis põt aliq̄d hoĩ appere. hoc ē rõne gust⁹/olfactus/audit⁹
visus siue tactus. Et etiã intellectu potest aliquid apparere. Et sic patet q̄
quinq̄ modis põt sumi apparere.

Notandum vlterius q̄ sensibile dicitur dupliciter.

Sensibile per se/⁊ p accidẽs. Sẽsibile p se ē illud q̄d sentitur et nõ p̄p aliq̄d
accñs sibi ĩherẽs: cuiusmõi sũt lux/color ⁊ hmõi. Et illud d̄r dupl̄r. aliq̄d est
sensibile ꝑpriũ ⁊ aliq̄d cõe. Sẽsibile p se ꝑpriũ est illud q̄d ē imitatiuũ vni⁹
sensus solũ. cuiusmõi sũt qualitates ĩ respcũ spẽi. vt sapor respectu gust⁹.
odor respcũ olfact⁹. sonus respcũ audit⁹. color respcũ visus. caliditas/fri
giditas/siccitas/huĩditas/graue/leue: respcũ tact⁹. Sẽsibilia cõia sunt: vt
motus/quies/numer⁹/figura/magnitudo ⁊c. q̄ duobꝫ vel pluribꝫ sensibus
sunt cõia. Figura autẽ et quãtitas sunt solum visui et tactui sensibilia.
¶ Sed sensibile p accidẽs est illud q̄d sentitur mediãte aliquo accidẽte sibi
inherẽte. Ut hõ sentitur p accñs rõne corpis de genere q̄titatis. ⁊c.

Sed cõtra videtur oĩno. quod sentitur sentit̄ per accñs

et nõ p se. ꝑbat̄ sic. color siue q̄titas sentit̄ ⁊ nõ p se. ergo p accñs. añs ꝑbat̄
nichil sentit̄ p se. g° ⁊c. maior sic. oẽ accñs q̄d sentit̄ p seip̄m sẽtit̄. sꝫ ip̄sumet
est accñs. g° ⁊c. Simil̄r oẽ q̄d videt̄ p accñs videt̄: q2 p lucẽ. et oĩs lux ē accñs.
ergo ⁊c. ¶ Rñsio ꝯcedẽdo vno mõ q̄ oẽ q̄d sentitur sentit̄ p accñs: isto mõ q̄
substãtia p accñs sentit̄. ⁊ accñs p accñs sentit̄ cũ sentitur p semetip̄m q̄d ē
accñs. ⁊ etiã sentitur p accñs causatiue. tenẽdo istũ terminũ per/material̄r
q2 lumẽ et lux dicũtur accidẽtia. Sꝫ tenẽdo istũ terim p/formal̄r: ita q̄ di/
cat ĩherẽtiã formalẽ accidẽtalẽ: neget̄ q̄ q̄dlibet accñs sentitur p accñs. ⁊c.
¶ Et quia in hac materia sepius de visu occurrunt dubia:

Notandũ est q̄ nouẽ circũstãtie sũt ad hoc q̄ aliquis

perspicue videat. ¶ Prima ē lux. nã ad hoc q̄ visibile videatur: oꝫ q̄ illud
visibile sit ĩ luce et nõ ĩ tenebris. et ista ē cã quare aliq̄s ĩ tenebris exñs vi/
det rem ĩ luce positã: et nõ ecõtra. q2 oꝫ q̄ oẽ visibile sit ĩ luce vl̄ lucidũ in
se. cuiusmõi sũt stilon/ac squame piscĩũ. ¶ Scd̄a ē distãtia bñ ꝑporciõata
ita q̄ visibile nõ min⁹ nec magis distet a vidẽte: nec nimis appropinq̄t. q2
in q̄to visibile põt distare a vidẽtibꝫ: licꝫ fuerit ĩ luce/tñ nõ videtur. q2 illud
visibile nõ agit intẽsionẽ p radios ĩ oculũ sufficiẽter ad modũ virtutis vi/
siue vt illud videat̄. et ĩ tãto põt appropiquare ad organũ visus q̄ nõ agat
intẽsionẽ in illud. q2 visibile positũ supra sensũ visus nõ sentitur. idõ req̄rit̄
ꝑporcionata distãtia iter visibile ⁊ vidẽs. Nota hic autoritatẽ phi scd̄o de

aīa: sensibile positū supra sensū nō facit sensationē. ¶ Tercia circūstātia est: sit⁹ oppōnis q̄ oppoītur visui. q: si postponat: nō pōt agē intēsionē suā in oculū p lineā rectā. Et hec ē cā quare hō neq̄t videre post tergū. q: oz φ visibile agat itēsionē suā p radios rectos. ⁊ q̄uis aliq̄d positū ex latere videtis agat itensionē suā i oculū p lineā rectā: nō tñ pcipit illud visibile a vidēte: ac si poneret directe ꝯtus visū. ¶ Quarta ē: magnitudo visibilis: q: oportet visibile eē equalr magnū. q: est dare mīmū qd̄ sortes nō pōt vide. tñ aliquid nō pōt videre. sed quodlibet maius isto vel cuilibet maiori aliqd̄ equale. iō magnitudo visibilis est quarta circūstātia reqsita ad visum ¶ Quinta est: densitas visibilis. et oportet φ visibile sit aliqualr densū. q: aliqd̄ corp⁹ est ita rarū φ nō pōt videri. vt aer/ignis. iō reqritur dēsitas ¶ Sexta ē: figura visibilis. et oz φ visibile sit aliqualr figuratū. et tunc vt agit intēsionē suā per triāgulū cui⁹ conus est in oculo: et basis i re visa ¶ Septima est dyaphoneitas. id est susceptiua luis medii. oportet mediū inter visibile ⁊ vidēs sit clarū et dyaphonū et pspicuū trāsparens. ⁊c. ¶ Octaua ē tps queniēs. i. φ visibile illd̄ maēat aliqualr stablr vl̄ fixū seu alr nō pōt vidēs bñ iudicare de re visibili. vt pz de quadratis ex pariete. φ cūtus circulariter appet visui ad modū circuli. ¶ Nona est sanitas oculi. q: si oculus sit lesus nō bene iudicabit de re visa. Unde ꝯtus.

Lux/locus oppositus/distans/magnū/quoq3 densum
Perpicuū medium/mora tempus atq3 figura.
Ista petunt visus. sanus et φ iam sit ocellus.

Sed sic arguit ꝯtra terciā circūstantiā φ nō oz rēm visibilē oppoṅi visui. cū hō pōt videre ppriā faciē. ⁊ sit⁹ faciei sue nō oppoītur visui suo. g° tercia circūstantia est inutilis. Huic dicatur forte negādo φ hō pōt videre ppriam faciē. q: dicūt φ illa ē imago siue figura q̄ est i tercia specie qualitatis. Sz ꝯtra. ⁊ assigno vnū speculū fixū. tūc hec imago subiectatur i speculo. sz ista imago pōt moueri de loco i locū ⁊ hoc ꝯtus oēm dr̄am positōis/ ad motū illi⁹ c⁹ est imago. ⁊ imago ē accñs. g° accñs pōt moueri de subiecto i subiectū. ⁊ ꝯñs ē falsū ⁊ ꝯtra autorē. vi. prin. piorū vbi dicit/solū corp⁹ eo φ de loco ad locū trāsit mouet. Hic vt videt est dicēdū φ ista nō est imago illi⁹ faciei localr. iō forte dicat φ imago nō subiectatur i speclo sed i aere extra speculū: ⁊ mouet ad motū aeris itermedii q̄ formalr mouet vt illd̄ cui⁹ est imago pei⁹ pulsū. ⁊c. Sz ꝯtra. hoc nō est verū. cū ꝯtinue q̄n facies illi⁹ cuius imago q̄escit a motu locali finaliter. ⁊ illa imago q̄escit qualitercūq3 ille aer mouet. ergo nō est verū φ subiectetur i aere itermedio: sz cū sit accñs mouetur ad motū sui subiecti. sz tñ illd̄ stat ⁊ aer itermedi⁹ mouet: seqtur φ nō pōt dici queniēter φ subiectetur i aere itermedio. iō repetēd rōnem priorē magis placabilē. Et ad rōnem pōt dici φ sp ad motū faciei ḡnatur noua figura ⁊ noua ⁊ nō mouet q: stat fixa sicut speculū qd̄ est ei⁹ subiectū. Sz meli⁹ et queniētr⁹ pōt dici φ imago nō subiectetur i speculo nec i aere: nisi ibi causetur talis imago: sz recte eadē facies agit itensionē suā in subiectū. ⁊ sic est verū φ illud pōt obiici sibiipi. vt pura facies hois in speculo. hoc tñ p accñs est ⁊ mediate p intēsionē pri⁹ actā in speculū deinīn oculū. Et sic ꝯcedatur φ idē sufficit agere intēsionem suā in semetipsum.

Sed hic dubitatur cōiter vtrū visus sit per itus susce
ptionē intuētis vel per radioꝝ extramissionē. Et ꝙ per radioꝝ extramis
sionē ꝓbat᷑. nā murilegus exn̄s in tenebris causat lumē ab oculis. ⁊ hoc est
nisi per accidēs per extramissionē radioꝝ. ergo. ⁊c. Itē mulier mēstruosa
respiciēdo i speculū inficit idē. et nō nisi per extramissionē radioꝝ ab ocul᷑.
ergo. ⁊c. Similiter basilisc⁹ solo visu iterficit hoiem. et hoc nō est nisi ꝑ ali
quod extramissū ab oculis. ergo dubium verū ꝓ secunda parte.
¶ Sed ad oppositū isti⁹ ptis arguit᷑. q: vel illud qd extramittit᷑ est substā
tia vel accn̄s. si sbā: gͦ sequtur ꝙ ocul⁹ in vidēdo deuastaret᷑. ⁊ sic seqtur ꝙ
esset magna pena alicui videre. qd est falsū. cū delectet᷑ in vidēdo. Si dz ꝙ
est accn̄s: tūc accn̄s pōt migrare de subiecto i subiectū qd est īpossibile.
Itē sic. hō in apiendo oculos subito videt celū. sed nichil subito ab oculis
extramittit᷑ ad celū. ergo visus nō fit per extramissionē radioꝝ ab oculis.
¶ Si dicatur ꝙ prima ps dubii sit: Cōtra. ex illo seqtur ꝙ sensibile positū
supra sensū visus sentit᷑ ab illo. cū talis intētio imediate ponat᷑ sensui tali
Itē seqtur ꝙ vna res appet due res. q: vna res ad vnū oculū appet vna.
gͦ ad duos apparēt due. pz ꝯn̄a. ad hoc ꝙ tāt⁹ visus ē vn⁹ oculi ꝗ̄t⁹ alteri⁹
Itē seqtur in casu ꝙ duo sūme alba apparēt alicui vnū albū et diuersa.
ꝙ illa appareāt idē medio: ꝓbat᷑ sic. nā in medio i quo hec duo corpa appa
rent sūt due intētiones coextēse. et ex illis ꝯponit᷑ vna. ⁊ nō extēsiue: gͦ inti
siue. per istā intēsionē. ergo. ⁊c. ¶ Huic dicatur ꝯcedēdo q̄stionē pro prima
parte ꝙ visus solū per itus susceptionū intēsionis. ita ꝙ nullo mō radii ab
oculis egrediūtur. Et sic dz ad primū modū ꝙ lumē existens in oculis mu
rilegi illuiat mediū in qd dirigit visū. ita ꝙ per illud lumē satis bn̄ videt i
tenebris cū illius oculi corpora fuerint luminosa.

Ad secundum dicitur ꝙ infectio basilisci qua aliquid
interficit est rōne humoris venefici in ei⁹ oculo tn̄ inficiētis aerē oculo ime
diate q̄ aer ificit aerē sibi imediatū: et sic ꝓcedēdo quousqꝫ illud venenum
deueniat ad visibile. et illud est tāte īfectionis ꝙ per nullā artem possunt
hoies medere. et sic est dicēdū de muliere mēstruosa q̄ rōne sue mēstrue hz
humores i oculis. qd satis bn̄ euidet in illa per oculoꝝ eius liuorem.

Ad aliud contra primā responsionē dicitur negando ꝙ
sensibile vel visibile positū supra sensū visus / videt᷑ ꝙ hec intentio nō est
sensibile ꝓprie nec sentit᷑ respcū sensus vis⁹. sed ꝑ illō aliud sentit᷑. ⁊ respcū
text⁹ idē itelligit ꝙ sensibile ꝓprie ꝑ aliqd nō sentit᷑ positū supra sensū vis⁹

Ad aliud dicitur negādo ꝙ vna res apparet due res.
q: ois res apparēs duobꝫ oculis appet per triāgulū cui⁹ basis ē ad visibile
et con⁹ eius i numero optico vtraqꝫ linea lr̄alis triāguli capiat vnū oculū
vna vnū ⁊ alia aliū. ⁊ sic illa res vtroqꝫ oculo dz eē eadē. ibi visus ē vn⁹
qn̄ deuenit ad numeꝝ opticū. ⁊c. Iā ꝓbatur ꝙ nichil pōt apere sūme albū
nec vniuersale albū. q: si sic arguit᷑ sic. ponat᷑ ꝙ A sic appeat. tūc hoc A nō
appet sūme albū. q: res pōt appere albior. ꝯn̄a iā appet. sꝫ nichil pōt appa
rere albi⁹ sūme albo. ergo ⁊c. Maior sic. ⁊ nota B sūme nigꝝ iuxta A sūme
albū positū. tūc A appet intēti⁹ ꝗ̄ pri⁹ appuit. sꝫ prius appuit sūmū album
ergo. ⁊c. maior pz. q: opposita iuxta se posita magis apparent.

Similiter si esset vnum remisse album cui iuxta poni tur remisse nigrū. tūc illud albū apparet intentius ꝙ prius apparuit ꝓpter oppositionē illius nigri. ergo ita est de sūmo albo vel demōstretur causa di uersitatis. Ideo forte dicitur ꝙ summū non apparet intentius in albedine ꝙ prius apparuit sed apparet distinctius ꝙ prius apparuit. Contra. inquā tum sensus occupatur circa plura in tanto peius iudicat de quolibet illorū per se. ergo oppositū responsionis. Antecedens patet ex hoc ꝙ tot potest sen sus habere intentiones ꝙ de nullo istorum bene iudicat. Sed hoc non esset verum nisi ꝙ de vno iudicat prius ꝙ de alio. ergo huic respondetur negan do ꝙ hoc A. potest apparere albius ꝙ apparuit. et negetur ꝙ apparet inten sius ꝙ apparuit. tamen concedetur ꝙ hoc A. et B. magis appareant ꝙ si se paratim ponerentur.

Ad istum sensum ꝙ magis ponit distinctius / et idē textus habet intelligi (Opposita iuxta se posita magis elucescunt. id est di stinctius apparent.

Et tunc ad argumentum in oppositum factū nege tur antecedens. s. ꝙ sensus iste occupatur circa plura. quia iste sensus non oc cupatur circa summe nigrū. sed solū occupatur circa summe album quia si occuparetur circa idem nigrum. tunc sequitur illud quod dictū est. iam ap paret ꝙ A non apparet vniuersaliter album. nam nulla pars alicuius vni uersalis fuit A. in oculorum equitensam itensionē. sicut fuit totum. cuius ē pars. et hoc in equali distantia. sed quelibet pars ipsius apparet solū per in tensionem ab A. tantum ergo nulla ps illius apparet ita intēsa sicut cuius est pars. ergo intentum

Ad hoc rñdet. Cōcedendo ꝙ hoc A apparet vniuersali ter albū. et neget ꝙ nulla ps istius a. agit eqtensā intensionē sicut totū et q̄ libet ei⁹ pars saltē obiecta visui agit. sed hoc per accñs et non per se.

Et si arguitur. Cōtra. Quelibet eius pars obiecta visui agit equitēsā intensionē per se sicut totū. ergo quelibet pars visui ob iecta apparet per se. Neget ɔña. qr tūc hec ɔña esset bōa. Quelibet ps visui obiecta apparet p se ergo tūc q̄libet ps istius obiecta visui apparet per se a git per se eqfortem intēsionē sicut totū A. ɔñs ē fl̄m. Quia (vt notū ē) ꝙ licet hec sint duo sūme calida eqtensa. nō tñ sequit ꝙ sunt equipotētia. qr stat ꝙ vnū sit sicut in duo magis potēs alio. licet ista sunt equitensa. Ulterius cō cedatur ꝙ eadē mensio in numero est acta a parte et a toto vt patet. sed hoc est per accidens et non per se.

Sed contra sic. eadem mentio numero est acta / in virtutibus visui a toto et a parte. ergo hoc mediante ista intensione non iu dicaret diuersitatē inter totum et partes alicuius. probatur consequentia. homo non iudicat diuersitatem inter res nisi propter diuersas intensiones captas ab eis. ergo ista que apparēt per eandem intensionem non apparēt diuersa. Sed eadem concedatur consequentia. nam omnis virtus vnita

h

fortior est seipsa dispsa. quia si omnes partes illius hois per imaginationē forent disperse abinuicē quelibet illarū ps hēret itēsionē sibi appropriatam ergo cū sint iā vnite adinuicem. sic hūt ꝯtrariā rūsionē.

Secundo sic arguitur. similiter sequitur ꝙ medietas istius magis distans frustratione agit. quia medietas propinquior agit eandem intensionē cum mediat remotione. ergo remouetur medietas agēdo eandem intensionē superflue agit. ¶ Huic dicatur negando primū argumentum ac etiam ad secundū pro eius confirmatione. quia ad hoc ꝙ valeret oportet addere in minori ꝙ omnis intensio acta a parte et a toto sit eadē et nō diuersa. qd patet eē falsū. q2 diuersa ē itensio per se. acta a parte et a toto. licet eadē sit intensio. vtriusq per accns act.

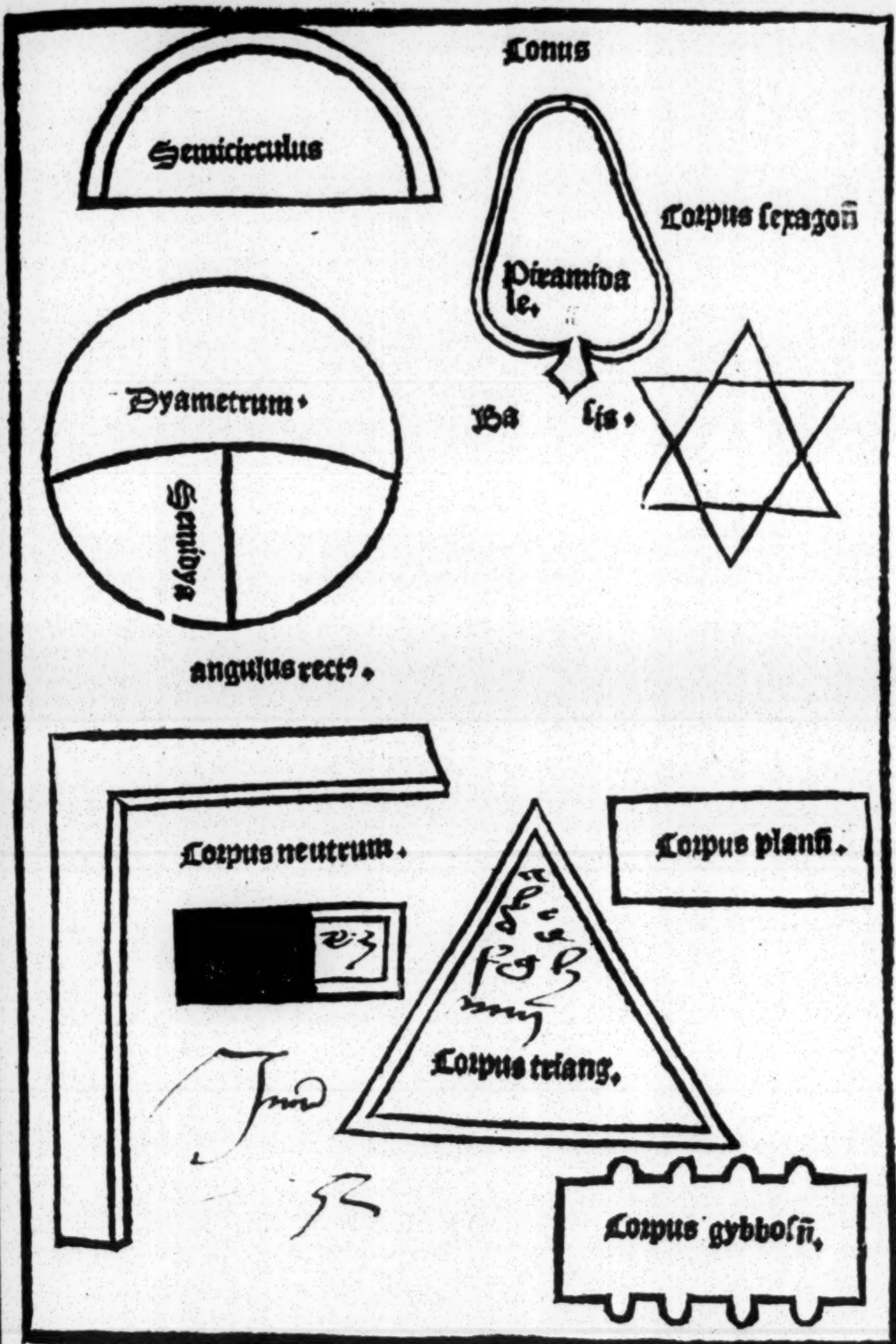
Ad secundum argumentum dicitur. negando ꝙ secunda medietas remotione frustratione agit. licet medietas appropiquior agit intensionē eandem cum medietate remotiori. hoc eni non est per se sed per accidens. quod est requisitum ad concludendum intētum. et sic patet responsio

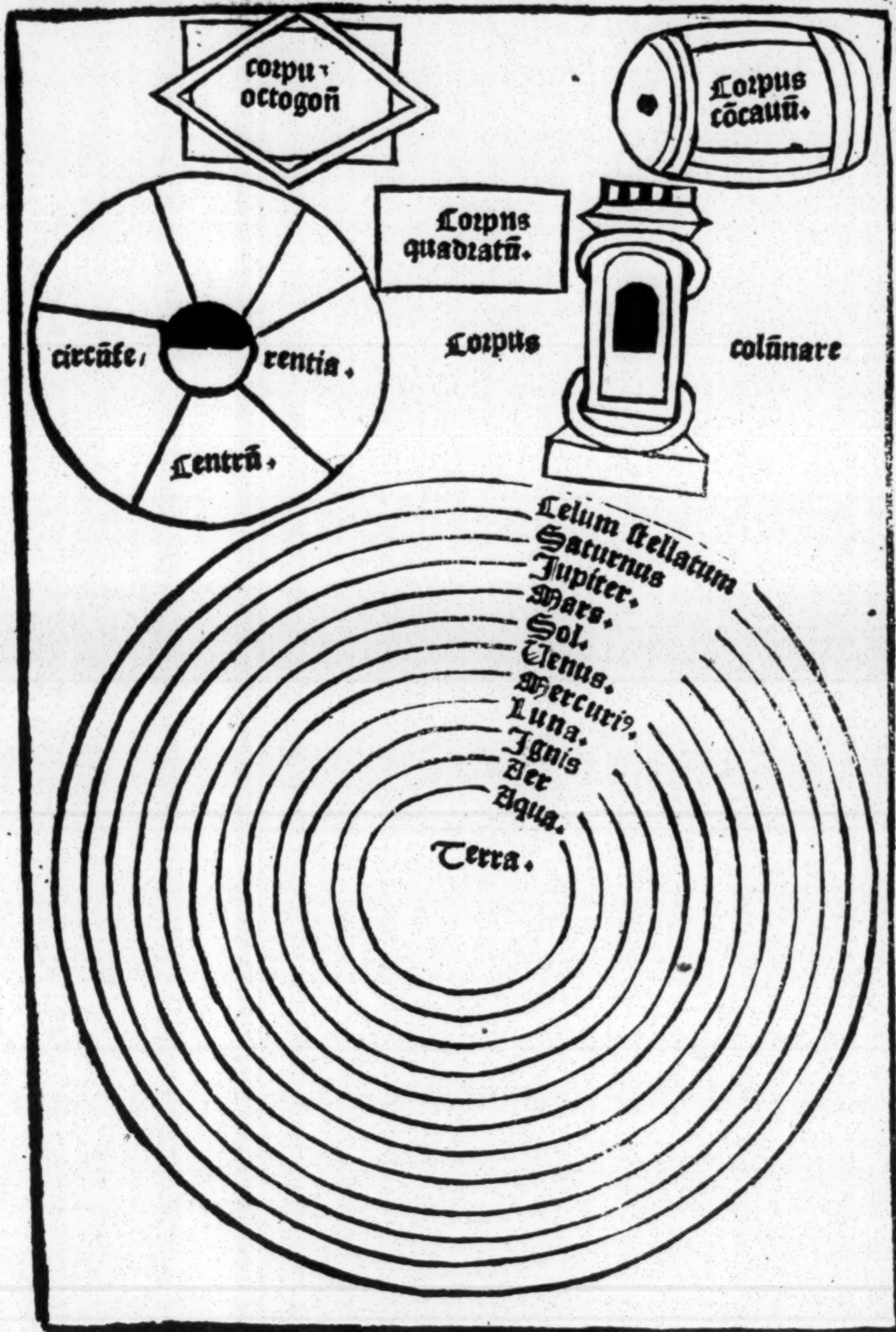
Ulterius pono ꝙ A sit vnum quadratū apparens solā scdm suū latus. et diuidatur idem i partes proportionabiles minores versus vnum extremum versum a vobis. ita ꝙ prima pars proportionabilis obumbratur in prima parte proportionabili istius hore. et secunda pars pro secunda. et sic de infinitis. Tunc nunꝙ infinitum momentū apparebit ante finem illius hore. Dicatur ꝙ non est dare terminum ad quē terminatur virtus visiua. et sic hoc non potest videri sed quodlibet maius vel cuilibet maiori aliquod equale. et sic in casu est dubium ꝙ a sit vnū pedale quadratum apparens vnū pedale quadratum sorti. ita ꝙ remouetur a S. dispari eidē intendente. cum virtute visiua fore ita velociter sicut idem remittit intensionem suam. quo ad virtutē visiuam vtrū est dare primum instans. i hoc non apparebit pedalis quantitatis

Ad istud dicatur sic. ꝙ quando illud primo disperibit tunc non apparebit pedalis quantitatis sed immediate ante idem sic apparebit. Et si arguitur sic. tunc apparebit pedalis. q2 imediate aū illud apparebat pedale. et non plus tunc distabit ꝙ prius. et virtus visiua melioratur. et idē est tūc eque visibile sicut prius. ergo tunc apparebit pedale. ¶ Negetur ꝯñā. et tūc ad cōfirmatōnē talem per aliquā distantiā hoc potest apparere si per aliquam. nō ergo ē dare maximā per quā cum sit dare optimum medium et optimā virtutē visiuā. ꝛc.

Finis apparentiarum libri.

Sequuntur figure diuersoꝝ corporum

Conus
Semicirculus
Corpus sexagonū
Piramidale.
Dyametrum.
Semidya
Basis.
angulus rect9.
Corpus neutrum.
Corpus planū.
Corpus triang.
Corpus gybbosū.

corpu octogoñ
Corpus cõcauũ.
Corpus quadratũ.
circũfe rentia.
Corpus colũnare
Centrũ.
Celum stellatum
Saturnus
Jupiter.
Mars.
Sol.
Venus.
Mercuri9.
Luna.
Jgnis
Aer
Aqua.
Terra.

Tractatus de naturalibus

NAtura est duplex scilicet. natura naturans et natura naturata. Natura naturans est prima cā.i.deus. Et natura naturata est triplex.s. materia pria forma ⁊ cōpositū ex his. Uñ de natura q̄ dicit̃ forma in p̄nti restat sermo q̄ describitur isto modo. Natura est p̄ncipiū motus et quietis ei⁹ in quo est p̄io et p̄ncipaliter p se et nō per accñs. Istā diffinitionē ponit̃ phūs et etiam cōmentator scd̃o phisicoꝝ et hoc mediate.et ista diffinitio tenetur copulatiue ⁊ non copulatim. Uñ natura est p̄ncipiū mot⁹ eius in quo est ⁊ quietis tñ diuersimode nā natura est p̄ncipiū motus ei⁹ i quo est qñ ponit̃ extra suū locū naturalē. Et natura est p̄ncipiū q̄etis eius in quo est qñ existit i loco suo naturali vñ si terra ponatur i aere sursū et non ipeditur stati descēdet et hoc naturaliter qꝛ forma terre ē cā isti⁹ mot⁹. Et nō ꝙ forma terre nō ē ꝑuitas sꝫ vōtur terrestreitas ad quā seq̄tur grauitas Silr̃ si ponat̃ terra in loco suo naturaliter q̄escit.⁊ hoc naturaliter.⁊ iō natura ē p̄ncipiū q̄etis et forma ē causa quietis

Et nota ꝙ duplex est moueri s. per se ⁊ per accñs. Moueri per se ē moueri a p̄ncipio intriseco. Mouere per accñs ē moueri ab extriseco vel ad motū alterius. vt qñ hō mouetur p se mouet̃ a p̄ncipio intriseco vicꝫ ab aīa.et aīa mouetur p accñs.qꝛ per motū totius corporis. Nā primo mouet corpus.et ex ɋ̄nte aīa mouetur p motū corporis. sicut nauta p̄io mouet nauē.et ex ɋ̄nti mouetur nauta per motū nauis. Similiter caput hoīs mouetur per accñs quia mouet̃ per motū totius corporis.

Motus dicitur duobus mōis.s. subitus et successiuus. Motus subit⁹ est talis qui causatur sine aliqua resistētia reali. vt iductio luminis.nā corpus luminosū iducēs lumē in aliquod mediū quod non habet resistentiā realē subito inducit illud lumē.et talis non dicitur motus proprie dictus sed mutatio quedā. Motus successiuus est talis q̄ causat̃ ex certa ꝓportione potentie ad suā resistentiā realē.et talis vocat̃ motus ꝓprie dictus Uñ non est motus ꝓprie dictus nisi ibi sit successio.et nō pōt esse successio nisi sit ꝑtialis acquisitio.et nō pōt esse partialis acquisitio nisi sit acquisitio partis post partem et nō pōt esse acq̄sitio partis post partē nisi sit ibi resistētia. ergo patet ꝙ non pōt esse motus sine resistētia Mot⁹ a philosopho sic diffinitur. Est actus entis in potētia scd̃m quod est i potētia. Motus a cōmentatore sic diffinitur.est acquisitio partis post partē illius termi ad quē tendit res mota.prima diffinitio est formalis. scd̃a materialis. per istas diffinitiões patet ꝙ oportet ꝙ sit partialis acquisitio et succesio partis ad partem in motu proprie dicto. Et nota ꝙ duo sunt termini in motu scꝫ terminus a quo.et terminus ad quē Terminus a quo ē ille terminus i quo icipit mot⁹ ⁊ depdit̃ ad motū. Terminus ad quē est ille terminus ad quē tendit res mota p motum Medium est illud totum quod est īter terminum a quo et terminum ad quē vnde si quis iret a cantibrigia vsqꝫ londonias. tunc est cantibrigis a quo et londonias ad quem.

Et notandum est ꝙ decem sunt predicamēta s.

substantia. qualitas. quantitas. ubi. relatio. actio. passio. quando. habitus. et positio et in quattuor istorum inuenitur motus. scilicet substantia qualitate. quantitate. et ubi.
Nota quando dicit quod in substantia est motus loquitur de motu large et non stricte
In predicamento substantie inueniuntur due species motus oppositi. scilicet generatio et corruptio. Generatio est mutatio de non esse ad esse. corruptio est mutatio de esse ad non esse. unde generatio et corruptio non sunt motus proprie dicti quia non sunt successiue.

Motus enim proprie dictus dicitur tripliciter. scilicet naturalis reflexus et violentus. Motus naturalis est talis qui causatur a principio extrinseco materia rei inclinante. ut terra naturaliter mouetur descendendo. Motus reflexus est talis qui causatur ab aliquo principio intrinseco materia rei inclinante. ut radius solis. Motus violentus est talis qui causatur ab aliquo principio extrinseco materia rei non inclinante. ut si quis pellat siue proiciat lapidem. tunc ille lapis mouetur violenter. Ad hoc quod in predicamento sit motus. proprie dictus. requiritur quod subiectum recipiens formam substantialem que acquiritur per modum generationis sit ens in actu de se et compositum ex materia et forma sed nichil est subiectum immediate recipiens formam substantialem que acquiritur per modum generationis nisi materia de se est non ens in actu nec componitur ex materia et forma sed in potentia ergo generatio et corruptio non sunt motus proprie dicti. quia ante aduentum illius est in potentia ad illam formam. Generatio est duplex scilicet simpliciter et secundum quid Generatio simpliciter est generatio substantie. Generatio secundum quid est generatio accidentis. Corruptio est duplex simpliciter et secundum quid. Corruptio simpliciter est corruptio substantie Corruptio secundum quid est corruptio accidentis.

In predicamento qualitatis reperitur motus proprie dictus qui dicitur alteratio. unde alteratio est transmutatio de una qualitate ad aliam eodem subiecto manente a principio usque ad finem cuius sunt talia. nigrifactio albifactio calefactio et huiusmodi In alteratione vera est successio quia alteratione vera est resistentia que causatur ex vera qualitate contraria qualitati inducende.

In predicamento quantitatis sunt due species motus proprie dicti scilicet augmentatio et diminutio. Augmentatio est motus siue mutatio de minore quantitate ad maiorem. Diminutio est mutatio de maiori quantitate ad minorem. Et ad veram augmentationem tria requiruntur Primum est quod subiectum recipiens illam augmentationem manebit idem a principio usque ad finem augmentationis. Secundum est quod quelibet pars augmentabilis aucti sit aucta. Tercium est quod illa augmentatio fiat per aliquod corporeum de nouo adueniens et econtra dicendum est de diminutione. ideo nullum augmentatur proprie nisi res animata. ideo si res inanimata augmentatur. hoc est improprie scilicet quando rare fiunt vel condensantur. Rarefactio est partium inter se vel remotio sine aliqua noui corporis acquisitione. Nam rarum est illud cuius partes remote iacent. ut ponit philosophus capitulo de quantitate. Condensatio est partium inter se constrictio vel com-

pressio sine aliqua noui corporis deperditione. Nam densum est illud cuius partes propinque iacent.

Quantitas dicitur dupliciter scilicet continua et discreta. Quantitas cōtinua est cuius partes copulantur ad aliquem terminum communem et tales sunt quinqꝫ. vt patet capitulo de quātitate. scilicꝫ linea. superficies. corpus locus. et tempus. ¶ Linea est res longa sine latitudine et profunditate cuius extrema sunt duo puncta. Superficies est longitudo et latitudo sine profunditate cuius extrema sunt due linee. ¶ Corpus est quoddam longum latum et profundū cuius extrema sunt due superficies. et ideo de numero istorū corpus dicitur perfectissimum. quia nō deficit aliqua dimentio. ¶ Et nota ꝙ sunt tres dimentiones. s. longitudo. latitudo. et profūditas. Corpus dicitur dupliciter. s. corpus de genere substantie. et corpus de gn̄e quātitatis. Corpus de genere substantie est substātia longa lata et pfofunda. ¶ Corpus de genere quantitatis est longitudo latitudo et profunditas cuius partes copulantur ad superficiem. Locus est vltima superficies corporis continentis locatum et est imobilis. Tempus est mensura motus secundum prius et posterius. ¶ Quātitas discreta ē talis cuiꝰ partes copulātur ad nullū terminū cōem. et tales sunt due numerus et oratio. ¶ Numerus est quantitas discreta resultās ex collectione vnitatū adinicē.

Numerus dicitur tripliciter scꝫ numerus numerans numerus numeratus. et numerus quo numeramus Numerus numerans est talis numerus. homo. anima. deꝰ. Numerus numeratꝰ ē talis vt res numerate. vt duo hoies. tres lapides. Et numerꝰ q̄ numeramꝰ est talis vt duo tres quattuor. Unde numerus est quantitas discreta resultās ex collectiōe vnitatum adinuicem.

Oratio est mensura intrinseca vocis prolate/tempus motus. et huiusmodi dicuntur res successiue. Unde quedā est res successiua et quedam res permanens. ¶ Res pmanens est cuius omnes ptes manent simul in actu cū suo toto. vt homo. domus. et huiusmodi. Nota ꝙ illud qd fit est in successiuis ¶ Res successiua est talis cuius non oēs partes manēt simł i actu cū suo toto. Nā exn̄te prima hora diei est dies. et tūc hora secūda nō est. Esse taliū successiuoꝝ est simul cū eoꝝ actu fieri. Unde bn̄ sequit̄ dies est in fieri. ergo dies est. Et esse permanētium p̄supponit fieri in eisdem vt prius est domꝰ in fieri q̄ in facto esse. quia non sequitur domꝰ est in fieri. ergo domꝰ est. sed potius sequitur oppositum.

Nota ꝙ orō dicit̄ tripliciter. in voce in mēte. et i scripto. Orō i scripto ē sb̄a. Oratio i voce ē q̄titas. Orō i mēte est qualitas. ¶ Nota ꝙ pūctꝰ ē quoddā idiuisibile in linea ad quē copulāt̄ sue ptes siue determiāt̄ ptes linee. Pūcta extrinseca i linea sūt primꝰ pūctꝰ et vltimꝰ. Pūcta itrīseca sūt oīa pūcta iter primū et vltimū. Et sic de istāti respectu tp̄is

Nota ꝙ nō sūt plura pūcta i linea cētipedali q̄ in linea pedali. neqꝫ pauciora. Iō tot sūt pūcta in linea minori quot sūt in linea maiori. qr i q̄cūqꝫ linea sūt ifinita pūcta. et nullū ifinitū ē aliquo ifinito maiꝰ neqꝫ minꝰ. neqꝫ alia ifinita sunt aliis finitis plura neqꝫ pauciora

In predicamento vbi reperitur motus ꝓprie dictus qui dr̄ loci mutatio/vel motus localis quod idē est. Motus localis est mutatio de vno loco in aliū: eodē subiecto manēte a principio vsqꝫ ad finē. et iste motus solū cōuenit corporibꝫ. vt pꝫ per autorē sex principioꝝ (gilbertū porretanū). capitulo de actione. vbi sic dicit. Solū corpus mouetur per se eo ꝙ de loco ad locum transit.

Corpus dicitur dupliciter. scilꝫ corpus simplex/et corpus mixtū siue cōpositū. Corpus simplex est tale qđ non cōponitur ex contrariis elemētis vt aqua/vel aliqđ aliud elementum. Elemētum est illud quod cōponitur ex materia prima et forma elemētari. Materia prima est maxime simplex: qr̄ cōponitur ex materia priori. Unū materia est illa q̄ est prima ī via ꝯpositiōis id est gn̄ationis: et vltima in via resolutionis id est corruptionis. Et materia prima est īdifferēs ad oēs formas suscipiēdas vł sibi īponēdas: et nullā certā formā sibi determīat. Corpus mixtū est istud quod cōponitur ex cōtrariis elemētis distinctis in specie. Et corpus vocat̄ elemētatum vt lapides/aīalia/et hmōi.

Corpus mixtū dicitur duobꝫ modis. Perfectū scilicet et īperfectū. Corpus pfectū dr̄ illud quod cōponitur ex quattuor elementis in specie. Corpus īperfectū est illud qđ cōponitur ex tribꝫ vel duobꝫ elemētis. Adhuc corpus mixtū dr̄ dupliciter. Animatum scꝫ et inaīatum. Corpus aīatū est illud cuiꝰ forma per quā vltimate actuat̄ est aīa. Et hoc pōt esse tripl'r. Uel cuius forma vltimata est aīa vegetatiua: vt arbor/planta/et hmōi. Uel cuiꝰ forma vltīata est aīa vegetatiua et sensitiua: vt brutum/asinꝰ. ꝛc. Uel cuius forma vltīata ē aīa vegetatiua sensitiua et ītellectiua vt homo. Corpus inaīatum est illud quod nō actuatur per aīam: vt aurū argētum/cuprum/et hmōi.

Differētie positionū sunt sex: scilꝫ Sursum/deorsum dextrorsū/sinistrorsum/antrorsū/et retrorsum. Unde oē qđ mouetur motu ꝓprio mouetur ꝟsus vnā differentiā positiōis. et hoc loq̄ndo de natura elemētari. et hoc est veꝝ tā de simplici corpe ꝙ de corpore mixto siue cōposito: et tā de corpore aīato ꝙ de corpe inaīato. Nā ignis q̄ est corpꝰ simplex mouetur natural'r versus vnā differētiā positiōis. Unū illud est mixtū qđ mouetur ad motū elemēti dn̄antis in eo. nā illud mixtū in quo dn̄at̄ ignis mouetur descendēdo et hoc natural'r. et sic est de mixto aīato. nā aīal scđm ꝙ est graue mouetur deorsū (loquēdo de natura elemētari) sed loquēdo de natura sensibili: id est de natura aīalis: aīal mouetur ad oēs differentias positionis. Unde oē corpus quod mouetur mouetur ex certa proportione potētie ad suam resistentiam.

Duplex est resistentia/scilicꝫ Extrinseca et intrinseca ¶ Resistētia ītrinseca est illa q̄ est ī re mota ꝛ causat̄ ex ꝯpōne et ꝓportione cōtrarioꝝ elemētoꝝ. Et ista repitur in corporibꝫ mixtis solū et nō in corporibus simplicibꝫ. Unū si sit aliquod mixtum ex igne ꝛ terra ī quo dn̄at̄ terra tunc illud mixtū mouetur ꝟsus deorsū. qr̄ oē mixtū mouetur ad motum

elemēti dñantis in eo: nō tñ ita velociter mouet̄ illud mixtū sicut pura p se qr ille ignis qui est i mixto ɔtrariatur illi terre ⁊ nititur moueri motu ɔtrario illius mixti resistēdo inɋtū pōt. et illa est resistētia intrinseca.

Resistentia extrinseca est illa q̄ est extra rem motam et causatur ex densitate medii. vt aeris vel aq̄ et hmōi. Ut si mixtū ponat̄ sursū in aere: cuius grauitas est maior ꝙ dēsitas aeris: mouetur descēdendo. et tūc dēsitas aeris resistit sibi extrīsece: et elemētum subdñans resistit sibi itrinsece. Unñ si corpus mixtū mouetur i medio vel i plano quod idē est tūc mouetur ex ꝓportōe potētie ad resistētiā intrīsecā et extrinsecā: sed corpus simplex mouetur ex certa ꝓportōe potētie siue ad resistētiā extrinsecā solū. qr corpus simplex nō habet aliquā resistētiā intrinsecā. Unñ si imaginaretur vacuū et corpus mixtū poneretur i eo: tunc illud mixtū mouetur ab illo vacuo ex ꝓportōe potētie ad resistētiā intrinsecā solū. Sed si corpꝰ simplex poneretur in illo vacuo: tunc illud corpus moueri pōt secundum successiue: qr nō haberet aliquā resistētiam.

Motus localis est duplex. naturalis / et violentus.

Motus naturalis est ille qui ꝓcedit a pꝛīcipio intrinseco. natura rei inclinante. vt descensus est motus naturalis terre. et ascensus est motus natural̄ ignis. ❡ Motus violentus est ille q̄ procedit ex principio extrinseco. natura rei non inclinante. vt si terra cōpelleretur versus sursū. tunc motꝰ ille ascēsus est motꝰ violētus. et motꝰ descēsus ē motus natural̄ eius. ❡ Motus naturalis semper itendit̄ versꝰ finē et hoc velocius. ita ꝙ i quolibꝫ instāti posteriori erit motꝰ velocior ꝙ i aliquo instāti priori ❡ Motꝰ violētus remittit̄ versus finē ita ꝙ i quolibet istanti posteriori sit motus tardior ꝙ in aliquo istanti priori. cā est naturalis iclinatio ad locū.

Motus rectus est ille mediāte quo describit̄ recta linea. et sic ē motꝰ elemētoꝝ exñtiū extra loca sua naturalia ❡ Motꝰ circular̄ ē ille mediāte quo describit̄ linea circularis motus celi. Et nota ꝙ nullus motus pōt esse motus ꝑpetuus. neqꝫ ɔtinuus nisi motus circularis.

Tria requirunt̄ ad vnitatem motus. scꝫ. Unitas motoris. Unitas rei mobilis. et vnitas temporis. ❡ Unitas motoris est. qñ idem motor manet a pꝛīcipio vsqꝫ ad finē. ❡ Unitas rei mobilis est vnū mobile quod manet a pꝛīcipio vsqꝫ ad finē. ❡ Sed vnitas tp̄is est ꝙ maneat idem tp̄s a principio vsqꝫ ad finem.

Motus reflexꝰ est talis qñ aliquid obiicitur cōtra aliqđ obstaculū et stati reflectit̄ vel reuertit̄ in contrariū. Unñ motꝰ reflexꝰ nō pōt esse motꝰ ꝑpetuus nec motꝰ cōtinuꝰ. qr inter quoscūqꝫ duos ɔtrarios cadit quies media. vñ oē qđ mouet̄ successiue mouet̄. bat̄. mouebit̄. ita ꝙ non est primū instans. motus successiui nec vltimum

Ideo gñaliter quicqđ incipit moueri. successiue incipit moueri per motionē de pñti et motionē de futuro. et si ipsum desinit moueri. desinit moueri per remotionē de pñti. et positionē de pꝛeterito. hoc itell[i]

gimus de oĩ motu successiuo. Vñ oĩs motus successiuus est tp̃alis et mẽsu/ratur per tp̃s. Sed subitus est instãtaneus: qꝛ tm̃ mẽsurat per tp̃s instãs. Ergo talĩ motuũ est dare primũ instãs ꝛ vltimũ satis bene.

Omnis latitudo alicuius rei est tota instantia inter nõ gradum et gradũ summũ. cõtinens in se oẽs gradus illius latitudinis vniformiter difformis dispõnis.

Gradus sũmus est ille qui non est admixtus cum suo cõtrario. et est ita intẽsus in natura ꝙ nullus gradus illius nature est eo intẽsioꝛ: cõtinens in se virtualiter omnẽ gradũ potentialẽ illius nature. Ut gradus sũmus albedinis est ille qui est admixtus cũ suo cõtrario scilꝫ nigredine. Unde sũmus gradus albedinis est prima priuatio nigredinis.

Locus figure graduum.

Etiã nõ gradus albedinis est pura priuatio albedĩs. sicut nigredo sũma ꝙ nichil habet albedĩs. Latitudo est distãtia graduũ per quã vnꝰ gradus distat ab alio. Latitudo albedĩs est tota natura albedinis cõtinẽs in se oẽm gradũ albedĩs vniformiter difformiter dispositũ scd̃m intẽsius ꝛ remissius a nõ gradu albedinis vsqꝫ ad summũ gradum. Et eodẽ modo est de latitudine aliaꝝ qualitatum.

Unde in oĩ latitudine sũt infiniti gradus / sicut in omni tempoꝛe sũt infinita instãtia: et ĩter quoscũqꝫ duos gradus cadit latitudo media: sicut ĩter quecũqꝫ duo instãtia cadit tp̃s mediũ. Vñ gradus dicũtur intẽsi vel remissi penes ꝑticipationẽ cũ suis ꝯtrariis scd̃m magis ꝛ minus. Et iõ albedo dꝛ intẽsa eo ꝙ modicũ hꝫ de suo contrario secũ admixto. Et dꝛ remissa: qꝛ multũ hꝫ de suo cõtrario. Vñ si sint duo gradus albedĩs in q̃to vnus illoꝝ minus habuerit de suo cõtrario secũ admixto ꝙ alter illoꝝ: in tanto dꝛ intẽsioꝛ isto. Et inq̃to magis habuerit de suo cõtrario secũ admixto: in tãto remissioꝛ est. Et si nichil habuerit de suo cõtrario secũ admixto dꝛ intẽsissimus vel sũmus / quod idẽ est.

Alio modo dicuntur gradus intensi vel remissi / penes propinq̃tatẽ vel distãtiã a suo nõ gradu. Vñ gradus dꝛ intẽsus: qꝛ per magnã latitudinẽ distat a nõ gradu. Et dꝛ remissꝰ eo ꝙ per modicã latitudinẽ distat a nõ gradu. iõ si sint duo gradus intẽsi ille gradꝰ qui ꝑ maioꝛẽ latitudinem distat a nõ gradu dꝛ intẽsioꝛ: et alius dꝛ remissioꝛ. Ideo in qualibet latitudine aliq̃s gradus est intensioꝛ et aliq̃s remissioꝛ. qꝛ nullꝰ est gradus inter nõ gradũ et gradũ summũ: quin ille est intẽsus vel remissus. Sũmꝰ gradus est intẽsus et nõ remissus.

Intendere est per aliquã latitudinẽ mediam gradum perfectioꝛem acquirere. ¶ Remittere est per aliquam latitudinẽ mediam gradum perfectioꝛẽ deperdere.

Intendere ad aliquẽ gradum est dupliciter. inclusiue scilꝫ ꝛ exclusiue. Intẽdere ꝑ aliquẽ gradũ inclusiue est ꝑ aliquã latitudinẽ mediã gradum album acquirere: et in illo gradu in fine intẽtionis existere ¶ Intendere ad aliquẽ gradum exclusiue: est aliquaꝫ latitudinẽ median

terminatã ad aliquem gradũ acquirere nõ acquirendo illum gradum.
¶ A nõ gradu intẽdere est a nõ gradu gradũ perfectiorẽ acquirere.

Remittere ad aliquem gradũ est dupliciter. inclusiue scilz et exclusiue. ¶ Remittere inclusiue est totã latitudinẽ citra aliquẽ gradum habitũ depdere: et sub illo gradu in fine remissionis nõ existere.
¶ Remittere exclusiue est totã latitudinẽ citra aliquẽ gradũ depdere: et nõ depdendo illũ gradũ sed sub illo gradu in fine remissionis existere.

Ad non gradum remittere est totã latitudinem usqz ad purã priuationẽ illius qualitatis depdere. A nõ gradu remittere ẽ a pura priuatõe illi⁹ qualitatis aliquẽ gradũ depdere. ¶ A nõ gradu intẽdere est a pura priuatõe illi⁹ qualitatis aliquem gradũ acqrere. Adhuc intẽdere ad aliquẽ gradũ siue exclusiue siue inclusiue: est dupl̃r. uniformiter: et difformiter. Intẽdere uniformiter: est totã latitudinẽ acqrere i una parte tp̃is sicut in alia sibi equali. Intẽdere difformiter est latitudinẽ maiorẽ acquirere in una pte tp̃is q̃ in aliqua sibi equali.

Remittere etiã dupliciter dr̃. uniformiter et difformiter
Remittere uniformiter ẽ tantã latitudinẽ depdere in una pte tp̃is sicut in alia sibi equali. Remittere difformiter est maiorẽ latitudinẽ deperdere i una parte tp̃is q̃ in alia sibi equali. Unde si quis itendat motũ suũ siue uniformiter siue difformiter sp difformiter mouetur et nõ uniformiter. nã q̃ uniformiter mouetur continue sub eodẽ gradu moueť nec acquirẽdo nec deperdẽdo latitudinẽ. Nã uniformiter moueri est tm̃ spaciũ pertransire una parte tp̃is sicut in alia sibi equali. Sz quicũqz intẽdit motũ suũ difformiter siue remittit ille acq̃rit uel depdit latitudinẽ mot⁹. et sic moueť alio gradu intensiori uel alio gradu remissiori. ergo quicunqz intẽdit motũ suũ siue remittit siue non sp difformiter moueť et non uniformiter.

Notandum est q̃ ad hoc q̃ aliqua sint actiua et passiua adinuicem duo requiruntur. Primum est q̃ illa sint similia quo ad materiã et quo ad cõcomitantiam. Secundum est q̃ sint dissimilia contraria quo ad formam. ita q̃ forme earum sint cõtrarie. Unde ad actionẽ requiritur similitudo materialis et similitudo materiarum ad passionem requiriť dissimilitudo formarũ. ¶ Ad hoc q̃ sit actio oportet q̃ sit p̄dominatio agentis supra passum. ita q̃ passum patiatur ab illo agente et q̃ patiens sit approximatum inter agentẽ et passũ. Unũ omne agens habet suũ passum in proportione maioris ieq̃litatis ut sicut potẽtia illi⁹ agẽtis excedit potẽtiã illi⁹ patiẽtis

Proportio dicitur tripliciter. proportio maioris iequalitatis. proportio minoris inequalitatis. et proportio equalitatis. Proportio maioris inequalitatis est habitudo maioris quãtitatis ad minorẽ quãtitatẽ. ut sex ad quattuor
¶ Proportio minoris inequalitatis est habitudo minoris quãtitatis ad maiorẽ. ut duo ad quattuor. Proportio equalitatis est hitudo equaliũ adinuicẽ comparatorũ. ut quattuor ad quattuor.

gimus de oi motu successiuo. Unois motus successiuus est tpalis et mēsu/ratur per tps. Sed subitus est instātaneus: qr tm̄ mēsurat per tps instās. Ergo taliū motuū est dare primū instās & vltimū satis bene.

Omnis latitudo alicuius rei est tota instantia inter nō gradum et gradū summū. cōtinens in se oēs gradus illius latitudinis vniformiter difformis dispōnis.

Gradus sūmus est ille qui non est admixtus cum suo cōtrario. et est ita intēsus in natura q nullus gradus illius nature est eo intēsior: cōtinens in se virtualiter omnē gradū potentialē illius nature. Ut gradus sūmus albedinis est ille qui est admixtus cū suo cōtrario scilz nigredine. Unde sūmus gradus albedinis est prima priuatio nigredinis.

Locus figure graduum.

Etiā nō gradus albedinis est pura priuatio albedis. sicut nigredo sūma q nichil habet albedis. Latitudo est distātia graduū per quā vnᵒ gradus distat ab alio. Latitudo albedis est tota natura albedinis cōtinēs in se oēm gradū albedis vniformiter difformiter dispositū scdm intēsius & remissius a nō gradu albedinis vsq ad summū gradum. Et eodē modo est de latitudine aliaꝝ qualitatum.

Unde in oi latitudine sūt infiniti gradus / sicut in omni tempore sūt infinita instātia: et īter quoscūq duos gradus cadit latitudo media: sicut īter quecūq duo instātia cadit tps mediū. Uñ gradus dicūtur intēsi vel remissi penes pticipationē cū suis ꝯtrariis scdm magis & minus. Et iō albedo dr intēsa eo q modicū hz de suo contrario secū admixto. Et dr remissa: qr multū hz de suo cōtrario. Uñ si sint duo gradus albedis in qnto vnus illoꝝ minus habuerit de suo cōtrario secū admixto q alter illoꝝ: in tanto dr intēsior isto. Et inqnto magis habuerit de suo cōtrario secū admixto: in tāto remissior est. Et si nichil habuerit de suo cōtrario secū admixto dr intēsissimus vel sūmus / quod idē est.

Alio modo dicuntur gradus intensi vel remissi / penes propinqtatē vel distātiā a suo nō gradu. Uñ gradus dr intēsus: qr per magnā latitudinē distat a nō gradu. Et dr remissᵒ eo q per modicā latitudinē distat a nō gradu. iō si sint duo gradus intēsi ille gradᵒ qui p maiorē latitudinem distat a nō gradu dr intēsior: et alius dr remissior. Ideo in qualibet latitudine aliqs gradus est intensior et aliqs remissior. qr nullᵒ est gradus inter nō gradū et gradū summū: quin ille est intēsus vel remissus. Sūmᵒ gradus est intēsus et nō remissus.

Intendere est per aliquā latitudinē mediam gradum perfectiorem acquirere. ¶ Remittere est per aliquam latitudinē mediam gradum perfectiorē deperdere.

Intendere ad aliquē gradum est dupliciter. inclusiue scilz & exclusiue. Intēdere p aliquē gradū inclusiue est p aliquā latitudinē mediā gradum album acquirere: et in illo gradu in fine intētionis existere ¶ Intendere ad aliquē gradum exclusiue: est aliquaz latitudinē mediam

terminatā ad aliquem gradū acquirere nō acquirendo illum gradum. ¶ A nō gradu intēdere est a nō gradu gradū perfectiorē acquirere.

Remittere ad aliquem gradū est dupliciter. inclusiue scilȝ et exclusiue. ¶ Remittere inclusiue est totā latitudinē citra aliquē gradum habitū deperdere: et sub illo gradu in fine remissionis nō existere. ¶ Remittere exclusiue est totā latitudinē citra aliquē gradū deperdere: ⁊ nō deperdendo illū gradū sed sub illo gradu in fine remissionis existere.

Ad non gradum remittere est totā latitudinem vsqȝ ad purā priuationē illius qualitatis deperdere. A nō gradu remittere ē a pura priuatōe illi⁹ qualitat aliquē gradū deperdere. ¶ A nō gradu intēdere est a pura priuatōe illi⁹ qualitat aliquem gradū acqrere. Adhuc intēdere ad aliquē gradū siue exclusiue siue inclusiue: est dupł'r. vniformiter: et difformiter. Intēdere vniformiter: est totā latitudinē acqrere i vna parte tpis sicut in alia sibi equali. Intēdere difformiter est latitudinē maiorē acquirere in vna pte tpis ꝙ in aliqua sibi equali.

Remittere etiā dupliciter dr̄. vniformiter et difformiter Remittere vniformiter ē tantā latitudinē deperdere in vna pte tpis sicut in alia sibi equali. Remittere difformiter est maiorē latitudinē deperdere i vna parte tpis ꝙ in alia sibi equali. Unde si quis itendat motū suū siue vniformiter siue difformiter sp difformiter mouetur et nō vniformiter. nā q̇ vniformiter mouetur continue sub eodē gradu moueť nec acquirēdo nec deperdēdo latitudinē. Nā vniformiter moueri est tm̄ spaciū pertransire vna parte tpis sicut in alia sibi equali. Sȝ quicūqȝ intēdit motū suū difformiter siue remittit ille acqrit vel depdit latitudinē mot⁹. et sic moueť alio gradu intensiori vel alio gradu remissiori. ergo quicunqȝ intēdit motū suū siue remittit siue non sp difformiter moueť et non vniformiter.

Notandum est ꝙ ad hoc ꝙ aliqua sint actiua et passiua adinuicem duo requiruntur. Primum est ꝙ illa sint similia quo ad materiā et quo ad cōcomitantiam. Secundum est ꝙ sint dissimilia contraria quo ad formam. ita ꝙ forme earum sint cōtrarie. vnde ad actionē requiritur similitudo materialis et similitudo materiarum ad passionem requiriť dissimilitudo formarū. ¶ Ad hoc ꝙ sit actio oportet ꝙ sit pdominatio agentis supra passum. ita ꝙ passum patiatur ab illo agente et ꝙ patiens sit approximatum inter agentē et passū. Unde omne agens habet suū passum in proportione maioris iequalitatis vt sicut potētia illi⁹ agēt excedit potētiā illi⁹ patiētis

Proportio dicitur tripliciter. proportio maioris iequalitatis. proportio minoris inequalitatis. ⁊ pportio equalitatis. Proportio maioris inequalitatis est habitudo maioris quātitat ad minorē quātitatē. vt sex ad quattuor ¶ Proportio minoris inequalitatis est habitudo minoris quātitatis ad maiorē. vt duo ad quattuor. Proportio equalitatis est hitudo equaliū adinuicē comparatoꝝ. vt quattuor ad quattuor.

Pro quo solum notandum est. q ex proportione maioris inequalitatis puenit motus. et ille potest agere in aliud dupliciter. scilicet ex proportione totius ad totum. vel ex pportione totius ad partem. Agens agit in passum ex pportione totius ad totū. hoc est quando totū agēs dñatur super totum passum. et hmōi actio est actio propria que accidit inter maius et minus. Agens agit in passum ex pportione totius ad partē. quando totum agens dñatur supra partē passi. et non supra totum passum. et hmōi est actio ex pportione totius agētis ad illā partē. et hoc vocatur agere. et talis reactio est inter maius et minus et equalia.

Similiter aliquid potest pati dupliciter. scilicet secundū totū et secundum partem. et passum proprie dicit repati et non pati ideo oē cōicans in materia cū suo passo repatitur in agendo. Unū partes elementoꝝ sūt maxime actiue et passiue. sꝫ oia elemēta in suis spheris sūt equalis virtutis. Silr inter elemēta in suis spheris est actio et repassio. quia elementa agūt adinuicē et patiūt secūdū partes mediatas.

Nota q quattuoꝛ sunt elementa. scilicet. Ignis. Aer. Aqua. et terra

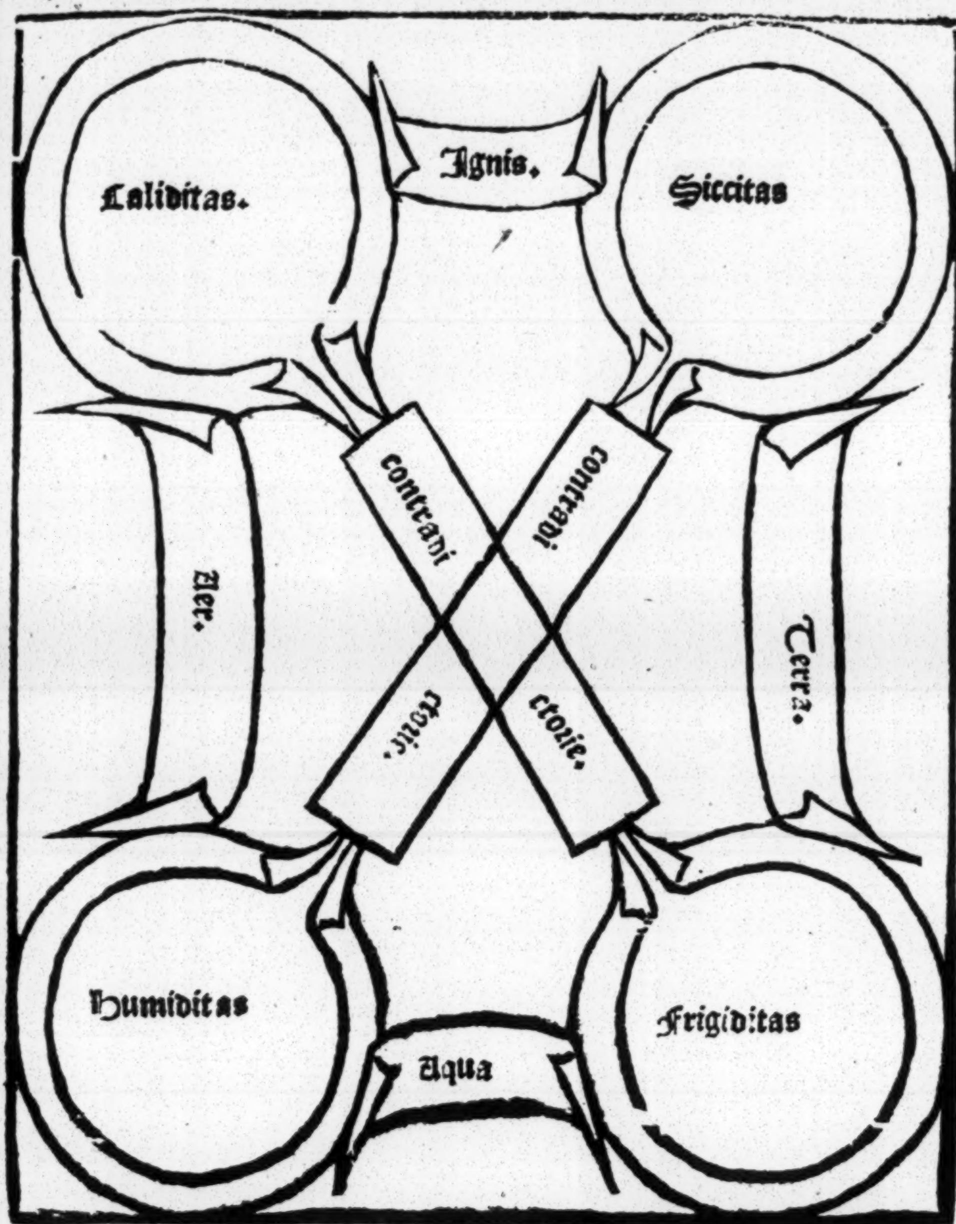
Et quattuoꝛ sunt qualitates prime. s. caliditas. frigiditas. humiditas. et siccitas. scdm quarū cōbinationes resultat numerus elemētoꝝ.

¶ Nota q sunt sex cōbinationes primarū qualitatum. quarum due sunt impossibiles et quattuoꝛ possibiles. Et tot sūt cōbinationes primarū qualitatū possibiles quot sūt elemēta et sic inuestigatur a Phō libro de gñatione. et tm̄ quattuoꝛ sunt elemēta i spē. Qualitates prime sunt ille. ex quibus resultant oēs alie. et ille non resultant ex aliquibus.

Prima combinatio est caliditas et siccitas: cui correspondet ignis. nam ignis est calidus et siccus. in quo caliditas habꝫ predominiū. quia i oi elemento sūt due qualitates. quarū vnū sehꝫ i pdominio. ¶ Secūda combinatio est caliditas et humiditas. cui corrñdet aer. Nā aer est calidus et humidus. in qua dñatur humiditas. ¶ Tercia cōbinatio est frigiditas et humiditas. cui corrñdet aqua. nā aqua est frigida et humida. i qua domiatur frigiditas. ¶ Quarta combinatio est frigiditas et siccitas cui corrñdet terra. Nā terra est frigida et sicca. in qua dñatur siccitas. ¶ Quinto combinatio est caliditas et frigiditas. et huic ñ corrñdet aliqḋ elementū quia est impossibilis. q frigiditas et caliditas sunt qualitates contrarie. et non pñt simul inesse vni corpori. et hoc denoiatiue. ¶ Sexta combinatio ē humiditas et siccitas. cui non correspondet aliquod elementum. propter causam predictam

Hec melius discerni possunt in figura sequenti.

Figura quattuoꝛ elementoꝛum ⁊ qualitatũ pꝛimarum

Ignis est elemẽtũ nobilissimũ/subtilissimũ et rarissimũ. iõ collocať i supremo loco regionis elemẽtaris. ⁊ sub cõcauo oꝛbis lune et sub igne imediate est aer. et sb aere ẽ aqua. et sub aqua est terra. que est elemẽtũ grauissimũ dẽsissimũ et vilissimũ. et ideo collocatur in infimo loco Similiter ignis est in decuplo maioꝛis ꝗtitatis ꝙ aer. et in decuplo magis est aer ꝙ aqua et sic de aliis

Nõ diffinitionem ignis

Unde elementū in q̄to maioris quātitatis est. in tāto rarius est et in quāto minoris q̄titatis est. in tanto densius est.

Quedam sunt elementa simbola et quedam dissimbola

¶ Elementa sibola sūt illa que cōueniūt i aliqua qualitate prima. vt ignis et aer. aer et aqua. aqua et terra. ¶ Elementa dissimbola sūt illa q̄ in nulla qualitate cōueniūt. vt ignis et aqua aer et terra. Inter elemēta sibola facilior est actio. q̄ inter elemēta dissimbola. vt pz in libro de gñatione.

Duplicia sunt corpa omogenea et etherogenea. Corpa omogenea sūt illa quorum oīs ptes sūt eiusdē nature et eiusdē denoīationis cū suo toto. nā q̄libet ps aq̄ ē aqua. et q̄libet ps aeris est aer. ¶ Corpa etherogenea sūt illa quorum nō oīs ptes sūt eiusdē nature nec eiusdē denoīationis cuz suo toto. vt hō et hmōi nā q̄libet pars hois non est homo.

De numero qualitatū primarū. q̄dā dicunt̄ actiue quedā passiue. ¶ Actiue sūt caliditas et frigiditas Passiue sūt humiditas et siccitas. et sic est in elemētis in q̄bus denoiantur. nō tñ dicūtur actiue. quia nō patiūtur. sed q2 pricipaliter agūt. et ex 9ñte dicuntur passiue.

Quattuor sunt qualitates prime

Caliditas. Frigiditas. Siccitas et humiditas. ex q̄bz resultāt oēs alie q̄litates q̄ nō causāt̄ ex aliis q̄litatibz. Qualitates secūdarie sūt ille q̄ resultāt ex certa ꝓportiōe priarum q̄litatū adiuicē. sicut nigredo et albedo. amaritudo dulcedo. et sic de aliis. quarum q̄libet dr̄ vniformis vel difformis sicut et prime.

Qualitas vniformis ē cuius q̄libet ps est eq̄ itensa cum suo toto. vt si sit qualitas vniformis tūc aliq̄ ps est maior alia. nō tñ itēsior illa. Vñ nō eadē de causa dr̄ albedo intēsior alia. et maior alia. nā albedo dr̄ itensior alia. q2 p maiorē distantiā distat a nō gradu. et albedo dr̄ maior alia q2 extēdit̄ p maius subm̄ q̄ alia. vñ intēsio q̄litatꝭ ē rōne distātie a suo nō gdu. sz magnitudo q̄litatꝭ et rōne subiecti. Vñ intēsū et remissū sūt ꝓprie dr̄e q̄litatꝭ. iō q̄litas dr̄ itensa vl̄ remissa. sz magnū et pūū ꝓprie sūt dr̄e q̄titatꝭ. iō quātitas dr̄ magna et parua per se rōe diminutionis vl̄ augmētatōnis Sz tamē qualitas dicit̄ magna et parua. sed hoc nō est per se sz per accñs. q2 rōne alterius puta subiecti. Et quātitas dicit̄ intēsa vel remissa. sed nō per se sed per accñs. q2 rōne alterius puta qualitatis.

Qualitas difformis est illa / cuius vna pars est intēsior alia. et illa ē duplex. s. vniformiter difformis. et difformiter difformis. Qualitas difformiter difformis est. cuius ptes sūt imediate scdm extēsionē. tñ multū dn̄t śm itēsionē. i. cuius ptes termināt̄ ad eundē punctū i q̄titate et non terminat̄ ad eūdē pūctū in qualitate. vt si A sit corpꝰ cuiꝰ vna medietas sit alba in sūmo gradu scdm se totū. et alia medietas eiusdē sit alba gradu medio inter gradū mediū et gradū sūmū secūdum se totū. tunc illa ē tota albedo difformiter difformis et hoc corpus album.

Difformiter difformis est cuius alique partes imediate scdm extensionē. i. secundū quātitatē. et tamē multū distant secundū

Linder [illegible]

intensionē.id est secundum qualitatem. nam due medietates istius A.sunt immediate secundum extensionem quia terminantur ad eundem punctum medium illius A. Iste tamē medietates distant secundum intensionē.quia non terminantur ad eundem gradum in qualitate.sed distāt qualitate per intensiuam qualitatem totius latitudinis albedinis. ¶Aliqua duo esse im mediata est dupliciter. scilicet secundum intensionem. et secundum exten sionem. Secundum extensionem sunt illa que terminantur ad eundem pū ctū in quātitate.sed illa sunt imediata secūdū itensionē que terminant ad eundem gradum in qualitate

Qualitas vniformiter difformis est illa/cuius om nes partes que sunt immediate secundum extensionem. sunt immediate se cundum intensionē. et terminātur ad eundem gradum. nam ille gradus ad quē terminātur ille partes. est intēsissimus. quia non est in parte intensiori. et ille gradus ad quem sic terminatur est intensissimus eorum quia non est in parte intensiori. Et dicitur remississimus qui non est in parte remissiori.sed quilibet gradus itēsior illo ē in pte intēsiori citra certū gradū i gradū sūmū ideo ille dicitur intēsissimus qui nō est i parte intēsiori. et etiā ille gradus est remississimus qui nō est in parte remissiori.quia ille non est in parte remissa sed quilibet illo remissior est in parte remissiori

Omnis qualitas vniformiter difformis terminat ad duos gradus. videlicet ad non gradum. et ad gradū summū. Unde que libet latitudo terminata ad duos gradus.quorum neuter ē sūmus ordinat ad vnū secundum extremū sui intensius.et ad aliū gradū scdm extremū sui re missius.et ille gradus ad quē terminat secdm extremū sui intensius.dicitur remississimus.quia non est i ista latitudine. Namille gradus nō ē in illa latitu dine.sed in illo remissior citra certum gradū q̄ est in ista latitudine. ergo et c Et ille gradus ad quem terminatur secundum extremum sui remissius dici tur intensissimus.qui non est in ista latitudine. ¶Quod sit.sic arguitur. iste nō est in ista latitudine. sed quilibet illo intensior citra certum gradum est in il la latitudine ergo et cetera.

Quelibet qualitas vniformiter difformis termina tur ad duos gradus ad quos termiat extēsiue.sed qualitas difformiter diffor mis aliū termiatur ad duos gradus extensiue. et aliqū intensiue

¶Qualitas vero vniformis nō teriat sed potius termiat. quia q̄liter vniformis se habet per modū termi. Quelibet qualitas vniformiter difformis seu latitudo quod idē ē corrūdēs gradui suo medio etiā ē equalis intēsiōis cū gradu suo me dio et minus itēsa quam sua medietas intēsior et magis intēsa quam sua medietas re missior. Unde latitudo a non gradu ad gradū mediū. vt octo ē equalis intēsio nis cū qualitate vniformi. vt quattuor et sic de aliis.

Motus dicitur quadrupliciter. Motus vniformis motus difformis.motus vniformiter difformis. et motus difformiter diffor mis. ¶Motus vniformis est ille motus per quē i tpe equale spaciū pertran situr equale. Unde mouere vniformiter est tm̄ spacium pertransire in vna parte temporis sicut in alia sibi equali.

¶ Motus difformis ē talis ꝑ quē i tp̄e eq̄li spaciū ꝑtransitur i equale. Unde
mouere difformiter ē plus de spacio ꝑtrāsire i vno tp̄e ꝙ̄ i alio sibi equali.
¶ Motus uniformiter difformis ē qn̄ uniformiter acq̄ritur latitudo motus
vel uniformiter deꝑditur latitudo motꝰ. Un̄ mouere uniformiter difformi-
ter ē uniformiter acq̄rere latitudinē motꝰ vel uniformiter deꝑdere latitudi-
nē motꝰ. ¶ Motꝰ difformiter difformis ē qn̄ difformiter acq̄rit̄ latitudo motꝰ
vł difforiter deꝑdit̄ latitudo motꝰ Un̄ mouē difformiter difforme ē difformit̄
acq̄rē latitudinē motꝰ. vel difformiter ꝑdē latitudinē motꝰ. Et q̊t modis dr̄
motꝰ tot modis dr̄ itēsio motus ⁊ remissio motꝰ. qr sicut motꝰ se hʒ ad spaciū
ad extra. sic hʒ se itēsio motꝰ ad latitudinē ad ifra. ⁊ sicut ꝑ motū acq̄rit̄ spa
ciū ad extra. sic ꝑ intēsionē motꝰ acq̄rit̄ latitudo ad ifra. iō itēsio ē acq̄sitio la
titudis motꝰ. Et itēdere motū ē acq̄rere latitudinē motꝰ Remissio motꝰ ē deꝑ
ditio latitudinis motꝰ ⁊ remittere motū ē deperdere latitudinē motus

Unde intēsio motꝰ dr̄ quadruplicíter scʒ. uniformis.
difformis. uniformiter difformis. et difformiter difformis. ¶ Intensio motꝰ
uniformis ē qn̄ in tp̄e eq̄li latitudo motꝰ acq̄rit̄ equalis. ¶ Intēsio motꝰ uni
formiter ē tm̄ de latitudie motꝰ acq̄rere i vna ꝑte tp̄is sicut in alia sibi eq̄li.
Remissio motꝰ uniformis ē qn̄ in tp̄e equali latitudo motꝰ deꝑdit̄ equalis.
Ideo remittere motū uniformiter ē tm̄ de latitudine motus deꝑdere i vno
tp̄e sicut in alio sibi equali. ¶ Intēsio motus difformis est qn̄ i tp̄e equali la
titudo motus acq̄ritur inequalis. Un̄ intēdere motū difformiter est plus de
latitudine motus acquirere in vna ꝑte tp̄is ꝙ̄ in alia sibi equali. Sʒ remis-
sio motus difformis est qn̄ in tp̄e equali latitudo motus deꝑditur in equali.
Un̄ remittere motū difformiter ē plus de latitudine motus deperdere i vno
tempore ꝙ̄ i alio sibi equali. Intensio motus uniformiter difformis est ista
in qua in tp̄e equali latitudo motus itensionis acquirit̄ equalis. Unde uni
formiter difforme intēdere est motū tm̄ de latitudine intēsionis motus acqui
rere i vno tp̄e sicut i alio sibi eq̄li. Sʒ remissio motus uniformiter difformis
est illa q̄ in tp̄e equali latitudo motꝰ cōis deꝑdit̄ equalis. Un̄ remittere mo-
tū uniformiter difformē ē tm̄. de latitudine motus deꝑdere in vna ꝑte tp̄is
sicut in alia sibi equali. ¶ Intēsio motꝰ difformiter difformis est illa i qua in
tp̄e equali latitudo motus acq̄rit̄ ineq̄lis. Un̄ intēdere difformiter difforme
est plus de latitudine motꝰ acq̄rere in vna parte tp̄is ꝙ̄ in alia sibi equali.
¶ Aliq̄d moueri uniformiter dr̄ dupliciter. s. quo ad tp̄s et quo ad subiectū
Illud mouet̄ uniformiter quo ad tp̄s cuius pūctꝰ velocissio motu mouetur
uniformiter. Illud mouetur uniformiter quo ad subiectū. cuiꝰ quelibet ꝑs
equaliter mouet̄ cum suo toto. et sic ē difformiter moueri. Solū motus suc-
cessiuus ē velox et tardus. sed motus subitus non.

Quattuor modis dicitur causa. scilicet ma-
terialis. formalis. efficiens et finalis.

¶ Materialis est illa ex qua cōponitur res primo et manet in re. Unde cau-
sa materialis et materia suntidem. ¶ Formalis est illa per quā res est talis
qualis est qua posita ponitur et res qua ablata aufertur et res
¶ Efficiens est illud agens quod cōponit illam rem vel efficit eandem.

¶ Finalis est illa ꝓpter quā res primo fit et pricipaliter. Ubi gratia. ut ligna lapides. et huiusmodi sūt cause materiales domus. et talis forma resultās ex cōuentione partiū adinuicē est causa formalis domus. Jlle carpētarius est causa efficiens dom⁹. Sed obseruatio corporis ut a frigore et a tēpestate est causa finalis domus. &c.

Due causarū istarū sunt intrinsece et due extrinsece. ¶ Jntrinsece sūt materialis et formalis. extrinsece sunt efficiēs et final. Unde in primo phisicoꝝ tradita sūt tria pricipia rerū naturaliū intrinseca scilicet materia et forma et priuatio. sed due prime sunt per se tercium vero per accidens. ¶ Et sciendum est ꝙ priuatio forme indirecte est quando homo facit cutellum et non habet formam illius tunc idem est ꝙ carentia forme indirecte.

Modo restat dicere de figuris corporum propter predictas conclusiones naturales diuersimode positas. ¶ Corpus colūnare est corpus longū figuratū ad modū colūne. ut postis. ¶ Corpus piramidale quod est figuratū ad modū piri cuius extremū acutum vocatur conus et extremū obtusū vocatur basis.
¶ Corpus circulare vel sphericum est corpus rotūdum in cuius medio est unus punctus in quo omnes linee recte ad circūferentiam exūtes extracte sunt equales. et ille punctus vocatur cētrū sphere vel circuli
Circūferētia sphere vel circuli ē extrema superficies illius extra quā nichil est illius.
¶ Dyametrū circuli est linea recta existens ab uno pūcto circunferentie ad pūctū sibi oppositū qui transiēs per cētrū diuidit circulū i duos semicirculos.
¶ Semidiametrū est linea recta exīs a cētro circuli ad circūferētiā eius.
¶ Semicirculus ē medietas circuli. Corpus triangulū vel trigonum est corpus hñs tres angulos
¶ Corpus quadrangulū est corpus hñs quattuor latera et quattuor āgulos et hoc est dupliciter. Uel habet quattuor angulos rectos et oia latera equalia. et sic est quadratū vel hꝫ quattuor angulos rectos et oia opposita equalia. et sic est quadrangulū.
¶ Corpus pentagonū est corpus hñs quinqꝫ angulos et quinqꝫ latera. et sic de singulis aliis.
¶ Angul⁹ rectus est qñ una linea recta ꝓprie dicta cadit super aliam rectā.
¶ Angulus acutus est quilibet angul⁹ minor recto.
¶ Angulus obtusus est quilibet angulus maior recto
¶ Corp⁹ planū est cuius superficies ē plana. et nullaten⁹ acuta. ut tabula.

Corporum fere omnium predictorum huiusmodi figuras inuenies circa principium libri naturarum
Sequitur tractatus de proportionibus

Incipit tractatus de proportionibus

Omnis proportio aut est communiter dicta: aut proprie dicta. aut magis proprie dicta.

¶Proportio communiter dicta est duorũ compatorũ cuiuscũqz gñis fuerint in aliquo in quo cõparãtur vnius ad alterũ habitudo. et talis proportio potest dici inter oĩa equalia et inequalia. hoc est scdm magis et minus se habẽtia. et inter omnia similia. ideo inter ea ad que potest esse cõparatio. aliquo modo potest esse inter ea pportio communiter dicta

Proportio proprie dicta ẽ duorꝫ comparatorꝫ adinuicẽ eiusdem gñis vnius ad alterum habitudo. sed talis pportio non solum est inter quantitates sed etiam inter quascunqz res eiusdem generis siue sũt qualitates siue sũt quãtitates. et sic de ceteris reperitur

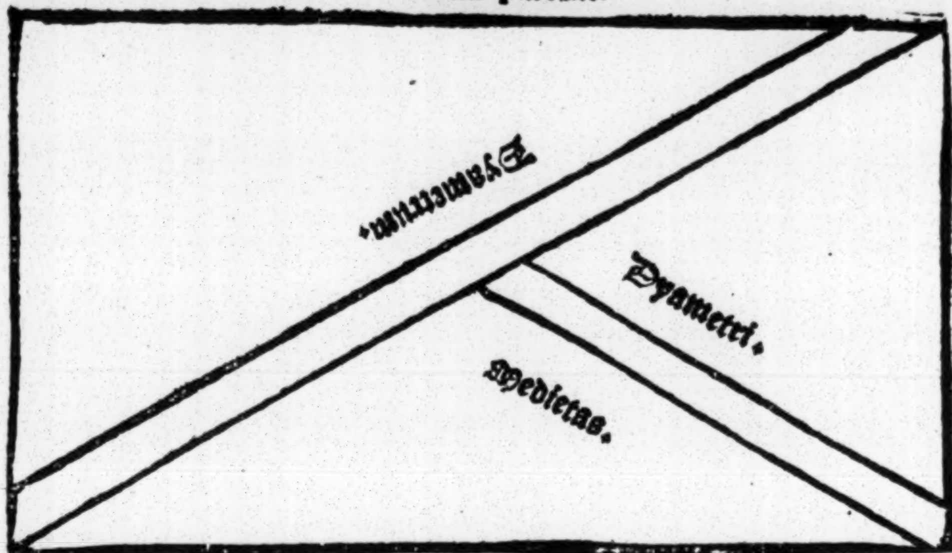
¶Proportio magis proprie dicta. solũ ẽ inter qtitates. et diffinit̃ sic Est duarum qtitatũ eiusdẽ gñis vnius ad alterũ hitudo. Per hoc quod dicit eiusdẽ gñis excludit ꝙ inter subãm et accñs non est pportio magis proprie dicta. qꝛ substãtia et accñs non sũt eiusdẽ gñis.

Proportio magis proprie dicta dicitur duobus modis. quedã est rationalis. et quedã ẽ irrationalis. ¶Rationalis est illa que imediate denominat̃ ab aliquo certo numero. vt proportio dupla ĩmediate denoĩatur a duobus. ¶Proportio irrationalis est illa. que mediate denoĩatur ab aliquo certo nũero. vt medietas pportiõis duple mẽdiate denominat̃ a proportione dupla. et proportio dupla ĩmediate a duobꝫ. ergo medietas proportionis duple mediate denoĩatur a duobus. ergo seqt̃ ꝙ medietas pportiõis duple mediate noĩat̃ a duobꝫ. ¶Proportio rationalis differt a pportione irrationali. quia pportio rationalis solũ est inter qtitates commensurabiles seu cõicantes. pportio irrationalis solũ est inter quantitates incõmensurabiles seu non cõicantes

Quantitates autẽ cõmensurabiles rationales cõicantes sũt ille. quibꝫ est vna mẽsura cõis ad quãlibꝫ illarꝫ pcise mensurans sicut linea bipedalis et tripedalis. qrũ vtrãqz mẽsurat linea pedalis. Linea eni pedalis bis sũpta. mẽsurat pcise et reddit bipedale. ter vero sũpta pcise mẽsurat et reddit tripedale. ideo linea bipedalis et tripedalis sũt qtitates commẽsurabiles rõnales seu cõicantes.

Quantitates autem incommensurabiles irrationales seu non communicantes. sunt ille. quibus non est vna mensura communis cuilibet illaruꝫ pcise mensurans. sicut diametrum et costa quadrati. quia medietas coste quadrati bis sũpta minus reddit qꝫ equaliter dyametrꝫ similiter magis reddit qꝫ equaliter dyametrum.

¶Similiter medietas dyametri bis sũpta equaliter reddit dyametrum ꝛ si bis sumatur non mensurat equaliter costam quadrati. patet ergo ꝙ dyametrum ꝛ costa quadrati sunt quantitates incommensurabiles. irrationales seu non communicantes Figura.

Costa quadrati

Proportio rõnalis ĩ numeris reperit̃. et in aliis quibuscũqȝ q̃titatibus. Proportio irrationalis nõ inter nũeros reperit̃ sed iter oẽs alias quãtitates põt esse. et causa est. qr non sũt aliqui duo nũeri significandi qui inter illos est ꝓportio rõnalis. quia illis est vna mensura cõis cuilibet illaꝝ precise mensurans. s. vnitas.

Proportio magis proprie dicta dr̃ dupliciter. Quedã ẽ equalitatis. ⁊ q̃dã ꝫ ineq̃litatis Proportio equalitatis est duaꝝ q̃titatũ equaliũ adinuicẽ hitudo. sicut inter vnũ et vnũ duo ⁊ duo. Proportio iequalitatis est duaꝝ quãtitatũ inequaliũ adinuicẽ hitudo. Et hec duplex. quedã est maioris inequalitatis et quedã minoris inequalitatis. Proportio maioris ineq̃litatis est hitudo maioris q̃titatis ad minorẽ. vt duo ad vnũ. tria ad duo ¶ Proportio minoris inequalitatis est hitudo minoris q̃titatis ad maiorem vt vnum ad duo. duo ad tria.

Proportio maioris inequalitatis dicitur quiqȝ modis. Multiplex. Superparticularis. Supꝑtiẽs. multiplex superꝑticularis. et multiplex superpartiens.

Multiplex est hitudo maioris q̃titatis ad minorẽ. illaꝫ multotiens ꝯtinens. Et hec species infinitas partitur. Si eni maior nũerꝰ bis cõtineat minorẽ. tũc est ꝓportio dupla. et si ter tripla. et sic in ĩfinitum Exẽplũ ꝓportionis duple. vt duo ad vnũ quattuor ad duo. Exemplũ ꝓportionis triple. vt tria ad vnũ. ix. ad. iii.

Superparticularis est habitudo maioris quantitis ad minorem semel illam continens et eius ꝑtem aliquotam vltra. Pars aliquota est illa que aliquotiẽs sumpta reddit equaliter suum totum

Pars vero non aliquota est illa que multotiens sūpta non reddit equaliter suū totū. Ut binarius respectu quinarii. et binarius respectu septenarii. et sic de singulis. ¶ Hec vero ꝓportio infinitā recipit sectionē. vñ si maior numerus semel contineat minorē et medietatē minoris numeri vltra se sexqaltera ꝓportio vocatur. qualis ē proportio. iii. ad. ii. sex ad quattuor nouem ad sex. et sic de singulis vsq; i ifinitū. Si aūt maior numerꝰ semel miorē nūerū contineat. et eius terciā partē vltra se sexqtercia ꝓportio vocatur. sicut qtuor ad tria. octo ad sex. xvi. ad xii. et sic in infinitum.

¶ Si aūt maior nūerus minorē nūeꝝ semel cōtineat et eius quartā partem vltra se. sexqqrta vocat. vt. v. ad. iiii. x. ad. viii. xx. ad. xvi. et sic de aliis

¶ Si aūt maior qtitas semel minorē et eiꝰ quītā ptē cōtineat. sexqquinta vocatur. vt sex ad quiq;. et sic ꝓcedendo vt prius de numeris

Superpartiens ꝓportio est habitudo maioris quātitatis ad minorē illā semel continēs et aliquas partes aliquotas vltra ex quibꝫ non fit aliqua pars aliquota respectu minoris numeri Et talis ꝓportio infinitā recipit sectionē. vñ si maior numerꝰ semel minorē numerū cōtineat et duas partes vltra. quarū quelibet est tercia pars respectu minoris. numeri ex qbus nō fit aliqua ps aliquota respectu minoris. talis ꝓportio dicit̄ supbipartiens tercias vt v. ad iii. x. ad vi. xx. ad xii. et sic in ifinitū. ¶ Si enim maior numerꝰ semel minorē ꝯtineat et tres partes aliquotas vltra. ex quibus nō fit vna pars aliquota respectu minoris qtitatꝭ quaꝝ quelibet est qrta ps respectu minoris dicit̄ ꝓportio suptripartiēs quartas qualis est hec ꝓportio. vii. ad. iiii. ⁊c. ¶ Et si maior qtitas semel cōtineat minorem. et tales tres partes vltra qrū qlibet est quīta ps respectu minoris qtitatꝭ. dicitur ꝓportio supertriptiens quītas. vt octo ad quiq;. ⁊c.

Multiplex superparticularis est habitudo maioris quantitatis ad minorem illam multotiēs continens. et eius partē aliquotā vltra Unde si maior numerus bis continet minorē et eius medietatē. vltra ꝓportio dupla sexqaltera vocatur. Si ter minorem contineat proportio tripla sexqaltera. Exemplum primi. v. ad. ii. x. ad. iiii. exemplum secundi. vii ad. ii. xiiii. ad. iiii. Si eī maior numerus bis minorē numeꝝ cōtineat. et eius terciā partē vltra ꝓportio dupla. sexqtercia vocat̄. vt septē ad tria ⁊ dupla sexqquarta. vt nouē ad quattuor.

Multiplex vero superpartiens est habitudo maioris numeri ad minorem illam multotiens continens et aliquas partes vltra ex quibus non fit vna pars aliquota respectu minoris numeri.

¶ Unde si maior numerus bis minorem cōtineat et duas partes vltra quarum quelibet est tercia pars respectu minoris numeri. Unde si maior numerus bis minorem contineat et duas partes vltra. quarum quelibet est tercia pars respectu minoris numeri. dicit̄ ꝓportio dupla superbipciens tercias. qualis est hec proportio (octo ad tria. Si vero maior numerꝰ ter minorem contineat et tres partes vltra. quaꝝ quelibet est quarta pars respectu minoris numeri. ex quibus non fit vna pars aliquota respectu minoris numeri dicitur ꝓportio dupla supertripartiens quartas. qualis est hec ꝓportio inter vndecim ad quattuor.

[illegible]

Proportio minoris equalitatis est habitudo minoris quãtitatis ad maiorẽ cui⁹ tot sũt species quot sũt ꝓportões maioris equalitatis/et eisdẽ noibus ⁊ cõsimilibꝫ appellãtur isto termino supaddito: vt subdupla/subtripla.et sic de aliis.supparticularis/subsuppartiẽs. Et ita de oibus aliis modis: quaꝝ oẽs diffinitiones cũ exẽplis prioribꝫ inotescũt. ¶ Ex istis notãdum est ꝙ ois ꝓportio iter duos terios repitur. Et scias ꝙ quãta est vna ꝗtitas ad aliã: tãta ẽ vna ꝓportio ad aliã. vt maifestũ est.

Hec de proportionibus.

Nunc de ꝓportionalitate dicetur.

Modo sequitur secũda pars hui⁹ capituli: q̃ de ꝓportionalitate ꝓportionũ determiat.

¶ Proportionalitas est ordo ꝓportionũ.et dr̃ tripl'r. scilꝫ ꝓportionalitas arithmetica/geometrica/et armonica. Proportionalitas arithmetica: est qñ sũt duo termini vel ples: et equalis ẽ excessus primi ad scdm: sicut duo ad tria.et sic de al'. vt sex ad q̃nqꜫ/quiqꜫ ad quattuor/quattuor ad tria/tria ad duo/duo ad vnũ. Differẽtia siue excessus vni⁹ quãtitatis ad aliam est illud per qd̾ minor quãtitas excedit̾ a maiori. ¶ Proportionalitas geometrica est qñ sunt tres teri vel ples: et equalis est ꝓportio iter vnũ ad duo: et sicut iter duo ad tria.⁊c. Exẽplũ. vt octo ad.iiii.iiii.ad.ii.duo ad vnum. ¶ Proportionalitas armonica ẽ qñ sũt tm̃ tres tmi: et equalis est ꝓportio inter vnũ et tria sicut excessus iter vnũ et duo se hꝫ ad excessum iter duo et tria. Exẽplũ: sex/quattuor/et tria. iter sex ⁊ tria est ꝓportio dupla et inter duo q̃ est excessus primi ad scdm.et vnũ que est excessus scdi ad tercium est proportio dupla.ergo eadẽ est ꝓportio iter primũ et terciũ que est iter differẽtiam primi ad secundũ.scdi ad tercium.

Et iste ꝓportionalitates differũt ab inuicem/quia tam arithmetica ꝙ geometrica i tribꝫ termis ad minus repiunt̾ et in q̃buscũqꜫ et nũeris pluribꝫ sed armonica tm̃ in tribꝫ termis repitur: et i alio etiã differũt.qr vltima.s.armonica sp ꝯtinua manet. sꝫ arithmetica ⁊ geometrica psũt eẽ discõtinue et cõtinue. Proportionalitas arithmetica continua est equalitas differẽtiaꝝ p terim cõem vel terios cões copulata. p vnũ terim cõem videlꝫ: sicut tria ad duo/sic duo ad vnum. Discõtinua est equalitas differẽtiaꝝ p nullũ terim cõem copulata neqꜫ p aliquos terios cões copl'ata vt sicut se hꝫ sex ad quattuor ita.iiii.ad vnũ. vl' sicut q̃nqꜫ ad quattuor ita tria ad duo. ¶ Proportionalitas geometrica cõtinua est similitudo ꝓportionũ per vnũ terim cõem mediũ vel per ples terios medios copulata per vnũ terim: vt sicut se hꝫ quattuor ad duo et duo ad vnũ. per ples terios: vt sicut se habet octo ad quattuor ita quattuor ad duo/et duo ad vnum.

Discõtinua est similitudo ꝓportionum per nullũ terim cõem nec p aliq̃s terios cões copulata. vt sicut se hꝫ viii.ad.iiii.ita.ii.ad.i. ¶ Medietas siue ꝓportionalitas geometrica cõtinua ⁊ discõtinua differũt inter se: i hoc ꝙ cõtinua i tribꝫ termis vel pluribꝫ q̃buscũqꜫ iuenietur. Discõtinua vo i quattuor termis ad min⁹ et in quibuscũqꜫ pluribꝫ iuenitur.

Aliter etiã iste differt in hoc q in ꝓportiõe ꝯtinua oportet oẽs tres terios in genere ꝯuenire: sed in discõtinua pñt aliqui termini in genere diuersari vt sicut se hꝫ chorda ad chordã: sic se hꝫ sonus ad sonũ. ⁊ sicut se habet hoc corpus ad hoc corpꝰ: sic se habet hec potẽtia ad potẽtiam.

PRoportionalia sunt illa/q̃ in aliqua proportionalitate cõueniũt. et dicũtur tripliciter.

Quedã dicũtur ꝓportionalia ꝓportionalitate arithmetica/q̃dã geometrica: et q̃dã armonica. Proportionalia ꝓportõalitate arithmetica sunt illa quoꝝ differẽtie sũt equales. Proportionalia ꝓportõalitate geometrica: sũt illa quoꝝ ꝓportiões sũt eedẽ vel equales. Proportionalia ꝓportiõalitate armonica: sũt illa quoꝝ extremoꝝ et differẽtiaꝝ ꝓportiões sũt similes vel equales. et hec oĩa in suis exẽplis possũt per pdicta patere. ex quo pꝫ q ternarius numerꝰ est paucissimus nũerus in quo ꝓportionalitas reꝑitur: et nullus est maximꝰ in quo ꝓportionalitas existit.

Proportionalia ꝓportionalitate geometrica/dicuntur

duobus modis. scilꝫ permutatim ꝓportionabilia: ⁊ ecõtrario.

Proportionalia ꝓportionalitate permutatim sunt illa

quoꝝ sicut se habet añs vnius ꝓportõis ad añs alteriꝰ ꝓportõis: ita se hꝫ conseq̃ns vniꝰ ad ꝯñs alterius. Verbi gratia. sicut se hꝫ octo ad quattuor: ita duo ad vnũ. gͦ tũc permutatim sicut se habet octo ad duo/ita quattuor ad vnũ. et iõ ibi quattuor termini ꝓportiõabiles ꝑmutatim existũt.

¶ Ecõtrario ꝓportionalia ꝓportionalitate geometrica: sũt illa quoꝝ sicut se habet cõsequens vnius ad añs suũ sic se habet ꝯñs alterius ad añs suũ Verbi gratia. sicut se habet octo ad quattuor/ita duo ad vnum. et econtra sicut quattuor ad octo: sic vnũ ad duo.

Proportionalitas geometrica: dicitur quattuor modis.

Disiũcta scilꝫ. Coniũcta/Euersa/et Ecõtra. ¶ Disiũcta est quorũlibet antecedentiũ ad sua ꝯña separatim ꝓportionũ equalitas. vt sicut se hꝫ octo ad quattuor: ita duo ad vnũ. ¶ Coniũcta ꝓportionalitas geometrica est quorũlibet añcedẽtiũ cũ suis ꝯñtibus indisiũcta. seu ꝓportionalitate simplici vnius añtis cũ suo ꝯñte ad ꝑpriũ ꝯñs ꝓportionũ similitudo. vt octo. iiii. quattuor ⁊ vnũ. vt sicut se hꝫ octo ⁊ quattuor ad quattuor: ita duo et vnũ ad vnum. ¶ Euersa est quorũlibet añcedentiũ cũ suis ꝯñtibus indisiũcta seu ꝓportionalitate simplici vniꝰ añtis cũ ꝯñte ad aliud añs: et cuiuslibet alteriꝰ añtis istaꝝ cũ suo ꝯñte ad ꝑpriũ añs ꝓportionũ similitudo. vt sicut octo ⁊ quattuor ad octo: ita duo ⁊ vnum ad duo. ¶ Ecõtra est qñ sunt duo ordines nũeroꝝ et i vtroq nũero sũt tres vel plures termini: et sicut se hꝫ primus terminꝰ primi ordinis ad suũ scdm: sic se habet primꝰ terminꝰ scdi ordinis ad suũ scdm. et sicut se habet secũdus terminꝰ primi ordis ad suum terciũ: sic se habet secũdus terminꝰ scdi ordis ad suũ terciũ. ⁊ sicut se habet secũdus terminꝰ secũdi ordinis ad suũ terciũ: sic se habet secũdus terminꝰ scdi ordis ad suũ terciũ. vt octo/quattuor/duo/quattuor/duo/vnũ.

¶ Consimiles etiã diffinitiões ꝓportionalitate arithmetica et ꝓportionalibus illis ꝓportionalitate equalr differẽtiaꝝ poterũt adaptari.

Nunc supest tercia pars hui⁹ capituli: pmit-
tens quasdā suppositiones. Prima est hec.
Oēs pportōes sūt eedē vel equales: quar denoiationes sūt eedē vl eqles
¶ Scda suppō est hec. si sint tres termini tales quor primus ē maior secūdo
secundus maior tercio: pportio primi ad vltim ↄponit̄ ex illis. hoc est q cō
ponit̄ ex pportōe primi ad scdm ⁊ scdi ad terciū. ¶ Tercia suppō est. si sint
tres teri vel ples quor prim⁹ est maior scdo secūdus maior tercio: pportio
primi ad vltim ↄponit̄ ex illis. ¶ Quarta ē hec. si sint duo equalia cōpata
ad aliqd terciū: eadē erit pportio iter vnū illor et illud terciū: sicut iter re-
liquū illor ⁊ illud terciū. ¶ Quinta. si sint due quātitates iequales cōpate
ad aliqd terciū: maior erit pportio minoris quātitat̄ ad illud terciū: q ma-
ioris ad illud terciū. et ecōtra maior erit pportio tercii ad maiorē q ad mi-
norē. ¶ Sexta suppō est hec. qn aliqd ↄponit̄ ex duobȝ equalibȝ: illud ↄpo
sitū est duplū ad qdlibet illor. ⁊ si fuerit cōpositū ex tribȝ ē terciū ad quodlȝ
illor. ¶ Septima suppō est. qn aliqd cōponit̄ ex duobȝ iequalibȝ: illud cō-
positū est pl⁹ q duplū ad min⁹: et minus q duplū ad maius. Exēplū. tripe-
dale cōponit̄ ex pedale ⁊ bipedale. et ē pl⁹ q duplū ad pedale et min⁹ q du-
plū ad bipedale qd est mai⁹. ¶ Est ⁊ vna suppō si fuerit quattuor quātita
tes pportōales adiuicē: si fuerit prima illar maxima ⁊ vltia istar minima
primā et vltimā piter accept̄ ceteris duobus maiores necesse est esse.

Iste autē quinqȝ prime suppōnes sūt pbate. v. euclidis
et due vltime satis patēt per rationem.

Prima conclusio est hec. Si sint tres termini propor-
tionales pportionalitate geometrica: et primus termin⁹ est maior secūdo
secundus maior tercio: et si fuerit pportio maioris iequalitatis pportio-
nalitate geometrica / vt vnū ad duo / duo ad tria: pportio primi ad vltim
est pcise dupla ad pportionē primi ad secundū et secundi ad terciū. Et hoc
pbatur: et capio istos tres terios / octo / quattuor / ⁊ duo. tūc argȝ sic. iter octo
et quattuor ē pportio dupla: et iter duo et quattuor ē eadē pportio: g⁹ ille
proportōes sunt similes. ↄña pȝ per primā suppōem. Tūc argȝ sic p secun-
dā suppōem: qn sunt tres termini. ⁊c. et hic sunt tales tres teri: ergo ppor-
tio primi ad vltimū cōponitur ex illis. et isti sunt equales vt probatum est
ergo cōponitur ex duobus equalibus: ergo est dupla ad quodlibet illor.
ↄña tenet per secundā suppōnem.

Secunda cōclusio est hec. Si sint quattuor termini
proportionales pportionalitate geometrica: pportio primi ad vltimū est
tripla ad proportionē primi ad secundum. ⁊c. Hoc probo sic: et capio istos
quattuor terminos / octo / quattuor / duo / et vnum. Tunc sic. hic sunt quat
tuor termini et primus est maior secundo / secundus maior tercio. ⁊c. ergo
proportio primi ad vltim cōponitur ex illis. cōseqntia tenet per terciā sup
positionē. sed equalis est proportio primi ad secundum: et si: de aliis. ergo
proportio primi ad vltim cōponitur ex tribus equalibȝ: et per consequens
est tripla ad quālibet istar. ↄña tenet per sextā suppōnem.
Et si sint qnqȝ teri: pportio primi ad vltim ē quadrupla ⁊c. et sic in ifinitū.

Tercia conclusio est hec. Si fuerint tres termini/et primus fuerit plus q̄ dupl' scdi: secūdus q̄ equal'r duplus tercii: proporcio primi ad terciū: erit minor q̄ dupla ad pporcionē scdi ad terciū. Hoc probo sic. et capio istos tres termios: sex/duo/vnū. Tūc arguo p secundā suppositionē. Si sit tres termi. ⁊c. ꝫ hic sūt tres tales termi: ergo pportio primi ad vltimū ꝯpoitur ex illis. sed maior est pporcio primi ad scdm q̄ secūdi ad terciū. ergo pportio primi ad vltimū cōpoitur ex duobꝫ iequalibꝫ. ergo est plus q̄ dupla ad min': et minus q̄ dupla ad maius. ꝯña tenet per septimā supponem. sed maior est pportio primi ad scdm q̄ secūdi ad terciū. ergo pportio primi ad vltimū est minor q̄ dupla ad pportionē primi ad scdm: et maius q̄ dupla ad pportionē secūdi ad terciū. sed pportio primi ad vltim est pportio sextupla et pportio primi ad scdm est pportio tripla. et pportio secūdi ad terciū est dupla. ergo pportio sextupla est minor q̄ dupla ad proportionē triplam: et maior q̄ dupla ad pportionē duplam.

Quarta cōclusio est hec. Si fuerit primū equaliter duplū secūdi: fuerit scdm maius q̄ duplū tercii: pportio primi ad vltimū erit minor q̄ dupla ad pportionē secūdi ad terciū. pbatur sic. ⁊ capio istos tres termios/sex/tria/vnū. Tūc arguo p scdam supponem: si sint tres termini. ⁊c. sed hic sūt tales tres termini: ergo pportio primi ad vltimū cōponitur ex illis. ꝫ maior est pportio scdi ad terciū q̄ primi ad secundum: ergo cōponitur ex duobꝫ iequalibꝫ. ⁊ p ꝯñs est plus q̄ dupla ad min': ⁊ minus q̄ dupla ad maius. sed maior est pportio secundi ad terciū q̄ primi ad scdm: ergo pportio primi ad vltimū est minor q̄ dupla ad pportionē secundi ad terciū. sed pportio primi ad vltim est pportio sextupla: ⁊ pportio primi ad secundū est pportio dupla: et pportio secundi ad terciū est pportio tripla: ergo pportio sextupla est minor q̄ dupla ad pportionē triplā: et maior q̄ dupla ad pportionē duplam.

Quinta cōclusio est hec. Si fuerit primū minus q̄ duplū secūdi: ⁊ fuerit terciū duplū equal'r duplū tercii: pportio primi ad vltimū erit maior q̄ dupla ad pportionē primi ad scdm: et minor q̄ dupla ad pportionē secūdi ad terciū. Hoc pbatur: ⁊ capio istos tres termios/sex/quattuor/duo. Tūc arguo p secundā supponem: si sint tres termini. ⁊c. ꝫ hic sūt tales tres termini: ergo pportio primi ad vltim cōponitur ex illis. sed iste pportiões sūt iequales: ergo pportio primi ad vltim cōponitur ex inequalibꝫ. ergo est pl' q̄ dupla ad minus ⁊ min' q̄ dupla ad maius. ꝫ maior est pportio scdi ad terciū q̄ primi ad scdm: ergo pportio primi ad vltim est maior q̄ dupla ad pportionē primi ad secūdū: ⁊ minor q̄ dupla ad pportionē secundi ad terciū. ⁊ sic tripla maior est q̄ dupla ad sexqalterā: et minor q̄ dupla ad pportionē duplā. ⁊c. vt patet ītuēti. ergo. ⁊c.

Sexta cōclusio est hec. Si sint. 3. 2. 2. fuerit. 3. 2. minus q̄. 2. 3. pportio primi ad vltim erit maior q̄ dupla ad pportionē secūdi ad terciū. pbat' sic ⁊ capio istos tres terios/octo/quattuor/tria. tūc arguo p secundā suppōem: si sint tres teri. ⁊c. ꝫ hic sūt tres tales teri. ergo. ⁊c. ꝫ ille sūt iequales. g° pportio primi ad vltim ꝯpoitur ex iequalibꝫ duobꝫ. g° ⁊c.

Sed maior est proportio primi et secundi quam tercii: et proportio primi ad ultimum est dupla superbipartiens tercias: et proportio primi ad secundum est dupla: et secundi ad tercium sexquitripla. ergo proportio dupla superbipartiens tercias est maior quam dupla ad sexquialteram: et minor quam dupla ad proportionem duplam.

Septima conclusio est hec. Proportione equalitatis nulla est maior nec minor nec proportio equalitatis. probatur. quia omnes proportiones equalitatis sunt equales: ergo nulla est alia maior neque minor: nec proportio inequalitatis est maior equalitatis proportione. quia non proportio minoris nec maioris inequalitatis. et omnis proportio aut est equalitatis aut minoris inequalitatis: aut maioris inequalitatis. ergo conclusio vera. Probatum autem est nunc quod proportio equalitatis proportione equalitatis non est maior neque minor. Iam probatur quod proportio maioris inequalitatis non erit maior proportione equalitatis nec minor quia si sit maior: sic fit quod proportio quaterni ad primum sit dupla ad proportionem secundi ad secundum. et cum arguitur sic: proportio quarti ad primum est dupla ad proportionem secundi ad secundum: ergo proportio secundi ad secundum est subdupla ad istam: et proportio dupla ad unum est subdupla ad eam. ergo ille proportiones sunt equales secundi ad secundum: et secundi ad primum. consequentia patet per primam suppositionem. ¶ Tunc arguitur sic. ille proportiones .ii. ad .ii. et .ii. ad .i. sunt equales et antecedentia sunt equalia. et antecedentia se habent in equali proportione ad sua consequentia. ergo consequentia sunt equalia. et per consequens .ii. et .i. sunt equalia. sed illud est impossibile: ergo illud ex quo sequitur. Iam probatur econtra quod proportio equalitatis non sit maior proportione maioris inequalitatis. quia si sit: ergo proportio quarti ad quartum est dupla ad proportionem secundi ad primum. tunc arguitur sic. proportio quarti ad quartum est dupla ad proportionem secundi ad primum. et proportio secundi ad primum est dupla ad eam: ergo iste proportiones quarti ad quartum et secundi ad primum sunt equales: et antecedentia sunt equalia. et antecedentia se habent in equali proportione ad consequentia: ergo consequentia sunt equalia. ergo .iiii. ad .i. sunt equalia: quod est impossibile: ergo illud ex quo sequitur.

Iam arguo quod proportio minoris inequalitatis non sit maior proportione equalitatis nec minor. et primo probo quod non sit maior. quia si sic ponatur ergo proportio unius secundi est dupla ad proportionem unius ad unum. ergo proportio unius ad unum est subdupla ad eam. et proportio unius ad .iiii. est subdupla ad eam. ergo ille proportiones unius ad .iiii. et unius ad unum sunt equales. consequentia tenet ut prius. et tunc ille proportiones sunt equales et antecedentia sunt equalia et antecedentia se habent in equali proportione ad sua consequentia: ergo sua consequentia sunt equalia. ergo .iiii. et unum sunt equalia. consequens est impossibile: ergo illud ex quo sequitur.

Iam probatur econtra quod proportio equalitatis non sit maior proportione minoris inequalitatis. et arguitur sic. et ponatur quod proportio unius ad unum sit dupla ad proportionem unius ad .iiii. tunc arguitur sic. proportio unius ad .i. est dupla ad proportionem .iii. et proportio unius ad .ii. est dupla ad eam: ergo iste proportiones sunt equales unius ad unum: et unius ad .ii. consequentia tenet sicut prius et antecedentia sunt equalia. et antecedentia se habent in equali proportione ad sua consequentia: ergo sua consequentia sunt equalia. ergo duo et quattuor sunt equalia. quod est impossibile: ergo illud ex quo sequitur. quantum sequitur conclusionem esse veram pro qualibet eius parte ¶ Sed contra istam conclusionem arguo sic et capio istos tres terminos /sex/ iiii/ sex tunc per secundam suppositionem proportio primi ad ultimum componitur ex proportione primi.

ad scdm et secūdi ad terciū. et oē cōpositū quacūq parte ipm cōpositum est maius. ergo pportio primi ad vltim est maior pportōe primi ad .ii. et etiā secūdi ad terciū. et pportio primi ad vltim est pportio equalitatis: et pportio primi ad .ii. est pportio maioris iequalitatis: et pportio .ii. ad terciū est proportio minoris iequalitatis. ergo pportio equalitatis est maior pportione maioris iequalitatis et etiā minoris inequalitatis.

Pro illo dr̄ q secunda suppositio intelligitur prout ipsa ibidē inscribit. hoc est si prim⁹ terminus ē maior scdo et secūdus maior tercio. sz sic nō est i pposito. ¶ Arr cōtra eādē cōclusionē argr sic. et capio istos tres terios/sex/quattuor/et quattuor. tūc arguo p qntā supponē. maior est pportio iter sex et quattuor q iter quattuor et quattuor. et pportio sex ad .iiii est pportio maioris iequalitat: et pportio quattuor ad quattuor ē proportio equalitatis. ergo pportio maioris iequalitatis ē maior pportōe equalitatis. Pro isto dr̄ q qnta suppō intelligr de duobz inequalibus cōparatis ad aliquod terciū in eodē genere: sed sic nō est hic.

Tercio contra istā 9clusionē arguitur sic. et capio istos tres terios/sex/sex/sex. tūc p primā cōclusionē adiūcta scda suppōne proportio primi ad vltim ē dupla ad quodlz eorz: g⁹ vna pportio equalitat alia est maior. Pro illo dr̄ q prima 9clusio est vera: pportio maioris iequalitat primi ad scdm et scdi ad terciū et itellect⁹ scde suppōnis pz ex pdictis: et sic cessat obiectio. ¶ Hic seqtur de qnta suppōne geometrica. suppō est q nulla pportio maioris iequalitatis pportōe minoris ē maior vel minor. Ista sicut pcedētia per ipossibile declarabis et deduces ad hoc ipossibile. i. q aliqua pportio maioris iequalitatis et aliqua minoris sūt equales. et p 9ns aliquo et min⁹ illo adiuicē adequatur qd est ipossibile.

Sequitur iam quarta pars hui⁹ tractatus: penes qd habet velocitas i motibz attendi diuersas opiones ptractās: quar Prima est hec. et ponit velocitatē in motibus sequi excessū potētie motoris ad potētiā rei mote. hoc est: si sint due potentie et due resistētie et per maiorē excessum excedit prima potentia suā resistentiam q secunda suam: tunc maiori velocitate mouet prima potentia suam resistentiam q secunda suam. Exemplum. vt si A sit vna potentia vt octo: et B sua resistentia vt quattuor. ¶ vna alia potentia vt due D. sua resistentia vt vnum. tunc per istam opinionem in quadruplo maiori velocitate mouet prima potentia suam resistentiam q secunda suam quia in quadruplo per maiorem excessum excedit prima potentia suam resistentiam q secunda suam. Prima enim excedit suam resistentiam per quattuor: et secunda per vnum. et excessus vt quattuor est quadruus vt vnum. ergo in quadruplo maior est excessus prime potentie ad suam resistentiam: q dupla ad suam.

Pro ista opione videtur esse philosophus scdō de celo in fine: vbi vult q pportionalr scdm eqpollētias mouere id est scdm excess⁹ et ex dictis 9mētatoris .vii. phisicor 9mento vbi dicit q velocitas propria vnicuiqz motui seqtur excessū potētie motoris sup potentiā moti.

Ista tñ opinio multis modis destrui potest. Contra quã opinionẽ arguitur sic. Data ista opione seq̃tur ꝙ aliquo motore potentie motiue mouetur aliquod mobile potentie resistẽtie per aliquod spaciũ in aliquo tẽpore medietatis motoris nõ moueret medietate moti per equale spacium in equali tẽpore: sed totũ per medietatẽ spacii. qr totus motor vl' tota potẽtia motiua excedit totũ motum vel totã resistẽtiam pe totum excessum. sed medietas motoris excedit motionẽ moti per medietatẽ excess⁹. ergo in duplo velocius penes hãc opinionẽ mouetur totus motor cũ tota resistẽtia ꝙ medietas motoris cũ medietate resistẽtie. ergo inequalitatem partis totus motor mouet totã resistentiã per totum spaciũ in quo tẽpore medietas motoris mouebit motũ resistẽtie totũ per medietatem spacii. Et falsitas patet per Aristotelẽ. vii. philicoꝝ: vbi dicit in fine et ꝓbat hãc conclusionẽ. Si aliqua potẽtia moueat mobile per aliquod spaciũ in aliquo tp̃e inequaliter: mouebit inequaliter per idem spacium in equali tp̃e. Dicit eni ꝙ ita esse habet et secũdum eãdem proportionẽ inequalitatis ad medietatẽ sicut totum ad totũ. ergo motus sunt eque loces. Secũdo data ista opione sequitur ex duobus motoribꝫ diuisim mouẽtibꝫ duo mobilia per equale spacium in equali tempore secundi duo motores nõ mouerant cõiunctim ista duo mobilia cõiuncta per equale spacium in equali tẽpore. Sed per secundũ spacium cõsequentia tenet. quia excessus istoꝝ duorum cõiunctoꝝ adinuicẽ duo mobilia coniuncta est duplus ad excessum vnius motoris istoꝝ super suũ mobile. vbi ergo in numeris quibus binarius excedit vnitatẽ per vnitatem. Duo autẽ binarii qui quaternarium constituunt excedũt duplas. duplas vnitates que existũt illa qualitas per equalitatẽ que est dupla ad excessum binarii suꝑ vnitatẽ. et ita est in omnibus aliis vbi dupla excessa a dupla excessibus equaliter extenduntur. Et falsitas istius cõclusionis patet per Aristotelẽ. vii. philicoꝝ: vbi prius probat hanc conclusionem Si due potentie diuisim mouent duo mobilia diuisa per equalia spacia in equali tempore: iste due potentie cõiuncte mouebũt ista duo mobilia coniuncta per equale spacium in equali tempore. Sicut eni se habet motus compositus ad motum cõpositum: sic motus simplex ad motum simplicem.

Tercio cõtra istã opinionẽ arguitur sic. Data ista opinione: sequitur ꝙ ex ꝓportiõe geometrica sunt similis nature ꝓportionum motoris ad sua mota nõ sequitur equalitas velocitatũ motuum. et hoc qr nõ est ibi equalitas excessuũ. eadem eni proportio est duo ad vnũ: et sex ad tria. excessus tñ vnius est vnitas: et excessus alteri⁹ est ternarius. et illud est directe cõtra Aristotelẽ. vii. philicoꝝ in fine et in multis aliis locis: vbi semꝑ ex equalitate ꝓportionũ motoris ad sua mota: arguit velocitatẽ in motibꝫ. nec potest dici ꝙ aristoteles intẽdit ꝓpter ꝓportionẽ ꝓporcionalitate arithmetica vbi est equalitas excessuum vt dicũt quidã. Secũdo eni philicoꝝ ꝓbat philosophus secundã ꝯclusionẽ. Si aliqua potentia moueret aliq̃d mobile per aliquod spaciũ in aliquo tp̃e inequalitas motoris mouebit medietatẽ moti per equale spaciũ inequaliter. quia sic se habebit et secundũ eãdem proportionẽ inequalitas ad inequalitatẽ: sicut tot⁹ motor ad totũ motum.

[illegible]

Sequitur de quinta opinione que est vera et ponit que velocitas motus sequitur proportionem geometricam.

¶ Sentētia illius opiōnis est hec. Si sint due potētie et due resistentie: et maior est proportio iter primā potētiam et suā resistētiam ꝙ inter secundā et suā resistētiam: velocius mouebitur prima potētia ad suā resistentiā ꝙ secūda ad suā resistētiam. sicut vna proportio est alia maior: ita vna velocitas est alia maior. Exēplū. Sit A vna potētia vt octo: B sua resistentia vt duo. sit C vna potētia vt quattuor: D vna resistētia vt duo. moueat A cū B et C cū D. tūc per illā opiōnē in duplo velocius mouebit A cū B: ꝙ C cū D: qr i duplo ē maior proportio iter A et B: ꝙ iter C et D. illa opiō pz per Aristo. vii. physicoꝝ: vbi dicit / velocitas motus seqtur ad quātitatis proportionē. iō si fuerit proportio maior: tāto velocior erit motus. et qñcunqꝫ erit proportio breuior: tāto motus erit tardior p Aristo. vii. phōꝝ. et cōmēto iii. et. viii. Ex duplatōe proportōis potētie motoris ad motū arguit duplationē velocitatis i motu sic dicēs. Si proportio potētie motoris ad motū fit dupla illius proportōis: sic velocitas erit dupla ad aliā velocitatē. ergo. ꝛc.

Preterea non videtur alia potentia qua possit rōnaliter saluari proportio velocitatū in motibꝫ nisi alia dictaꝝ sex. quattuor prime sūt destructe: tūc ergo remanet qnta vera. sic ergo patet cōclusio ꝙ proportio velocitatū in motibꝫ seqtur proportionē geometricā. ꝛc.

Juxta illā opiōnem sūt cōclusiones plures cōcedende.

Quaꝝ prima est hec. Si sit vna potentia et se habeat in proportiōe dupla ad suā resistētiā: duplata vna potētia stāte vna duplabitur et mot⁹. Hoc pbo sic. et sit A vna potētia vt octo: B vna potētia vt quattuor: C vna resistētia vt duo. tūc p illā cōclusionē Si fuerit proportio maioris iequalitatꝭ primi ad scdm et. ii. ad. iii. ꝛc. sꝫ hic sūt tales tres teri et equalis proportio primi ad scdꝫ et secūdi ad terciū: ergo proportio primi ad vltimū ē dupla ad quālibet eaꝝ. et motus seqtur proportionē: ergo i duplo mouebit velocius A cū C. ꝙ B cū C. Sed si octo dupletur: tāta velocitate B cū C. sicut A nunc mouetur cum C. ergo cōclusio vera.

Secūda ꝯclusio est hec. Si aliqua potētia se habeat in proportōe dupla ad suā resistētiā in duplo veloci⁹ sufficit illa potētia moueri cū medietate illi⁹ resistētie ꝙ cū tota resistētia. Hoc pbatꝛ sic. sit A vna potētia vt octo / B sua resistētia vt quattuor. et C alia resistentia vt duo. tūc arguo p primā cōclusionē Si fuerit proportio maioris iequalitatꝭ primi ad scdm secūdi ad terciū. sꝫ hic sūt tales tres teri. g⁹ proportio primi ad vltimū est dupla ad qualꝫ illaꝝ. et motus seqtur suā proportionē: g⁹ i duplo veloci⁹ sufficit A moueri cū C ꝙ cū B. et C est medietas B: ergo cōclusio vera.

Tercia conclusio est hec. Si fuerit aliqua potentia se hñs i maiori proportōe ꝙ dupla ad resistētiā: duplicata potētia stāte resistētia nō duplicabꝛ mot⁹. pbatꝛ prima cōclusio sic. Sit A vna potētia vt sex:

B sua resistentia vt duo. C vna potentia vt. xii. tunc arguo per quartam 9clusionē secunde ptis. s. si fuerit primū equaliter duplū. ii. fuerit. iii. scdm mai⁹ q̄ duplū tercii. ⁊c. sʒ sic est i ꝓposito. ergo ꝓportio primi ad vltimuʒ est minor q̄ dupla ad ꝓportionē scdi ad terciū. sed motus seq̄tur proportionē: ergo nō in duplo velocius mouebitur B cū C q̄ A cū B. sed cū. vi. a duple tur tunc tāta velocitas sufficeret A moueri cū B: sicut C nunc sufficit mo ueri cum B. ergo cōclusio vera.

Quarta cōclusio est hec. Si fuerit vna potētia se hn̄s in maiori ꝓportōe q̄ dupla ad suā resistētiā: nō in duplo veloci⁹ sufficit ista potētia mouere cū medietate illi⁹ resistētie q̄ cū tota illa resistētia. hec 9clu sio ꝓbat̄ sic. sit A vna potētia vt sex. B sua resistētia vt duo. C alia resistē tia vt vnū. tūc argͦ per terciā cōclusionē tercie ptis. Si fuerit primū mai⁹ q̄ duplū scdi: fueritq; scdm equaliter duplū tercii. sed sic est i ꝓposito. ergo proportio primi ad vltim̄ erit minor q̄ dupla ad ꝓportionē primi ad scdm sed motus seq̄tur ꝓportionē: ergo nō in duplo veloci⁹ sufficit A mouere cū B. q̄ C. et C est medietas B: ergo cōclusio vera.

Quinta cōclusio est ista. Si sit vna potētia se habens in minori ꝓportōe q̄ dupla ad suā resistētiā duplata potētia stāte resisten tia plus q̄ duplo veloci⁹ erit motus. hoc ꝓbat̄ sic. sit A vna potētia vt sex. B sua resistētia vt quattuor. C alia potētia vt duodecī. tūc arguo p sextā cōclusionē tercie ptis: si fuerit primū duplū. ii. minus q̄ duplū. iii. ꝓportio primi erit maior q̄ dupla ad ꝓportionē. ii. ad. iii. ⁊ minor q̄ dupla ad ꝓpor tionē primi ad scdm. sed mot⁹ seq̄tur ꝓportionē: gͦ plus q̄ veloci⁹ moueb̄r C cū B q̄ A cū B. Sed si A duplaret̄ tāta velocitate sufficeret A mouere cū B: sicut C cū B nūc sufficit. ergo cōclusio vera.

Sexta conclusio est hec. si aliqua potentia se hēat in mi nore ꝓportione q̄ dupla ad suā resistētiā plus q̄ in duplo velocius sufficit il la potētia mouē cū medietate illius resistentie q̄ cū tota resistētia. ꝓbat̄ sic Sit a. potētia vt sex. B sua resistentia vt quattuor. C alia resistentia vt duo. tūc arguo p quitā cōclusionē tercie ptis. Si fuerit primū min⁹ q̄ duplū scdi equaliter scdm tercii. ⁊c. sed sic est in ꝓposito. gͦ ꝓportio primi ad vltimū est maior q̄ dupla ad ꝓportionē primi ad scdm. sed motus sequit̄ proportio nē ergo plus q̄ duplo velocius sufficit A mouere cū C q̄ cū B et C est medie tas B. ergo conclusio vera.

Contra istā opinionē arguitur sic. quia ex illa opinione viden̄t sequi tria incōueniētia. Primū est hoc q̄ ex ꝓportionibʒ equalibus ꝓ ueniūt mot⁹ inequales Secundū est q̄ ex minore proportione ꝓuenit tanta velocitas q̄ta ex maiori. ¶ Tercium est hoc q̄ ex minore proportione proue nit maior velocitas q̄a maiori

Pro primo arguitur sic. Pono q̄ A sit vna pura ter ra. cuius potētia sit octo B alia pura terra cuius potentia sit vt. iiii. et po no q̄ C et D. sint duo aeres vniformiter ꝓportionabiles resistentes A. B. sit resistentia. C vt. ii. resistētia. D vt vnū. et pono q̄ A pertrāseat C et B

D et sic C pedalis quātitatis. et D. semipadalis. quātitatis. tūc quero vtrū quid inequali tempore pertransibit A C sicut B D vel non. ꝙ sic probatur quia inequali proportione hꝫ A ad C sicut B ad D. ergo iequali tpe pertrā sibit a c sicut B D et tunc prius A pertransibit ꝙ̄ B et ex ꝓportionibus inequalibus mouebunt. et sic primū inconueniens

¶ Secundū incōueniens probo sic. maior est resistentia c quousqꝫ a sufficit pertransire medietatē c in eodē tempore precise in quo B pertrāsibit totū B quod est respectu ad istam. Tūc sic. equalis est ꝓportio a ad c sicut B ad D. et in fine maiorationis c resistentie minor erit proportio a ad c ꝙ̄ nūc est. C. resistētia. tūc erit maior ꝙ̄ nūc est. et tūc tāta ꝓportio B ad D sicut nunc est. ergo i fine maioratiōis proportio ad C erit minor ꝙ̄ ꝓportio B ad D. Et motꝰ a ad c erit eq̄ velox cū B ad D. quia ꝑtransibūt spacia equalia in tpe equali. ergo secūdum inconueniens verum.

¶ Tercium icōueniēs sic ostenditur minoret resistētia qōdāmodo nō tamē ad equalitatē secūde resistētie in casu secūdo tunc minoret adhuc proportio a ad c ꝙ̄ in scdo casu. et ꝓportio B ad D tanta sicut in prīo casu. ⁊ tanta fuit ꝓportio in primo gradu a ad c. sicut B ad D. ergo in illo casu est minor proportio a ad c. ꝙ̄ B ad D. et motus a erit velocior i casu illo ꝙ̄ motus. B. qr a nunc pertrāsibit plus ꝙ̄ secūdo casu et B tm̄ sicut in secundo casu et a i secundo casu tantū sufficiebat pertransire sicut in B. tempore equali. ergo in casu illo sufficit plus ꝑtrā sire ꝙ̄ B. et per ꝯn̄s motus a erit velocior ꝙ̄ motus B. et a mouebitur i C a proportione minore ꝙ̄ b in d. ergo terciū inconueniens erit verum

Pro illo dicitur ꝙ in tempore in quo B pertrāsibit D. A solum pertransibit medietatē. et tunc ad argumētū A se vn̄ hꝫ inequali ꝓportione ad c sicut B ad D. ergo in equali tpe sufficit a pertransire c sicut b d. negetur ꝯn̄a. quia aliqua se habere ad sua media est dupliciter scꝫ inequali proportione aut quantitate aut qualitate

¶ Secundo modo ꝙ hoc verū ꝙ a se habet inequali proportione qualitatiue. hoc est ad medietatē super suū mediū sicut B. super suum medium. prīo modo. hoc est falsū ꝙ a se inequali proportione mouetur quātitatiue supsuum sicut b super suū mediū hoc est ad pertranseundū. qr a in duplo magis ꝑtransibit de spacio ꝙ̄ b. ideo non sequitur ꝙ a i equali tempore sufficit pertrāsire c sicut B D. ergo ⁊c.

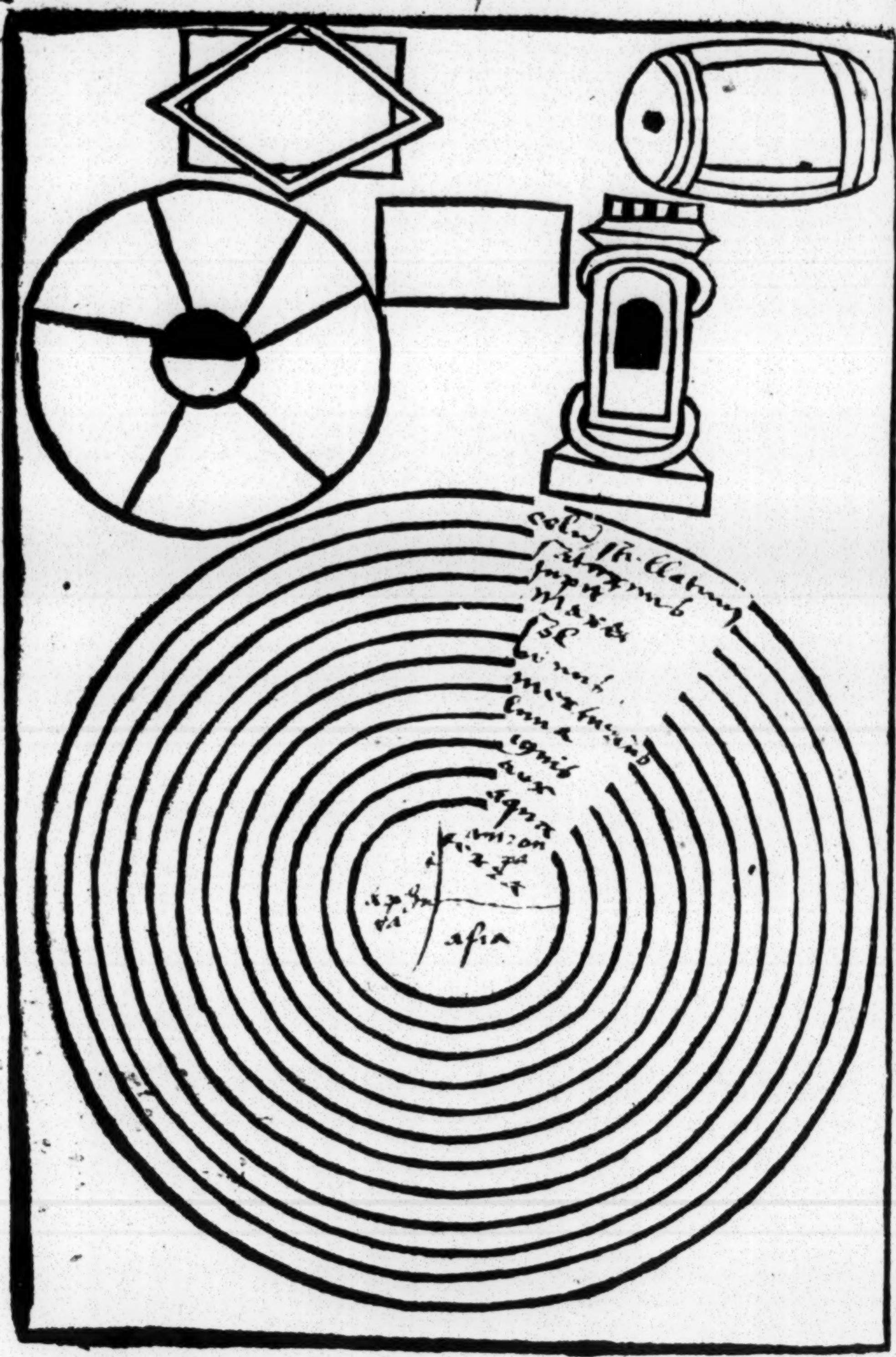
Notandū est ꝙ nullus motus potest prouenire a proportione minoris iequalitatis aut equalitatis. sed a proportione maioris inequalitatis. Qualitercunqꝫ fuerit vnū mixtū grauius siplici pōt in eodē modo maiori velocitati et minori velocitate et eq̄li velocitate mouere cū isto siplici pōt in eodē mō maiori velocitate et miore velocitate ⁊ eq̄ velocittae mouē cū illo siplici. hoc ꝓbo sic. et sit a vnū graue mixtū cuiꝰ grauitas sit vt octo. et sua leuitas vt duo. et sit. B vnū graue simplex cuius grauitas sit vt quattuor. et sit C. vnū mediū cuius resistentia sit vt duo. incipiant A. et b. mouere in C. tunc sic. tanta velocitas mouetur. A in C. sicut B in C et econtra. qr potentia A est vt octo sua resistentia intrinseca vt duo et sua resistentia extrinseca vt duo. tota resi-

stentia est sicut quattuor. sed inter octo et quattuor est proportio dupla. ergo A et B mouebūt equaliter et eque velociter i scdo medio. Et pbat q i minori velocitate pōt A moueri i C q b i c. qr diminuat resistētia qusqz fuerit sicut vnū tūc sic. A potētia erit sicut octo sua resistētia itriseca sicut duo. et extrinseca sicut vnū ergo tota resistentia erit. iii. sed inter. viii. et. iii. est proportio superbiptiens tercias. Sed potentia est sicut quattuor. sua resistentia sicut vnū ergo. B. mouetur ex pportione. iiii. sed A non tm. ergo a minore velocitate mouetur a q b. et crescente resistentia vsqz ad. iii. mouet A a maiori velocitate in C q B in C. et sic patet finis.

Quem iuuat ingenium morosa sophismata scire
Quem iuuat et vapido pectore verba dare
Hunc emat huncqz legat librū quo cūcta videbit.
Eris erit parui / comparet omnis homo

Finit Sophistarum libellus /
ad vsū Oxoniensiū feliciter.

Ex libris Andree Franxe

Copulata omniū tractatuum paruorū logicali-

um Petri hyspani tribꝰ adiectis modernoꝝ tractatibꝰ in su-
is ꝯmētarijs textui pulcerrime annotatis In argumētis ꝛ re-
plicis denuo diligētissime correcta iuxta inuiolatū ꝓcessum
magistroꝝ Colonie bursam Montis regētiū. ac inuictissimā
doctrinā sancti Thome vberrime propagantium.